

**Σπύρου Κ. Καραλή
Ιατρού**

**ΔΙΑΙΡΕΘΗΚΕ
Ο
ΧΡΙΣΤΟΣ ;**

**ΔΡΥΜΟΣ
ΑΘΗΝΑ 1986**

ΗΔΗ ΚΙ ΟΧΙ ΑΚΟΜΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΗΔΗ ΚΙ ΟΧΙ ΑΚΟΜΑ»

ΔΙΑΙΡΕΘΗΚΕ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ;

Αφιερώνεται στο Μόνο Μεγάλο Ποιμένα, και στο Ένα και Μοναδικό Ποίμνιο Του.

ΔΙΑΙΡΕΘΗΚΕ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ;

ή

Πώς θα επιτευχθεί η ενότητα όλων των αναγεννημένων χριστιανών.

«Μεμέρισται ο Χριστός;»

Προς Κορινθίους Α ' Επιστολή αποστόλου Παύλου, Κεφάλαιο 1° εδάφιο 13.

**ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ:
ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΚΑΡΑΛΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ**

COPYRIGHT © 2η έκδοση 2011 **Σπυρίδων Κ. Καραλής**

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση του παρόντος βιβλίου χωρίς γραπτή άδεια του συγγραφέα, πλην μικρών αποσπασμάτων και παραγράφων που δεν πρέπει να ξεπερνούν μία σελίδα του βιβλίου συνολικά.

Αν ένας συγγραφέας είναι τόσο προσεκτικός, ώστε να μη γράφει τίποτε που να μπορεί να επικριθεί, τότε δε θα γράφει ποτέ τίποτε που ν' αξίζει τον κόπο να διαβαστεί. Αν θέλεις να βοηθήσεις τους άλλους, πρέπει ν' αποφασίσεις να γράψεις πράγματα που ορισμένοι θα κατακρίνουν.

THOMAS MERTON

Η χάρη του Θεού βρίσκεται σε κίνηση. Γι' αυτό όποιος θέλει να μένει στη χάρη, πρέπει να μένει σε κίνηση.

Κρατούμε εκείνο που παντού, πάντοτε και από όλους πιστεύτηκε.
(Ορισμός της Ιεράς Παράδοσης).

Βικέντιος ο Λερνίτης. (Μοναχός, Άγιος) Περί το 450 μ.Χ.

ΛΕΥΚΑΝΤΙ ΕΥΒΟΙΑΣ 17 Αυγούστου 1984

Κύριον
Σπυρ. Καραλήν
Αγαπητέ μου αδελφέ κ. Καραλή,

Το καθαρό πνεύμα με το οποίον γράψατε το πόνημά σας «ΔΙΑΙΡΕΘΗΚΕ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ;» κάνει τον αναγνώστη να παραβλέψη ακόμη και τα σημεία εκείνα στα οποία ίσως θα διαφωνήσει, και να προσέξει το προφητικό μήνυμα που έχει να του δώσει.

Στους προφητικούς καιρούς που βρισκόμεθα (Β' Τιμ. Γ' 1-5, Δ' 3-4), το βιβλίον σας αυτό έρχεται να μας θέσει το βασικότερο ερώτημα, που πρέπει να μας προβληματίσει: Αφού είμεθα όργανα του Αγίου Πνεύματος, αφού πονούμε τις ψυχές των ανθρώπων για τις οποίες κινούμεθα, για ποιον εργαζόμεθα; Αν μας ενδιαφέρει η επιτυχία του έργου του Κυρίου, δεν πρέπει να μας ενδιαφέρει και η εκπλήρωση της επιθυμίας Του, να έχωμε «το αυτό φρόνημα» και να είμεθα ενωμένοι;

Συμφωνώ απόλυτα με τα λόγια που σημειώνετε: «Η εκκλησία έχει ανάγκη σήμερα να απόκτηση ευαίσθητα αυτιά στο θέμα της ένωσης». Τα λόγια σας αυτά είναι μια προφητική ενόρασις. Και δεδομένου ότι καμμία εκκλησία δεν μπορεί να καυχηθή ότι έχει «μια γνώσι σφαιρική της αλήθειας», διότι όλοι «κατά μέρος γινώσκομεν», τα ευαίσθητα αυτιά μας είναι απαραίτητα. Η δε Χάρις του θεού συνεργάζεται με όλες τις επί μέρους εκκλησίες, που κυβερνούνται από το θείον Πνεύμα.

Γι' αυτό είναι πράγματι βασικό «να καταλάβωμε ότι ένωσις δεν σημαίνει και ομοιομορφία». Όλα τα στοιχεία της φύσεως, αλλά και οι διαιρέσεις των χαρισμάτων του Πνεύματος, μας δείχνουν την ποικιλία. Και στα παιδιά του θεού μπορεί να υπάρχει ποικιλία. Αρκεί να είμεθα παιδιά του Θεού και πιστοί σ' Εκείνον στον Οποίον βρίσκονται «όλοι οι θησαυροί της σοφίας και της γνώσεως» (Κολασ. Β'3).

Η ευσέβεια και η λατρεία προς τον Θεόν δεν απαιτούν ομοιόμορφο σχήμα επικλήσεων και λατρευτικών εκδηλώσεων, διότι «το Πνεύμα όπου θέλει πνέει». Δεν πρέπει λοιπόν να παρατηρείται περιφρόνησις ή υποτίμησις σε άλλους αδελφούς, που δεν χρησιμοποιούν την ίδια με μας μέθοδο λατρείας και προβολής των θεϊκών μηνυμάτων.

Όλοι οι χριστιανικοί Κλάδοι αποτελούν ένα ψηφιδωτό καλλιτέχνημα, πολυποίκιλο, αναπόσπαστα ενωμένο στο οργανικό σύνολο των διαφόρων ψηφίδων. Δεν πρέπει λοιπόν καμμία εκκλησία, «υπό περιορισμένη οπτική γωνία να νομίζει ότι μόνον εκείνη ταυτίζεται με μερικές ψηφίδες του καλλιτεχνήματος αυτού και να θεωρή ως αρνητές της πίστεως αδελφούς της που στρέφουν την προτίμησίν τους σε άλλες ψηφίδες, που κι αυτές ανήκουν αναπόσπαστα στο οργανικό σύνολο» (Ευαγγ. Θεοδώρου τ. Πρύτανις του Πανεπιστημίου Αθηνών).

Όλ' αυτά δείχνουν την ένωσι, αλλά και την ειλικρινή αγάπη και διάθεσι για μια σωστή και θεάρεστη συνεργασία.

Είναι καιρός λοιπόν να συγκεντρώσωμε την προσοχή μας στα τόσα θεϊκά σημεία που μας ενώνουν και να παραμερίσωμε τα ολίγα που μας χωρίζουν.

Είναι καιρός πλέον να σταματήσουν οι διάφοροι χριστιανικοί Κλάδοι να υπερτονίζουν την μια Βιβλική αλήθεια, για την οποίαν ύψωσαν την σημαία τους και έδωσαν χρώμα και σχήμα στην κίνησή τους, και να δουν και τις τόσες άλλες βιβλικές αλήθειες που μιλούν για την ενότητα των καρδιών, αλλά και επιβάλλουν την ένωσι των πιστών. Αυτός ο υπερτονισμός σε ωρισμένα σημεία της Βίβλου υπήρξε η πιο μεγάλη αιτία της διαιρέσεως.

Η ένωσις πρέπει να αποτελέση την βασικότερη μαρτυρία στον κόσμο, για να πιστέψουν οι άνθρωποι ότι ό Ιησούς Χριστός δεν είναι μια τυχαία ύπαρξις, αλλά είναι μια θεία Προσωπικότης, που ήλθεν εις τον κόσμον «για να ζήτηση και να σώση το απολωλόζ».

Αφού ο Κύριος μας παρήγγειλε να προσευχώμεθα να γίνη το θέλημα Του όπως εις τον ουρανόν και επί της γης, και αφού η επιθυμία Του είναι η ένωσις των πιστών, γιατί να αδιαφορούμε για την πραγματοποίησι αυτής της επιθυμίας Του, να γίνη και στη γη όπου βρισκόμεθα; Αυτό θα το καταλάβουν οι χριστιανοί που έχουν «νον Χριστού», όταν διαπιστώσουν και ελεγχθούν ότι οι εκκλησίες είναι σ' ένα μεγάλο βαθμό ένοχες που δεν πιστεύει ο κόσμος.

Πώς οι εκκλησίες θα βρεθούν ενωμένες στον ουρανόν, όταν είναι χωρισμένες στη γη; Και πώς οι χωρισμένες εκκλησίες θα νικήσουν τον εχθρό, που αυτός είναι ενωμένος;

Αυτά είναι σοβαρά ερωτήματα που πρέπει να μας προβληματίσουν όλους.

Με τις καλύτερες ευχές μου, για την επιτυχία της τόσο πολύτιμης εργασίας σας.

ΣΤΥΛ. Ι. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΑΚΗΣ (ΣΙΧΑΡ)

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

Αγαπητέ αναγνώστη, πριν διαβάσεις το βιβλίο τούτο, σε παρακαλώ πρόσεξε αυτά τα λόγια που θέλω να σου πω: Το βιβλίο αυτό είναι μια κραυγή πόνου, και ένα προφητικό κάλεσμα.

Δεν είναι από τα συνηθισμένα βιβλία που μιλούν πάνω στο θέμα «Εκκλησία», και μην περιμένεις να κολακευτείς για το ότι ανήκεις σε κάποια επί μέρους εκκλησία ή δογματική απόχρωση. Το βιβλίο αυτό αφιερώνεται σε όλους τους πιστούς του Ιησού Χριστού. Σ' αυτούς που είναι ικανοποιημένοι για τη σημερινή κατάσταση της εκκλησίας τους και σ' αυτούς που δεν είναι. Η οπτική του βιβλίου είναι διαδογματική.

Ο σκοπός του είναι ένας και μόνος: Να ταρακουνήσει τα λιμνάζοντα νερά της αδιαφορίας και διαίρεσης μεταξύ των χριστιανών οποιουδήποτε δόγματος και χριστιανικής ομολογίας. Όπως είναι φυσικό, έχω ορισμένες προσωπικές ιδέες και γνώμες πάνω σε ορισμένα δογματικά θέματα. Δεν είμαι θεολόγος. Δεν έχω σπουδάσει σε κανένα σχολικό βιβλίο. Ό,τι λέω το γνωρίζω ως αυτοδίδακτος, έχοντας μελετήσει προσωπικά την Αγ. Γραφή και διαβάσει διάφορα πνευματικά βιβλία. Ίσως να βρεις ανακρίβειες ή επουσιώδη λάθη πάνω σε διάφορα θέματα, θεολογικά, ιστορικά ή άλλου είδους. Σε παρακαλώ μην παρατήσεις την ανάγνωση του βιβλίου πριν φτάσεις στο τέλος. Μην κάνεις και εκφέρεις κρίσεις, πριν ιδείς πού θέλω να καταλήξω. Γνωρίζω καλά ότι αυτό το πόνημα μου είναι μικρό, ολιγόλογο και ατελές. Η ελπίδα και προσευχή μου είναι: άλλοι, αξιότεροι από μένα, να καταπιαστούν πάνω σ' αυτό το θέμα και να συγγράψουν βιβλία πολύ ανώτερα από το δικό μου. Οι προσωπικές μου ιδέες και γνώμες, όπως και το γεγονός ότι ανήκω σε κάποια επί μέρους εκκλησία, **δεν πάει να πει** ότι ο σκοπός του βιβλίου αυτού είναι η προβολή και η προπαγάνδα αυτών των προσωπικών ιδεών ή της εκκλησίας που ανήκω. Όχι! Ο σκοπός του βιβλίου είναι να πέσουν τα «τείχη της Ιεριχούς», της ασυνεννοησίας και καχυποψίας ή και εχθρότητας, που ο εχθρός της ψυχής μας όρθωσε μεταξύ αληθινών αναγεννημένων χριστιανών, και να γίνει συνείδηση σε όλους τους πραγματικούς χριστιανούς ότι η παγκόσμια Εκκλησία βρίσκεται σε κατάσταση αμαρτίας, έτσι όπως είναι σήμερα χωρισμένη, ενώπιον του Κυρίου Ιησού. Έχοντας από χρόνια καταπονηθεί για την υπάρχουσα διαίρεση των χριστιανών και έχοντας διαβάσει διάφορα βιβλία ελληνικά και ξένα πάνω σε πολλά και διάφορα θέματα, δεν είχα την ευκαιρία μέχρι σήμερα να αναγνώσω σχεδόν ούτε ένα βιβλίο πάνω στο θέμα της ένωσης των πιστών του Χριστού με πρακτικό τρόπο. Ούτε πώς θα ξεπεραστεί η ήδη υπάρχουσα διαίρεση. Αυτό μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση.

Γι' αυτό πιστεύω ότι δε μιλάω με αλαζονεία αν πω ότι αισθάνομαι λίγο σαν πρωτοπόρος και ότι ο Κύριος μου έβαλε στην καρδιά ν' απασχοληθώ με ένα θέμα που σε πολλούς ίσως φανεί περίεργο και ουτοπιστικό.

Ας μη σε παραξενέψει να διαβάσεις κάτι που πολύ δε συζητείται στους πνευματικούς κύκλους. Το ότι δε συζητείται δεν πάει να πει ότι έτσι είναι και το θέλημα του Θεού. Κι αν ο Θεός ήθελε να συζητηθεί **τόρα**; Γιατί πολλές αλήθειες της Γραφής είχαν ξεχαστεί και παραμεληθεί κατά τη διάρκεια των αιώνων, οι οποίες πάλι εν καιρώ ήλθαν στο φως και τις οποίες ο Κύριος έκανε πάλι να αναλάμψουν μετά από πολλά χρόνια λήθης. Πιστεύω ότι η τελευταία αλήθεια που πρέπει να ανακτήσει η παγκόσμια Εκκλησία του Χριστού, πριν από το δεύτερο ερχομό Του στη γη, αλήθεια η οποία χάθηκε δια μέσου των αιώνων, είναι σήμερα η ενότητα όλων των αναγεννημένων χριστιανών.

Αθήνα 1986

Με αγάπη Χριστού

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Υ.Γ. Όταν συνέγραψα το κύριο μέρος αυτού του βιβλίου, ήμουν στην Ιταλία, τον Οκτώβριο - Νοέμβριο 1982. Δεν είχα καμιά μετάφραση της Καινής Διαθήκης διαθέσιμη μαζί μου, αλλά μόνο το αρχαίο κείμενο. Γι' αυτό σε όλα τα εδάφια που αναφέρω από την Αγ. Γραφή, κάνω μια δική μου προσωπική μετάφραση στη δημοτική. Προσπαθώ να βρίσκομαι όσο το δυνατό πιο κοντά στο γράμμα της Γραφής. Σε ορισμένα σημεία όμως, πράγμα που αναφέρω μεταξύ παρενθέσεων, κάνω μια ελεύθερη μετάφραση. Αν κανείς δεν ικανοποιείται από τη μετάφρασή μου, ας ανατρέξει άμεσα στο αρχαίο κείμενο, βλέποντας τις παραπομπές των διαφόρων εδαφίων. Για τα εδάφια της Παλαιάς Διαθήκης χρησιμοποιώ τη μετάφραση του Νεοφύτου Βάμβα, κάνοντας όμως συνήθως μεταγλώττιση στη δημοτική.

Προσευχή

Πανάγαθε Άγιε Πατέρα, προσεύχομαι σ' Εσένα εγώ ο πιο τιποτένιος των πιστών Σου, ώστε να τον βοηθήσεις στο γράψιμο αυτού του βιβλίου που έχει ως μόνο σκοπό τη δόξα του ευλογημένου μας Κυρίου.

Στείλε το Άγιο σου Πνεύμα, ώστε να οδηγήσει έτσι τις σκέψεις μου που να μην πω τίποτε δικό μου, αλλά να βάλεις τα λόγια Σου στο στόμα μου, στη γραφίδα μου και στη σκέψη μου, έτσι ώστε **Εσύ** να μιλήσεις μέσο μου στα παιδιά σου. Στα παιδιά σου για τα οποία έχυσε το αίμα του ο αγαπημένος μας Σωτήρας, για να τα σώσει από την αμαρτία και να ελευθερώσει από τη διαφθορά και να τα ενώσει σε μίαν Άγια, Παγκόσμια και Αποστολική Εκκλησία και να τα αγιάσει με το λουτρό των λόγων Του, ώστε να είναι όλη μια Εκκλησία ένδοξη, χωρίς λεκέδες ή ρυτίδες, αλλά άγια και ακηλίδωτη.

Κάνε ένδοξε Πατέρα, ώστε να πραγματοποιηθεί η προσευχή του γλυκού Λυτρωτή μας, που απεύθυνε σ' Εσένα πριν χύσει το άγιο αίμα Του για μας τους απεχθείς αμαρτωλούς. Κάνε ώστε, στη δική μας γενιά και ιδιαίτερα στην ταλαιπωρημένη πατρίδα μας, να ακουστεί η παράκληση του αγαπημένου μας Κυρίου και να γίνεται κάθε μέρα η δέηση όλο και περισσότερων παιδιών Σου, αναγεννημένων από το Πνεύμα το Άγιο και από τον άφθαρτο Λόγο Σου:

«Να είναι όλοι τους ένα Πατέρα, όπως Εσύ είσαι μέσα μου κι Εγώ είμαι μέσα Σου έτσι κι αυτοί να είναι μέσα μας, ώστε ο κόσμος να πιστεύει ότι Εσύ με απέστειλες. Κι εγώ τη δόξα που μου έδωσες τους έδωσα, ώστε να είναι ένα όπως εμείς είμαστε ένα, Εγώ μέσα τους κι Εσύ μέσα μου, ώστε να είναι τελειοποιημένοι στην ενότητα, για να γνωρίσει ο κόσμος ότι με έστειλες και ότι τους αγάπησες όπως ακριβώς αγάπησες εμένα». Ιωάννης 17: 21-23. Είθε να γίνει έτσι για την καλή μαρτυρία του ονόματός Σου εκ μέρους των παιδιών Σου σ' αυτούς που δε σε γνωρίζουν Κύριε και για τη χαρά της άγιας και πονεμένης καρδιάς Σου. Αμήν.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σήμερα στην Ελλάδα υπάρχουν ελάχιστοι πραγματικοί πιστοί του Ιησού Χριστού. Σύμφωνα με τις πιο αισιόδοξες - ανεπίσημες - στατιστικές θα είναι πάνω-κάτω 25.000 πιστοί. Για 10 εκατομμύρια περίπου κατοίκους της Ελλάδας. Δηλαδή 1 πιστός για κάθε 400 άπιστους. Μια αναλογία που δεν μπορεί φυσικά να μας χαροποιεί.

Αυτό όσον αφορά τους πιστούς στον ευαγγελικό αγρό. Για τους πραγματικούς πιστούς στην Ορθόδοξη και στην Καθολική ελληνική εκκλησία είναι δύσκολο να κάνει κανείς και την παραμικρότερη στατιστική. Και τούτο γιατί μέσα στη μάζα των τυπικών χριστιανών, και μην έχοντας αυτές οι εκκλησίες καθαρή βιβλική διδασκαλία αναγέννησης, είναι αδύνατο να βγάλει κανείς συμπεράσματα. Μόνο ο Θεός ξέρει τις καρδιές και μπορεί να κρίνει. Αλλά κρίνοντας από τους εκκλησιαζόμενους κάθε Κυριακή στην εκκλησία, πρέπει να είναι πραγματικά πολύ λίγοι. Δυστυχώς αυτοί οι ελάχιστοι πιστοί σήμερα στην Ελλάδα, πολύ λίγο γνωρίζονται, συνεργάζονται ή και αγαπιούνται. Διαιρέσαμε τον Ιησού Χριστό και κατατεμαχίσαμε το σώμα Του. Γι' αυτήν την αμαρτία ο Κύριος θα μας ζητήσει λόγο. Υπάρχει πολλή καχυποψία στις σχέσεις μεταξύ πιστών διαφόρων ομολογιών. Ξεχάσαμε το βιβλικό ρητό, «η αγάπη τα πάντα πιστεύει, τα πάντα ελπίζει, τα πάντα υπομένει». Υπάρχουν αμαρτίες ατομικές αλλά και συλλογικές. Η αμαρτία της διαίρεσης της Εκκλησίας είναι συλλογική αμαρτία. Και δεν πρέπει να θεωρούμε ότι «κοινό κακό, μισή χαρά», όπως λέει μια ιταλική παροιμία. Το σώμα του Ιησού Χριστού αποτελείται από πολλά μέλη. Αυτά τα μέλη πρέπει να συνεργάζονται αρμονικά μεταξύ τους, αν θέλουμε να δούμε μιαν Εκκλησία που να λειτουργεί καλά, αρμονικά και ν' αυξάνει με τη χάρη του Θεού.

Δεν υπάρχει άνθρωπος τέλειος. Δεν υπάρχει εκκλησία τέλεια. Όπως και δεν υπάρχει θρησκευτικό κίνημα τέλειο. Καθένας έχουμε τις ατέλειές μας. Αν αυτό όλοι τ' αναγνωρίζαμε στη θεωρία, γιατί τότε τόση καχυποψία στις σχέσεις μας, γιατί η αδιαφορία για συνεργασία και η έλλειψη προσευχής για ενότητα της Εκκλησίας του Χριστού;

Έχουμε ανάγκη τον εν Χριστώ αδελφό μας σ' όποια επί μέρους εκκλησία και αν βρίσκεται. «Το ένα χέρι νίβει τ' άλλο και δυο το πρόσωπο», λέει η λαϊκή παροιμία. Είθε η Εκκλησία του Χριστού να καταλάβει σήμερα αυτή την αλήθεια, ώστε να βγει «ασπροπρόσωπη» μπροστά στο Θεό και στους ανθρώπους.

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

(Σ.Σ. Όταν χρησιμοποιώ τη λέξη **ομολογία**, εννοώ κάθε επί μέρους κλάδο της εν γένει χριστιανικής Εκκλησίας. Την Ορθόδοξη Εκκλησία, τη Ρωμαιοκαθολική, όπως και κάθε ιδιαίτερη απόχρωση των Ευαγγελικών (Διαμαρτυρόμενων) Εκκλησιών. Ορισμένες φορές επεκτείνω αυτήν την έννοια και στη λέξη **κατονομασία**).

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

Ποιοι είναι οι πραγματικοί χριστιανοί. Τι θα πει «Χριστιανός».

Διαμέσου των αιώνων πολλά πράγματα αλλάζουν. Αλλάζουν και οι έννοιες των λέξεων. Αν τον 1ο αιώνα μετά Χριστό έλεγες ότι ένας άνθρωπος είναι Χριστιανός, όλοι θα καταλάβαιναν τι έλεγες. Σήμερα τον 20ο αιώνα μετά Χριστό, λίγοι καταλαβαίνουν την πραγματική έννοια της λέξης. Πράγματι οι περισσότεροι άνθρωποι σήμερα στις κατά παράδοση χριστιανικές χώρες, Χριστιανό εννοούν, πρώτα απ' όλα αυτόν που τον βάπτισαν παιδάκι και του έδωσαν ένα «χριστιανικό» όνομα. Άλλοι, πιο φιλελεύθεροι στις ιδέες τους, νομίζουν ότι καθένας που είναι «καλός» άνθρωπος, ηθικός, κάνει «καλές» πράξεις, δε βλαστημάει κτλ. είναι χριστιανός, ακόμα κι αν είναι γεννημένος σε μη χριστιανική χώρα. Τίποτε απ' όλα αυτά δεν είναι αλήθεια.

Τι είναι «χριστιανός».

Κατ' αρχάς θα θέλαμε να τονίσουμε το γεγονός ότι η λέξη «χριστιανός» δεν υπήρχε από την αρχή στην εκκλησιαστική ορολογία. Στην αρχή οι μαθητές του Ιησού αποκαλούνταν από τους άλλους: «εκείνοι της οδού». Η χριστιανική διδασκαλία ονομαζόταν: «Η οδός». (Πράξεις 9:2, 19:9). Άλλοι ονόμαζαν τους οπαδούς του Ιησού: «Η αίρεση των Ναζωραίων». (Πράξ. 24:5). Για πρώτη φορά οι μαθητές του Ιησού Χριστού, ονομάστηκαν χριστιανοί στην Αντιόχεια της Μ. Ασίας, όπου είχε δημιουργηθεί και η πρώτη μεγάλη εξ εθνών εκκλησία (Πράξ. 11:26). Ήταν λοιπόν οι μη πιστοί, οι εθνικοί που ονόμασαν τους μαθητές του Ιησού, «χριστιανούς». Ήταν κάτι μεταξύ ειρωνείας και βρισιάς. Αφήνοντας τώρα κατά μέρος την ετυμολογία και τους ιστορικούς λόγους, ας δούμε τη σημασία αυτής της λέξης. Χριστιανός είναι ο μαθητής του Ιησού. Μαθητής είναι αυτός που μαθαίνει κάτι από ένα δάσκαλο. Αν λοιπόν θέλουμε να ονομαζόμαστε «χριστιανοί», πρέπει να έχουμε μέσα μας αυτό το πνεύμα της μαθητείας. Ο Ιησούς πριν αναληφθεί στον ουρανό, έδωσε αυτήν την εντολή στους πρώτους μαθητές του και αποστόλους: «Πηγαίνατε να κάνετε μαθητές σε όλα τα έθνη, βαπτίζοντας αυτούς στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, διδάσκοντας τους να τηρούν όλα όσα σας έδωσα εντολή». (Ματθ. 28:19-20).

Αν ένας λοιπόν δεν έχει αυτό το πνεύμα της μαθητείας, να είναι έτοιμος δηλαδή να μάθει το δρόμο και το θέλημα του Θεού, όσο ώριμος και ηλικιωμένος αν είναι κατά σάρκα ή κατά πίστη, δεν μπορεί να ονομάζεται «χριστιανός». Χριστιανός είναι μόνο αυτός που μαθαίνει και θα μαθαίνει πάντοτε μέχρις ότου πεθάνει, και θα μαθαίνει ακόμα και στην αιωνιότητα. Ας μη νομίζουμε ποτέ λοιπόν τους εαυτούς μας πλήρως ώριμους, τόσο που δεν έχουν πια ανάγκη να μάθουν τίποτε. Και μόνο θα διδάσκουν. Ας μη ξεχνάμε το ρητό του Σόλωνα: «Γηράσκω αεί διδασκόμενος». Να γιατί μας είπε ο Κύριος μας: «Αλήθεια σας λέγω, αν δεν αλλάξετε και γίνετε σαν τα παιδιά, δε θα εισέλθετε στη βασιλεία των ουρανών» (Ματθ. 18:3). Το παιδί μαθαίνει. Είναι επιδεκτικό μαθήσεως. Είναι πιο εύκολος μαθητής από το μεγάλο.

Ποιος είναι λοιπόν ο «χριστιανός»; Είναι αυτός που είναι έτοιμος να εμπιστευθεί τη ζωή του στον Ιησού Χριστό, να μάθει από Αυτόν τι είναι σωστό και τι λαθεμένο, και να Τον ακολουθήσει και να Τον μιμηθεί στα λόγια και στα έργα. (Α Ιωάννου 2:6). Είναι αυτός που είναι πρόθυμος να μάθει από τον ένα Δάσκαλο, το Χριστό (Ματθ. 23:8,10). Αλλά και από τους αγνούς και ειλικρινείς οπαδούς του, που έχουν το χάρισμα της διδασκαλίας, όπως και άλλα χαρίσματα. (Ματθ. 23:34, Εφεσίους 4:11-16). Σε κάθε αληθινό χριστιανό έχει επέλθει μια εσωτερική αλλαγή, που ο Χριστός την ονόμασε «γέννηση άνωθεν» ή «αναγέννηση». Αυτή η αναγέννηση γίνεται από το Άγιο Πνεύμα σε όσους πιστεύουν ότι ο Ιησούς Χριστός είναι ο Υιός του θεού του Ζωντανού, τον έχουν δεχτεί στην καρδιά τους ως Κύριο και Σωτήρα τους, έχοντας μετανοήσει από τις αμαρτίες τους και ζητήσει συγχώρεση στο όνομα Του. Ο Ιησούς Χριστός είναι ο Κύριος, ο αφέντης της ζωής τους και δεν προσπαθούν να κάνουν τίποτε που να αντιτίθεται στο άγιο θέλημα Του. Η αναγέννηση είναι το πιο βασικό πράγμα, για να καταλάβουμε αν ένας άνθρωπος είναι πραγματικός χριστιανός ή απλώς θρήσκος ή χριστιανός της «ταυτότητας». (Ιωάνν. 1:12, 3:3-8, 14-21. Ρωμαίους 10:9-10, Α΄ Ιωάννου 5:9-13). Μόνο οι αναγεννημένοι χριστιανοί είναι αληθινοί χριστιανοί και τότε μόνο έχει έννοια ένας άνθρωπος να ονομάζεται με αυτόν τον ωραίο τίτλο: Χριστιανός. Αλλιώς είναι κοροϊδία και πέφτομε σε σύγχυση ιδεών και εννοιών.

Τι είναι Εκκλησία.

Και τώρα φτάνομε σ' ένα άλλο αντιλεγόμενο και παρεξηγημένο θέμα, σε στενή σχέση με το προηγούμενο που εξετάσαμε. Δυστυχώς δια μέσου των αιώνων και η λέξη «Εκκλησία» έχασε την αρχική

της έννοια. Σήμερα αν ρωτήσουμε τους ανθρώπους, τι είναι Εκκλησία; Οι περισσότεροι θ' απαντήσουν: «Είναι ο ναός που κάνουμε τη λειτουργία». Άλλοι πιο εξελιγμένοι θ' απαντήσουν: «Είναι ο κλήρος, οι παπάδες».

Κι αυτές οι απαντήσεις είναι λαθεμένες.

Η λέξη Εκκλησία, ετυμολογικά προέρχεται από την πρόθεση «εκ» και το ρήμα καλέω-ώ. Εκ + καλώ = καλώ έξω από. Οι αρχαίοι Αθηναίοι πρώτοι χρησιμοποίησαν τη λέξη «εκκλησία». Ήταν η Εκκλησία του Δήμου.

Στην αρχαία Αθήνα υπήρχε δημοκρατία, αλλά μόνο για τους άνδρες και ελεύθερους. Οι γυναίκες, οι δούλοι, τα παιδιά, οι έφηβοι, οι πάροικοι κ.α. δεν είχαν δικαίωμα ψήφου. Αυτοί, όμως, που είχαν αποτελούσαν την Εκκλησία του Δήμου. Όταν επρόκειτο να συζητήσουν διάφορα πολιτικά θέματα, έβγαιναν στους δρόμους οι κράχτες και φώναζαν στους ελεύθερους άνδρες πολίτες να συναχτούν, για να συζητήσουν και να ψηφίσουν στα διάφορα θέματα.

Έβγαιναν λοιπόν αυτοί της εκκλησίας που ήταν αναμειγμένοι με όλους τους άλλους και μαζεύονταν στην Πνύκα ή στον Άρειο Πάγο και συζητούσαν ή ψηφίζαν.

Αυτή είναι μια ωραία παράσταση, που δείχνει πως χριστιανοί είναι αυτοί που ακούν το κάλεσμα του Ιησού Χριστού και ελεύθεροι από την αμαρτία μαζεύονται γύρω από Αυτόν για να Τον ακολουθήσουν, όπως τα πρόβατα γύρω από τον ποιμένα. Ποιοι είναι όμως αυτοί που παίρνουν μέρος σ' αυτή την Εκκλησία; Σ' αυτό μας βοηθάει ένα χωρίο από την Αγ. Γραφή που θα εκθέσουμε κατωτέρω: «Αφού ήλθε ο Ιησούς στα μέρη της Καισαρείας του Φιλίππου ρωτούσε τους μαθητές του λέγοντας: - Ποιος λένε οι άνθρωποι ότι είναι ο γιος του Ανθρώπου; Αυτοί είπαν:- Άλλοι λένε ότι είσαι ο Ιωάννης ο βαπτιστής, άλλοι ο Ηλίας, άλλοι ο Ιερεμίας ή ένας από τους προφήτες. Τότε λέγει σ' αυτούς:— Εσείς όμως ποιος λέτε ότι είμαι; Αποκρίθηκε ο Σίμωνας Πέτρος και είπε:- Εσύ είσαι ο Χριστός ο Γιος του θεού του ζωντανού. Τότε αποκρίθηκε ο Ιησούς και του είπε: — Ευτυχισμένος είσαι Σίμονα γιε του Ιωνά, γιατί σάρκα και αίμα δε σου το αποκάλυψε, αλλά ο Πατέρας μου που βρίσκεται στους ουρανούς. Κι εγώ σου λέγω ότι Εσύ είσαι Πέτρος και πάνω σ' αυτή την πέτρα θα οικοδομήσω την Εκκλησία μου και οι πύλες του Άδη δε θα τη νικήσουν» Ματθαίος 16:13-18. Η λέξη **πέτρος** στα αρχαία ελληνικά θα πει ένα μεγάλο κομμάτι βράχου.

Η λέξη **πέτρα** θα πει ένας πελώριος βράχος, όπως π.χ. ο βράχος των στενών του Γιβραλτάρ.

Σ' αυτά τα λόγια του Ιησού Χριστού στον απ. Πέτρο βρίσκεται όλο το μυστικό του τι είναι Εκκλησία, πράγμα που θα αναλύσουμε παρακάτω. Σύμφωνα με τα λόγια επίσης του απ. Παύλου, η Εκκλησία είναι αλληγορικά ο οίκος του Θεού (Τιμόθ. Α' 3:15) ή ο ναός του θεού (Κορινθ. Α' 3:16,17. Κορινθ. Β' 6:16). Αλλά ο Ιησούς Χριστός είναι ο ακρογωνιαίος λίθος (Πράξεις 4:10-11, Α' Πέτρου 2:2-8). Ή ο θεμέλιος λίθος ενός οικοδομήματος (Α' Κοριν. 3:11).

Επιστρέφοντας στην περικοπή που αναφέραμε ανωτέρω μπορούμε να κάνουμε τα εξής σχόλια: Ο ακρογωνιαίος λίθος ήταν η πέτρα πάνω στην οποία χτιζότανε ολόκληρο το σπίτι. Ήταν ο βράχος που έκανε το θεμέλιο του οικοδομήματος στερεό. Στην παραβολή των δύο θεμελίων (Ματθ. 7:24-27) ο Ιησούς παραβάλλει όποιον ακούει τα λόγια Του και τα εφαρμόζει, με το' σοφό άνθρωπο που χτίζει το σπίτι του πάνω στην πέτρα (βράχο). Σε αντίθεση με το μωρό άνθρωπο που χτίζει το σπίτι του στην άμμο. Στην πρώτη περίπτωση η βροχή και οι ποταμοί δε ρίχνουν το σπίτι, στη δεύτερη το σπίτι γκρεμίζεται.

Στην ερώτηση λοιπόν, τι είναι Εκκλησία, μπορούμε ν' απαντήσουμε:

-- Εκκλησία είναι το σύνολο των πιστών μαθητών του Ιησού, που σαν τον απ. Πέτρο, με τη χάρη του Θεού, κατάλαβαν εξ' αποκαλύψεως ότι ο Ιησούς είναι ο Χριστός, δηλ. ο Χρισμένος, ο Μυρωμένος, ο Μεσσίας, ο Γιος του Θεού του ζωντανού. Αυτοί οι άνθρωποι σαν ζωντανόί λίθοι οικοδομούνται πάνω στην πέτρα, τον Ιησού Χριστό, για να φτιάξουν το ζωντανό ναό του Θεού, την Εκκλησία. Ο Πέτρος που κατάλαβε πρώτος αυτή την αλήθεια, ότι ο Ιησούς ήταν ο Χριστός, ο Γιος του Θεού του ζωντανού, πρώτος οικοδομήθηκε πάνω σ' αυτή την πέτρα, το Χριστό. (Α' Πέτρου 2:5, Εφεσίους 2:19-22). Αυτός ήταν η πρώτη μικρή πέτρα του ζωντανού ναού του Θεού, δηλ. της Εκκλησίας, που χτίστηκε πάνω στη μεγάλη, το Χριστό.

Το να καταλάβει κανείς κάτι τέτοιο δε γίνεται με ανθρώπινη ικανότητα. Χρειάζεται μια εκ Θεού αποκάλυψη, που τη δίνει σε όσους το ζητούν με καθαρή καρδιά. Αυτού του είδους οι πιστοί είναι αναγεννημένοι από το Πνεύμα του Θεού **όλοι τους**, βασιλιάδες και ιερείς για το Θεό και Πατέρα. (Α' Κορινθ. 12:13, Πέτρου 2:9, Αποκ. 1:5-6). Γεννημένοι από τον άφθαρτο αληθινό Του Λόγο, για να είναι η αρχή της νέας κτίσης Του. (Ιάκ. 1:18). Αυτού του είδους οι άνθρωποι υπάρχουν σ' όλα τα χριστιανικά δόγματα και θρησκείες, σ' όλες τις φυλές του κόσμου, είναι άνδρες, γυναίκες, νέοι, γέροι και παιδιά. Μόνο ο Θεός γνωρίζει ακριβώς την έκταση της σε όλο το βάθος και μέγεθος, αυτής της παγκόσμιας Εκκλησίας. Δε συνταυτίζεται με τα εκκλησιαστικά συστήματα, αλλά είναι το «μικρό ποίμνιο». (Λουκάς 12:32). Ας μην κάνουμε λοιπόν το λάθος να νομίζουμε ότι εξαρτάται από εξωτερικά «μυστήρια» και-από τελετές. Ούτε από το αν έχει κανείς εγκλωπωθεί τα δόγματα της μιας ή άλλης χριστιανικής θρησκείας. Γιατί όπως αποκάλυψε ο Ιησούς στο Νικόδημο: «Ο άνεμος όπου θέλει πνέει και τη φωνή του ακούεις. Αλλά δε

γνωρίζεις από πού έρχεται και πού πηγαίνει. Έτσι είναι ο καθένας που γεννήθηκε από το Πνεύμα» (Ιωάν. 2:8). Ο Θεός δε φυλακίζεται σε ιδιαίτερα «μέσα» ή «μυστήρια» ή επί μέρους εκκλησίες και δογματικές τοποθετήσεις. Είναι πολύ πιο μεγάλος από τα στενά όρια που θέλομε να τον περιχαρακώσαμε. - Ω Κύριε. Ελέησε μας για τη στενή νοοτροπία μας. Βοήθησε μας να βλέπομε όπως Εσύ βλέπεις τους πιστούς. Και ν' αγαπούμε όπως Εσύ αγαπάς.

Δε θέλω να πω ότι ορισμένα δόγματα ή μυστήρια δεν έχουν τη σπουδαιότητα τους, αλλά αυτά δεν είναι το κέντρο, η ουσία της όλης υποθέσεως. (Κολοσ. 2:16-19, Γαλ. 6:15-19). Το κέντρο, η κεφαλή είναι ο Χριστός και το έργο Του δια μέσου του Αγ. Πνεύματος μόνο, που δεν περιορίζεται σε ανθρώπινα μέσα.

Ο απ. Παύλος λέγει: «Σας κάνω γνωστό ότι κανένας με το Πνεύμα του Θεού μιλώντας δε λέγει: «Ανάθεμα ο Ιησούς», και κανένας δεν μπορεί να πει: «Ο Ιησούς είναι ο Κύριος» (δηλ. ο Αφέντης μου και Αφέντης των πάντων), παρά μόνο μέσο του Αγ. Πνεύματος». (Α' Κορινθ. 12:3).

Τι πιο καθαρό από αυτά τα λόγια, για να καταλάβομε την αλήθεια των όσων είπαμε πιο πάνω! Για να καταλάβομε, δηλαδή, ότι αληθινοί χριστιανοί υπάρχουν σε όλα τα χριστιανικά δόγματα και θρησκείες. Αλλά και ότι όλοι αυτοί που στην ταυτότητα τους γράφει «χριστιανός», και δη «ορθόδοξος», δεν ανήκουν αναγκαστικά ούτε δικαιωματικά στην Εκκλησία Του.

Τι είπε ο Χριστός για την ενότητα των οπαδών του.

Η ενότητα των μαθητών Του υπήρξε μια από τις πιο βασικές επιθυμίες του Ιησού Χριστού. Όταν δίδασκε τους Ιουδαίους έλεγε: «Έχω και άλλα πρόβατα που δεν είναι από αυτήν τη μάνδρα. Κι εκείνα πρέπει να φέρω και τη φωνή μου θ' ακούσουν και θα γίνουν ένα ποίμνιο, με ένα ποιμένα». (Ιωάν. 10:16). Εδώ ο Κύριος αναφερόταν για τους εξ εθνών πιστούς που επρόκειτο να πιστέψουν και να ενωθούν μαζί με τους πιστούς Εβραίους, για να δημιουργήσουν μία χριστιανική Εκκλησία. Σ' άλλη περικοπή του ευαγγελίου του ο απ. Ιωάννης λέγει ότι ο Καϊάφας ο αρχιερέας έλεγε στους άλλους Φαρισαίους στο συνέδριο: «Εσείς δεν καταλαβαίνετε τίποτε ούτε σκέπτεστε ότι σας συμφέρει να πεθάνει ένας άνθρωπος υπέρ του λαού και να μη χαθεί όλο το έθνος». Αυτό το έλεγε, γιατί οι άλλοι αρχιερείς του συνεδρίου διερωτόνταν τι να κάνουν για να μην πιστέψουν όλοι στον Ιησού και έρθουν οι Ρωμαίοι και καταστρέψουν τον τόπο και τον Ισραηλιτικό λαό.

Αλλά η απάντηση που έδωσε ο υποκριτικός Καϊάφας δεν ήταν δική του, όπως υποστηρίζει ο Ιωάννης, αλλά επειδή ήταν αρχιερέας εκείνου του χρόνου, «προφήτευσε ότι επρόκειτο ο Ιησούς να πεθάνει υπέρ του Ισραηλιτικού έθνους, και όχι μόνο υπέρ του έθνους, αλλά και για να συνάξει σε ένα τα παιδιά του Θεού τα διασκορπισμένα». (Ιωάννη 11:45-53).

Ορισμένοι πιστεύουν ότι αυτό θα συμβεί μόνο στον ουρανό. Εν μέρει έχουν δίκιο. Αλλά πιστεύω ότι οι χριστιανοί έχουν καλεστεί να «ζουν τον ουρανό κάτω στη γη». Το θέλημα του Θεού είναι να αρχίσουμε να εργαζόμαστε από τώρα γι' αυτή την ενότητα. Όπως από **τώρα** μας καλεί ο Θεός να είμαστε άγιοι και τέλειοι (Ματθ. 5:48, Α' Πέτρ. 1:15, 16).

Σε τελευταία ανάλυση πού είναι γραμμένο ότι αυτά τα λόγια αναφέρονται μόνο για τον ουρανό; Δεν είναι μάλλον ο εγωισμός μας, η υπερηφάνεια μας και η έλλειψη αγάπης που μας σπρώχνει να δίνομε τέτοια ερμηνεία στα λόγια του Θεού; Αλλά ας δούμε άλλα εδάφια πιο καθαρά.

Ο αγαπημένος μας Κύριος πριν πεθάνει, στις τελευταίες αγωνιώδεις στιγμές που περνούσε εορτάζοντας το Εβραϊκό Πάσχα και θέσπιζε την τελετή της Θείας Ευχαριστίας μαζί με τους μαθητές του, τους είπε τα εξής γλυκά λόγια: «Καινούργια εντολή σας δίνω, να αγαπάτε ο ένας τον άλλο. Όπως εγώ σας αγάπησα και εσείς να αγαπάτε ο ένας τον άλλο. Από αυτό θα γνωρίσουν όλοι ότι είσατε μαθητές μου, από το αν θα έχετε αγάπη μεταξύ σας» (Ιωάνν. 13:34-35).

— Ω γλυκέ μου Κύριε, τα λόγια αυτά μου φέρνουν δάκρυα στα μάτια. Συγχώρεσε την αμαρτία μας, την έλλειψη αγάπης και τη στεγνή καρδιά μας. Είμαστε ένοχοι, ένοχοι, ένοχοι απέναντι σου. Κύριε, Ελέησε μας.

Αλλά υπάρχει ακόμα ένα εδάφιο που το έθεσα τελευταίο, αλλά είναι ίσως το πιο σπουδαίο απ' όλα: Ιωάννης 17:20-23. Ο Ιησούς στην αρχιερατική προσευχή του, πριν τον πιάσουν οι εχθροί του και τον σταυρώσουν, την ίδια νύκτα πάντοτε, μεταξύ των άλλων προσευχήθηκε τα εξής: «Δεν προσεύχομαι μόνο γι' αυτούς (τους αποστόλους), αλλά και γι' αυτούς που θα πιστέψουν δια του λόγου τους σ' εμένα, να είναι όλοι ένα, καθώς εσύ Πατέρα είσαι μέσα μου και εγώ μέσα σου, και αυτοί να είναι ένα μέσα μας, ώστε ο κόσμος να πιστεύει (συνεχώς) ότι εσύ με έστειλες. Κι εγώ τη δόξα που μου έδωσες τους έδωσα, ώστε να είναι ένα καθώς εμείς είμαστε ένα, εγώ μέσα τους κι εσύ μέσα μου, ώστε να είναι τελειοποιημένοι στην ενότητα και έτσι να γνωρίζει ο κόσμος ότι εσύ με έστειλες και ότι τους αγάπησες, όπως ακριβώς αγάπησες εμένα».

Αυτά τα λόγια του Ιησού, η προσευχή που έκανε στον Πατέρα, μου προκαλεί ρίγη. Δείχνει ο Κύριος μας το βάθος της καρδιάς Του και της επιθυμίας Του. Γνωρίζομε ότι οι προσευχές του Ιησού είναι τέλειες και η επιθυμία της καρδιάς Του θα πραγματοποιηθεί. Η ανικανότητα μας όμως και έλλειψη αγάπης εμποδίζουν το θέλημα Του να γίνει σήμερα πραγματικότητα μέσα στην Εκκλησία Του, εδώ κάτω στη γη.

Δεν προσευχόμαστε όμως: «Γεννηθήτω το θέλημα σου, ως εν ουρανώ και επί της γης»; Αν πιστεύουμε τα λόγια που προσευχόμαστε, τότε ακόμη και αν νομίζαμε ότι η τέλεια ενότητα θα πραγματοποιηθεί στον ουρανό, πρέπει τουλάχιστον να κάνουμε ό,τι μπορούμε, ώστε αυτό να γίνει και κάτω στη γη. Ν' αρχίσει να γίνεται πραγματικότητα από εδώ και τώρα. Όσο περισσότεροι ενωμένοι, τόσο περισσότερο πραγματοποιείται η επιθυμία του Ιησού και η καρδιά Του χαίρεται και αγαλλιάζει.

Ας δούμε λοιπόν κάπως πιο προσεκτικά τα λόγια που προσευχήθηκε ο Ιησούς παραπάνω: Πριν απ' όλα λέει ότι δεν προσεύχεται μόνο για τους αποστόλους, αλλά και γι' αυτούς που θα πιστεύανε μέσο του λόγου τους σ' αυτόν. **Δηλαδή το θέλημα Του είναι για όλες τις γενεές των χριστιανών.** Προσεύχεται λοιπόν, ώστε «να είναι όλοι ένα, όπως εσύ Πατέρα είσαι μέσα μου και εγώ μέσα σου και αυτοί να είναι ένα μέσα μας, ώστε ο κόσμος να πιστεύει ότι εσύ με έστειλες». (εδ. 21)

Αν σκεφτούμε για μια στιγμή τι τέλεια ενότητα έχει ο Ιησούς με τον Πατέρα, παίρνουμε μια ιδέα τι είδους ενότητα θέλει να έχουν ΟΛΟΙ οι πραγματικοί πιστοί. Λέει «να είναι ΕΝΑ ΜΕΣΑ ΜΑΣ». Η ενότητα βρίσκεται μόνο μέσα στον Πατέρα και στον Υιό. Έξω απ' αυτούς δεν υπάρχει καμιά πραγματική ενότητα, τουλάχιστον όπως την εννοούσε ο Χριστός. Δεν είναι λοιπόν ενότητα το να ενωθούν απλώς εκκλησίες. Ούτε μπορεί να υπάρξει ενότητα πιστών με μη πιστούς οι οποίοι απλώς συχνάζουν σε μια επί μέρους εκκλησία. Αλλά η ενότητα θα υπάρχει **μόνο** μεταξύ πιστών, αναγεννημένων, σε οποιαδήποτε επί μέρους εκκλησία και αν βρίσκονται.

Και συνεχίζει ο Κύριος μας: «Ωστε ο κόσμος να πιστεύει (συνεχώς) ότι εσύ με έστειλες». Εδώ ο Κύριος δείχνει καθαρά ότι η ενότητα των πιστών είναι βασική για τη μαρτυρία στον κόσμο και τον ευαγγελισμό. Στο αρχαίο κείμενο λέγει: «ίνα ό κόσμος πιστεύη». Υποτακτική ενεστώτα. Έχει την έννοια του «να πιστεύει συνεχώς». Δηλαδή η ενότητα των πιστών είναι μια συνεχής μαρτυρία. Για όλους τους χρόνους και όλες τις εποχές.

Στο εδάφιο 22 ο Κύριος μας προσεύχεται: «Κι εγώ τη δόξα που μου έδωσες τους έδωσα, ώστε να είναι ένα όπως είμαστε εμείς ένα». Δόξα θα πει λαμπρότητα, δύναμη, παρουσία Θεού. (Λεξικό ελληνο-αγγλικό των Ηνωμένων Βιβλικών Εταιρειών). Αυτού του είδους τη δόξα ο Χριστός ήδη μας έδωσε (χρόνος παρακείμενος. Κείμενο: δέδωκα αυτοίς), αλλά για ένα σκοπό: «Ωστε να είναι ένα όπως εμείς είμαστε ένα».

Κάθε χάρισμα, κάθε δώρο εξ ουρανού που μας δίνει ο Κύριος δε μας το δίνει απλώς για να το χαιρόμαστε εγωιστικά. Μας το δίνει για ένα σκοπό, για ένα έργο. Αν δε χρησιμοποιήσαμε αυτό το δώρο για το σκοπό που αυτός θέλει, θα μας ζητήσει λόγο. Και τότε θα μας καταδικάσει σαν τον τεμπέλη δούλο που έκρυψε το τάλαντο του στη γη. Σήμερα ο Θεός λέγει σ' εμάς:

- Σας έδωσα τη δόξα μου, τη δύναμη μου, την παρουσία μου για να μάθετε να είστε ένα, να μπορέσετε να γίνετε ένα. Αυτό είναι το θέλημα μου.

Το θέλημα Του όμως, έγινε το θέλημα μας, η προσευχή μας, η προσδοκία μας, ο φανερός μας πόθος;

- Ω Κύριε, μη μας καταδικάζεις ακόμα! Υπόμεινε μας λίγο ακόμα σε παρακαλούμε!

Στο εδ. 23 λέει: «Εγώ μέσα τους και εσύ μέσα μου, ώστε να είναι τελειοποιημένοι στην ενότητα (κείμενο: ίνα ώσιν τετελειωμένοι εις εν) και έτσι να καταλαβαίνει ο κόσμος ότι εσύ με έστειλες και τους αγάπησες όπως (ακριβώς) αγάπησες εμένα». Αδελφοί, διαβάζοντας αυτά τα λόγια, πρέπει να πέσομε στα γόνατα, να χτυπήσαμε τα στήθια μας και να φωνάξομε: «Αμαρτήσαμε, αμαρτήσαμε, πολύ αμαρτήσαμε». Αιώνες τώρα η Εκκλησία του Χριστού είναι χωρισμένη, διαιρεμένη, ξεσκισμένη. Διαμελίσαμε σε χιλιάδες μέρη το Σώμα Του. Πόσο τον κάνομε να υποφέρει τον Κύριο μας! Γιατί το Σώμα του Χριστού είναι η Εκκλησία. Αυτό που δεν τόλμησαν λοιπόν να κάνουν οι Ρωμαίοι πάνω στο σώμα του Χριστού, δηλαδή να το συντρίψουν κόβοντας τα σκέλη Του, διότι έπρεπε να εκπληρωθεί η Γραφή: «Κόκκαλό του δε θα συντριβεί», το έκαναν επί τέλους οι χριστιανοί πάνω στο άλλο Σώμα Του, την Εκκλησία. Είναι να ξεφωνήσει κανείς θρήνους γοερούς.

Όταν οι πιστοί έχουν τέτοια ενότητα όπως ο Χριστός προσευχήθηκε, τότε ο Σατανάς τρέμει. Τότε οι δυνάμεις της κολάσεως δεν μπορούν να κάνουν τίποτε ενάντια στην Εκκλησία. Δεν υπάρχει πιο δυνατή μαρτυρία στον κόσμο από αυτή! **Τότε ο κόσμος πιστεύει ότι ο Πατέρας έστειλε πραγματικά το Γιο του στη γη, ότι δε λέμε παραμυθάκια για παιδιά και για γριούλες, πιστεύει ότι ο Θεός πραγματικά αγαπάει τους ανθρώπους, διότι βλέπει την αγάπη Του να κατοπτρίζεται στην αγάπη που έχουν οι χριστιανοί μεταξύ τους.** Ο Θεός δε θέλει να έχουμε απλώς μια επιφανειακή ενότητα, αλλά να είμαστε **τέλεια** ενωμένοι. Αυτό το έργο δεν είναι ανθρώπινο, είναι θείο. Αλλά πρέπει κι εμείς να το θέλομε, να το ζητούμε, να το επιδιώκομε και πάνω απ' όλα **να το προσευχόμαστε.**

Τους πρώτους χριστιανούς που έβλεπαν οι ειδωλολάτρες έλεγαν γι' αυτούς: «Κοιτάζτε πόσο

αγαπιούνται μεταξύ τους»! Αυτό ήταν που τραβούσε τα πλήθη στο Χριστό και έκανε χιλιάδες να πιστεύουν. Αν σήμερα οι άνθρωποι του Κόσμου μας κοιτάζουν, μπορούν να πουν το ίδιο; Πολύ αμφιβάλλω. Και όμως αυτό το ίδιο θα έπρεπε να λένε και σήμερα.

"Ο σταυρωμένος" του Σαλβατόρ Νταλί

Τι είπαν οι απόστολοι για την ενότητα των πιστών.

Οι απόστολοι, ιδίως ο απ. Παύλος, μίλησαν πολύ στις επιστολές για την ενότητα των πιστών που απορρέει από φλογερή αγάπη. Δεν υπάρχει ενότητα χωρίς αγάπη. Και δεν υπάρχει αγάπη χωρίς ενότητα. Είναι δύο πράγματα αλληλένδετα μεταξύ τους. Η ειρήνη, που απορρέει από την αγάπη, επίσης βοηθάει την ενότητα του Σώματος του Χριστού. Λογομαχίες, εριστικό πνεύμα, υπερηφάνεια, διάθεση επιδειξιομανίας, για να δείξει ο ένας ότι έχει πιο ορθές δογματικές δοξασίες από τον άλλο, και το να θέλει κανείς οπωσδήποτε να νικήσει σε θεολογική συζήτηση για δευτερεύοντα θεολογικά θέματα, ψυχραίνουν τις καρδιές, δημιουργούν εχθρότητες και διχασμούς στις εκκλησίες (Β' Τιμόθ. 2:23-26).

Και όμως είναι τόσα πολλά αυτά που μας ενώνουν! Αλλά ο Διάβολος και η σάρκα μας σπρώχνουν να κοιτάμε αυτά που μας χωρίζουν. Αν συγκεντρώναμε την προσοχή μας σε ό,τι ενώνει και όχι σε ό,τι μας χωρίζει, θα μέναμε κατάπληκτοι από το πόσα κοινά έχουμε.

Αλλά ας γυρίσαμε στη διδασκαλία των αποστόλων. Για να καταλάβουμε τι φοβερή ενωτική δύναμη είχε το ευαγγέλιο του Χριστού, πρέπει να μεταφερθούμε με τη φαντασία μας στον Ιόν αιώνα μ.Χ. Οι Ιουδαίοι με τους εθνικούς δεν είχαν τίποτε το κοινό. Τους χώριζε μια άβυσσος. Οι Ιουδαίοι ούτε ήθελαν να τρώνε με τους εθνικούς ή να έχουν φιλικές σχέσεις μαζί τους (Πράξεις 10:28). Οι Ιουδαίοι θεωρούσαν τους εθνικούς ακάθαρτους και τους απόφευγαν. Τους χώριζε η θρησκεία, η κουλτούρα, η νοοτροπία. Αποκαλούσαν συχνά τους εθνικούς «σκύλους» (Ψαλμός 22:16). Υπήρχε μίσος και περιφρόνηση και από τα δύο μέρη. Οι εθνικοί πάλι θεωρούσαν τους Ιουδαίους υπερήφανους, στενόψυχους, κλειστούς στο πνεύμα, στεγνούς ηθικολόγους, εθνικιστές. Τους μισούσαν, γιατί έβλεπαν ότι δεν ήθελαν να έχουν επαφή με άλλους λαούς και νόμιζαν τους εαυτούς τους «περιούσιο λαό του Θεού», ανώτερους απ' τους άλλους, διαλεγμένους απ' το Θεό, για να κυβερνήσουν τον κόσμο. Βλέπομε στις Πράξεις των αποστόλων ότι το Άγιο Πνεύμα αναγκάστηκε να δώσει μια ειδική οπτασία στον απ. Πέτρο, για να τον πείσει να πάει να ευαγγελίσει

τους εθνικούς, μεταδίδοντας και σε αυτούς το ευαγγέλιο της χάρις και σωτηρίας του Ιησού Χριστού. Και μόνο όταν το Άγιο Πνεύμα επέπεσε πάνω στους εθνικούς ενώ άκουγαν το ευαγγέλιο, πείστηκαν επιτέλους οι Εβραίοι χριστιανοί ότι ο Θεός δέχεται και εθνικούς στην Εκκλησία Του και μάλιστα απερίτμητους, δηλαδή χωρίς να γίνουν πρώτα Ιουδαίοι. Ο απόστολος Πέτρος αναγκάστηκε ν' απολογηθεί εκτενώς στους χριστιανούς Εβραίους της Ιερουσαλήμ γιατί δέχτηκε να βαπτίσει εθνικούς απερίτμητους (Πράξεις κεφάλαια 10 και 11). Και παρ' όλα αυτά, η προκατάληψη ήταν τόσο δυνατή που κάποτε ο Πέτρος επέπεσε στην αμαρτία της υποκρισίας, δείχνοντας δήθεν ότι δεν έχει σχέσεις με εθνικούς χριστιανούς, γιατί φοβήθηκε την κατάκριση ορισμένων χριστιανών Εβραίων. Πράγμα για το οποίο τον έλεγξε ο απ. Παύλος. (Γαλατάς 2:11-14). Ακόμα και σήμερα οι ορθόδοξοι Ιουδαίοι έχουν τέτοιες ιδέες οι οποίες είναι μεν βιβλικές, αλλά τις επιδεικνύουν με τέτοιο τρόπο που γίνονται πολύ αντιπαθητικοί στους άλλους λαούς. Τα αναμφισβήτητα χαρίσματα τους γίνονται αιτία αντιζηλίας, έχθρας και φθόνου. Η έπαρση και η αλαζονική συμπεριφορά δεν τραβάει ποτέ τη συμπάθεια κανενός. Υπήρχε λοιπόν μεγάλος κίνδυνος να δημιουργηθεί ένα μεγάλο σχίσμα στην πρώτη αποστολική εκκλησία, μεταξύ χριστιανών εξ Ιουδαίων και εξ Εθνικών. Αυτό όμως με τη χάρι του Θεού και την ενωτική δύναμη του Αγ. Πνεύματος ξεπεράστηκε.

Ας δούμε όμως τι λέει γι' αυτό το θέμα ο απ. Παύλος: «Αυτός (ο Ιησούς) είναι η ειρήνη μας, που έκανε τα δύο μέρη (δηλ. Ιουδαίους και εθνικούς) ένα και κατέρριψε το μεσότοιχο του φραγμού, δηλαδή την έχθρα, στη σάρκα του, καταργώντας το νόμο των εντολών ΜΕ ΔΟΓΜΑΤΑ, ώστε τους δύο (Ιουδαίους και εθνικούς) να κτίσει μέσα του σε έναν καινούργιο άνθρωπο κάνοντας ειρήνη, και για να συμφιλιώσει και τους δύο σε ένα σώμα για το Θεό δια μέσου του σταυρού, σκοτώνοντας την έχθρα μέσα Του». (Εφεσίους 2:14-16).

Αυτές οι εντολές με δόγματα που χώριζαν τότε τους Εβραίους και εθνικούς δεν είναι μήπως όμοια, κατά κάποιον τρόπο, με τα σημερινά δόγματα που χωρίζουν τις διάφορες επί μέρους εκκλησίες; Τότε ήταν ο Μωσαϊκός νόμος που χώριζε Εβραίους και εθνικούς. Σήμερα είναι τα διάφορα εκκλησιαστικά δόγματα και «σύμβολα πίστης» που χωρίζουν πάλι τους χριστιανούς μεταξύ τους. Δε θέλω να πω μ' αυτό ότι δε χρειάζονται τα δόγματα ή τα σύμβολα πίστης. Αλλά, όπως θα συζητήσουμε κατωτέρω σε άλλο κεφάλαιο, πρέπει να κάνουμε διάκριση μεταξύ του βασικού και του επουσιώδους. Μεταξύ της καθαρής βιβλικής εντολής και διδασκαλίας, και της δευτερεύουσας που υπάρχει δυνατότητα ελευθερίας γνώμων.

Ιδού τώρα άλλα εδάφια που προτρέπουν τους πιστούς σε ένωση: «Σας παρακαλώ λοιπόν εγώ ο φυλακισμένος για τον Κύριο να συμπεριφέρεστε άξια της κλήσης σας με κάθε ταπεινοφροσύνη και πραότητα, με μακροθυμία, ανεχόμενοι ο ένας τον άλλο με αγάπη προσέχοντας να τηρείτε την ενότητα του Πνεύματος με το σύνδεσμο της ειρήνης. Υπάρχει ένα σώμα και ένα Πνεύμα, όπως υπάρχει μια ελπίδα, αυτή του καλέσματος που δεχθήκατε. Υπάρχει ένας Κύριος, μια πίστη, ένα βάπτισμα. Ένας Θεός και Πατέρας όλων, (κυρίαρχος) πάνω σε όλους, που διεισδύει σε όλους και ζει μέσα σε όλους» (ελεύθερη μετάφραση). Εφεσίους 4:1-6. «Να ντυθείτε λοιπόν ως εκλεκτοί του Θεού, άγιοι και αγαπημένοι, τρυφερή συμπόνια, καλοσύνη, ταπεινοφροσύνη, πραότητα, μακροθυμία, ανεχόμενοι ο ένας τον άλλο και συγχωρώντας ο ένας τον άλλο, αν κάποιος έχει παράπονο εναντίον άλλου. Όπως ο Κύριος σας συγχώρεσε, έτσι να κάνετε και εσείς. Πάνω όμως σε όλα αυτά να βάλετε την αγάπη, που είναι σύνδεσμος της τελειότητας. Και η ειρήνη του Χριστού να οδηγεί τις καρδιές σας, στην οποία και καλεστήκατε για να γίνετε ένα σώμα. Και να ευχαριστείτε το Θεό». Κολοσσαείς 3:12-15. Ας μην ξεχνάμε ότι τα λόγια αυτά απευθύνονται σε ΟΛΟΥΣ ανεξαιρέτως τους πιστούς και όχι μόνο σε αυτούς «που τα σκέφτονται όπως εμείς».

«Διότι σε ένα Πνεύμα εμείς όλοι βαπτιστήκαμε (βυθιστήκαμε), ώστε να γίνουμε ένα σώμα, είτε Ιουδαίοι είτε Έλληνες είτε δούλοι είτε ελεύθεροι και όλοι ποτιστήκαμε από ένα Πνεύμα» Α' Κορινθ. 12:13. Εφόσον όλοι οι χριστιανοί έχουν το Άγιο Πνεύμα, αυτό το Πνεύμα τους ενώνει τέλεια σε ένα σώμα, εκείνο του Χριστού, στο οποίο όλοι ανήκουν. Πρέπει λοιπόν να ζούμε συνεπείς με αυτή την πραγματικότητα στην καθημερινή χριστιανική και εκκλησιαστική ζωή, ιδιωτική και δημόσια.

Νομίζω ότι αυτά τα εδάφια είναι υπεραρκετά για να πείσουν κάθε καλόπιστο μαθητή του Ιησού ότι ανεξαιρέτως ΟΛΟΙ οι πιστοί είναι ΕΝΑ ΣΩΜΑ, αυτό του Κυρίου Ιησού και κατά συνέπεια πρέπει να συνεργάζονται σαν ένα σώμα, όπως συνεργάζονται αρμονικά τα μέλη ενός ανθρωπίνου σώματος και όχι χωρισμένοι, ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο, όπως συμβαίνει σήμερα. Πώς θα σας φαινότανε αν βλέπατε το ένα πόδι να θέλει να περπατήσει αριστερά και το άλλο δεξιά; Το ένα μάτι να κοιτάζει πάνω και το άλλο κάτω χωρίς συνεργασία! Και τα χέρια να μην εργάζονται αρμονικά, για να αποπερατώσουν μιαν εργασία; Και όμως έτσι συμπεριφέρεται πολλές φορές η Εκκλησία του Χριστού, ακολουθώντας κάθε μέλος το δρόμο του και αδιαφορώντας για τα άλλα.

Μπορεί να λειτουργήσει σωστά ένα τέτοιου είδους σώμα; Οπωσδήποτε θα πέθαινε μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα. Αν σήμερα υπάρχει Εκκλησία, αυτό είναι χάρι Θεού. Αυτό όμως δεν καλύπτει την αμαρτία μας ούτε αφαιρεί τις ευθύνες μας για την κακή λειτουργία του σώματος του Χριστού. Οι απόστολοι, λοιπόν, μίλησαν καθαρότητα για την ενότητα των πιστών του Χριστού. Πρέπει να συμπεριφέρονται σαν ΕΝΑ ΣΩΜΑ.

Η «αόρατη εκκλησία».

Λέγεται ότι, από την εποχή του Μαρτίνου Λούθηρου και μετά, άρχισε να συζητείται η έννοια της «αόρατης εκκλησίας». Ο ίδιος ο Λούθηρος μίλησε γι' αυτό το θέμα. Απογοητευμένος από το γεγονός που έβρισκε τόσο λίγους πραγματικούς πιστούς χριστιανούς στην κρατική εκκλησία «του», στο «χριστεπώνυμο πλήθος», το 'ριξε στο μυστικισμό λέγοντας ότι η αληθινή Εκκλησία του Χριστού είναι αόρατη, αδύνατο να τη γνωρίσει κανείς πλήρως επί της γης.

Για «αόρατη εκκλησία» εννοείται η παγκόσμια εκκλησία του Ιησού Χριστού, που είναι ανεξάρτητη από τα διάφορα εκκλησιαστικά συστήματα, αλλά αποτελείται μονάχα από αληθινούς πιστούς του Ιησού, που μόνο ο Θεός γνωρίζει. Αυτή η ιδέα έχει οπωσδήποτε μια διβλική βάση, γιατί και ο απ. Παύλος λέγει ότι «ο Κύριος γνωρίζει τους δικούς Του» (Β' Τιμόθ. 2:19). Εμείς οι άνθρωποι δε βλέπομε τις καρδιές, μόνο ο Κύριος τις βλέπει και μπορεί να γνωρίζει μέχρι το βάθος ποιοι είναι οι δικοί του. Με τον καιρό όμως αυτή η θεολογία της αόρατης εκκλησίας, του «μυστικού σώματος του Χριστού» όπως λένε μερικοί, ξέπεσε πράγματι σε πολύ μυστικισμό, πράγμα που έβλαψε την αναζήτηση της πραγματικής και ορατής ενότητας των παιδιών του Θεού. Αυτή λοιπόν η θεολογία της «αόρατης εκκλησίας» μου δίνει την εντύπωση του «μεγάλου άλλοθι», του ν' αποφεύγει δηλαδή κανείς τις ευθύνες του για την ένωση την ορατή των πιστών, αναφερόμενος στην «αόρατη ενότητα» των χριστιανών. Όχι αδελφοί μου, η ενότητα των πιστών πρέπει να είναι ορατή και πολύ μάλιστα! Τόσο ορατή που και οι άπιστοι να μπορούν να τη βλέπουν και να λένε για τους χριστιανούς: «κοιτάτε πώς αγαπιούνται μεταξύ τους»!

Δυστυχώς ακούμε και σήμερα από πολλούς πιστούς -- ορισμένοι από αυτούς πολύ άγιοι και αφιερωμένοι στον Κύριο -- να λένε ότι δεν έχουμε ανάγκη ν' αναζητούμε την ενότητα, γιατί είμαστε, λένε, «ήδη ενωμένοι». Βασίζονται μάλιστα στα λόγια του απ. Παύλου στην προς Εφεσίους επιστολή 4:3 που λέγει: «Να φροντίζετε να διατηρείτε την ενότητα του Πνεύματος δια του συνδέσμου της ειρήνης». Λένε λοιπόν αυτοί οι αδελφοί μας ότι πουθενά ο λόγος του Θεού δε μας λέγει να προσευχόμαστε για την ένωση, αλλά θεωρεί την ένωση ως γεγονός και μας προτρέπει να «διατηρούμε την ενότητα του Πνεύματος», που ήδη έχουμε. Πάνω σ' αυτό το θέμα θα είχαμε να πούμε μερικά πράγματα: Κατ' αρχάς είναι αλήθεια ότι εν Χριστώ όλοι οι πιστοί είναι ενωμένοι θέλοντας και μη. Το βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος, δηλαδή η αναγέννηση, βαπτίζει όλους τους πιστούς στο Σώμα του Ιησού Χριστού, συνεπώς μας ενώνει σε ένα Σώμα ανεξάρτητα από τη θέληση μας. (Α' Κορινθ. 12:13-14). Όπως όμως κάθε ευλογία που έχουμε εν δυνάμει δια της νίκης του Κυρίου μας επί του σταυρού, έτσι και αυτή ο Θεός θέλει να την κάνομε βίωμα και πράξη. Όπως είμαστε θεωρητικά άγιοι εν Χριστώ και τούτο προέρχεται από το Θεό, δεν είναι δικό μας κατόρθωμα, αλλά ο Θεός θέλει κατά συνέπεια να γίνομε και στην πράξη άγιοι, έτσι και την ενότητα ο Θεός θέλει να τη ζήσομε στην πράξη και να μη μένει μόνο μια ξερή εν δυνάμει θεωρία, ανεξάρτητη από την πρακτική ζωή μας.

Μπορούμε ως παράδειγμα ν' αναφέρομε τη σχέση μεταξύ δύο κατά σάρκα αδελφών που όμως είναι τσακωμένοι και χωρισμένοι. Αυτούς τους αδελφούς τους ενώνει αναγκαστικά ο δεσμός του αίματος, αφού γεννήθηκαν από τους ίδιους γονείς. Αν όμως δε βλέπονται μεταξύ τους, αλληλοκατηγορούνται ή αλληλουβρίζονται, μπορούμε πλέον να μιλάμε για ενότητα; Ο συγγενικός δεσμός έχει διαταραχθεί, είναι σαν να μην υπάρχει και πρέπει να κάνουν προσπάθειες να ενώσουν ό,τι κάποτε ράγισε και έσπασε. «Αδελφός διχοστατήσας υποτάσσεται δυσκολότερα παρά οχυρά πόλις. Αι δε διαφοραί αυτών είναι ως μοχλοί φρουρίου». Παροιμίες 18:19.

Έχομε όμως να κάνομε ακόμη ορισμένα σχόλια πάνω στις ιδέες των αδελφών που αναφέραμε πιο πάνω και οι οποίοι λένε ότι ο απ. Παύλος λέγει μόνο «να διατηρούμε την ενότητα» και όχι να την προσευχόμαστε, να τη ζητούμε. Πιθανόν αυτοί οι αδελφοί δεν πρόσεξαν τα λόγια του Παύλου που αναφέρει στο ίδιο κεφάλαιο λίγο πιο κάτω: Εφεσίους 4:11-13. Εκεί βλέπομε τον απόστολο να λέγει ότι ο Ιησούς έδωσε τις διάφορες χαρισματικές υπηρεσίες, τις διακονίες, στην παγκόσμια Εκκλησία Του «μέχρις ότου φθάσομε όλοι στην ενότητα της πίστεως και της πλήρους γνώσεως του Υιού του Θεού...». Συνεπώς δε θεωρούσε ούτε κατά την αποστολική χριστιανική εποχή την ενότητα στην πίστη των χριστιανών ως δεδομένη, αφού μιλούσε κατά τέτοιο τρόπο. Η ενότητα στην πράξη ήταν λοιπόν ένας απώτερος σκοπός στη ζωή της Εκκλησίας, που έπρεπε να κατακτηθεί με το μοίρασμα των ουράνιων χαρισμάτων. Άραγε πόσοι υπεύθυνοι εκκλησιών το έχουν συνειδητοποιήσει αυτό και δε γίνονται εμπόδιο στην ένωση της Εκκλησίας του Χριστού, αλλά αντιθέτως μέσα προώθησης αυτής της ενότητας; Αλλά υπάρχει και κάτι άλλο. Ο απ. Παύλος όταν έγραψε αυτή την επιστολή του προς Εφεσίους, την έγραψε σε μια εκκλησία, ή τουλάχιστον απευθυνόταν σε διάφορες εκκλησίες, που παρουσίαζαν **εξωτερική** ενότητα. Δεν είχαν προέλθει σχίσματα στις εκκλησίες αυτές, όπως στην Κόρινθο, ούτε υπήρχε το πρόβλημα δημιουργίας διαφόρων εκκλησιών βασισμένων σε διάφορα δόγματα και ομολογίες, όπως ακριβώς συμβαίνει σήμερα. Πιθανόν υπήρχαν ενδοεκκλησιαστικά προβλήματα προσωπικών διαφορών μεταξύ των μελών της κάθε εκκλησίας, προβλήματα προσωπικής επαφής και κοινωνίας, που είναι δυνατόν να υπάρχουν σε κάθε τοπική εκκλησία και σήμερα. Δεν αναφέρει πουθενά τίποτα για σχίσματα ή για αιρέσεις. Συνεπώς είναι λογική η προτροπή του «να διατηρούν την ενότητα του

Πνεύματος με το σύνδεσμο της ειρήνης». Γιατί ενότητα, τουλάχιστον εξωτερικά, υπήρχε. Δεν είχαν ανάγκη να την ξανακάνουν. Απλώς έπρεπε να τη διατηρήσουν. Μπορούμε όμως να πούμε το ίδιο σήμερα μεταξύ εκκλησιών διαφόρων ομολογιών; Πιστεύω ότι αν ο απ. Παύλος έγραφε σήμερα στις διάφορες ομολογίες, θα χρησιμοποιούσε εντελώς διαφορετικές προτροπές. Διότι δυστυχώς η διαίρεση στην Εκκλησία σήμερα είναι **πραγματική**. Όταν υπάρχουν αδελφοί που ούτε δέχονται να προσευχηθούν μαζί, μόνο και μόνο επειδή ανήκουν σε διαφορετικές θρησκευτικές αποχρώσεις, όταν αλληλοϋποβλέπονται και προσπαθούν να «κλέψουν πρόβατα» η μια απόχρωση από την άλλη, όταν υπάρχει φοβερή αμοιβαία καχυποψία για τους απώτερους σκοπούς των «διαφορετικών» αδελφών μας ή «ξαδέλφων», όπως άκουσα κάποτε κάποιον ν' αποκαλεί πιστούς άλλης χριστιανικής απόχρωσης και όχι πια αδελφούς, όταν δεν υπάρχει ενδιαφέρον οι πιστοί μιας απόχρωσης να γνωρίσουν εκείνους της άλλης, τότε να μην έρχονται να μας λένε ότι «είμαστε ήδη ενωμένοι». Διότι, αδελφοί μου, **δεν είμαστε**. Και όσοι ισχυρίζονται το αντίθετο εθελουφλούν. Εξ ου και η ανάγκη της προσευχής για ενότητα.

Η έννοια της Θείας Κοινωνίας.

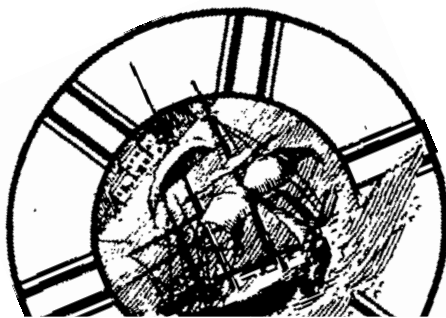
Ο συμβολισμός του ιερού δείπνου που καθιέρωσε ο Κύριος μας, μια από τις βασικές ιερές τελετές που όλα τα χριστιανικά δόγματα παραδέχονται, πλην της έννοιας που έχει όσον αφορά τη συμμετοχή του χριστιανού στο Σώμα και στο Αίμα του Ιησού Χριστού, έχει και μια άλλη παραπλήσια έννοια που συχνά παραμελείται. Αυτή η έννοια είναι η συμβολική ένδειξη της ένωσης του πιστού με όλους τους άλλους, στην τοπική και παγκόσμια Εκκλησία, που αποκαλείται «Σώμα του Χριστού». (Α' Κορινθ. 12:27). «Το ποτήρι της ευλογίας, το οποίο ευλογούμε, δεν είναι κοινωνία του αίματος του Χριστού; Ο άρτος, τον οποίο κόπτομε, δεν είναι κοινωνία του σώματος του Χριστού; Επειδή ένας είναι ο άρτος, και εμείς οι πολλοί είμαστε ένα σώμα, διότι όλοι από τον έναν άρτο μετέχομε». (Α' Κορινθ. 10:16-17).

Αυτά τα λόγια του αποστόλου Παύλου πρέπει να μας προβληματίσουν. Λέει ότι όπως ένα είναι το ψωμί που κόβομε, για να συμμετάσχουμε στη Θεία Κοινωνία, έτσι είναι ένα σώμα όλοι οι πιστοί του Ιησού Χριστού αναμεταξύ τους.

Σήμερα όλες τις χριστιανικές εκκλησίες, ανεξάρτητα από τη δογματική τους τοποθέτηση, τελούν την τελετή αυτή. Διερωτώμαι όμως πόσοι καταλαβαίνουν βαθύτερα αυτή την έννοια της τελετής που κάνουν. Οι περισσότεροι συγκεντρώνονται στο γεγονός ότι εκείνη τη στιγμή συμμετέχουν στο Σώμα και Αίμα του Χριστού. Άλλοι ίσως συναισθάνονται να τους συνδέει η κοινή πίστη με τους χριστιανούς της δικιάς τους ομολογίας. Πόσοι όμως καταλαβαίνουν ότι συνδέονται μυστικά και με τους πιστούς **άλλων ομολογιών διαφορετικών από τη δική τους**; Αλλά αν είναι έτσι το πράγμα και ορισμένοι το καταλαβαίνουν και το παραδέχονται τουλάχιστον στη θεωρία, δε θα έπρεπε να κάνουν πράξη αυτό το οποίο θεωρείται ήδη δεδομένο; Δηλαδή την ενότητα των παιδιών του Θεού, ανεξαρτήτως δόγματος και θρησκευτικών πεποιθήσεων;

Αδελφοί μου ας σοβαρευτούμε. Δεν μπορούμε να παραδεχόμαστε ότι είμαστε πράγματι ενωμένοι με όλους τους πιστούς όλων των χριστιανικών δογμάτων, εφόσον είναι αναγεννημένοι, και όμως να μη θέλομε να έχομε επαφή μαζί τους ούτε να τους βλέπομε. Γιατί τότε κοροϊδεύαμε το Θεό και τις πεποιθήσεις μας! Βλέπομε λοιπόν ότι η Θεία Κοινωνία, που πολλές εκκλησίες τελούν ανελλιπώς κάθε Κυριακή, υποδείχνει και συμβολίζει την πραγματική ενότητα των πιστών περισσότερο από κάθε τι άλλο! Η Θεία Κοινωνία είναι ένα ορατό κήρυγμα, μια ορατή τελετή της ένωσης των παιδιών του Θεού, πλην των άλλων πραγμάτων που συμβολίζει.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΝΑΥΑΓΕΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

Περιληπτική ιστορική αναδρομή της Εκκλησίας δια μέσου των αιώνων.

«Η ιστορία διδάσκει ότι δε διδάσκει τίποτε». Αυτό το ρητό είναι δυστυχώς η τραγική αλήθεια. Τα ανθρώπινα πάθη είναι υπεράνω της λογικής. Και όμως, εμείς οι χριστιανοί θα είχαμε τόσα πολλά να μάθουμε, αν έστω και λίγο διαβάσαμε την ιστορία της παγκόσμιας χριστιανικής Εκκλησίας! Θα είμασταν τότε πιο ταπεινοί και λιγότερο στενοί στο πνεύμα. Διότι το «Πνεύμα όπου θέλει πνέει, ακούς τη φωνή Του, αλλά δεν ξέρεις από πού έρχεται και πού πηγαίνει. Έτσι είναι καθέννας που γεννήθηκε από το Πνεύμα». (Ιωάν. 3:8). Αυτό, για να μη νομίζουμε ότι μόνο μια εκκλησία έχει όλη την αλήθεια.

Η ίδια η χριστιανική πίστη είναι η αποκάλυψη του Θεού στην ιστορία. Είναι η ιστορία του λαού του Θεού διαμέσου των αιώνων και της πνευματικής εμπειρίας του. Ο απ. Παύλος μιλώντας για την ιστορία του λαού Ισραήλ, που γράφτηκε στην Π. Διαθήκη, αναφέρει: «Αυτά παραδειγματικά συνέβηκαν σ' εκείνους και γράφτηκαν ως προειδοποίηση για μας που φτάσαμε στο τέλος των αιώνων» (Α' Κορινθ. 10:11). Έτσι και η μελέτη της ιστορίας της Εκκλησίας μας βοηθάει, αν ανοίξουμε τα μάτια μας και τ' αυτιά, να δούμε τα λάθη που έκαναν οι πατέρες μας και να τ' αποφύγουμε, ενώ αντιθέτως να μιμηθούμε τις αρετές τους.

Η πρώτη χριστιανική Εκκλησία, η αποστολική και μεταποστολική, είχε πολλά προβλήματα. Ο Διάβολος προσπάθησε με κάθε τρόπο να διαιρέσει την Εκκλησία και να την πνίξει, να την αποδυναμώσει. Και ορισμένες φορές, σε ορισμένους τόπους και χρόνους τα κατάφερε. Όχι όμως παντού και πάντοτε. Το «μικρό υπόλοιπο» των ειλικρινών πιστών πάντοτε υπήρχε κατά χάρη σωσμένο. Αιρέσεις πολλές έσωθεν, διωγμοί από το Ρωμαϊκό κράτος έξωθεν, προσπάθησαν να κατακερματίσουν την Εκκλησία. Απιστία των ίδιων των χριστιανών - κατ' όνομα ή αληθινών, αλλά σαρκικών - ασυνέπεια στο θέλημα του Θεού, πολλές φορές έφτασαν την Εκκλησία στο χείλος της αβύσσου. Αλλά Αυτός που είπε: «Οι πύλες του Άδη δε θα υπερσχύσουν αυτής», κράτησε το λόγο Του. Σήμερα η Εκκλησία είναι εξαπλωμένη παγκόσμια περισσότερο παρά ποτέ. Παρόλες τις δυσκολίες, μέχρι τα τέλη του 3ου αιώνα οι Χριστιανοί ήταν όλοι βασικά ενωμένοι και πίστευαν τα ίδια πράγματα. Ο μεγάλος πατέρας της Εκκλησίας, Ωριγένης, μπορούσε να πει, αμυνόμενος κατά των αντιπάλων ειδωλολατρών, ότι «εμείς σε όποιο μέρος της γης κι αν βρισκόμαστε, έχουμε τα ίδια μυστήρια, την ίδια πίστη, πρεσβεύουμε τα ίδια πράγματα. Αυτή η παγκόσμια ενότητα των χριστιανών δείχνει ότι η θρησκεία μας είναι εκ Θεού και ότι είναι η μόνη αληθινή θρησκεία». Αυτά τα λόγια σήμερα δυστυχώς ο Ωριγένης δε θα μπορούσε να τα πει. Και τούτο γιατί εντωμεταξύ επήλθε η «αποστασία». Το μυστήριο της ανομίας ενεργούνταν ήδη από την εποχή του απ. Παύλου, αλλά όσο προχωρούσαν οι αιώνες γινόταν όλο και πιο καθαρό (Β' Θεσσ. 2:3:7).

Σε τι συνίσταται η «αποστασία» και το «μυστήριο της ανομίας»; Πιστεύουμε ότι είναι η σιγανή, αλλά σταθερή, απομάκρυνση της επίσημης Εκκλησίας από τη διδαχή του Χριστού και των αποστόλων. Προχωρώντας σιγά-σιγά θα φτάσει σε τέτοιο σημείο που δε θα έχει τίποτε το κοινό με την αρχική Εκκλησία του Χριστού, αλλά θα γίνει μια ψευτο-εκκλησία, η γυναίκα του Αντίχριστου που πρόκειται να έλθει να κυβερνήσει ως παγκόσμιος δικτάτορας, πριν από τη δεύτερη παρουσία του Ιησού Χριστού στη γη. (Αποκάλυψη κεφ. 17).

Μέσα όμως σ' αυτή την οργάνωση, σ' αυτό το διαβολικό σύστημα που παρουσιάζεται σαν Εκκλησία του Χριστού, θα παραμείνουν επί πολύ καιρό και αληθινοί πιστοί του Χριστού, μέχρις ότου ο Κύριος τους μηνύσει καθαρά να απέλθουν, για να τιμωρήσει τη Μεγάλη Πόρνη. (Αποκάλ. 18:4-6). Η αποστασία άρχισε σιγά-σιγά από την αρχή, αλλά αυξήθηκε από τον 4ο αιώνα μ.Χ. και μετά. Πολλά χριστιανικά κινήματα βλέπανε την ηθική κατάντια της επίσημης εκκλησίας και προσπάθησαν να κάνουν μεταρρυθμίσεις και αναζωπυρώσεις.

Η κατάσταση στην Εκκλησία άρχισε να εκφυλίζεται από το Μ. Κωνσταντίνο και μετά. Δηλαδή μετά το τέλος των διωγμών. Ιδίως από το Μ. Θεοδόσιο. Αυτός ο αυτοκράτορας επέβαλε δια της βίας τη χριστιανική θρησκεία ως θρησκεία του κράτους. Όλοι οι ειδωλολάτρες έπρεπε να βαπτιστούν, αλλιώς θα τιμωρούνταν με δήμευση της περιουσίας τους και εξορία εκτός της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Ορισμένες φορές και με το θάνατο. Πλήθη «χριστιανών» άρχισαν τότε να καταδιώκουν τους ειδωλολάτρες, να ιεροσυλούν τους ναούς τους, να σπάζουν τ' αγάλματα των θεών τους. Ο Θεοδόσιος έκανε ένα δώρο στην Εκκλησία δηλητηριασμένο. Και ο παράνομος γάμος εκκλησίας και κράτους άρχισε από τότε και θα επέφερε πολλά κακά στην Εκκλησία. Η Εκκλησία κέρδισε σε κοσμική δύναμη, αλλά έχασε σε πνευματική. Πλήθη εξωτερικά εκχριστιανισμένων ειδωλολατρών εισήλθαν με το ζόρι στην Εκκλησία. Έφεραν μαζί τους και τις ειδωλολατρικές τους συνήθειες, που η ιεραρχία δεν μπόρεσε πάντοτε να καταστείλει.

Έτσι η επίσημη Εκκλησία κατάντησε ένα μείγμα διαφόρων διδασκαλιών και παραδόσεων ανθρώπινων, ένα μείγμα Χριστιανισμού, Ιουδαϊσμού και ειδωλολατρίας.

Οι πραγματικοί χριστιανοί σε μια τέτοια κατάσταση έχασαν τα ηνία της εξουσίας στην Εκκλησία από τα χέρια τους. Έφτανε να είσαι βαπτισμένος, για να θεωρείσαι χριστιανός. Συνεπώς οι αληθινοί πιστοί

έμειναν μια μειονότητα και οι τυπικοί χριστιανοί έγιναν πλειονότητα. Και όπως είναι εύκολο να καταλάβει κανείς, η πλειονότητα νίκησε. Νίκησαν οι «Χριστιανοί» μόνο κατ' όνομα.

Εισήλθαν στην ιεραρχία άτομα που κάθε άλλο παρά ενδιαφέρονταν για τη δόξα του Χριστού. Η δίψα για εξουσία, χρήμα και ανθρώπινη δόξα κατέτρωγε τους ιεράρχες. Αδιαφόρησαν πλήρως για τις πνευματικές ανάγκες του ποιμνίου και προσπάθησαν απλώς να ικανοποιήσουν τις σαρκικές ορέξεις τους. Η βία, η κακία, η νοθεία στις εκκλησιαστικές συνόδους βασίλευε. Ο σπαραγμός, ο εγωισμός και η υπερηφάνεια κατέτρωγε τους ιεράρχες.

Συνεπώς «όπως είναι ο ποιμένας, έτσι θα είναι και το ποίμνιο». Οι αληθινοί πιστοί στην επίσημη Εκκλησία άρχιζαν όλο και περισσότερο να σπανίζουν. Και αν κανένας ήθελε ν' ακολουθήσει πραγματικά το Χριστό, εμποδιζόταν από αυτούς που θα έπρεπε να τον βοηθήσουν.

Σ' αυτή την κατάσταση ο Θεός επέτρεψε διάφορες θρησκευτικές αναζωπυρώσεις. Μια από αυτές ήταν το κίνημα των μοναχών. Αυτοί ήταν ασκητές, σ' αντίθεση με τη γενική ηθική χαλάρωση της επίσημης εκκλησίας. Το μοναχικό κίνημα πήγε καλά μέχρι ενός ορισμένου σημείου, αλλά μετά η διαφθορά και η απομάκρυνση από τις βιβλικές αλήθειες εισήλθε κι εδώ. Έτσι ο μοναχισμός, τουλάχιστο στην Ανατολή, έγινε πολύ αντιδραστικός σε οποιαδήποτε ανανέωση της εκκλησίας.

Αλλά αναζωπυρωτικά κινήματα ξεκίνησαν σε ανατολή και Δύση, αλλά τα περισσότερα από αυτά η επίσημη Εκκλησία κατέστειλε με τη βία και τα όπλα, τα κατάγγειλε σαν «αιρετικά» - ορισμένα από αυτά ήταν πράγματι - και πίεσε τα μέλη τους να εισέλθουν πάλι στην επίσημη Εκκλησία. Πολλά από αυτά τα κινήματα προκαλούσαν σχίσματα, γιατί η επίσημη Εκκλησία δεν τα ανεχόταν στους κόλπους της.

Είναι άξιο παρατηρήσεως το εικονομαχικό κίνημα επί Ισαύρων στη Βυζαντινή αυτοκρατορία. Όλη η ανώτερη ιεραρχία και η αριστοκρατία της αυτοκρατορίας είχε προσχωρήσει στην εικονο-μαχική μεταρρύθμιση. Δυστυχώς τις ορθές διδασκαλίες προσπάθησαν να εφαρμόσουν με τη βία και όχι με το σταδιακό διαφωτισμό του λαού και έκθεση της γραφικής διδασκαλίας. Ο διωγμός φέρνει φανατισμό στο διωκόμενο. Οι μοναχοί, που πλούτιζαν από τη ζωγραφική των εικόνων, φανάτιζαν τον απλό λαό και ιδιαίτερα τις γυναίκες, έτσι ώστε η εικονομαχία δε ρίζωσε. Η αυτοκράτειρα Ειρήνη η Αθηναία, μυστική εικονολά-τρισα, αφού δηλητηρίασε τον εικονομάχο άνδρα της και τύφλωσε το γιο της, και διέλυσε το στρατό που ήταν υπέρ της μεταρρύθμισης, αναστήλωσε πάλι τις εικόνες.

Έτσι το Βυζαντινό κράτος χωρίς στρατό δεν μπόρεσε ν' αντιστα-χτεί στις επιδρομές των βαρβάρων.

Η εικονομαχία δεν ήταν μόνο εικονοκλαστία, αλλά ένα μεγάλο μεταρρυθμιστικό κίνημα για τον εκκαθαρισμό της Εκκλησίας από ειδωλολατρικές επιρροές και παραδόσεις και για εξαγνισμό της χριστιανικής διδαχής, γυρνώντας στις πρώτες χριστιανικές παραδόσεις.

Μέχρις ότου το 1054 μ.Χ. επί Πατριάρχη Φωτίου και Πάπα Λέοντος 9ου επήλθε το μεγάλο σχίσμα μεταξύ Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας: Για λόγους καθαρά σαρκικούς, για δίψα παγκόσμιας εκκλησιαστικής εξουσίας, για πόθο και λαχτάρα αρχιεπισκοπικών θρόνων. Το ζήτημα άρχισε από τον Πάπα, που ισχυριζόταν ότι ήταν διάδοχος του απ. Πέτρου, στον οποίο ο Χριστός είχε δώσει τα πρωτεία(!) Έτσι όλες οι άλλες εκκλησίες και πατριαρχεία θα έπρεπε να υποταχθούν στην πνευματική του εξουσία. Πράγμα που φυσικά δε δέχτηκε ο Πατριάρχης Κων/πόλεως και ήλθε το σχίσμα με αναθεματισμούς, κατάρες και αφορισμούς από αμφότερα τα μέρη.

Εντωμεταξύ η μεγάλη πληγή του Ισλάμ άρχιζε. Ολόκληρα εδάφη της βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής που κάποτε είχαν εκχριστιανιστεί, τώρα έπεφταν στα χέρια Αράβων μουσουλμάνων. Έτσι πολλοί κατ' όνομα χριστιανοί, η πλειονότητα, προσεχώρησαν στη θρησκεία του Μωάμεθ. Μέχρις ότου και η ίδια η Κων/πολη καταπατήθηκε από τα τουρκικά μουσουλμανικά στρατεύματα του Μωάμεθ Β' του Κατακτητή το 1453 μ.Χ. Οι Οθωμανοί κατακτητές καταπίεσαν με κάθε τρόπο τη χριστιανική θρησκεία και εξισλάμισαν πολλούς. Έτσι το οικουμενικό πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως έχασε την κοσμική του και πνευματική δύναμη και επιρροή που είχε πρώτα. Απ' όλα τα πατριαρχεία, ανεξάρτητο σε χριστιανικό έδαφος, έμεινε μόνο αυτό της Ρώμης.

Στην Ορθόδοξη, δουλωμένη από τους Μωαμεθανούς, Εκκλησία δεν έγιναν άλλες αναζωπυρώσεις. Μόνο αραιά και πού ακούστηκε το καθαρό ευαγγέλιο (ίδε Κοσμάς ο Αιτωλός εν μέρει, Πατριάρχης Κύριλλος Λούκαρης).

Στη Δυτική Εκκλησία εν τούτοις, παρ' όλη τη διαφθορά, υπήρξαν κινήματα μέσα και έξω από την επίσημη εκκλησία που κρατούσαν τη φλόγα της πίστης. Ο Φραγκίσκος της Ασίζης μέσα και ο Πέτρος Βάλδος έξω από την επίσημη εκκλησία είναι δύο παραδείγματα αυτής της κατάστασης. Ο Σαβοναρόλας της Φλωρεντίας και ο Ούσσιος της Πράγας είναι δύο άλλα. Μέχρις ότου το 1524 μ.Χ. άρχισε ο Μαρτίνος Λούθηρος τη Διαμαρτυρία με τις 99 θέσεις του στην εκκλησία της Βιτεμβέργης, διαμαρτυρούμενος για τα συγχωροχάρτια του Πάπα, που ο απεσταλμένος του Ιωάννης Εκ πούλαγε, για να γεμίσουν τα παπικά ταμεία.

Εκείνη η στιγμή ήταν σταθμός για τη Διαμαρτυρούμενη Μεταρρύθμιση της Δυτικής Εκκλησίας, που είχε όμως εκτός από πνευματικά και πολιτικά αίτια. Υπήρξαν πολλοί οι Διαμαρτυρούμενοι μεταρρυθμιστές που έδωσαν τη συμβολή τους για την εδραίωση της μεταρρύθμισης. Υπήρχε ένας μεγάλος θρησκευτικός

αναβρασμός τότε στην Ευρώπη του 16ου αιώνα μ.Χ. Εκτός από το Λούθηρο στη Γερμανία, εργάστηκαν για τη μεταρρύθμιση ο Γάλλος Ιωάννης Καλβίνος στη Γενεύη της Ελβετίας και ο Ζβίγγλιος στη Ζυρίχη.

Επίσης το κίνημα των Αναβαπτιστών ταρακούνησε όλη την Ευρώπη. Οι οπαδοί του καταδιώχτηκαν με πάθος από Καθολικούς και Διαμαρτυρόμενους, που σκότωσαν πολλούς από αυτούς. Δυστυχώς η ανεξιθρησκεία δεν υπήρχε τότε ακόμα την εποχή εκείνη. Έγιναν πολλοί πόλεμοι μεταξύ Καθολικών και Διαμαρτυρομένων και πολύ αίμα χύθηκε. (Ιδε Νύκτα του Αγίου Βαρθολομαίου, Τριακονταετής πόλεμος, Εκατονταετής πόλεμος). Οι Καθολικοί τότε έκαναν την Αντιμεταρρύθμιση στην Εκκλησία τους, για να την καθарίσουν κάπως από τα σκάνδαλα των ιερέων και για να προωθήσουν τη θεολογική μόρφωση του κλήρου και την υποταγή στον Πάπα. (Τάγμα Ιησουϊτών μοναχών). Το Διαμαρτυρόμενο κίνημα πρέπει να παραδεχτούμε ότι έκανε πολλά καλά στη χριστιανική παγκόσμια Εκκλησία: Τόνισε την αυθεντία της Βίβλου σε θέματα πίστης, συνειδήσεως και χριστιανικής διδασκαλίας, καθάρισε την Εκκλησία και τη χριστιανική διδασκαλία από εκκλησιαστικές παραδόσεις που αντιτάσσονταν στη βιβλική διδαχή, τόνισε την ελευθερία της συνείδησης του χριστιανού και την εξάρτηση του μόνο από το Θεό, υπέταξε την Εκκλησία στη Βίβλο-Λόγο του Θεού και όχι το Λόγο του Θεού στην Εκκλησία. Υπογράμμισε την παγκόσμια ιερωσύνη των Χριστιανών, απέρριψε την ειδική ιερωσύνη των παπάδων-ιερέων, απλούστεψε τα μυστήρια στα δύο βασικά, το Βάπτισμα και τη Θεία Ευχαριστία που διδάσκονται καθαρά στην Αγ. Γραφή. Τόνισε επίσης τη μοναδικότητα της θυσίας του Ιησού Χριστού και τη μοναδικότητα της μεσιτείας Του, κατάργησε τη λατρεία των εικόνων, αγίων και Μαρίας - «Παναγίας» ως ειδωλολατρικών και καθόλου βασισμένων στην Αγ. Γραφή. Οι Διαμαρτυρόμενοι τιμούν τους αγίους, τη Μαρία και τους αγγέλους, αλλά δεν προσεύχονται σ' αυτούς ούτε τους θεωρούν μεσάζοντες προς το Θεό. Θεωρούν μόνο μεσάζοντα τον Ιησού Χριστό μεταξύ Θεού και ανθρώπων. (Α' Τιμόθ. 2:5).

Η Διαμαρτύρηση τόνισε τη δια χάρη σωτηρία και δικαίωση δια πίστεως μόνο, του χριστιανού, στο σταυρικό έργο του Χριστού, χωρίς τα καλά έργα (Γαλ. 2:16), τα οποία δε σώζουν, αλλά απορρέουν αναγκαία και αποδείχνουν τη ζωντανή πίστη (Ιακώβ. 2:18, 26). Ανακάλυψαν με λίγα λόγια τη διδασκαλία των επιστολών του απ. Παύλου. Μετάφρασαν τη Βίβλο στην καθομιλουμένη γλώσσα, ώστε να μπορούν να τη διαβάσουν και οι λαϊκοί, και όχι μόνο οι κληρικοί μορφωμένοι. Πρότρεψαν την προσωπική μελέτη, αλλά και εκκλησιαστική συμμελέτη της Βίβλου, όπως και την προσωπική λατρεία του πιστού απ' ευθείας με το Θεό χωρίς την αναγκαστική μεσιτεία των κληρικών. Παρακίνησαν δηλαδή την ελεύθερη μελέτη της Βίβλου με την οδηγία του Αγ. Πνεύματος και προώθησαν την εξάρτηση του πιστού απ' ευθείας από το Θεό και Πατέρα χωρίς μεσάζοντες ανθρώπους ή αγίους. Αλλά όπως συμβαίνει πάντοτε υπάρχει και η άλλη πλευρά του νομίσματος: Η ελεύθερη μελέτη της Βίβλου και η ανεξαρτησία από οποιαδήποτε ανθρώπινη εκκλησιαστική αρχή, επέφερε καλό, αλλά επέφερε και κακό. Το κακό ήταν ο εύκολος κατακερματισμός και τα σχίσματα των διαφόρων Διαμαρτυρομένων Εκκλησιών. Εύκολα, λόγω άγνοιας και έλλειψης θεολογικής ή πιο βαθιάς βιβλικής προετοιμασίας, δημιουργούνταν ακραίες διδασκαλίες, τις οποίες ασπαζόμενοι διάφοροι χριστιανοί προκαλούσαν σχίσματα συνεχώς μεταξύ τους. Βέβαια ήταν χριστιανοί που πίστευαν στο Χριστό, σωσμένοι, αλλά σχισματικοί ή αιρετικοί.

Από την άλλη πλευρά και οι επίσημες κρατικές Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες, Λουθηρανές, Μεταρρυθμισμένες Εκκλησίες, Αγγλικανικές κ.α. πολλές φορές είχαν μια ψυχρή «ορθοδοξία», -όχι πάντοτε σωστή - , ενώ η συνεχιζόμενη ένωση Εκκλησίας και κράτους δε βοηθούσε στην αναζωπύρωση της Εκκλησίας. Και τούτο, γιατί ήταν αναμειγμένα πολιτικά στοιχεία στην Εκκλησία, η οποία εξαρτιόταν συνεχώς από τους κοσμικούς άρχοντες. Σήμερα ακόμη στη Βρετανία ο βασιλιάς ή η βασίλισσα είναι ο ή η αρχηγός της Αγγλικανικής Εκκλησίας. Υπήρχε τότε στην Ευρώπη το δόγμα «**Qujus Regio ejus Religio**» (ανάλογα με τον άρχοντα και η θρησκεία). Δηλαδή κάθε κράτος έπαιρνε επίσημα τη θρησκεία του βασιλιά του. Κι επειδή συχνά άλλαζαν βασιλιάδες με διαφορετικές θρησκείες - συνήθως ήταν Καθολικοί ή Διαμαρτυρόμενοι - και τα κράτη τους άλλαζαν συνεχώς θρησκεία. Συχνά στις επίσημες Διαμαρτυρόμενες κρατικές Εκκλησίες υπήρχε ηθική χαλάρωση, διαφθορά, αδιαφορία για τα πράγματα του Θεού, όπως και στις Καθολικές χώρες. Βέβαια η διδασκαλία ήταν πιο σωστή, αλλά δεν εφαρμοζόταν πάντοτε.

Τότε ήταν πιο εύκολο να βρεις ζωντανή χριστιανική πίστη στις περιφρονημένες «αιρέσεις», παρά στην επίσημη εκκλησία, όπως π.χ. στους Αναβαπτιστές. Συχνά όμως το Πνεύμα του Θεού έκανε μεγάλες αναζωπυρώσεις και στις επίσημες Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες και χιλιάδες άνθρωποι πίστευαν στο Χριστό. Και τούτο γιατί κήρυτταν καθαρό ευαγγέλιο και καλούσαν τους κατ' όνομα χριστιανούς σε **προσωπική μετάνοια και πίστη**. Πράγμα που σπάνια γινότανε, αν όχι ποτέ, στην Καθολική ή στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Όλος αυτός ο θρησκευτικός αναβρασμός δεν άγγιξε καθόλου δυστυχώς την Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία. Ούτε στη Ρωσία ούτε σ' άλλα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης ούτε στην Ελλάδα και Μ. Ασία. Οι Έλληνες υπόφεραν κάτω από την Τουρκική κατοχή και είχαν πλήρη άγνοια για όλα όσα αναφέραμε

παραπάνω. Οι ίδιοι οι εκκλησιαστικοί ηγέτες ήταν πλήρεις άγνοιας, διαφθοράς και εκμετάλλευσης του απλού λαού και προσπαθούσαν να πάρουν εκκλησιαστικά αξιώματα, για να πλουτίσουν. (Ιδε το βιβλίο «Ελληνική Νομαρχία» Ανωνύμου του Έλληνας).

Η ανάγνωση των εκκλησιαστικών κειμένων στην αρχαία ελληνική γλώσσα δε βοηθούσε καθόλου στη θρησκευτική αναζωπύρωση, γιατί ο απλός λαός δεν καταλάβαινε το λόγο του Θεού. Και η μουρμουριστική βυζαντινοειδής ψαλμωδία της ανάγνωσης των γραφικών κειμένων κατά τη λειτουργία, δε βοηθούσε στο να καταλάβει ο απλός κόσμος τι λέγεται, αλλά ούτε και οι πιο γραμματιζόμενοι. Επίσης η αμορφωσιά και ο εκβαρβαρισμός του κλήρου απωθούσαν και τον πιο καλόπιστο ερευνητή της αλήθειας. Πιστεύω ότι δεν είναι τυχαίο που ο κομμουνιστικός αθεϊσμός άρχισε, ρίζωσε και προεκτάθηκε σε εδάφη με ορθόδοξη χριστιανική παράδοση.

Γι' αυτό και σήμερα οι άνθρωποι στην Ελλάδα, οι σημερινοί Ορθόδοξοι κατ' όνομα, οι Έλληνες, είναι αδιάφοροι ή εχθρικοί προς το Ευαγγέλιο. Δεν ξέρουν τι θα πει πραγματικός χριστιανισμός. Δεν έχουν δει ποτέ αληθινούς Χριστιανούς Ορθόδοξους. Ή κι αν έχουν δει, είναι πολύ λίγοι, φανατισμένοι, βάρβαροι στους τρόπους, δογματιστές με κλειστό πνεύμα, χωρίς αγάπη και υπομονή προς τους αμφιβάλλοντες και αδύνατους στην πίστη. Δυστυχώς ο Ορθόδοξος κλήρος σήμερα στην Ελλάδα βρίσκεται σε μια οικτρή θρησκευτική κατάσταση, δεν ενδιαφέρεται καθόλου για τα πνευματικά πράγματα, τσακωμοί και βρισιές στις Ιερές Συνόδους για οφίκια, επισκοπικούς θρόνους, εξουσία και χρήμα. Και το ποίμνιο κάθεται, κοιτάζει, γλευάζει και αδιαφορεί.

Σήμερα, παρά ποτέ άλλοτε, χρειάζεται μια ζωντανή μεταρρύθμιση στην Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία, με τη βοήθεια πραγματικά πνευματικά αναγεννημένων ανθρώπων, με μόρφωση και γνώση της Βίβλου. Χρειάζεται επίσης μετάφραση των βιβλικών κειμένων και ανάγνωση αυτών κατά τη διάρκεια της λειτουργίας σε δημοτική γλώσσα, ώστε να καταλαβαίνει ο κόσμος τι πρέπει να πιστέψει. Η θρησκεία βασίζεται στην πίστη, αλλά πρέπει να ξέρει κανείς τι θα πιστέψει. Η θρησκεία δεν είναι μαγεία. Ούτε πίστη στο παράλογο και άγνωστο. Το ρητό «πίστευε και μη ερεύνα» δεν είναι **πουθενά** γραμμένο στην Αγ. Γραφή! Αντιθέτως, είναι γραμμένο το: «Ερευνάτε τας Γραφάς», που είπε ο Ιησούς. Άλλο βασικό πράγμα που πρέπει να καταλάβομε είναι ότι η σωτηρία προέρχεται από προσωπική πίστη στο πρόσωπο και έργο του Ιησού Χριστού και όχι από μηχανική επανάληψη μυστηρίων, όπως το βάπτισμα και Θεία Ευχαριστία κτλ. Αυτά τα μυστήρια έχουν έννοια μόνο όταν συνδέονται, συνοδεύονται και προηγούνται από ζωντανή πίστη. ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ να γεννήσουν πίστη ή να αυξήσουν στην αγιότητα και χάρη όποιον δεν είναι ήδη συνειδητά πιστός. Γι' αυτό χρειάζεται προσωπικό κάλεσμα για μετάνοια, επιστροφή και πίστη στον Ιησού Χριστό. Τότε μόνο ο άνθρωπος αναγεννιέται και γίνεται παιδί του Θεού, λαμβάνοντας το δώρο του Αγ. Πνεύματος. (Μάρκος 16:16, Ιωάννης 1:12-13, 3:3,5,16-18, Πράξ. 2:37-38).

Σήμερα στις καθολικές χώρες υπάρχει επίσης θρησκευτική αναζωπύρωση και πνευματική αναζήτηση. Μετά τη 2η Σύνοδο του Βατικανού ο Πάπας Ιωάννης ο 23ος προέτρεψε τη μετάφραση της Βίβλου στην καθομιλουμένη και τη μελέτη της εκ μέρους λαϊκών καθολικών. Αυτό επέφερε εξαιρετικές αλλαγές και αύξηση των πιστών, ιδίως των νέων. Πρώτα, και στην Καθολική Εκκλησία έλεγαν τη λειτουργία στα λατινικά και κανείς δεν καταλάβαινε τίποτε. Τώρα όλη η λειτουργία γίνεται στην καθομιλουμένη και περικοπές της Βίβλου διαβάζονται και αναλύονται συνεχώς κατά τη διάρκεια της λειτουργίας. Παρ' όλο που η Καθολική Εκκλησία επίσημα δεν απαρνήθηκε καμιά από τις λαθεμένες διδασκαλίες της, εν τούτοις ο Θεός εργάζεται, και εργάζεται θαυμαστά ιδίως μεταξύ των νέων. Ένα καινούργιο ανοικτό πνεύμα διατρέχει θαυμαστά τους σημερινούς νέους Καθολικούς πιστούς των διαφόρων αναζωπυρωτικών κινημάτων.

Είθε και η Ορθόδοξη Εκκλησία να δεχτεί το καλό παράδειγμα και να μιμηθεί σ' αυτό την Καθολική: Δηλαδή στη μετάφραση της Βίβλου στην καθομιλουμένη και στη μελέτη του Λόγου του Θεού. Αυτό χρειάζεται σήμερα στην Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

Ποιες είναι οι βασικές χριστιανικές αλήθειες και δόγματα.

Δια μέσου των αιώνων έγιναν πολλές θεολογικές μάχες λόγω των διαφόρων αιρέσεων που εισήλθαν στη χριστιανική διδασκαλία. Ο Σατανάς προσπάθησε να δημιουργήσει σύγχυση στο νου των χριστιανών και να διαστρεβλώσει πολλές βασικές χριστιανικές αλήθειες.

Το Άγιο Πνεύμα όμως, που ο Θεός δώρισε στην αγαπημένη του νύφη, την Εκκλησία, δεν άφησε τους πιστούς στο σκοτάδι και στη σύγχυση. Ο Θεός έδωσε χαρίσματα σε ορισμένους ανθρώπους οι οποίοι, με τη σοφία του Αγ. Πνεύματος και την απόδειξη των Αγίων Γραφών, έπεισαν την Εκκλησία του Χριστού στις βασικές αλήθειες. Ο Ιησούς είπε ότι «τα πρόβατά Του τον ακολουθούν, γιατί γνωρίζουν τη φωνή Του. Τον ξένο όμως δεν θ' ακολουθήσουν, αλλά θα φύγουν απ' αυτόν, γιατί δε γνωρίζουν τη φωνή των ξένων» Ιωάνν. 10:4-5. Οι αναγεννημένοι χριστιανοί σαν από ένστικτο ακολουθούν την αλήθεια. Το Πνεύμα του Θεού είναι το χρίσμα που έχουν μέσα τους και τους διδάσκει τα πάντα μέσω των ανθρώπων που έχουν πνευματικά χαρίσματα στην Εκκλησία. (Α' Ιωάνν. 2:26-27, Εφεσίους 4:7-16).

Αυτοί οι άνθρωποι ήταν οι λεγόμενοι «Πατέρες της Εκκλησίας». Αυτός ο όρος δεν είναι και τόσο ευτυχής, γιατί ο Χριστός είπε να μην αποκαλέσαμε κανένα «Πατέρα μας» επί της γης. Γιατί ένας είναι ο Πατέρας μας: ο Θεός. (Ματθ. 23:9). Ο Ιησούς Χριστός επίσης είπε: «Ο Λόγος Σου είναι η αλήθεια», και εννοούσε τον εαυτό του και τις Αγίες Γραφές. (Ιωάννης 10:34-35, 17:17, 14:6, Ματθ. 5:18, Μάρκος 7:13). Υποσχέθηκε επίσης στους μαθητές Του ότι: «Όταν έλθει Εκείνος, το Πνεύμα της Αλήθειας, θα σας οδηγήσει σε όλη την αλήθεια. Δε θα μιλήσει απ' τον εαυτό Του, αλλά όσα ακούσει θα μιλήσει και τα μέλλοντα θα σας αναγγείλει. Εκείνος εμένα θα δοξάσει, γιατί από εμένα θα πάρει και θα αναγγείλει» (Ιωάνν. 16:13-14).

Το Πνεύμα του Θεού Χριστού είναι αυτό που ανοίγει το νου των Χριστιανών, ώστε να καταλαβαίνουν το νόημα και τις αλήθειες των Γραφών (Λουκάς 24:45). Αυτό το κάνει ο Ιησούς μέσω του Πνεύματός του στους αληθινούς μόνο και ειλικρινείς Χριστιανούς, για να καταλαβαίνουν το θέλημα Του (Β' Πέτρου 1:19-21). Αυτό όμως δε γλυτώνει πάντοτε τους Χριστιανούς από λάθη και κακές ερμηνείες του Λόγου του Θεού. Έλλειψη ταπεινοφροσύνης, άγνοια, εγωισμοί, υπερηφάνειες, πνευματική ανωριμότητα και σαρκικότητα εμποδίζουν πολλές φορές τους Χριστιανούς να έχουν την ίδια γνώμη σε όλα τα θέματα. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις που, ανεξάρτητα από την ανωριμότητα των Χριστιανών, μπορεί κανείς να έχει τις δικές του πεποιθήσεις σε ορισμένα θέματα της χριστιανικής ζωής. (Ρωμαίους κεφ. 14). Δεν πρέπει όμως τις προσωπικές του πεποιθήσεις να θέλει να τις επιβάλλει σε όλους ούτε να βιάζει τις συνειδήσεις των άλλων Χριστιανών.

Δυστυχώς, όπως σε όλα τα πράγματα έτσι και σ' αυτό, όσο ζούμε ακόμη εδώ κάτω, δε θα φτάσουμε στην πλήρη τελειότητα και ενότητα των δογματικών πεποιθήσεων. Η «ενότητα της πίστεως» ήταν κάτι που δεν είχε ακόμη επιτευχθεί στην αποστολική Εκκλησία και ούτε επιτεύχθηκε μέχρι σήμερα. Αυτή η ενότητα της δογματικής πίστης ήταν μια ευχή και επιθυμία για αποπεράτωση σ' ένα μέλλον κοντινό ή μακρινό (Εφεσίους 4:13).

Όπως δε θα φτάσουμε ακόμη στον πλήρη και τέλειο αγιασμό παρά μόνο στον ουρανό (Φιλιπησίους 3:1-16, Εβραίους 11:39-40), έτσι και η πλήρης ενότητα σε όλη την αλήθεια θα γίνει μόνο στον ουρανό. (Α' Ιωάνν. 2:3-4, Ματθ. 11:27). Ποιος μπορεί να πει σήμερα ότι τηρεί παντού και πάντοτε τις εντολές Του; (Παροιμίες 24:16, Εκκλησ. 7:20, Α' Ιωάνν. 1:8). Κανείς. Η αμαρτία απομακρύνει από το θεό και επιφέρει «αδόκιμο νου», δηλαδή νου που δεν έχει την ικανότητα να διακρίνει. Και αυτό μπορεί να συμβεί, όχι μόνο στους άπιστους, αλλά και στους πιστούς (Εβραίους 5:11-14).

Αλλά ας γυρίσαμε τώρα στο κύριο θέμα του κεφαλαίου μας. Από πολλά χρόνια οι πιστοί κατάλαβαν ότι δεν είναι δυνατό να υπάρξει μία γνώμη σ' όλα τα θέματα και τις δογματικές ή βιβλικές διδασκαλίες. Από τον προηγούμενο αιώνα άρχισε στην Αμερική ένα κίνημα, το λεγόμενο των φονταμενταλιστών (από το FUNDAMENTUM και FUNDAMENTAL = θεμελιώδης), δηλαδή ένα κίνημα που προέτρεπε μια ένωση των πιστών όλων των ευαγγελικών ομολογιών γύρω από τις θεμελιώδεις βιβλικές αλήθειες. Το κίνημα αυτό το καταδίκασαν οι εχθροί του σαν υπερβολικά ηθικιστικό ή συντηρητικό και αντιδραστικό. Εμάς τώρα δεν ενδιαφέρει να ερευνήσαμε ποια τροπή πήρε αυτό το κίνημα, αλλά να ερευνήσουμε τον κεντρικό πυρήνα του μηνύματος που έχει να μας δώσει. Ο ιερός Αυγουστίνος είχε πει κάποτε: «Στα βασικά θέματα, ενότητα. Στα δευτερεύοντα, ελευθερία. Πάνω απ' όλα όμως η αγάπη».

Αυτήν την προτροπή του Αυγουστίνου πρέπει να εγκολπωθούμε σήμερα εμείς οι σημερινοί Χριστιανοί, αν θέλουμε να έχουμε ενότητα στην αλήθεια. Ποια είναι όμως αυτά τα βασικά θέματα, οι βασικές θεμελιώδεις χριστιανικές διδασκαλίες, στις οποίες δεν πρέπει να υποχωρήσουμε; Ζητούμε να βρούμε τα FUNDAMENTA, τις βάσεις της χριστιανικής πίστης, που αν τις αρνηθούμε πέφτομε σε φοβερά βιβλικά λάθη ή αίρεση που μπορεί να μας κάνει να ναυαγήσουμε στην πίστη.

Βεβαίως, και εδώ μόνο ο Θεός ξέρει αν και κατά πόσον αυτοί που θέτουν σε αμφιβολία αυτές τις διδασκαλίες, είναι πραγματικά πιστοί, δικοί Του ή όχι. Κάθε σχεδιάγραμμα από τη φύση του είναι

περιοριστικό, μόνο ο Θεός βλέπει τις καρδιές μέχρι το βάθος. Υπάρχει μια "μετωπική γραμμή" (border line) που μόνο ο Θεός ακριβώς γνωρίζει ποια είναι για κάθε άνθρωπο. Έτσι ακόμη και στις αποδεδειγμένες αιρέσεις, μπορεί να υπάρχουν άνθρωποι πραγματικά πιστοί. Θα είναι όμως λίγοι και θα είναι εύκολο ν' απομακρυνθούν από το Χριστό και να ναυαγήσουν τελειωτικά στην πίστη. Σε τέτοιες οριακές περιπτώσεις ας αφήσουμε την κρίση στο Θεό. Για μας όμως είναι μεγάλη βοήθεια μια καθαρή έκθεση των βασικών χριστιανικών διδασκαλιών, που αναφέρονται καθαρά στην Αγ. Γραφή, τον αλάθητο λόγο του Θεού, έχοντας έτσι ένα είδος πυξίδας, που θα μας οδηγήσει και θα μας βοηθήσει ν' απομακρυνθούμε από τις παγίδες και τους υφάλους στο ταξίδι της χριστιανικής μας ζωής. Πάνω σ' αυτές τις αλήθειες δεν πρέπει να υποχωρήσουμε ούτε μια σπιθαμή, αν θέλομε να είμαστε πιστοί στην αλήθεια και ασφαλώς να φτάσουμε στην ουράνια πατρίδα.

Εδώ πρέπει να επιστήσουμε την προσοχή σε μια κατάσταση, σε μια πραγματικότητα, που επαναλαμβάνεται πολύ συχνά: Πιστοί άνθρωποι, με αγαθές πολύ συχνά προθέσεις, θεωρούν ότι ορισμένες ιδιαίτερες δογματικές τοποθετήσεις της εκκλησίας τους είναι οπωσδήποτε θεμελιώδεις χριστιανικές αλήθειες, για τις οποίες μάχονται με θέρμη, ενώ πιστοί άλλων εκκλησιών, ή θεωρούν εκείνες τις διδασκαλίες λαθεμένες ή δεν τις θεωρούν βασικές και θεμελιώδεις, για να τις επιβάλλουν σε όλους τους πιστούς. Έτσι ο Διάβολος βρίσκει πρόσφορο έδαφος, για να προκαλέσει ρήξη και χωρισμούς μεταξύ πιστών ανθρώπων. Χρειάζεται ταπείνωση και προσευχή, για να ζητήσουμε από το Θεό φώτιση, ώστε να καταλάβουμε και να πειστούμε, αν αυτές οι δογματικές διδασκαλίες για τις οποίες φανατιζόμαστε, είναι πράγματι τόσο βασικές όσο νομίζομε ή μήπως κάνομε λάθος έστω και καλή τη πίστη. Σ' αυτό το κεφάλαιο παραθέτω όσες χριστιανικές διδασκαλίες θεωρώ βασικές για τη χριστιανική πίστη. Όσες δεν αναφέρονται τις θεωρώ δευτερεύουσες. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έχουν σημασία ή ότι πρέπει να τις παραβλέπουμε ή να μην τις αναφέρομε καν. Αλλά ότι, όντας ακριβώς δευτερεύουσες, δεν πρέπει να χωρίζουν τους πιστούς σε περίπτωση που υπάρχουν διαφορετικές γνώμες σ' αυτά τα θέματα.

Στους πρώτους χριστιανικούς αιώνες ο Διάβολος προσπάθησε ν' απομακρύνει τους πιστούς από την αλήθεια, προσβάλλοντας τη θεότητα του Ιησού Χριστού μέσω του Αρείου και αργότερα την προσωπικότητα και θεότητα του Αγ. Πνεύματος μέσω του Μακεδώνιου.

Η τότε Εκκλησία μετά από πολλές συζητήσεις και πνευματικές μάχες με τις συνόδους της Κων/πόλεως και Νικαίας συνέταξε το περίφημο «Σύμβολο της Πίστεως», το οποίο είναι ακόμη έγκυρο σε όλες σχεδόν τις χριστιανικές εκκλησίες του κόσμου. Μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι η έκθεση των αρχών του Συμβόλου της Πίστεως περιέχει τις πιο βασικές διδασκαλίες για κάθε πραγματικό πιστό, χωρίς όμως να είναι πλήρες:

- 1) Τη μοναδικότητα και Τριαδικότητα του Θεού.
- 2) Τη Θεότητα του Ιησού Χριστού και το εξιλεωτικό Του έργο για τις αμαρτίες των ανθρώπων.
- 3) Την προσωπικότητα και Θεότητα του Αγ. Πνεύματος και τη ζωοποιό Του δύναμη προς σωτηρία καθενός πραγματικά πιστού.
- 4) Την παγκόσμια Εκκλησία που βασίζεται στις διδασκαλίες των Αποστόλων του Ιησού.
- 5) Την ελπίδα στη δεύτερη παρουσία του Ιησού Χριστού και την κρίση όλων των ανθρώπων του κόσμου. Άλλων για αιώνια καταδίκη και άλλων για αιώνια σωτηρία.

Αυτές είναι από τις πιο βασικές διδασκαλίες και δόγματα για κάθε παιδί του Θεού. Όπως όμως αναφέραμε ανωτέρω, η αλήθεια ξεκαθαρίζεται, όταν επέρχονται λάθη και αιρέσεις που σπρώχνουν την Εκκλησία να εμβαθύνει στην αλήθεια με τη βοήθεια του Αγ. Πνεύματος και των Αγίων Γραφών. Έτσι με το πέρασμα του χρόνου εισήλθαν άλλες πολλές αιρετικές διδαχές που σιγά - σιγά η Εκκλησία ανέτρεψε. Ορισμένες όμως από αυτές παρέμειναν. Κατά τη διάρκεια των αιώνων η Εκκλησία έπεσε σε νομικίστικες διδασκαλίες και άρχισε να αναδείχνει και να διδάσκει μια σωτηρία όχι τόσο βασισμένη στην πίστη προς το πρόσωπο και το έργο του Ιησού Χριστού, αλλά στα καλά έργα. Η λέξη πίστη επίσης παρεξηγήθηκε. Αντί να εννοεί βασικά την προσκόλληση και εμπιστοσύνη στα λόγια και έργα ενός προσώπου, του Ιησού Χριστού, άρχισε να εννοεί την προσκόλληση σε ένα δογματικό «Πιστεύω», αλλά με εγκεφαλικό τρόπο, χωρίς αλλαγή και αναγέννηση καρδιάς. Έφτανε λοιπόν μια εγκεφαλική πίστη και μια παραδοχή των δογμάτων της Εκκλησίας, για να θεωρήσουν κάποιο Χριστιανό και να τον βαπτίσουν.

Αλλά η χριστιανική πίστη είναι πριν απ' όλα ΖΩΗ. Ζωή νέα, "καινή κτίσις". Δεν είναι διανοητική αποδοχή δογμάτων και διδασκαλιών, όσο σωστά κι αν είναι. Αυτό ήταν ένα από τα βασικά λάθη που επέφεραν σιγά-σιγά τον εκφυλισμό της χριστιανικής θρησκείας και την εισροή τυπικών μόνο Χριστιανών κατ' όνομα. Η ζωντανή πίστη παραμερίστηκε και η θρησκεία έγινε ηθικολογία. Η Εκκλησία έπεσε σε μια καινούργια «νοοτροπία νόμου», αυτή ακριβώς που ήλθε ν' ανατρέψει ο Κύριος μας. Σε τελευταία ανάλυση έγινε μια σωτηρία δια των έργων και όχι δια πίστεως, ξεχνώντας τα λόγια που βροντοφώναξε ο απ. Παύλος: «Εμείς οι κατά φύση Ιουδαίοι και όχι αμαρτωλοί Εθνικοί, καταλάβαμε ότι δε δικαιώνεται ο άνθρωπος από τα έργα του νόμου παρά μόνο με την πίστη στον Ιησού Χριστό, γι' αυτό κι εμείς πιστέψαμε στον Ιησού Χριστό, για να δικαιωθούμε από την πίστη στο Χριστό και όχι από τα έργα του Νόμου, γιατί από τα έργα του Νόμου κανένας δε θα δικαιωθεί. (Γαλ. 2:15-16). Αυτό το

ξανανακάλυψαν οι Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες και το βροντοφώναξαν: «Sola Fide, Sola Scriptura», δηλ. «Μόνη πίστη, μόνη Γραφή». Αλλά, όπως εύκολα συμβαίνει, από το ένα άκρο εύκολα πηδάει κανείς στο άλλο, και το λάθος του ενός κάνει την άλλη πλευρά να υπερτονίσει το αντίθετο και την αντίθετη αλήθεια. Το εκκρεμές πάει μια φορά δεξιά και μια αριστερά. Έτσι και οι Διαμαρτυρόμενοι υπερτόνισαν τη διαπίστεως δικαίωση, παραμελώντας ορισμένες φορές τα καλά έργα που πρέπει να απορρέουν από την πίστη. Η διδασκαλία του απ. Ιακώβου είναι διευκρινιστική σ' αυτή την περίπτωση: «Τι το όφελος αδελφοί μου, αν λέγει κανείς ότι έχει πίστη, ενώ δεν έχει έργα; Μήπως η πίστη μπορεί να τον σώσει;... Έτσι και η πίστη αν δεν έχει έργα αυτή καθ' εαυτή είναι νεκρή... Εσύ πιστεύεις ότι υπάρχει ένας Θεός; Καλά κάνεις. Αλλά και τα δαιμόνια πιστεύουν και φρίττουν... Όπως το σώμα χωρίς το πνεύμα είναι νεκρό, έτσι και η πίστη χωρίς τα έργα είναι νεκρή» (Ιακ. 2:14,17,19, 26). Ο Θεός θέλει πίστη δι' αγάπης ενεργούμενη (Γαλ. 5:6). Μας σώζουν όχι τα έργα του νόμου, αλλά τα έργα της πίστης (Ιακ. 2:20-24). Το υγιές δένδρο θα παράγει αναγκαστικά καλούς καρπούς, αλλιώς αποδειχνει ότι είναι άρρωστο, αν δεν καρπίζει ποτέ ή οι καρποί του είναι κακοί. Ο Παύλος καταδίκασε αυτούς που νόμιζαν ότι με τα έργα τους μπορούν να κερδίσουν τη σωτηρία τους και να πάνε στον ουρανό. Ο Ιάκωβος αυτούς που επαναπαύονταν λαθεμένα στη σωτηρία τους με την πίστη και αδιαφορούσαν για αλλαγή ζωής.

Η σωτηρία λοιπόν είναι με τη χάρη (=χάρισμα, δωρεάν). (Ιδε Εφεσίους 2:8-10). Έτσι μπορούμε να είμαστε σίγουροι από τώρα ότι είμαστε σωσμένοι και να χαιρόμαστε και ν' αγαλλιάζομε για την αγάπη του Πατέρα. (Α Ιωάννου 5:11-13). Έχουμε από τώρα την αιώνια ζωή και τη ζούμε. Αλληλούια!

Αλλά η ίδια χάρη του Θεού που μας έσωσε, μας δίνει τη δύναμη ν' αλλάξομε τον παλιό τρόπο ζωής στην αμαρτία και να νικήσομε την αμαρτία μέσα μας (Εφεσ. 2:10, Ρωμ. 8:1-14, 29-30, 37). Και αυτό είναι το θέλημα του Θεού για κάθε πιστό. Άλλο κατά τη γνώμη μας λάθος των Διαμαρτυρομένων, ήταν το να απορρίψουν κάθε είδους παράδοση ακόμη και την Αποστολική, η οποία είναι γραπτή, τελειωμένη και εμπεριέχεται στα συγγράμματα των πρώτων αποστολικών «Πατέρων» της Εκκλησίας. Δεν προσθέτει τίποτε στην Αγ. Γραφή ούτε αλλοιώνει τα νοήματά της, απλώς εξηγεί ορισμένα σκοτεινά σημεία της Γραφής και δείχνει πώς η πρώτη Εκκλησία εφάρμοσε στην εποχή της τα διδάγματα των αποστόλων.

Λόγω των λαθών της Εκκλησιαστικής Παράδοσης και της σωστής απόρριψής της, απορρίπτοντας και την Αποστολική που απορρέει από τους Αποστολικούς «Πατέρες» και αναφέρεται στους Αποστόλους του Χριστού, άφησαν την ερμηνευτική της Αγ. Γραφής ξεκρέμαστη και παρερμήνευσαν πολλά εδάφια της Γραφής. Ο ωραιότερος ορισμός της Παράδοσης είναι αυτός που έδωσε ο Βικέντιος ο Λερινίτης, που έζησε περί το 450 μ.Χ. στη Γαλλία: «Κρατούμε εκείνο που παντού, πάντοτε και από όλους πιστεύτηκε».

Βέβαια οι παρερμηνείες που έκαναν οι Διαμαρτυρόμενοι δεν ήταν θανατηφόρες για την πίστη, γιατί αναφέρονται σε επουσιώδη θέματα. Έσπρωξαν όμως πολλούς πιστούς σε σχίσματα και κατονομασίες λόγω ακριβώς του ότι παρέβλεψαν πώς η Εκκλησία των πρώτων αιώνων ερμήνευε ορισμένα εδάφια της Γραφής. Η Αγ. Γραφή είναι σύνολο βιβλίων γραμμένων σε ορισμένους τόπους και χρόνους από 40 διαφορετικούς συγγραφείς. Χρειάζεται λοιπόν να γνωρίζομε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έγραψαν αυτοί οι συγγραφείς, για να ερμηνεύσομε σωστά ορισμένα εδάφια ή και βιβλία της Αγ. Γραφής. Γι' αυτό χρειάζεται η Θεολογία, η θεία Επιστήμη.

Δε θέλομε όμως να πούμε ότι την Αγ. Γραφή μπορούν να την καταλάβουν και να την εξηγήσουν μόνον οι Θεολόγοι. Γιατί ο ερμηνευτής όπως και ο πραγματικός συγγραφέας της Γραφής είναι το Αγ. Πνεύμα, που έχει δώσει ο Θεός σ' όλους τους αναγεννημένους πιστούς. Έτσι και ο πιο απλός πιστός τα βασικά θέματα για την πίστη και την πνευματική αύξηση μπορεί να τα καταλάβει, μελετώντας απλώς την Αγ. Γραφή. Στα δύσκολα εδάφια όμως και σε ορισμένες ερμηνείες έχει ανάγκη ενός βοηθήματος, ενός Θεολόγου. Η προτροπή μας πάντως είναι όλοι ανεξαιρέτως οι πιστοί να μελετούν την Αγ. Γραφή ανεξάρτητα από τις θεολογικές γνώσεις τους. Να έχουν όμως την ταπεινότητα να ρωτούν και να μαθαίνουν από όσους γνωρίζουν, ίσως, κάτι περισσότερο. Και το Πνεύμα του Θεού θα πείθει πάντοτε για την αλήθεια.

Από τον προηγούμενο αιώνα οι δυνάμεις του Σκότους και της Κολάσεως εφεύραν μια καινούργια ολέθρια αιρετική διδασκαλία, που δεν είχαν ποτέ εφεύρει όλους τους προηγούμενους 18 αιώνες. Αρχισε με τη λεγόμενη «υψηλή» ή «αρνητική» κριτική των Αγίων Γραφών. Έτσι δημιουργήθηκαν οι λεγόμενες ορθολογιστικές ή «φιλελεύθερες» θεολογίες και θεολογικές σχολές θεολόγων αθεολόγων που διέλυσαν ολόκληρες εκκλησίες και χιλιάδες πιστούς απομάκρυναν από το ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού.

Ευτυχώς αυτή η θεολογία δεν έχει τόσο πολύ ακόμη εισέλθει στην Ελλάδα, τουλάχιστο μεταξύ των Ευαγγελικών Εκκλησιών, ενώ στην Ευρώπη και Αμερική κάνει θραύση σε πάμπολλες εκκλησίες που είχαν κάποτε μεγάλη πνευματική δόξα και λάμψη, ενώ τώρα ψυχορραγούν. Απ' ό,τι όμως ακούω και στην Ελλάδα τώρα άρχισε να υπεισέρχεται αυτή η αιρετική διδασκαλία και μάλιστα στις Ορθόδοξες Θεολογικές σχολές των Πανεπιστημίων. Έτσι διδάσκεται επίσημα από τις Πανεπιστημιακές έδρες «φωτισμένων» καθηγητών. Ήδη ακούμε παπάδες να λένε ότι η Π. Διαθήκη δεν είναι Λόγος του Θεού! Τι να πει κανείς; Βρισκόμαστε ένα βήμα από την εγκαθίδρυση της βασιλείας του Αντίχριστου.

Σε τι συνίσταται η «Φιλελεύθερη» ή Ορθολογιστική Θεολογία; Για να μη μακρηγορούμε, θα την εκθέσουμε πιο κάτω με λίγα λόγια. Η ουσία είναι η εξής: Δε θέτουν την Αγ. Γραφή «πάνω» από τον άνθρωπο, ώστε να κρίνει τις γνώμες, τις διδασκαλίες και τις πράξεις του, αλλά τη θέτουν «κάτω» από τον άνθρωπο, κρίνοντάς την με το μυαλό τους, τι είναι σωστό ή θεόπνευστο και τι λαθεμένο ή ανθρωπινό.

Μια τέτοια διδασκαλία εμπιστεύεται στην ανθρώπινη λογική, για να κρίνει σε τελευταία ανάλυση το καλό και κακό και δεν αφήνει αντιθέτως την ανθρώπινη λογική να υποταχθεί στο Λόγο του Θεού και να οδηγηθεί από τη Θεία Αποκάλυψη. Αυτός ακριβώς ήταν και ο πειρασμός των πρωτοπλάστων. Ο καρπός του δένδρου της γνώσης του καλού και του κακού. Το να καθορίζει δηλαδή ο άνθρωπος, ανεξάρτητα από το Θεό, τι είναι καλό και τι κακό. Όπως λέει ο απ. Παύλος «λέγοντας ότι είναι σοφοί έγιναν ανόητοι» (Ρωμ. 1:22). Το ανθρώπινο μυαλό με το προπατορικό αμάρτημα σκοτίστηκε και δεν μπορεί να κρίνει σωστά ούτε να λογικεύεται. Διευθύνεται από αμαρτωλές ορμές και όχι από τη λογική. Η καρδιά του ανθρώπου είναι απατηλή περισσότερο από κάθε τι άλλο και αθεράπευτα κακοήθης. Μόνο ο Θεός τη γνωρίζει (Ιερεμ. 17:9-10).

Αυτοί λοιπόν οι θεολόγοι αθεολόγοι έχουν καταταμαχίσει τη Βίβλο σύμφωνα με τα δικά τους κριτήρια του ορθού ή λαθεμένου, βρήκαν διάφορες πηγές από τις οποίες κάθε βιβλίο της Γραφής προέρχεται, και μετά από 4.000 χρόνια ανακάλυψαν ότι η Πεντάτευχος δεν ανήκει ολοκληρωτικά στο Μωσλή, αλλά σε διάφορους ανεξάρτητους συγγραφείς, από τους οποίους κάποιος άγνωστος συντάκτης συνένωσε τα γραπτά τους με τέτοιο καταπληκτικό τρόπο, ώστε είναι αδύνατο να διακρίνεις πλήρως από πού προέρχεται ένα εδάφιο της Γραφής κι από πού ένα άλλο. Έτσι θέτουν σε αμφιβολία αν τα Ευαγγέλια γράφτηκαν ποτέ από τους Ευαγγελιστές, που ομόφωνα η χριστιανική παράδοση τους τα αποδίδει, και μετά από 2.000 χρόνια κατάλαβαν καθαρά ότι δε γράφτηκαν από τον απ. Παύλο όλες οι επιστολές του. Αλλά ορισμένες που αναφέρονται με τ' όνομά του είναι πλαστές, γραμμένες από άγνωστους συντάκτες των πρώτων αιώνων. Η αλήθεια είναι ότι δεν έγραφε πάντοτε αυτοπροσώπως ο απ. Παύλος τις επιστολές του, αλλά τις υπαγόρευε και έγραφαν άλλοι. Η Αγ. Γραφή γι' αυτούς δεν είναι ο Λόγος του Θεού, αλλά απλώς περιέχει το Λόγο του Θεού. Έτσι πέφτουν σε μια τρομερή υποκειμενικότητα, γι' αυτό και αυτοί οι φοβεροί «θεολογικοί» εγκέφαλοι δε συμφωνούν ποτέ μεταξύ τους. Και είναι φυσικό αυτό, γιατί ο ένας μπορεί να λέει: «Για μένα αυτό το εδάφιο είναι Λόγος Θεού» και ο άλλος να λέει: «Για μένα αυτό το άλλο εδάφιο είναι Λόγος του Θεού». Δεν υπάρχει πλέον μια αντικειμενική βάση για συζήτηση.

Από τους πιο μοντέρνους αυτούς «θεολόγους» είναι σήμερα ο Γερμανο-Ελβετός Μπαρθ (BARTH), ο Γερμανός Μπούλτμαν (BULTMANN), ο Κέσεμαν (KAESEMANN) και πολλοί άλλοι. Είναι ν' απορεί κανείς πώς τέτοιες ιδέες, που θα μπορούσαν να τις έχουν καθαρά δηλωμένοι άπιστοι ή και άθεοι ακόμα, (μεταξύ των ορθολογιστών θεολόγων υπάρχουν και δηλωμένοι άθεοι - ίδε Αθεϊστική Θεολογία), εισήλθαν τόσο πολύ και τις δέχτηκαν τόσες πολλές εκκλησίες. Διαμαρτυρόμενες ιδίως, αλλά και Καθολικές.

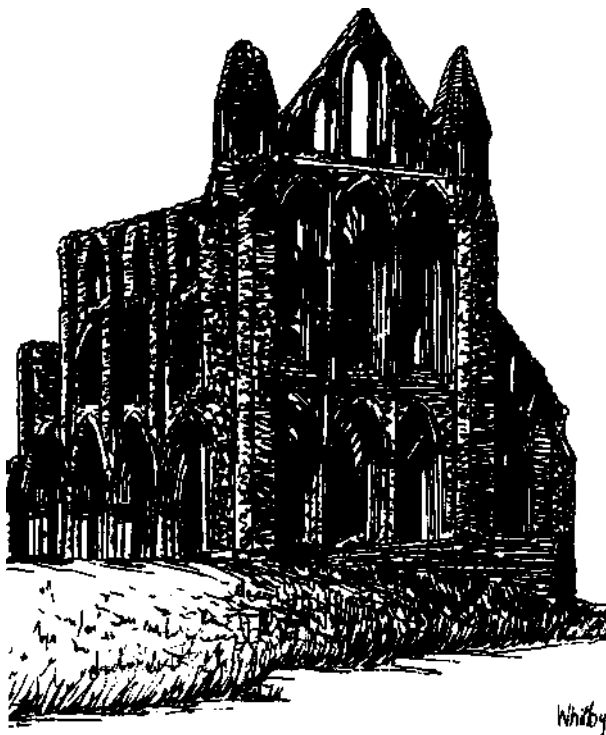
Μην έχοντας λοιπόν το φρένο της βιβλικής διδασκαλίας εισήλθαν κάθε είδους αμαρτίες και διαφθορά σ' όσες εκκλησίες δέχτηκαν αυτές τις διδασκαλίες. Έτσι έφθασαν στο σημείο να μην πιστεύουν τίποτε από τα θαύματα του Χριστού, ξερίζωσαν κάθε τι το υπερφυσικό από τα Ευαγγέλια, περιγελούν όσους κηρύττουν ακόμα μετάνοια, πίστη, αναγέννηση και ξέπεσαν σ' ένα είδος ουμανισμού και κοινωνικού πολιτικού ευαγγελίου, που δεν έχει τίποτε το κοινό με το ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού. Υπάρχουν ορισμένοι τέτοιου είδους «Χριστιανοί» που κηρύττουν πλέον το κατά Μαρξ ευαγγέλιο και όχι το κατά Μάρκο!!! Ο συγγραφέας γνώρισε ανθρώπους που κάποτε ήταν πιστοί και πήγαν σε ορθολογιστικές θεολογικές σχολές, μην ξέροντας τι τους περιμένει, για να εμβαθύνουν περισσότερο στη χριστιανική αλήθεια, κι έχασαν την πίστη τους. Ένας απ' αυτούς είπε: «Κάποτε πίστευα ότι η Αγ. Γραφή ήταν ο Λόγος του Θεού, αλλά μου έκλεψαν την πίστη μου. Δεν είμαι σίγουρος πια ούτε για ένα εδάφιο που αναφέρει λόγια του Χριστού, αν είναι πραγματικά δικά Του λόγια ή αν δεν τα έγραψαν άλλοι». Και από ηθικής πλευράς οι «φιλελεύθεροι» επιτρέπουν το εύκολο διαζύγιο, τις εκτρώσεις, τις προγαμιαίες σεξουαλικές σχέσεις, τη μοιχεία, το γάμο μεταξύ ομοφυλοφίλων και γενικά παραδέχονται την ομοφυλοφιλία ως εναλλακτική σωστή ανθρώπινη σχέση.

Αυτά είναι τ' αποτελέσματα της ορθολογιστικής ή «φιλελεύθερης» θεολογίας. Βρισκόμαστε πραγματικά σε προφητικούς καιρούς. Ο απ. Παύλος το είχε προείπει και προείπε: «Αυτό γνώριζε, ότι τις τελευταίες ημέρες θα έρθουν άσχημοι καιροί... Οι άνθρωποι... θα έχουν την εξωτερική μορφή της ευσέβειας, αλλά θα έχουν αρνηθεί τη δύναμη της. Και αυτούς απόφευγε». «Θα έρθει καιρός που δε θα ανέχονται την υγιή διδασκαλία, αλλά θα μαζέψουν δασκάλους που να τους λένε ό,τι τους αρέσει και θα αποστραφούν από την αλήθεια, για να ξεπέσουν στα παραμύθια». (Ελεύθερη μετάφραση, Β' Τιμόθ. 3:1,5. 4:3-4). Αυτοί λοιπόν που θέλουν με καθαρή καρδιά ν' ακολουθήσουν τον Ιησού Χριστό, πρέπει να πιστεύουν στην πλήρη κατά λέξη θεοπνευστία της Αγ. Γραφής, των πρωτοτύπων κειμένων. Δεν αναφερόμαστε στις μεταφράσεις ούτε στα αντίγραφα των πρωτοτύπων κειμένων, που ενδεχομένως μπορεί να περιέχουν και επουσιώδη λάθη, προσθήσεις ή αφαιρέσεις από το πρωτότυπο. Αλλά και αυτά

είναι ελάχιστα, χωρίς να αγγίζουν καθόλου δογματικά θέματα. Η Αγ. Γραφή είναι ο Λόγος του Θεού και όχι απλώς περιέχει το Λόγο του Θεού. Αυτό βεβαίως δε σημαίνει πως ό,τι είναι γραμμένο μέσα στη Βίβλο είναι και το θέλημα του Θεού να κάνει ο άνθρωπος. Γιατί η Γραφή περιέχει ακόμη και λόγια του Σατανά και χοντροειδή αμαρτήματα πατριαρχών. Αλλά πως ό,τι είναι γραμμένο το οδήγησε ο Θεός να γραφεί για τη δική μας νουθεσία και προτροπή.

Έτσι ο χριστιανός μπορεί να μιμείται τις καλές πράξεις των ανθρώπων του Θεού, αλλά να αποφεύγει τα αμαρτήματα τους και να καταλαβαίνει πώς έφτασαν στο σημείο να αμαρτήσουν και πώς έπεσαν στην παγίδα του Διαβόλου. Μ' αυτόν τον τρόπο, μελετώντας τη ζωή τους, αποφεύγει τις παγίδες που θα μπορούσαν να κάνουν και αυτόν να αμαρτήσει και να απομακρυνθεί από το θέλημα του Θεού. Πιστεύουμε λοιπόν στην κατά λέξη θεοπνευστία της Αγ. Γραφής και τη θέτομε πρωταρχικό κριτή για ζητήματα δογματικής διδασκαλίας, συνειδήσεως και χριστιανικής ζωής.

«Όλη η Γραφή είναι Θεόπνευστη και ωφέλιμη για διδασκαλία, για έλεγχο, για διόρθωση, για εκπαίδευση στη δικαιοσύνη, ώστε να είναι πλήρης ο άνθρωπος του Θεού, πλήρως εφοδιασμένος για κάθε καλό έργο» (Β' Τιμόθ. 3:16-17).

Ανακεφαλαιώνοντας, λοιπόν, παραθέτουμε ποιες αλήθειες θεωρούμε ΒΑΣΙΚΕΣ για τη χριστιανική πίστη, στις οποίες όλοι οι πιστοί είναι καλό να συμφωνούν:

- 1) Η μοναδικότητα και τριαδικότητα του Θεού Δημιουργού του παντός.
- 2) Η Θεότητα του Ιησού Χριστού και το εξιλεωτικό του έργο για τις αμαρτίες των ανθρώπων με τη θυσία Του πάνω στο σταυρό και την ανάστασή Του από τους νεκρούς.
- 3) Η προσωπικότητα και Θεότητα του Αγίου Πνεύματος και η ζωοποιητική Του δύναμη που δίνει στους πιστούς και τους αναγεννά προς σωτηρία από την αμαρτία.
- 4) Πίστη σε μια παγκόσμια Εκκλησία ανεξαρτήτου δόγματος και ομολογίας, που βασιίζεται όμως στη διδασκαλία των αποστόλων του Ιησού, όπως είναι γραμμένο στην Αγ. Γραφή.
- 5) Ελπίδα στη δεύτερη παρουσία του Ιησού Χριστού, με σωματική μορφή, για την κρίση όλων των ανθρώπων του κόσμου ανάλογα με τα έργα τους (Ρωμ. 2:6-8). Άλλων για αιώνια καταδίκη και άλλων

για αιώνια ζωή.

6) Κατά χάρη σωτηρία του ανθρώπου μέσω της πίστης μόνο στο πρόσωπο και στο έργο του Ιησού Χριστού, το οποίο είναι ανεπανάληπτο και πλήρες για την τέλεια σωτηρία μας (Εβραίους 9:11-14). Κατά συνέπεια, πρακτική αλλαγή της ζωής του χριστιανού, ζωή άγια, πλήρης καλών έργων (Εφεσ. 2:8-10 Τίτος 2:14).

7) Πίστη στην κατά λέξη Θεοπνευστία όλης της Αγ. Γραφής, η οποία είναι πρωταρχικός κριτής για θέματα δογματικής διδασκαλίας, συνειδήσεως και χριστιανικής ζωής.

Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ.

Πρόκειται τώρα ν' αντιμετωπίσουμε ένα θέμα πολύπλοκο και πολύμορφο. Πολύ πιθανό δε θα το εξαντλήσουμε. Ελπίζουμε όμως με τη χάρη του Θεού ν' αγγίξουμε τα πιο βασικά μέρη του, ιδίως αυτά που ενδιαφέρουν εμάς τους πιστούς στην Ελλάδα. Θα προσπαθήσουμε να δούμε τι μας αναφέρει ο άγιος Λόγος του Θεού, η Αγία Γραφή, σ' αυτό το θέμα. Γι' αυτό το λόγο θα χωρίσουμε τη συζήτηση σε δύο μέρη:

A) Για ποιους λόγους επιτρέπεται ο χωρισμός.

B) Για ποιους λόγους απαγορεύεται ο χωρισμός. — Τι χωρίζει σήμερα τους πιστούς.

A) Για ποιους λόγους επιτρέπεται ο χωρισμός: Αφορισμός και ανάθεμα.

Η Αγία Γραφή αναφέρει πολλά εδάφια σύμφωνα με τα οποία οι χριστιανοί πρέπει να προσέχουν, ώστε να μην έχουν επαφή με ψευτοχριστιανούς ή ψευδαδέλφους.

Βεβαίως δεν πρέπει ξεχνάμε ότι μια εκκλησία είναι αδύνατο πάντοτε ν' αποτελείται 100% μόνο από καθαρά πιστούς. Ο Ιησούς Χριστός το τόνισε αυτό στις παραβολές Του και ιδιαίτερα στην παραβολή των ζιζανίων. (Ματθ. 13:24-30, 36-42). Αλλά και σε άλλες παραβολές π.χ. Ματθ. 13:47-50. Σε τελευταία ανάλυση μόνο ο Θεός γνωρίζει τους δικούς Του (Β' Τιμόθ. 2:19). Αυτό όμως σημαίνει ότι η Εκκλησία δεν πρέπει να κάνει ό,τι μπορεί, για να κρατήσει μια καθαρή κατά το δυνατόν χριστιανική διδασκαλία και να απαιτεί μια ηθικώς ορθή συμπεριφορά από τα μέλη της, τιμωρώντας όσα είναι ανάξια. Η Εκκλησία έχει δικαίωμα και καθήκον να εκδιώξει και να χωρίσει όσους δεν περιπατούν σύμφωνα με το θέλημα του Θεού. Αν ένα μέλος της Εκκλησίας ετεροδιδασκαλεί ή συμπεριφέρεται ανήθικα, πρέπει να αφοριστεί. Η πρώτη εκκλησία πρόσεχε πολύ την πειθαρχία. Ο ίδιος ο απ. Παύλος την εφαρμόσε πολλές φορές, τιμωρώντας τους ανάξιους. Γι' αυτό και η Εκκλησία τους πρώτους αιώνες ήταν ακόμα καθαρή και δεν είχε διαφθαρεί. Σιγά-σιγά όμως χαλαρώνοντας την πειθαρχία, άρχισαν να υπεισέρχονται όλο και περισσότερα «ζιζάνια», που στο τέλος έπνιξαν την Εκκλησία. Γι' αυτό είναι βασικό να καταλάβουμε ποιες είναι οι αμαρτίες που πρέπει να τιμωρούνται.

Βεβαίως, αυτή την τιμωρία (αφορισμό) πρέπει να την εφαρμόζουμε μετά από πολλή προσευχή, με δάκρυα και λύπη. Δεν πρέπει να την εφαρμόζουμε με «εκδικητικό πνεύμα» ούτε για να «βγάλουμε τ' απωθημένα μας». Ο σκοπός δεν είναι να πετάξουμε τον αμαρτωλό έξω από την Εκκλησία, αλλά να τον κερδίσουμε με αγάπη στην Αλήθεια. Ο ίδιος ο απ. Παύλος έλεγε ότι έγραφε όντας απών με αυστηρότητα τις επιστολές του στους άτακτους Κορίνθιους, για να μην αναγκαστεί, όταν θα ήταν παρών, να χρησιμοποιήσει την εξουσία που του είχε δώσει ο Κύριος για οικοδομή και όχι για καταστροφή. (Β' Κορινθ. 13:10, 10:8-11).

Ο σκοπός λοιπόν της τιμωρίας είναι η οικοδομή του τιμωρούμενου και όχι η καταστροφή του. Είναι να τον επαναφέρουμε μετανοημένο στην Εκκλησία. Έτσι βλέπομε στη δεύτερη του επιστολή προς τους Κορίνθιους, ο απ. Παύλος ζητάει να συγχωρήσουν τον μοιχό και να τον ξαναδεχτούν στην Εκκλησία. (Α' Κορινθ. 5:1-8, Β' Κορινθ. 2:5-11).

Όλη η τοπική εκκλησία, στο σύνολο της, πρέπει να είναι σύμφωνη με την καταδίκη του αμαρτωλού ή τουλάχιστον η μεγίστη πλειοψηφία της και όχι μόνον ο κλήρος. (Ματθ. 18:17-18). Αυτοί που θα εφαρμόσουν την τιμωρία πρέπει να είναι βασικά οι υπεύθυνοι της εκκλησίας. Ο απ. Παύλος λέγει στους Κορίνθιους: «Είμαστε έτοιμοι να τιμωρήσουμε κάθε παρακοή, όταν η υπακοή σας θα είναι πλήρης» (Β' Κορινθ. 10:6). Οι υπεύθυνοι της τοπικής εκκλησίας, - πρεσβύτεροι ή ποιμένες ή παπάδες - δεν πρέπει να συμπεριφέρονται σαν δικτάτορες ούτε ν' αδιαφορούν για το τι σκέφτεται το σύνολο της εκκλησίας (Α' Πέτρου 5:1-4) της ενορίας τους. Αλλιώς μπορεί να τυφλωθούν και να πέσουν στο αμάρτημα του φιλοπρωτεύοντα Διοτρεφή (Γ' Ιωάνν. 9-10).

Πριν όμως να κάνουμε έναν πίνακα αμαρτημάτων που επιβάλλουν ή επιτρέπουν το χωρισμό, ας εξετάσουμε καθαρότερα την έννοια τεσσάρων λέξεων που συχνά έχουν παρεξηγηθεί:

Τι είναι αφορισμός, ανάθεμα, αίρεση, ορθοδοξία.

Τι είναι αφορισμός.

Η λέξη αφορισμός προέρχεται από το ρήμα αφορίζω (από+ορίζω), θα πει χωρίζω, ξεχωρίζω κάποιον από τους άλλους. Ο απ. Παύλος λέει ότι ο θεός τον ξεχώρισε (κείμενο: αφορίσας) από την κοιλία της μητέρας του με τη χάρη Του, για να τον κάνει να αποκαλύψει τον Υιό Του στα έθνη με το ευαγγέλιο (Γαλ. 1:15-16).

Είναι αλήθεια ότι αυτή η λέξη δε χρησιμοποιείται στην Αγ. Γραφή, για να υποδείξει την τιμωρία του ανάξιου εκκλησιαστικού μέλους.

Η πρώτη όμως Εκκλησία χρησιμοποίησε αυτόν τον όρο. Άλλοι χρησιμοποιούν την έκφραση «αποκλεισμός από την κοινωνία των πιστών», που εξωτερικά υποδειχεται με την απαγόρευση του να παίρνει μέρος, το ανάξιο μέλος, στη Θεία Κοινωνία. Ακριβώς γιατί η Θεία Κοινωνία είναι ένδειξη ότι αυτός που μεταλαμβάνει έχει κοινωνία α) με το Σώμα και Αίμα του Χριστού και β) με όλους τους άλλους πιστούς της Εκκλησίας που είναι παρόντες, ή και με όλη την παγκόσμια Εκκλησία του Χριστού (Α' Κορινθ. 10:16-17). Τιμωρώντας το ανάξιο μέλος, του απαγορεύουμε να έχει επικοινωνία με το Χριστό και με την Εκκλησία, έτσι ώστε η μομφή της αμαρτίας του να μην επιπέσει στο Χριστό ούτε στα άξια μέλη της εκκλησίας: ότι δηλ. ανέχονται την αμαρτία μεταξύ τους. Ο αφορισμός γίνεται προς παραδειγματισμό όλων των μελών της εκκλησίας, ώστε και οι άλλοι να φοβούνται και να μην ανέχονται την αμαρτία (Αποκ. 2:2)

Γιατί όπως λέει ο απ. Παύλος, λίγη ζύμη (η ζύμη είναι η εικόνα της αμαρτίας στην Αγ. Γραφή) ζυμώνει το αλεύρι όλο (το αλεύρι απεικονίζει την Εκκλησία). Πρέπει λοιπόν να αποβάλουμε τον κακό άνθρωπο που βρίσκεται μεταξύ μας. (Α' Κορινθ. 5:6-8,13). Αποχωρίζοντας κάποιον με αυτό τον τρόπο από το Χριστό και το Σώμα Του, την Εκκλησία, τον παραδίδουμε στα χέρια του Σατανά, γιατί η χάρη και η προστασία του Θεού αποσύρεται απ' αυτόν. Αυτό έχει ως σκοπό να τον κάνει να υποφέρει από την επίθεση που θα του κάνει ο Σατανάς, έτσι ώστε να μετανοήσει και στο τέλος να σωθεί και να μην καταδικαστεί την ημέρα της κρίσεως (Α' Κορινθ. 5:4-5, Α' Τιμόθ. 1:20)

Ο σκοπός είναι πάντοτε η μετάνοια και όχι η καταστροφή του. Οι Χριστιανοί πρέπει να κάνουν ό,τι μπορούν, για να κάνουν να επιστρέψουν αυτά τα μέλη στην αλήθεια του Χριστού (Ιακώβ. 5:19-20), πάντοτε με προσοχή, για να μην παρασυρθούν κι αυτοί από το κακό (Ιούδας 22-23).

Βεβαίως αυτή η εξουσία που έχει η Εκκλησία απορρέει από το Χριστό και μόνο. Αποβάλλει μέλη που με την αμαρτία ήδη έχουν θέσει τον εαυτό τους έξω από το Σώμα του Χριστού. Φυσικά, αν η Εκκλησία κάνει λάθος στις εκτιμήσεις της ή αδικώς αφορίσει κάποιον, ο Χριστός δε δεσμεύεται από αυτό. Ο Χριστός δέχεται τους «αποσυνάγωγους» αδικώς. (Ιωάννης 16:2).

Τι είναι ανάθεμα.

Η λέξη ανάθεμα - προέρχεται από το ρήμα ανατίθημι - αρχικά είχε την έννοια ενός πράγματος αφιερωμένου στο Θεό. Μετά όμως πήρε άσχημη έννοια - και μ' αυτή χρησιμοποιείται στην Αγ. Γραφή - πρόσωπο ή πράγμα καταραμένο. Είναι μια λέξη που σπάνια χρησιμοποιείται στην Αγ. Γραφή και για τη μελέτη μας θα κοιτάξαμε δυο περιπτώσεις:

1) «Αν κανείς δεν αγαπάει τον Κύριο, να είναι καταραμένος» (κειμ. ανάθεμα) Α' Κορινθ. 16:22.

Εκ πρώτης όψεως αυτή η κατάρα φαίνεται πολύ βαριά εκ μέρους του απ. Παύλου. Να σημειωθεί όμως ότι δεν το είπε για τους άπιστους και τους ανθρώπους του κόσμου, αλλά για ορισμένους που βρίσκονταν μέσα στην Εκκλησία Του, οι οποίοι ήταν ψευδάδελφοι, κάνοντας υποκριτικά τους Χριστιανούς, αλλά στην πραγματικότητα ήταν γιοι του Σατανά, τα «ζιζάνια», που μόνο προβλήματα δημιουργούν στην Εκκλησία, σύγχυση και αποστασία από το Θεό. Η γνώμη μας είναι ότι αυτό το είπε και για ορισμένους ψευδαδέλφους που προκαλούσαν διχόνοιες και σκάνδαλα στην Εκκλησία, απομακρύνοντας και άλλους από την Αλήθεια. Σ' αυτούς απευθύνονται τα βαριά λόγια του Παύλου, γιατί αυτοί δεν αγαπούσαν τον Κύριο και συνεπώς δεν εργάζονταν γι' Αυτόν, αλλά για τους εαυτούς τους και την κοιλιά τους. Και έτσι προκαλούσαν κακό στην Εκκλησία των Κορινθίων (Β' Κορινθ. 11:12-15).

2) «Αλλά και αν εμείς οι ίδιοι ή άγγελος απ' τον ουρανό σας φέρει διαφορετικό ευαγγέλιο από αυτό που σας ευαγγελίσαμε, να είναι καταραμένος (κειμ., ανάθεμα). Όπως προείπαμε και πάλι τώρα λέγω, αν κανείς σας ευαγγελίζει κάτι διαφορετικό από αυτό που παραλάβατε να είναι καταραμένος (κειμ.: ανάθεμα)» (Γαλάτ. 1:8-9).

Βλέπομε λοιπόν ότι η κατάρα στο πρώτο εδάφιο απευθύνεται σε όσους δεν αγαπούν τον Κύριο και προκαλούν σύγχυση, αποστασία και διχόνοιες στην Εκκλησία, στο δεύτερο σε όσους ευαγγελίζονται ένα διαφορετικό ευαγγέλιο από αυτό που έδωσε ο Χριστός μέσω των αποστόλων. Είναι δηλαδή αιρετικοί και φέρνουν καινούργιες διδασκαλίες (Β' Κορινθ. 11:3-4).

Τι είναι αίρεση και τι ορθοδοξία.

Όπως πολλές λέξεις, έτσι και η λέξη αίρεση διαστράφηκε κατά τη διάρκεια των αιώνων και συχνά έφτασε να εννοεί κάθε διδασκαλία ή εκκλησία που, έστω και ελαφρά, απόκλινε από την επίσημη διδασκαλία μιας κρατικής εκκλησίας. Ορισμένοι νομίζουν ότι η ορθοδοξία είναι αυτό που δέχεται η πλειονότητα και αίρεση αυτό που πιστεύει μια μειονότητα στην Εκκλησία. Τίποτε πιο λαθεμένο από αυτό. Κατά τη διάρκεια της ιστορίας οι Ορθόδοξοι βρέθηκαν ορισμένες φορές σε μειονότητα, όπως π.χ. όταν βασιλεύαν στο Βυζάντιο αιρετικοί αρειανοί αυτοκράτορες, που έθεταν στους πατριαρχικούς θρόνους αρειανούς πατριάρχες. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι είχαν την αλήθεια με το μέρος τους οι αρειανοί.

Ας δούμε όμως πρώτα τι θα πει ορθοδοξία. Η λέξη ορθοδοξία, που δεν περιέχεται στην Αγ. Γραφή, προέρχεται από δύο λέξεις, ορθώς+δοκέω-ώ. Δηλαδή, έχω ορθή γνώμη. Οι ορθές λοιπόν γραφικές γνώμες

είναι ορθοδοξία. Και τούτο γιατί η Αγ. Γραφή είναι ο Λόγος του Θεού και η λυχνία που φωτίζει το δρόμο της ζωής μας. (Ψαλμός 119:105).

Πράγματι, όλοι οι Πατέρες της Εκκλησίας καταπολέμησαν την αίρεση, δηλ. τις λαθεμένες διδασκαλίες, με την Αγ. Γραφή στο χέρι. Αυτή ήταν ο Λόγος του Θεού, η μάχαιρα του Πνεύματος (Εφ. 6:17), και μ' αυτήν πολεμούσαν όλες τις πνευματικές μάχες. Όποιος λοιπόν έχει ορθές βιβλικές γνώμες είναι ορθόδοξος. Αλλά όπως αναφέραμε σε άλλο κεφάλαιο, πάνω σ' αυτήν τη γη δε φτάσαμε ακόμη στην τελειότητα ούτε στην πλήρη γνώση της αλήθειας. Επομένως δεν είναι σωστό να είναι κανείς φουσκωμένος από υπερηφάνεια, νομίζοντας ότι τα ξέρει και τα κατάλαβε όλα. Την πλήρη ορθοδοξία την έχει μόνο ο Θεός, γιατί Αυτός μόνο είναι η Αλήθεια. Εμείς οι άλλοι μπορεί να είμαστε μερικώς ορθόδοξοι. Τουλάχιστο στις πιο βασικές διδασκαλίες, που κι αυτές αναφέραμε σε άλλο κεφάλαιο.

Υπό την άποψη αυτή ορθόδοξοι δεν είναι μόνο αυτοί στους οποίους γράφει η ταυτότητα «Χριστιανός Ορθόδοξος», αλλά όλα τα γνήσια παιδιά του Θεού και αυτά που ανήκουν εξωτερικά σε άλλες χριστιανικές θρησκείες ή ομολογίες. Με αυτή την έννοια η διαχωριστική γραμμή μεταξύ «ομόδοξων» και «ετεροδόξων» σβήνει βαθμιαία.

Ας δούμε τώρα τι θα πει αίρεση. Αυτή η λέξη προέρχεται από το ρήμα αιρέω-ώ που θα πει διαλέγω. Η αίρεση είναι λοιπόν διάλεγμα. Τι είδους όμως διάλεγμα; Διάλεγμα ορισμένων μόνο διδασκαλιών της Βίβλου και παραμέληση άλλων. Μπορεί όμως να υπάρξει και διάλεγμα καινούργιων διδασκαλιών που δεν υπάρχουν στη Βίβλο. Στην περίπτωση αυτή έχουμε ένα «καινούργιο ευαγγέλιο», που τόσο αυστηρά καταδίκασε ο απ. Παύλος. Η κεντρική διδασκαλία του ευαγγελίου δεν επιδέχεται αλλαγές. Η λέξη όμως αυτή δεν είχε πάντοτε κακή έννοια. Ο απ. Παύλος έλεγε ότι πριν από τη μεταστροφή του στο Χριστιανισμό, όταν βρισκόταν κάτω από την ιουδαϊκή θρησκεία, «έζησε κατά την ακριβέστατη αίρεση της θρησκείας μας, Φαρισαίος» (Πράξεις 26:5).

Ο ίδιος ο Χριστιανισμός στην αρχή θεωρούνταν ιουδαϊκή αίρεση (Πράξ. 24:5, 14-15). Μέσα στον Ιουδαϊσμό υπήρχαν διάφορες αιρέσεις, Φαρισαίοι, Σαδδουκαίοι, Εσσαίοι, Ζηλωτές κ.α. Και φαίνεται ότι έδειχνε ανοχή η μία αίρεση στην άλλη. Με τον ερχομό όμως του Χριστού επέρχεται μια ένωση όλων των πιστών του Θεού. Η χριστιανική διδασκαλία καταδικάζει τις αιρέσεις και τις θεωρεί «έργο της σάρκας» (Γαλ. 5:19-20). Βλέπομε λοιπόν μεταξύ των πιστών του Χριστού ένα Ζηλωτή, το Σίμωνα (Λουκάς 6:15), και ένα Φαρισαίο, όπως ο απ. Παύλος. Η πίστη στο Χριστό πρέπει να εξαφανίσει τις αιρέσεις και το χωριστικό πνεύμα που επιφέρουν, δημιουργώντας κόμματα μέσα στην Εκκλησία, που βασιζονται σε ορισμένες ειδικές, γραφικές ή μη, διδασκαλίες.

Υπό την άποψη αυτή ΟΛΟΙ οι χριστιανοί είναι αιρετικοί, εφόσον καθένας αναγκαστικά πρέπει να διαλέξει κάποια εκκλησία ή ομολογία στην οποία να ανήκει. Όταν όλα τα παιδιά του Θεού ενωθούν γύρω από το Χριστό, τότε θα πάψουν να υπάρχουν αιρέσεις στην Εκκλησία. Έτσι λοιπόν οι Ορθόδοξοι είναι αιρετικοί, οι Καθολικοί είναι αιρετικοί και οι Διαμαρτυρόμενοι είναι αιρετικοί. Καθένας διάλεξε μια διδασκαλία περισσότερο ή λιγότερο ορθή, γύρω από την οποία δημιούργησε μια ξεχωριστή εκκλησία.

Είθε ο Θεός να ανοίξει τα μάτια σε όλους τους πιστούς, να καταλάβουν αυτή την παγκόσμια εκκλησιαστική αμαρτία. Η Γραφική διδασκαλία δεν ανέχεται δημιουργία εκκλησιών που να περιστρέφονται γύρω από ορισμένες ιδιαίτερες διδασκαλίες, έστω και αν αυτές είναι Γραφικές. Πουθενά δε βλέπομε στη Γραφή ή μεταξύ των πρώτων χριστιανών αυτού του είδους τις «ομολογίες» ή «κατονομασίες» ή «αποχρώσεις», που υπάρχουν σήμερα στη σημερινή χριστιανική Εκκλησία. Εννοώ με τη λέξη κατονομασία την ισοδύναμη αγγλική λέξη DENOMINATION = Ιδιαίτερη προτεσταντική εκκλησιαστική ομολογία. Δυστυχώς το λάθος πολλών χριστιανών και εκκλησιών είναι να επιδείχνουν μια ιδιαίτερη γραφική αλήθεια, να την κάνουν σημαία, παραβλέποντας όλες τις άλλες, και έτσι γύρω απ' αυτή την αλήθεια να δημιουργούν μια «κατονομασία» ή χριστιανική ομολογία. Άλλοι, από αντίδραση, τονίζουν τις αντίθετες αλήθειες εξ ίσου γραφικές και δημιουργούν άλλη κατονομασία.

Η κατάσταση βέβαια γίνεται πιο πολύπλοκη και ακόμα χειρότερη, όταν μερικοί επιμένουν σε διδασκαλίες που είναι ανθρώπινες, όταν δεν υπάρχει ίχνος τέτοιας διδασκαλίας στην Αγ. Γραφή ή είναι απόρροια ανθρωπίνων εκκλησιαστικών παραδόσεων.

Για αυτό το λόγο και ο απ. Πέτρος (Β' Πέτρου 2:1) αναφέρει ότι στους τελευταίους χρόνους θα εισέλθουν στην Εκκλησία ψευδοπροφήτες και ψευδοδιδάσκαλοι που θα εισάγουν «αιρέσεις απώλειας», δηλαδή καταστροφικές αιρέσεις για τη σωτηρία των πιστών.

Όπως, λοιπόν, υπάρχουν αιρέσεις απώλειας, πιστεύουμε ότι υπάρχουν και αιρέσεις που δεν οδηγούν σε απώλεια. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι είναι αρεστές στο Θεό. Κάθε αίρεση είναι καταδικαστέα. Ορισμένοι βασιζόμενοι σε μερικά λόγια του απ. Παύλου υποστηρίζουν ότι λόγω της ανθρώπινης αδυναμίας ο Θεός ανέχεται τις διάφορες χριστιανικές «κατονομασίες» ή «ομολογίες». Αυτά τα λόγια τα βρίσκουμε στην Α' Κορινθ. 11:17-19: «Παραγγέλοντας όμως αυτό δε σας επαινώ, επειδή όταν μαζεύεστε ακούω ότι υπάρχουν σχίσματα στη εκκλησία μεταξύ σας και εν μέρει το πιστεύω. Γιατί πρέπει να υπάρχουν μεταξύ σας και αιρέσεις, για να γίνουν φανεροί οι δοκιμασμένοι μεταξύ σας». Αλλά το να θέλει κανείς να βασιστεί

σε αυτά τα λόγια του Παύλου, για να δικαιολογήσει τις «ομολογίες», είναι καθαρή διαστροφή των λόγων του.

Πριν απ' όλα, παρόλο που οι Κορίνθιοι είχαν χωριστεί σε κόμματα, ανήκαν ακόμα σε μία εκκλησία και δεν είχαν δημιουργήσει διάφορες εκκλησίες στην Κόρινθο με διαφορετικές διδασκαλίες. Έπειτα η έκφραση «πρέπει να υπάρχουν μεταξύ σας και αιρέσεις», δε σημαίνει ότι έτσι είναι το θέλημα του Θεού. Όπως είδαμε, ο απόστολος αλλού καταδικάζει ξεκάθαρα τις αιρέσεις και τους χωρισμούς της σάρκας (Γαλ. 5:19-21). Αυτή η έκφραση εννοεί ότι οι αιρέσεις δυστυχώς είναι κάτι αναπόφευκτο αν και καταδικαστέο. Κατά τον ίδιο τρόπο που ο Ιησούς προείπε: «Είναι ανάγκη να έλθουν τα σκάνδαλα, αλίμονό όμως στον άνθρωπο μέσο του οποίου το σκάνδαλο έρχεται» (Ματθ. 18:7).

Έπειτα στον ίδιο το στίχο 17 ο Παύλος λέει: «Δε σας επαινώ, επειδή δε συνέρχεστε για το καλύτερο, αλλά για το χειρότερο». Δεν ήταν λοιπόν καθόλου ευχαριστημένος ο απ. Παύλος για την κατάσταση που επικρατούσε στην Κόρινθο με σχίσματα και αιρέσεις, ούτε τα ανεχόταν.

Ας δούμε λοιπόν τώρα ποια είναι τα αμαρτήματα που επιβάλλουν ή επιτρέπουν το χωρισμό: (Εννοούμε χωρισμό από λεγόμενους «αδελφούς», όχι από άπιστους, δηλ. ανθρώπους του Κόσμου).

1) Διχοστασίες και σκάνδαλα (Ρωμαίους 16:17-18).

2) Πορνεία και σεξουαλική ανηθικότητα: Α' Κορινθ. 5:1-5, 6:12-20, 10:8.

3) Πλεονεξία, ειδωλολατρία, πορνεία, υβριστικότητα, μέθυσοι, άρπαγες μεταξύ χριστιανών - δηλ. ψευδάδελφοι. (Α' Κορινθ. 5:9-13). Μ' αυτούς ούτε να συντρώμε.

Ειδωλολατρία: Δευτερονόμιο 13, Α' Κορινθ. 10:7, 14 Α' Ιωάν. 5:21.

Ειδωλολατρία και πορνεία: Αποκάλυψη 2:14-16, 20-23.

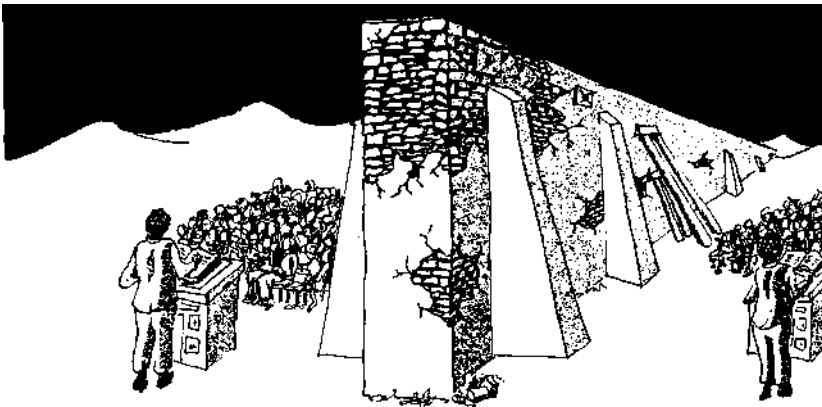
4) Αιρέσεις: Α' Τιμόθεον 1:18-20, Β' Τιμόθεον 2:16-17, Τίτος 3:10-11, Α' Τιμόθ. 6:3-5, Β' Ιωάνν. 7-11.

Ευαγγέλιο διαφορετικό: Γαλατάς 1:6-10.

5) Αμαρτία φανερή προς αδελφό και παρακοή αυτού που αμάρτησε στην επιτίμησή της εκκλησίας: Ματθ. 18:15-18.

6) Τεμπελιά και αποφυγή εργασίας: Β' Θεσσ. 3:6-15.

7) Άνθρωποι που έχουν την εξωτερική μορφή της ευσεβείας, αλλά αρνούνται τη δύναμη της (Β' Τιμόθ. 3:5-9).

Τι νοείται πορνεία.

Η λέξη πορνεία όπως και η λέξη μοιχεία στην Αγ. Γραφή δεν έχει μόνο τη στενή έννοια που τους δίνουμε σήμερα. Πορνεία, σημαίνει γενικά τη σεξουαλική ανηθικότητα, και μοιχεία είναι όλες οι σεξουαλικές σχέσεις έξω από το δεσμό του γάμου. Έτσι μοιχεία ή πορνεία είναι η ομοφυλοφιλία, το διάβασμα ανήθικων βιβλίων, η πορνογραφία, τα ανήθικα θεάματα, η παιδεραστία, η κτηνοβασία, κ.τ.λ. εκτός από την πορνεία ή τη μοιχεία με την έννοια που τους δίνουμε σήμερα. Το «ου μοιχεύσεις» του Μωσαϊκού νόμου περιέχει όλες αυτές τις έννοιες. Μεταξύ των μέθυσων μπορούμε να βάλουμε σήμερα και τους τοξικομανείς ή ναρκομανείς. - Ίδε Αποκάλυψη 9:21, η λέξη φάρμακον ή φαρμακεία έχει την έννοια της χρησιμοποίησης ουσιών για ευδαιμονικούς ή θρησκευτικούς σκοπούς.

Τι είναι ειδωλολατρία.

Είναι καλό να ξεκαθαρίσουμε την έννοια της ειδωλολατρίας. Σήμερα πολλοί κατ' όνομα χριστιανοί νομίζουν ότι στα λεγόμενα «χριστιανικά» κράτη δεν υπάρχει πια ειδωλολατρία. Αυτή την αμαρτία την αποδίδουν μόνο σε μη χριστιανικούς πληθυσμούς που έχουν είδωλα-αγάλματα και τα λατρεύουν. Μακάρι να ήταν έτσι! Αλλά

δυστυχώς τίποτα πιο λαθεμένο από αυτή την ιδέα! Η λέξη «ειδωλολατρία» είναι σύνθετη και προέρχεται από δύο λέξεις: Είδωλο+λατρεία. Λατρεία θα πει υπηρεσία (στο Θεό στην προκειμένη περίπτωση). Είδωλο προέρχεται από τη λέξη είδος (ρήμα είδω = βλέπω) που σημαίνει σχήμα, εξωτερική όψη. Συνεπώς είδωλο είναι ένα σχήμα, μια εικόνα, και κατ' επέκταση είδωλο είναι ένα άγαλμα ή μια εικόνα που σχηματίζει και απεικονίζει κάποιον ή κάτι.

Στην Παλαιά Διαθήκη έχουμε αυστηρές διαταγές με απαγόρευση κατασκευής ειδώλων ή λατρείας αυτών. Απαγορεύεται οποιοδήποτε άγαλμα ή εικόνα που να παριστάνει ή να συμβολίζει το Θεό, γιατί ο Θεός είναι υπεράνω οποιασδήποτε παρομοιώσεως. Έξοδος 20:4-5, Ησαΐας 40:18-26, 44:9-20. Βεβαίως ο σκοπός ήταν η αποφυγή της λατρείας του αγάλματος ή της εικόνας, η προσκύνηση αυτής, και όχι η απαγόρευση της ζωγραφικής ή γλυπτικής τέχνης καθ' εαυτή. (Λευϊτικό 26:1, Έξοδος 24:18-22). Ο Ισραηλιτικός λαός ήταν περιτριγυρισμένος από άλλους ειδωλολατρικούς λαούς και η ειδωλολατρία ήταν ένας συνεχής κίνδυνος κατά τη διάρκεια όλης της ιστορίας του. Ήταν ο μόνος λαός που δεν έπρεπε να έχει είδωλα ούτε να λατρεύει το Θεό του υπό μορφή ειδώλων. Αυτή η τελευταία περίπτωση είναι εκείνη του χρυσοῦ μόσχου που βλέπομε στην Έξοδο 32 και δείχνει αυτήν ακριβώς την κατάσταση. Οι Ισραηλίτες κατασκεύασαν μέσω του Ααρών ένα χυτό χρυσό μοσχάρι που να παριστάνει τον Κύριο, το Γιαχβέ. (εδ. 5). Αλλά αυτό ήταν βδέλυγμα για το Θεό. (Ησαΐας 40:18). Το ότι σήμερα παριστάνουν το Θεό σε μερικές εικόνες σαν έναν παππού με μακριά γενειάδα, δεν είναι λιγότερο βδέλυγμα. Ο Θεός δεν είναι ανθρώπινο δημιούργημα και δεν μπορεί να παραβληθεί με κανέναν άνθρωπο. Δυστυχώς ο κίνδυνος της ειδωλολατρίας δεν αποφεύχτηκε ούτε με την είσοδο του χριστιανισμού. Υπήρχε ήδη από την εποχή του απ. Παύλου (Α' Κορινθ. 8:1-13, 10:7, 19-22), όσον αφορά τους θεούς και τα είδωλα των Εθνικών της εποχής εκείνης. Με την πάροδο όμως των αιώνων άρχισαν να δημιουργούνται καινούργια είδωλα. Έτσι βλέπομε στη μεν Ορθόδοξη Εκκλησία να κατασκευάζουν δισδιάστατες ζωγραφιές-εικόνες, τις οποίες να προσκυνούν και να λατρεύουν, στη δε Καθολική εικόνες και αγάλματα. Αυτού του είδους τα είδωλα έγιναν τώρα «χριστιανικά», γιατί δεν απεικόνιζαν πλέον τους αρχαίους θεούς, αλλά το Χριστό ή το Θεό, τη Μαρία και τους αγίους.

Έτσι αρχίσαμε να έχουμε εικόνες «θαυματουργές», «κλαίουσες» και «δακρυρροούσες».

Δε θα κουραστούμε ποτέ να φωνάζομε σ' όσους πιστεύουν αυτά τα πράγματα και προσκυνούν τις εικόνες: - Αυτό που κάνετε είναι ειδωλολατρία. Βέβαια η επίσημη διδασκαλία της Ορθόδοξης Εκκλησίας είναι ότι η εικόνα δε λατρεύεται, αλλά απλώς δίνομε τιμή και όχι λατρεία στο πρόσωπο που απεικονίζει η εικόνα. Δυστυχώς όμως συμβαίνει, ιδίως από πολλούς απλούς πιστούς, να αποδίδεται λατρεία και στο πρόσωπο που η εικόνα απεικονίζει και στην εικόνα την ίδια.

Αυτό το θέμα πρέπει να το ξεκαθαρίσαμε: Η λατρεία πρέπει ν' αποδίδεται μόνο και αποκλειστικά στο Θεό. Αν αποδώσουμε λατρεία σε οποιοδήποτε άλλο δημιούργημα είναι ειδωλολατρία. Ο Ιησούς Χριστός το φώναξε στο Σατανά, όταν του ζητούσε να τον προσκυνήσει, ενώ αυτός του υποσχότανε να του δώσει όλες τις βασιλείες του κόσμου:

«Φύγε Σατανά. Είναι γραμμένο: Κύριο το Θεό σου θα προσκυνήσεις και Αυτόν μόνο θα λατρεύσεις». (Ματθ. 4:10). Προσκύνηση και λατρεία των αγίων ή της μητέρας του Χριστού, αγγέλων κ.τ.λ. είναι ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΑ.

Ο απ. Πέτρος αρνήθηκε την προσκύνηση εκ μέρους του εκατόνταρχου Κορνηλίου (Πράξεις, 10:25-26), γιατί κατάλαβε ότι τον έβλεπε σαν Θεό και του φώναξε: «Άνθρωπος είμαι κι εγώ». Ο άγγελος, που έδειχνε στον απόστολο Ιωάννη τα μυστήρια του Θεού στην Αποκάλυψη, απαγόρευσε στον απόστολο να τον προσκυνήσει. Του είπε να προσκυνήσει το Θεό.(Αποκ. 19:10, 22:8-9).

Όσον αφορά τη διάκριση που θέλουν να κάνουν ορισμένοι που λένε ότι «στους αγίους αποδίδομε μόνο τιμή, στο Θεό όμως λατρεία, προσκυνώντας τις εικόνες», τους λέμε ότι αυτού του είδους οι λεπτές διακρίσεις δεν έχουν κανένα βιβλικό στήριγμα. Ίσως στις κοινωνίες της Ανατολής να ισχύει ή να ίσχυε κάτι τέτοιο, διαφορά μεταξύ τιμητικής και λατρευτικής προσκύνησης. Στην ελληνική κοινωνία από τα αρχαία χρόνια προσκύνηση αποδιδόταν μόνο στους θεούς. Γι' αυτό και ο Πέτρος εμπόδισε τον Κορνήλιο να τον προσκυνήσει. Και του είπε: «Άνθρωπος είμαι κι εγώ». Οι Ρωμαίοι, όπως και οι Έλληνες, μόνο θεούς προσκυνούσαν. Προσπαθούν να κόψουν την τρίχα στα τέσσερα, όσοι υποστηρίζουν τέτοια πράγματα.

Και τους απαντάμε: «Για κοιτάξτε τον απλό λαό. Σκέφτεται όπως σκέφτεστε εσείς; Ή μήπως οι περισσότεροι δε λατρεύουν την εικόνα για την εικόνα και όχι απλώς τιμούν το πρόσωπο που απεικονίζει; Αλλιώς ποια έννοια έχει που λένε, η τάδε εικόνα της Παναγίας είναι θαυματουργική και η άλλη όχι; Δεν αποδίδουν στην εικόνα αυτή καθ' εαυτή θαυματουργικές και κατά συνέπεια θεϊκές δυνάμεις; Διαφωτίζεται ο κόσμος, όταν τον βλέπουν οι ιθύνοντες να πράττει βδελυρές πράξεις ειδωλολατρίας π.χ. με την εικόνα της Παναγίας της Τήνου κ.λ.π.; Το είδωλο, εικόνα ή άγαλμα, που είναι υλικό, δεν πρέπει να υπεισέρχεται στη λατρεία του Θεού. Ο Ιησούς Χριστός είπε: «Πνεύμα είναι ο Θεός και όσοι τον προσκυνούν με πνεύμα και αλήθεια πρέπει να τον προσκυνούν» (Ιωάνν. 4:24). Λοιπόν θα με ρωτήσετε τι πρέπει να κάνομε, να κάψομε όλες τις εικόνες; Θα έλεγα όχι. Τουλάχιστον όσες έχουν αρχαιολογική και καλλιτεχνική αξία. Αλλά πριν απ' όλα να τις λιγοστέψομε στις εκκλησίες. Τι χρειάζονται τόσο πολλές

εφόσον η λατρεία μας πρέπει να γίνεται «εν πνεύματι και εν αληθεία»; Ας βάλλομε λοιπόν λίγες εικόνες στην εκκλησία. Άλλες να φυλάζομε σε μουσεία. Και όσες δεν έχουν ιδιαίτερη αρχαιολογική ούτε καλλιτεχνική αξία, εκείνες, ναι, ας τις κάνομε. Σε τελευταία ανάλυση, ξύλα είναι και μπογιές. Δεν ιεροσουλόμε. Ούτε χρειάζεται να έχομε δεισιδαιμονική ευσέβεια για τις εικόνες. Οι εικόνες να είναι απλώς διακοσμητικά στοιχεία στον ευκτήριο οίκο, για να δημιουργούν μια θρησκευτική ατμόσφαιρα. Δεν πρέπει όμως να προσκυνούνται ή να λατρεύονται ή να θεωρούνται θαυματουργικές κ.τ.λ. Αυτό το είχαν καταλάβει οι εικονομάχοι, γι' αυτό και στην αρχή ύψωσαν τις εικόνες στις εκκλησίες, ώστε να μην μπορούν να τις προσκυνήσουν οι πιστοί.

Και πρέπει να διδαχτεί καθαρά ο λαός σ' αυτήν την αλήθεια, ώστε να μην αμαρτάνει ενώπιον του Θεού. Η ειδωλολατρία πρέπει να ξεριζωθεί από την Εκκλησία, αν θέλομε να δούμε ευλογία Θεού. Ο μόνος κατά το σχήμα άνθρωπος που δέχτηκε ενόσω ζούσε, όπως και μετά την ανάσταση Του, την προσκύνηση και λατρεία είναι ο Ιησούς Χριστός, και αυτός γιατί ήταν Θεός και όχι δημιούργημα. (Ιωάν. 20:28, Αποκ. 5:13-14, Εβραίους 1:6, Ματθ. 28:9, 17).

Ας δούμε όμως τώρα και μια άλλη άποψη της ειδωλολατρίας. Το είδωλο μπορεί να είναι υλικό, υπάρχουν όμως και ζωντανά ή πνευματικά είδωλα. Υπό αυτήν την έννοια είδωλο είναι οτιδήποτε παίρνει τη θέση του Θεού στην ψυχή του ανθρώπου και αγαπιέται, λατρεύεται, υπηρετείται από αυτόν. Οποιοδήποτε άλλο δημιούργημα αγαπιέται και λατρεύεται απ' τον άνθρωπο περισσότερο από το Θεό, κλέβοντας τη θέση του Θεού στην καρδιά του, είναι είδωλο. Έτσι μπορούν να γίνουν είδωλα τα χρήματα, η γυναίκα μας, ο σύζυγος, τα παιδιά μας, οι γονείς μας, η πατρίδα μας, η εργασία μας, η τέχνη, η επιστήμη, ένας οποιοσδήποτε άνθρωπος ή ο ίδιος ο εαυτός μας κ.ο.κ. Να γιατί είπε ο Ιησούς: «Αν κανείς έρχεται σ' εμένα και δε μισεί τον πατέρα του ή τη μητέρα του και τη γυναίκα του και τα παιδιά του και τ' αδέρφια του και τις αδελφές του, ακόμα και την ίδια τη ζωή του, δεν μπορεί να είναι μαθητής μου». (Λουκάς 14:26). Δεν εννοούσε βέβαια να μισούμε πραγματικά τους συγγενείς μας, αλλά σε περίπτωση που πρέπει να διαλέξομε μεταξύ Αυτού και των συγγενών μας, η αγάπη μας προς το Χριστό πρέπει τόσο να υπερβάλλει την αγάπη προς τους δικούς μας, που εκείνοι αισθάνονται σαν να τους μισούμε. Και αυτοί, μην καταλαβαίνοντας την επιστροφή μας στο Θεό και την αγάπη μας για το Χριστό, μπορεί να ερμηνεύσουν τη συμπεριφορά μας σαν μίσος προς αυτούς. Κάνουν όμως λάθος, γιατί μόνο όταν αγαπάμε πρώτα το Θεό στη ζωή μας, μπορούμε ν' αγαπήσουμε ορθά και όλους τους άλλους. Αλλιώς η αγάπη μας θα είναι εγωιστική και ανώριμη προς τους άλλους ανθρώπους.

Β) Τι χωρίζει σήμερα τους πιστούς - Για ποιους λόγους απαγορεύεται ο χωρισμός.

Όπως είδαμε στην προηγούμενη παράγραφο, εκθέσαμε τις περιπτώσεις στις οποίες επιτρέπεται ή επιβάλλεται ο χωρισμός. Σ' αυτή την παράγραφο θα δούμε τι σήμερα χωρίζει τους πιστούς. Θα μείνομε έκπληκτοι από το ότι σχεδόν κανένας από τους σημερινούς λόγους διαίρεσης των πιστών δε διδάσκεται, ούτε προτρέπεται ή επιτρέπεται στην Αγ. Γραφή. Συνεπώς μπορούμε να πούμε από τώρα ότι σχεδόν στο σύνολο της η Εκκλησία έχει επιπέσει σε ΑΜΑΡΤΙΑ ενώπιον του Θεού, για διαιρέσεις που δεν επιδοκιμάζει ο Θεός. Είναι λοιπόν ώρα ν' ανοίξουν τα μάτια μας και να προσευχηθούμε, ώστε ν' αλλάξει αυτή η κατάσταση. Γιατί χωριζόμαστε για ό,τι δεν πρέπει και δεν χωριζόμαστε για ό,τι πρέπει.

Οι αιτίες χωρισμού σήμερα στην Εκκλησία:

1) **Παράδοση:** Είναι μια από τις βασικές αιτίες διαίρεσης των πιστών. Υπάρχουν βεβαίως πολλών ειδών παραδόσεις. Άλλες δεν αντιτίθενται στο γραπτό Λόγο του Θεού. Άλλες όμως είναι καθαρά αντιβιβλικές και αμαρτωλές. Η λέξη παράδοση προέρχεται από το ρήμα παραδίνω. Παραδίδω τι όμως; Τον αλάνθαστο Λόγο του Θεού! Οι απόστολοι στην αρχή παράδιναν προφορικά τις εντολές του Θεού στους μαθητές. Αργότερα τις έγραψαν οι ίδιοι ή οι μαθητές τους και έτσι έχομε τη γραπτή παράδοση, δηλ. τα Ευαγγέλια και τις επιστολές. Ο απ. Παύλος πρότρεπε τους πιστούς λέγοντας: «Συνεπώς αδελφοί, να μένετε σταθεροί και να κρατάτε τις παραδόσεις που διδαχθήκατε, είτε δια του λόγου είτε με επιστολή μας». (Β' Θεσσ. 2:15).

Οι παραδόσεις που η Εκκλησία σήμερα πρέπει να κρατήσει είναι λοιπόν αυτές των αποστόλων και όχι άλλων ανθρώπων. Αυτές πρέπει να είναι η βάση της πίστης μας. (Β' Πέτρου 3:2,15, 16).

Ο απόστολος Ιούδας αναφέρει ότι η πίστη, δηλαδή το σύνολο της χριστιανικής διδασκαλίας, παραδόθηκε μια για πάντα στους αγίους. (Ιούδας 3).

Η Εκκλησία όμως έπεσε στο ίδιο αμάρτημα που είχαν πέσει οι Φαρισαίοι, δηλαδή εκείνο της νοθείας του Λόγου του Θεού με ανθρώπινες παραδόσεις. Ο Ιησούς καταδίκασε αυστηρά τους Φαρισαίους που ακυρώνανε το Λόγο του Θεού με την ανθρώπινη παράδοση τους (Μάρκος 7:6-13). Έτσι

και η Εκκλησία με την πάροδο των αιώνων άρχισε να παραδέχεται την Εκκλησιαστική Παράδοση ως ισότιμη με την Αγ. Γραφή και την Ιερά Αποστολική Παράδοση. Αυτή η τελευταία είναι γραπτή, προέρχεται από ανθρώπους που είχαν έλθει σε επαφή με τη διδασκαλία των αποστόλων και δεν προσθέτει τίποτα στην Αγ. Γραφή, απλώς διασαφηνίζει ορισμένα εδάφια και βοηθάει στην κατανόηση του Θεού Λόγου.

Οι ανθρώπινες όμως εκκλησιαστικές παραδόσεις απομάκρυναν συχνά τους πιστούς από το Λόγο του Θεού και τον έπνιξαν.

Όσο πιο παλιά είναι μια Εκκλησία, τόσο περισσότερες εκκλησιαστικές παραδόσεις έχει. Θα ήταν ευχής έργο αν κάθε Εκκλησία έκανε έναν έλεγχο των παραδόσεων της με τη φώτιση του Θεού Λόγου και όσες τις έβρισκε αντίθετες με τις θείες διδασκαλίες να τις απόρριπτε. Για να γίνει όμως κάτι τέτοιο χρειάζεται πολύ ειλικρίνεια και τιμότητα με τον εαυτό μας, όπως προσευχή και μελέτη του Λόγου του Θεού. Θα ξανασυζητήσαμε αυτό το θέμα σε άλλο κεφάλαιο. Υπάρχουν παραδόσεις που δεν αντιτίθενται στο Θείο Λόγο, θα τις λέγαμε «ουδέτερες». Αυτές θα μπορούσαμε να τις κρατήσουμε. Γιατί σε τελευταία ανάλυση, είμαστε άνθρωποι. Πρέπει να ερμη-νεύσουμε και να εφαρμόσουμε τα γραφικά διδάγματα σε έναν ορισμένο πολιτισμό και εποχή, αυτή δηλαδή που βρισκόμαστε. Είμαστε άνθρωποι που εξαρτόμαστε από χρόνο και τόπο. Δεν είμαστε ξεκάρφωτοι, στον αέρα. Συνεπώς μια κάποια ανθρώπινη παράδοση είναι φυσικό να υπάρχει. Εξαρτάται και από την ψυχοσύνθεση των ανθρώπων, του τόπου και του χρόνου στον οποίο βρίσκονται. Αυτές όμως τις παραδόσεις δεν πρέπει να τις θεωρούμε «ταμπού» ούτε είναι ανέγγιχτες. Μπορούν και επιβάλλεται ορισμένες φορές ν' αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου και την αλλαγή των ανθρωπίνων καταστάσεων. Αλλιώς φτά-νομε στο σημείο η παράδοση να πνίγει το Πνεύμα του Θεού. Και αυτό δεν είναι το θέλημα του Θεού. Οι διαφορετικές όμως παραδόσεις δεν επιτρέπουν το χωρισμό των πιστών σε διάφορες εκκλησίες.

Εφόσον είμαστε πιστά παιδιά του Θεού, πρέπει να προσευχηθούμε, ώστε αυτές οι διαιρέσεις να ξεπεραστούν. Ο Θεός είναι δυνατός να μας βοηθήσει να ξεπεράσουμε τον τοίχο των παραδόσεων και να δημιουργήσαμε ενδεχομένως καινούργιες παραδόσεις πιο κατάλληλες για τη σημερινή εποχή και γενιά στην οποία ζούμε. Όταν υπάρχει αγάπη, αυτοί οι ψυχολογικοί φραγμοί ξεπερνιούνται, γιατί υπάρχει κατανόηση. Πότε όμως οι χριστιανοί θα ωριμάσουν επιτέλους και θα πάνουν να κοιτάζουν με υποψία ο ένας τον άλλο;

2) Λατρεία.

Η παράδοση και ο τρόπος λατρείας είναι συχνά σοενά συνδεδεμένες. Βλέπομε και στην Αγ. Γραφή μεταξύ των πρώτων χριστιανών διαφορετικά είδη λατρείας στις διάφορες εκκλησίες, που εξαρτιόνταν από τον τόπο στον οποίο βρίσκονταν οι διάφοροι χριστιανοί και τις συνήθειες ή την ψυχοσύνθεση των διαφόρων πληθυσμών που είχαν δεχτεί το χριστιανικό μήνυμα. Έτσι βλέπομε τους εξ Ιουδαίων χριστιανούς στην Ιερουσαλήμ να είναι «ζηλωτές του νόμου» και να υποτάσσονται στις διατάξεις του Μωσαϊκού Νόμου. Ο απ. Παύλος έκανε το ίδιο, υποτάχτηκε και αυτός στο Μωσαϊκό Νόμο, όταν βρέθηκε στην Ιερουσαλήμ. (Πράξεις 21:17-26). Ο απ. Παύλος δεν αντετίθετο στην τήρηση των διαφόρων διατάξεων του Μωσαϊκού Νόμου από τους εξ Ιουδαίων χριστιανούς. Γι' αυτό και επέτρεψε να περιτιμηθεί ο Τιμόθεος, που ήταν μεν από πατέρα Έλληνα, αλλά είχε μητέρα Ιουδαία και είχε ανατραφεί με Ιουδαϊκό τρόπο (Πράξεις 16:3, Β' Τιμόθ. 3:14-15). Σήμερα θα μπορούσαμε να παραβάλλαμε την εξ Ιουδαίων εκκλησία, με τις Ορθόδοξες και Καθολικές, που έχουν περισσότερο λειτουργικό εθιμοτυπικό στοιχείο στη λατρεία τους, όπως και σύμβολα και μυσταγωγία ή μυστικισμό.

Η Εκκλησία της Κορίνθου στην Αγ. Γραφή θα μπορούσε κάλλιστα να παρομοιαστεί με τις λεγόμενες Πεντηκοστιανές εκκλησίες ή τα διάφορα «χαρισματικά» κινήματα. Έδινε έμφαση σε ορισμένα πνευματικά υπερφυσικά χαρίσματα, όπως η γλωσσολαλία και η προφητεία. Ο απ. Παύλος μιλάει εκτενώς στους Κορίνθιους για τα διάφορα πνευματικά χαρίσματα, το ρόλο τους και την σπουδαιότητα τους στην εκκλησία, στα κεφάλαια 12 έως 14 της Α' Κορινθ. επιστολής. Στο κεφ. 14:26-33 βλέπομε και οδηγίες για το τρόπο λατρείας μιας τέτοιου είδους «χαρισματικής» λειτουργίας.

Στις άλλες του επιστολές ο απ. Παύλος δεν αναφέρει λεπτομερειακά τον τρόπο λατρείας των εκεί εκκλησιών ούτε δίνει ιδιαίτερες οδηγίες, αφήνοντας ελευθερία στην κάθε εκκλησία όσον αφορά τον τρόπο λατρείας. Πάντως δε φαίνεται να είχαν όλες οι εκκλησίες το πλήθος των πνευματικών χαρισμάτων της Κορίνθου, γιατί δεν αναφέρει τίποτα ο απόστολος στις επιστολές του. Ορισμένες ενδείξεις και υπαινιγμούς για τη λατρεία βλέπομε στην Εφεσίους 5:18-21 και Α' Τιμόθ. 2:8-12. Θα μπορούσαμε λοιπόν να υποθέσαμε ότι πολλές άλλες εκκλησίες είχαν ένα είδος λατρείας όμοιο με αυτό των σημερινών «ευαγγελικών» εκκλησιών. (Διαμαρτυρομένων). Το βιβλίο της «Διδαχής» των αποστόλων (ένα από τα πρώτα βιβλία εκκλησιαστικής παράδοσης) περιγράφοντας μια πρωτοχριστιανική λατρεία δείχνει κάτι τέτοιο. Όπως και ορισμένοι πατέρες της Εκκλησίας π.χ. ο Ιουστίνος ο μάρτυρας ο

απολογητής (Β' αιώνας μ.Χ.).

Βλέπουμε λοιπόν ότι ούτε ο διαφορετικός τρόπος λατρείας ήταν αιτία διαίρεσης των πρώτων χριστιανών. Αντιθέτως έδειχνε τη δυναμικότητα και την ποικιλία της πρώτης Εκκλησίας που οδηγούνταν από το Αγ. Πνεύμα.

3) Τρόπος διακυβέρνησης της Εκκλησίας.

Κατά τη διάρκεια της εκκλησιαστικής ιστορίας αναπτύχθηκαν βασικά 5 είδη τρόπου διακυβέρνησης της Εκκλησίας: α) Ο λεγόμενος ιεραρχικός τρόπος: Είναι ένα είδος μοναρχίας βασισμένο σε ένα ιερατείο με ιεραρχία κατά πυραμιδοειδή τρόπο. Δηλαδή η κυβέρνηση ομοιάζει πολύ με την κυβέρνηση του στρατεύματος. Υπάρχουν βαθμοί ανώτεροι και κατώτεροι. Αυτού του είδους τη διακυβέρνηση εφαρμόζουν η Ορθόδοξη, η Καθολική και η Αγγλικανική (Επισκοπική) εκκλησία. Έτσι στην Καθολική εκκλησία έχουμε τον Πάπα, Καρδινάλιους, επισκόπους, παπάδες-ιερείς, απλούς πιστούς. Στην Ορθόδοξη και Αγγλικανική υπάρχουν βασικά μόνο οι τρεις τελευταίοι βαθμοί, διότι ο Πατριάρχης Κων/πόλεως έχει μόνο τιμητική εξουσία και πρωτεία στις διάφορες ορθόδοξες εκκλησίες, που είναι αυτόνομες ανάλογα με την περιοχή και τη χώρα στην οποία βρίσκονται. β) Ο πρεσβυτερικός τρόπος: Η κάθε τοπική εκκλησία κυβερνάται από ένα πρεσβύτεριο, δηλαδή το σύνολο των διαφόρων πρεσβυτέρων που ανήκουν σε μια μόνο τοπική εκκλησία. γ) Ο ποιμαντικός τρόπος: Κάθε τοπική εκκλησία κυβερνάται από ένα μόνο πρεσβύτερο που ονομάζεται ποιμένας, δ) Ο λεγόμενος συναθροιστικός τρόπος: Η εκκλησία κυβερνάται από το σύνολο των πιστών μιας τοπικής εκκλησίας. ε) Ο αποστολικός τρόπος: Υπάρχουν εκκλησίες που παραδέχονται ότι και σήμερα υπάρχουν απόστολοι οι οποίοι κυβερνούν σε διάφορες τοπικές εκκλησίες. Έχουν ρόλο υπερτοπικού ή διατοπικού κυβερνήτη. Αυτός ο τρόπος ομοιάζει εν μέρει με τον πρώτο τρόπο που εκθέσαμε, έχοντας ορισμένες διαφορές. Η Αγ. Γραφή δεν αναφέρει λεπτομερώς τον τρόπο διακυβέρνησης της τότε Εκκλησίας. Πιθανώς όλοι οι τρόποι που αναφέραμε προηγουμένως να έχουν εν μέρει, άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο, βιβλικά ερείσματα. Δεν είναι σκοπός αυτού του βιβλίου να ερευνησει ποιος τρόπος διακυβέρνησης της Εκκλησίας είναι ο πιο βιβλικός.

Πάντως, από μια έστω και επιφανειακή ανάγνωση της Καινής Διαθήκης, βλέπουμε ότι ο τρόπος διακυβέρνησης της Εκκλησίας δεν ήταν συγκεντρωτικός, όπως κατάντησε αργότερα. Οι επίσκοποι ή πρεσβύτεροι - που ήταν το ίδιο πράγμα στην πρώτη Εκκλησία (Τίτος 1:5-7) - ήταν περισσότεροι από ένας σε κάθε τοπική εκκλησία. Εκτός από τους αποστόλους που δημιούργησαν τις διάφορες τοπικές εκκλησίες, δε φαίνεται άλλοι να είχαν δικαίωμα ανάμειξης στα εσωτερικά τους. Οι διάφορες δηλαδή τοπικές εκκλησίες ήταν μάλλον αυτόνομες από κυβερνητικής πλευράς. Δεν ήταν όμως απομονωμένες η μια από την άλλη. Αντάλλασαν αδελφούς με πνευματικά δώρα. Δε νομίζουμε λοιπόν ο τρόπος διακυβέρνησης μιας εκκλησίας να είναι λόγος χωρισμού μεταξύ των πιστών, εφόσον ούτε καν αναφέρεται λεπτομερειακά στην Αγ. Γραφή.

4) Διαφορετικοί χαρακτήρες.

Παρ' όλο που αυτός ο λόγος χωρισμού μπορεί να μη φαίνεται ανοικτά στις εκκλησιαστικές διαιρέσεις, νομίζουμε ότι παίζει σπουδαίο ψυχολογικό ρόλο.

Εδώ θα ήθελα για μια στιγμή να σταθούμε. Κάποιος θα μπορούσε ν' αναρωτηθεί, γιατί τόσες πολλές διαφορές γνώμων σε διάφορα θεολογικά θέματα, ακόμα και μεταξύ ανθρώπων μεγάλου πνευματικού μεγέθους. Γιατί ορισμένοι πιστοί π.χ. ασπάζονται τη μια θεολογική θεωρία ή διδασκαλία και άλλοι, το ίδιο πνευματικοί και αφιερωμένοι στον Κύριο, ασπάζονται την αντίθετη. Τα παραδείγματα είναι άπειρα, από το βάπτισμα των ενηλίκων ή των βρεφών, μέχρι τη διδασκαλία του απόλυτου προορισμού και της ελεύθερης βούλησης του ανθρώπου ή το θέμα της γλωσσολαλίας.

Την απάντηση τη δίνει η σημερινή επιστήμη της ψυχολογίας: Το ποια θεωρία θα υιοθετήσεις δεν εξαρτάται από το μυαλό σου, εξαρτάται από την ιδιοσυγκρασία σου. Αυτό είναι η τελευταία κατάκτηση της ψυχολογικής επιστήμης επ' αυτού του πεδίου. Δεν είναι δυστυχώς το μυαλό και η λογική που κατευθύνουν τον άνθρωπο, είναι ο ψυχολογικός του οργανισμός. Να γιατί δεν πρέπει να εμπιστευόμαστε τυφλά τη λογική μας. Η λογική μας είναι διεφθαρμένη συνεπεία της πτώσεως του Αδάμ στον κήπο της Εδέμ. Η λογική γίνεται υποχείρια ασυνείδητων ωθήσεων και προσπαθεί «να αποδείξει» λογικά ό,τι ήδη επιθυμεί και θέλει ο άνθρωπος εσωτερικά εκ των προτέρων. Εδώ, ακόμα μια φορά, φαίνεται η αλήθεια των λεγομένων του προφήτη και φανερώνεται πόσο η Αγία Γραφή είναι θεόπνευστο βιβλίο, όταν μας λέγει πράγματα που σήμερα ανακαλύπτει η ανθρώπινη επιστήμη, ενώ ο Θεός μέσο των προφητών του μας τα είτε χιλιάδες χρόνια πριν: «Η καρδιά είναι απατηλή περισσότερο από κάθε τι άλλο και πάρα πολύ διεφθαρμένη. Ποιος μπορεί να τη γνωρίσει;

- Εγώ, ο Κύριος, εξετάζω την καρδιά, δοκιμάζω τα νεφρά (δηλ. σκέψεις και συναισθήματα), για ν' ανταποδώσω σε καθέναν σύμφωνα με το δρόμο του, σύμφωνα με τον καρπό των έργων του» (Ιερεμίας 17:9-10).

Φυσικά αυτό δεν πάει να πει ότι ο άνθρωπος δεν έχει καθόλου τη δυνατότητα να λογικεύεται. Γιατί τότε και το βιβλίο αυτό που γράφω δε θα είχε έννοια και δε θα μπορούσε να βοηθήσει κανένα. Πιστεύω ότι μόνο το ταπεινό πνεύμα με την οδηγία και φώτιση του Αγίου Πνεύματος μπορεί να σκεφτεί πραγματικά λογικά και έτσι, έστω και προς στιγμή, ο άνθρωπος να πάψει να σκέφτεται συμφεροντολογικά ή συναισθηματικά, αλλά δίκαια και αληθινά λογικά κατά το θέλημα του Θεού. Χωρίς αυτήν την εσωτερική ταπείνωση τα πάντα είναι ματαιοπονία. Πρέπει να θέλομε να κάνομε πραγματικά το θέλημα του Θεού: «Αν κανείς θέλει να κάνει το θέλημα του Θεού, θα γνωρίσει από πού προέρχεται αυτή η διδασκαλία, από το Θεό ή από τον εαυτό μου» (Ιωάνν. 7:17). Συχνά μια επί μέρους εκκλησία αποτελείται από άτομα με έναν ιδιαίτερο ψυχολογικό χαρακτήρα. Η Εκκλησία έχει ανάγκη από όλα τα άτομα και από όλους τους χαρακτήρες και τα χαρίσματα, πνευματικά ή φυσικά, για να λειτουργήσει πλήρως. Μεταξύ των αποστόλων βλέπομε διαφορετικούς χαρακτήρες ν' ακολουθούν το Χριστό. Ο Πέτρος είχε αιματικό χαρακτήρα, ο Θωμάς απαισιόδοξος και μελαγχολικός, ο Παύλος χολερικός κ.λ.π. Είναι μεγάλο λάθος η διαίρεση λόγω «ασυμφωνίας χαρακτήρων», που φτωχαίνει την Εκκλησία και δεν την πλουτίζει.

5) Υπερεκτίμηση ορισμένων υπηρετών του Κυρίου και δημιουργία κύκλου γύρω από αυτούς.

Είναι ανθρώπινη αδυναμία να ηρωποιούμε ορισμένους μεγάλους πιστούς ανθρώπους και να δημιουργούμε κόμματα γύρω από αυτούς. Κάτι τέτοιο συνέβαινε και στην Κόρινθο που ο απ. Παύλος καταδίκασε σαν σαρκικότητα και ανωριμότητα (Α' Κορινθ. 3:1-4). Είχαν δημιουργηθεί λοιπόν στην Κόρινθο διάφορα σχίσματα και κόμματα στην εκκλησία, και η κάθε ομάδα αναφερόταν σ' έναν απόστολο ή εργάτη του Χριστού. Έτσι έλεγαν ότι εγώ είμαι του Παύλου, εγώ του Απολλώ, εγώ του Κηφά, εγώ του Χριστού. Και ο Παύλος τους λέει: «Διαιρέθηκε ο Χριστός; Μήπως ο Παύλος σταυρώθηκε για σας ή βαπτιστήκατε στο όνομα του Παύλου;» (Α' Κορινθ. 1:10-13). Έτσι και σήμερα έχομε τους Καθολικούς που αναφέρονται στον Πάπα, τους Ορθόδοξους που αναφέρονται στον Πατριάρχη, τους Λουθηρανούς που αναφέρονται στο Λούθηρο, τους Καλβινιστές στον Καλβίνο και γενικά κάθε εκκλησία αναφέρεται σε κάποιο ιδιαίτερα ευλογημένο χριστιανό, του οποίου ακολουθεί γνώμες και βιβλικές ερμηνείες.

Βέβαια και εδώ δεν πρέπει να βάζομε όλους στο ίδιο καζάνι, διότι υπάρχουν αυτοί που είναι πιο πιστοί στο ευαγγέλιο και άλλοι λιγότερο.

— Θέλω όμως εδώ να επιστήσω την προσοχή και σε μια άλλη αλήθεια, ένα λάθος, μια πνευματική υπερηφάνεια που είναι ιδιαίτερα λεπτή: Όπως βλέπομε, μεταξύ των διαφόρων ομάδων που καταδίκασε την ύπαρξη τους ο απ. Παύλος ήταν και αυτοί που έλεγαν ότι είναι «του Χριστού». (Α' Κορινθ. 1:12). Σήμερα υπάρχουν διαδογματικές εκκλησίες και κινήματα που νομίζουν ότι είναι υπεράνω όλων των άλλων, επειδή έχουν πιο ανοικτό πνευματικό ορίζοντα και περιφρονούν τους «δογματικούς» αδελφούς τους. Αυτοί οι «υπερδογματικοί» αδελφοί δεν αντιλαμβάνονται ότι γίνονται δογματικοί και στενοί με τον τρόπο τους, ιδιαίτερα όταν αρνούνται να συνεργαστούν με άλλους χριστιανούς «για να μη δογματιστούν». Γίνονται δογματικοί στον αδογματισμό τους. Θέλω να πω ότι όσοι είναι φωτισμένοι δεν πρέπει να δημιουργούν κόμματα ή σχίσματα στην Εκκλησία, έστω κι αν η γνώμη τους ή ο σκοπός τους είναι καλός. Ας αφήσουν την αμαρτία αυτή για άλλους. Αν άλλοι είναι αιρετικοί ή σχισματικοί, εμένα δε μου επιτρέπεται να είμαι και πρέπει να συνεργάζομαι κατά το δυνατόν με όλους. Τελειώναμε λοιπόν αναφέροντας τα λόγια του απ. Παύλου: «Τι είναι ο Απολλώ; Ή τι ο Παύλος; Υπηρέτες μέσο των οποίων πιστέψατε, ανάλογα με το έργο που ο Κύριος έδωσε στον καθένα. Εγώ φύτεψα, ο Απολλώς πότισε, αλλά ο Θεός αύξανε. Ωστε ούτε όποιος φυτεύει ούτε όποιος ποτίζει είναι τίποτε, αλλά ο Θεός που αυξάνει. (Α' Κορινθ. 3:5-8).

Τα πιο όμορφα λόγια όμως, για να μην υπερεκτιμά κανείς ορισμένους μόνο υπηρέτες του Κυρίου, τα αναφέρει ο απ. Παύλος στο τέλος του 3ου κεφαλαίου της Α' Κορινθ. επιστολής: «Ωστε κανείς να μην καυχείται γι' ανθρώπους, γιατί όλα δικά σας είναι, είτε Παύλος, είτε Απολλώ, είτε Κηφάς, είτε ο κόσμος, είτε η ζωή, είτε ο θάνατος, είτε τα τωρινά, είτε τα μέλλοντα, όλα δικά σας είναι, κι εσείς είστε του Χριστού, ο δε Χριστός του Θεού», (εδ. 21-23).

Ο απόστολος θέλει να πει στους Κορίνθιους να μάθουν να είναι πλούσιοι, αποδεχόμενοι κάθε πραγματικό εργάτη του Κυρίου με τα χαρίσματα του. Γιατί λέγοντας ότι είναι οπαδοί ενός μόνο εργάτη του Θεού, αποκλείαν τις ευλογίες που θα μπορούσαν να πάρουν, αν είχαν ανοικτό πνεύμα και δέχονταν όλους. Έτσι φτώχαιναν πνευματικά.

Αυτό ακριβώς συμβαίνει σήμερα στους πιστούς των διαφόρων κατονομασιών. Το στενό και αποκλειστικό τους πνεύμα, τους εμποδίζει να δουν και να παραλάβουν το καλό που το Πνεύμα του Θεού αποκάλυψε στους πιστούς διαφορετικών κατονομασιών από αυτή που ανήκουν.

Τι φτώχεια λοιπόν για την Εκκλησία το κλειστό πνεύμα και τι πλούτος το ανοιχτό!

Όλα λοιπόν δικά μας είναι αδέλφια μου. Και οι πατέρες της Ορθόδοξης και της Καθολικής Εκκλησίας,

και ο Λούθηρος και ο Καλβίνος και ο Ζβίγγλιος και οι Αναβαπτιστές και οι Ευαγγελικοί των διαφόρων κατονομασιών και οι Πεντηκοστιανοί και ο Πατριάρχης και ο Πάπας, και κάθε αληθινό παιδί του Θεού, εφόσον φυσικά τα λεγόμενα τους συμφωνούν και δε διαφωνούν με τον Άγιο Λόγο του Θεού. Ή με άλλα λόγια: «Όλα να τα δοκιμάζετε και να κατέχετε ό,τι είναι καλό. Να είστε μακριά από κάθε είδος κακού». (Α' Θεσσ. 5:21-22).

Ακόμα και άνθρωποι του κόσμου μπορούν να πουν αλήθειες τις οποίες να αποδεχτεί ο χριστιανός! Γιατί η αλήθεια, απ' οπουδήποτε και αν προέρχεται, είναι του Θεού. Πόσο μάλλον, αν αυτός που την προφέρει είναι παιδί του Θεού, δε θα έπρεπε να τη δεχτούμε!

Είναι λοιπόν λαθεμένο να σκεφτόμαστε με τη νοοτροπία των «μπλοκ». Ό,τι πουν οι δικοί μας είναι πάντα σωστό, ό,τι πουν οι «ξένοι» είναι λαθεμένο ή τουλάχιστο ύποπτο. Ω, τότε θ' αποβάλλαμε αυτή τη λαθεμένη νοοτροπία καχυποψίας που μας κατέχει!

6) Διαφορετική δογματική διδασκαλία - Κατονομασίες.

Αυτός ο λόγος διαίρεσης των πιστών είναι ίσως ο πιο κοινός απ' όλους. Έχει στενή σχέση με τον προηγούμενο λόγο διαίρεσης που εξετάσαμε. Πολύ συχνά συμβαίνει ένας ευλογημένος υπηρέτης του θεού να έχει ιδιαίτερες γνώμες πάνω σε ορισμένα θρησκευτικά ζητήματα. Αυτοί που τον περιστοιχίζουν, οι μαθητές του, δυστυχώς καταντούν περισσότερο μαθητές αυτού του ανθρώπου παρά του Ιησού Χριστού. Έτσι εγκολπώνονται και παραδέχονται όλες τις διδασκαλίες του, ακόμα και αυτές που είναι συζητήσιμες και που δεν αποδειχονται καθαρά από το Λόγο του Θεού. Αυτό επιφέρει δυστυχώς συχνά διαίρεση στις διάφορες εκκλησίες. Έτσι δημιουργούνται οι λεγόμενες κατονομασίες (DENOMINATION στα αγγλικά) ή θρησκευτικές ομολογίες ή δογματικές αποχρώσεις.

Όπως αναφέραμε και προηγουμένως, αυτού του είδους τα σχίσματα η Γραφή τα κατονομάζει αιρέσεις, έστω και αν μπορούμε να τις θεωρήσαμε «καλοήθειες» και όχι «κακοήθειες» ή «αιρέσεις απώλειας», όπως αναφέρει ο απ. Πέτρος (Β' Πέτρου 2:1). Αυτού του είδους ο συνεχής κατακερματισμός προκαλούμενος από διάφορες δευτερεύουσες δογματικές διδασκαλίες, που είναι ιδιαίτερα παρών στις Διαμαρτυρούμενες-Ευαγγελικές εκκλησίες, είναι εντελώς καινούργιος στην ιστορία της Εκκλησίας και πλήρως καταδικάζεται από την Αγ. Γραφή: Ο απ. Παύλος προτρέπει τους πιστούς της Κορίνθου: «Σας παρακαλώ αδελφοί, στο όνομα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, να λέτε όλοι το ίδιο, να μην υπάρχουν μεταξύ σας σχίσματα, αλλά να είστε πλήρως ενωμένοι με τις ίδιες σκέψεις και την ίδια γνώμη». (Α' Κορινθ. 1:10).

Βέβαια θ' αναρωτηθεί κανείς πώς είναι δυνατό να γίνει κάτι τέτοιο. Η γνώμη μας είναι ότι η ίδια σκέψη και η ίδια γνώμη που πρέπει όλοι να έχουμε, είναι ότι μπορούν να συνυπάρχουν διαφορετικές σκέψεις και γνώμες σε ορισμένα ζητήματα (Ρωμ. 14, Φιλιπ. 3:15-16). Δεν πρέπει λοιπόν οι διαφορετικές σκέψεις και γνώμες, όσον αφορά δευτερεύουσες δογματικές διδασκαλίες ή γραφικές ερμηνείες, να προκαλούν διαίρεση μεταξύ των πιστών.

7) Διαφορετική ερμηνεία της πνευματικής εμπειρίας.

Σήμερα σε ορισμένους χριστιανικούς κύκλους έχει επέλθει μια αδιαφορία για μια υγιή βιβλική διδασκαλία. Περιφρονούν τη λέξη «Θεολογία» ή «διδασκαλία» ή «δόγμα». Εξαιρούν ιδιαίτερα τη θρησκευτική εμπειρία. Είναι αλήθεια ότι με τις θεολογικές διδασκαλίες και δόγματα γίνανε πολλά λάθη, ανώφελες μάχες και διαιρέσεις μεταξύ των πιστών. Γι' αυτό κι εμείς καταδικάζαμε αυτά τα λάθη σ' αυτό το βιβλίο. Απέχει όμως πολύ από το να θεωρήσαμε ότι όλη η Θεολογία είναι για πέταμα και τα δόγματα για το καλάθι των αχρήστων. Όπως είπαμε προηγουμένως, πρέπει να κάνουμε διαχωρισμό μεταξύ βασικών και δευτερευόντων δογμάτων και διδασκαλιών της Βίβλου. Η θρησκευτική εμπειρία πρέπει βασικά να εξαρτάται και να καθοδηγείται από το Λόγο του Θεού και όχι το αντίθετο. Είναι βέβαια αλήθεια ότι ορισμένες πνευματικές εμπειρίες μας δίνουν καλύτερα να καταλάβουμε τι θέλει να πει η Γραφή σε ορισμένα εδάφια. Δεν πρέπει όμως ποτέ να βάζουμε πρώτα την εμπειρία στη θρησκευτική μας ζωή και βάσει αυτής να ερμηνεύαμε και να επι-λέγομε τα γραφικά εδάφια. Έτσι πέφτομε πάλι σε αίρεση. (= διάλεγμα).

Ο Ιησούς είτε ότι οι προσκυνητές που θέλει ο Θεός είναι αυτοί που τον προσκυνούν με Πνεύμα και αλήθεια. (Ιωάνν. 4:24). Όχι μόνο με Πνεύμα, αλλά και με αλήθεια. Και η αλήθεια είναι ο γραπτός Λόγος του Θεού (Μάρκος 7:13, Ιωάνν. 17:176). Στο εδάφιο που αναφέραμε παραπάνω (Ιωάνν. 4:24), δεν ξέραμε η λέξη «πνεύμα», αν γράφεται με μικρό ή με κεφαλαίο «π». Δηλαδή αν εννοεί το Πνεύμα του Θεού ή το ανθρώπινο πνεύμα. Σ' αυτή την τελευταία περίπτωση, καταλαβαίναμε πόσο είναι βασικό να οδηγούμαστε από τη Γραφή στην πνευματική μας λατρεία. Γιατί το ανθρώπινο πνεύμα μπορεί να επηρεαστεί, είτε από το Αγ. Πνεύμα είτε από πονηρά πνεύματα. Υπάρχει φόβος να κάνουμε λάθος και να θεωρήσαμε εκ Θεού πνευματικές εμπειρίες που δεν είναι από Αυτόν. Μπορεί να είναι ψυχικές και όχι πνευματικές, ή «πνευματικές» εκ του Πονηρού. Γιατί και αυτός πνεύμα είναι. (Α Ιωάνν. 4:1-6). Μόνο λοιπόν οι εμπειρίες που επιδοκιμάζονται από μια υγιή βιβλική διδασκαλία είναι σίγουρα εκ Θεού. Αλλιώς πρέπει ν' αμφιβάλλαμε.

Σε ορισμένες χριστιανικές εκκλησίες έχουν θρησκευτικές εμπειρίες που η Γραφή δεν τις αποκλείει. Οι εμπειρίες είναι δηλαδή γραφικές. Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ όμως που δίνουν σ' αυτή τη θεία εμπειρία δεν υποστηρίζεται από την Αγ. Γραφή και η διδασκαλία που διδάσκουν σ' αυτές τις εκκλησίες δεν είναι βιβλικά πλήρως βασισμένη.

Για να γίνουμε πιο καθαροί, πρέπει να δώσουμε ένα παράδειγμα: Κατά τη γνώμη του συγγραφέα, η γλωσσολαλία είναι μια εμπειρία και ένα χάρισμα που η Αγ. Γραφή παραδέχεται. Η διδασκαλία που οικοδομούν όμως πάνω σ' αυτή την εμπειρία ορισμένες κατονομασίες και χριστιανικά κινήματα δεν είναι βιβλικά ορθά βασισμένα. Έτσι οι γλώσσες δεν είναι η ένδειξη του βαπτίσματος με το Αγ. Πνεύμα ή της πλήρωσης με Αυτό. Ούτε είναι σωστό να λέμε ότι όλοι πρέπει να μιλήσουν άγνωστες γλώσσες, για να λάβουν το Αγ. Πνεύμα ή να βαπτιστούν με Αυτό. Πιστεύουμε ότι η βάπτιση με το Αγ. Πνεύμα ισοδυναμεί με την αναγέννηση και είναι διαφορετικό πράγμα από την πλήρωση με το Αγ. Πνεύμα. Μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να συμπέσουν, όπως π.χ. την Πεντηκοστή.

Πάντως όπως είπαμε και προηγουμένως, δεν είναι σκοπός αυτού του βιβλίου η ανασκευή λαθεμένων διδασκαλιών. Σκοπός του βιβλίου είναι να ωθήσει τους χριστιανούς στην ενότητα. Δυστυχώς όμως, ένας από τους λόγους που οι πιστοί είναι διαμερόμενοι, είναι και αυτή η διδασκαλία και η εμπειρία του «βαπτίσματος με Αγ. Πνεύμα». Το Άγιο Πνεύμα, που ακριβώς έδωσε ο Θεός για να είναι όλοι οι χριστιανοί ενωμένοι, έγινε η πέτρα σκανδάλου και διαίρεσης στην Εκκλησία του Χριστού, λόγω λαθεμένων διδασκαλιών πάνω στο έργο του Αγίου Πνεύματος και αιτία φοβερής διαίρεσης της Χριστιανοσύνης μεταξύ αληθινών παιδιών του Θεού. Αυτό είναι έργο Διαβόλου φυσικά. Βεβαίως δε συμφωνούμε ούτε και με αυτούς που λένε ότι σήμερα ο Θεός δε δίνει αυτά τα χαρίσματα, αλλά ήταν μόνο για την πρώτη Εκκλησία. Αυτού του είδους η γνώμη δε βασίζεται στην Αγ. Γραφή. Ο Ιησούς Χριστός είναι ο ίδιος χθες και σήμερα και στους αιώνες (Εβρ. 13:8).

Πιστεύουμε ότι ΟΛΑ τα χαρίσματα που υπήρχαν στην αποστολική εκκλησία ο Θεός δίνει και σήμερα. Εκτός από το ιδιαίτερο αποστολικό χάρισμα των 12 αποστόλων και του απ. Παύλου που δεν επαναλαμβάνονται. Οι σημερινοί απόστολοι είναι οι ιεραπόστολοι, που φέρνουν το θείο μήνυμα εκεί που δεν ακούστηκε. Οι πνευματικές εμπειρίες πρέπει να συνοδεύονται από αγάπη και ταπείνωση, και όχι από πνευματική υπερηφάνεια απέναντι άλλων χριστιανών που δεν τις έχουν κάνει. Γιατί τότε κάνουν κακό και όχι καλό και θα ήταν καλύτερα, αν κανείς δεν τις είχε κάνει.

Δεν πρέπει λοιπόν κανείς να κοιτάει απ' υψηλού τους αδελφούς του που δεν έχουν κάνει τις ίδιες πνευματικές εμπειρίες με αυτόν ούτε να τους θεωρεί μισοχριστιανούς, κατάλληλους μόλις και μετά βίας να εισέλθουν στον ουρανό, ενώ αυτός είναι γεμάτος και πλούσιος και δεν του λείπει τίποτε. Ούτε, ακόμη χειρότερο, να προσπαθεί να προσηλυτίσει αληθινούς πιστούς άλλων εκκλησιών στα δικά του δόγματα. Αυτή η συμπεριφορά επιφέρει μεγάλες πικρίες μεταξύ των πιστών και δημιουργεί βαθιά σχίσματα και απομακρύνσεις μεταξύ τους. Ο συγγραφέας έχει προσωπική οδυνηρή εμπειρία αυτού του γεγονότος. Αν κανείς νομίζει ότι οι πιστοί που δεν έχουν κάνει την εμπειρία που αυτός έκανε, έχουν μέσα τους απλώς το Χριστό, αλλά όχι το Αγ. Πνεύμα, ας προσέξει τα εξής εδάφια: «Στο Χριστό είναι όλοι οι θησαυροί της σοφίας και της γνώσης απόκρυφοι». (Κολοσ. 2:3).

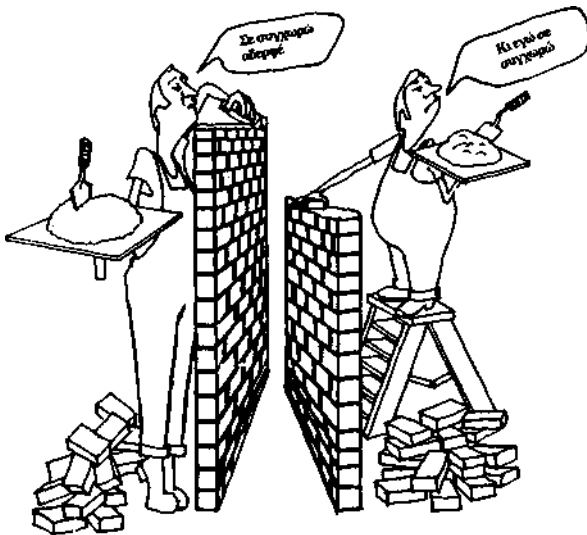
«Στο Χριστό κατοικεί όλο το πλήρωμα της Θεότητας σωματικώς και σ' Αυτόν είστε πλήρεις, ο οποίος είναι η κεφαλή κάθε αρχής και εξουσίας» (Κολοσ. 2:9-10).

Γνωρίζουμε ότι ο Θεός ή ο Χριστός μένει μέσα μας από το Πνεύμα που μας έδωσε. (Α' Ιωάνν. 3:24). Η ενότητα των πιστών δεν πρέπει να βασίζεται απλώς σε μια κοινή θρησκευτική εμπειρία, γιατί ο Θεός είναι ποικιλία και δεν μπαίνει στα δικά μας καλούπια, αλλά να βασίζεται στον Πατέρα και στον Υίο μέσο του Αγ. Πνεύματος. Αυτή η ενότητα πρέπει να είναι βασισμένη σε μια υγιή βιβλική διδασκαλία. Όπως επίσης στην ταπείνωση και στο πνεύμα της μαθητείας. Υπό αυτήν την έννοια δεν είναι σωστό το σύνθημα: «Το δόγμα χωρίζει, η εμπειρία ενώνει». Γιατί βλέπομε ότι και η εμπειρία χωρίζει, αν δε βασίζεται σε σωστή βιβλική διδασκαλία.

8) Αντιπάθειες, αντιζηλίες και φιλονικίες.

Όταν πιστοί του Θεού χωρίζονται για αντιπάθειες και αντιζηλίες ή φιλονικίες, πέφτουν πολύ χαμηλά. Τις περισσότερες φορές, όταν συμβαίνουν τέτοιες διαίρεσεις, δεν το παραδέχονται ότι αυτός είναι ο λόγος. Προσπαθούν να καλύψουν την αμαρτία τους, δικαιολογώντας και λέγοντας ότι οι λόγοι του χωρισμού είναι π.χ. δογματικοί ή άλλου είδους. Μα η αλήθεια είναι ότι οι λόγοι είναι πολύ πιο χαμερπείς. Εδώ ο χριστιανός δείχνει όλη τη σαρκικότητά του και αν δε μετανοήσει και δε ζητήσει συγχώρεση από το Θεό, δε θα μπορέσει να έχει καμιά πρόοδο στην πνευματική του ζωή. Μπορεί και να ναυαγήσει στην πίστη. «Διότι όπου υπάρχει μεταξύ σας ζηλοτυπία και φιλονικία, δεν είστε σαρκικοί και δε συμπεριφέρεστε με ανθρώπινο τρόπο»; (Α' Κορινθ. 3:3). Δε νομίζω ότι χρειάζεται να σχολιάσουμε περισσότερο αυτές τις αμαρτίες. Χρειάζεται μόνο πολλή ταπείνωση και ειλικρίνεια εκ μέρους του χριστιανού, για να τις παραδεχτεί. Κι αυτό είναι δύσκολο ακριβώς λόγω της υπερηφάνειας και της σαρκικότητάς του. Αυτές οι αμαρτίες είναι πολύ πιο συχνές απ' ό,τι εξωτερικά φαίνεται.

Πρέπει ο χριστιανός που υποφέρει από αυτές τις αμαρτίες, να ζητήσει από το Θεό να τον συγχωρέσει και να τον γεμίσει από την αγάπη Του. Για να μπορέσει ν' αγαπήσει τους αντιπαθητικούς και αντίζηλους αδελφούς του.

9) Παράπονα για αδικίες που άλλοι μας έκαναν.

Μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις οι αμαρτίες μεταξύ των χριστιανών να είναι ακόμη μεγαλύτερες. Ανοικτές αδικίες μπορεί να κάνει ένας χριστιανός στον άλλο. Πώς πρέπει να συμπεριφερθούν τότε οι αδικημένοι; Κατ' αρχάς ο Ιησούς μας διέταξε να συγχωρούμε: «Αν δε συγχωρείτε τις αμαρτίες στους ανθρώπους ούτε ο Πατέρας σας θα συγχωρήσει τις δικές σας αμαρτίες». (Ματθ. 6:15).

-Σ' αυτόν που θέλει να σε πάει στο δικαστήριο, για να σου πάρει το πουκάμισο, αστού και το πανωφόρι». (Ματθ. 5:40). Αλλά και ο απ. Παύλος προτρέπει: «Είναι αποτυχία σας το ότι έχετε δίκες μεταξύ σας. Γιατί μάλλον δεν αδικείτε; Γιατί δεν αφήνετε μάλλον να σας πάρουν τα πράγματα σας; Αλλά εσείς αδικείτε και στερείτε και μάλιστα αδελφούς. Δε γνωρίζετε ότι οι άδικοι δε θα κληρονομήσουν τη βασιλεία του Θεού»; (Α' Κορινθ. 6:7-9).

Ο Ιησούς Χριστός σε τέτοιες περιπτώσεις μας έδειξε πώς να συμπεριφερόμαστε: «Αν αμαρτήσσει σ' εσένα ο αδελφός σου, πήγαινε να τον ελέγξεις, όταν θα είστε μεταξύ σας μόνοι. Αν σ' ακούσει, κέρδισες τον αδελφό σου. Αν δε σ' ακούσει πάρε μαζί σου ένα ή δύο (άλλους αδελφούς), ώστε από το στόμα δύο ή τριών μαρτύρων να επιβεβαιωθεί κάθε λόγος. Αν δεν ακούσει και αυτούς, πες το στην εκκλησία (δηλ. στο σύνολο των πιστών της τοπικής συνάθροισης στην οποία συχνάζετε). Αν δεν ακούσει και την εκκλησία, ας τον θεωρήσεις σαν τον εθνικό ή τον τελώνη (δηλ. άπιστο και αμαρτωλό)». (Ματθ. 18:15-17). Σε τέτοιες περιπτώσεις επιτρέπεται ο αφορισμός. Ας ζητήσουμε λοιπόν τη χάρη και τη σοφία του Αγ. Πνεύματος και ας συμπεριφερθούμε ανάλογα σύμφωνα με τα παραπάνω λόγια. Πρέπει πάντως ν' αποφεύγαμε να χωριζόμαστε από αμαρτωλούς αδελφούς, πριν κάνουμε ό,τι μας δίδαξε ο Ιησούς, για να τους φέρομε σε μετάνοια. Και ας μην ξεχνάμε ότι, όπως τους «εθνικούς» και «τελώνες», δεν πάει να πει να τους παραπετάμε και να τους περιφρονούμε, αλλά να τους αγαπούμε και να προσευχόμαστε γι' αυτούς, έτσι ώστε ο Θεός να τους κάνει να μετανοήσουν και να έλθουν στην κοινωνία των πιστών της εκκλησίας. Με τέτοιο πνεύμα πρέπει να συμπεριφερόμαστε προς τους αφορισμένους αδελφούς.

10) Φυλετικοί λόγοι - Γλώσσα.

Διαίρεσεις για φυλετικούς λόγους δεν υπάρχουν στην πατρίδα μας. Είναι πρόβλημα άλλων χωρών, όπως σε ορισμένες περιοχές των Η.Π.Α. και στη Νότια Αφρική. Αυτοί οι ρατσιστές «χριστιανοί» λένε ότι στον ουρανό θα είμαστε μαζί με τους μαύρους αδελφούς μας, αλλά εδώ στη γη για λόγους φυλετικούς που επιφέρουν διαφορές κοινωνικές, ψυχολογικές και πολιτιστικές, είναι καλό να είμαστε χωρισμένοι.

Αυτοί οι αδελφοί θεληματικά παραβλέπουν το πόσες φορές αναφέρεται στο χριστιανικό μήνυμα ότι ξεπερνάει τους φυλετικούς φραγμούς και ότι ενώνει όλες τις φυλές, τα έθνη και κοινωνικές τάξεις στον Ιησού Χριστό. «Δεν υπάρχει Ιουδαίος ούτε Έλληνας, δεν υπάρχει δούλος ούτε ελεύθερος, δεν υπάρχει άνδρας και γυναίκα. Διότι όλοι εσείς είστε ένας στον Ιησού Χριστό» (Γαλάτες 3:28).

Ίσως μόνο για πρακτικούς λόγους να επιτρέπεται δημιουργία διαφορετικών εκκλησιών, λόγω

γλώσσας. Πράγματι, αν σ' έναν τόπο υπάρχουν μειονότητες με διαφορετικές γλώσσες, νομίζουμε ότι επιτρέπεται σε τέτοιες περιπτώσεις δημιουργία διαφορετικών συναθροίσεων.

Αλλά και σ' αυτή την περίπτωση είναι καλό οι χριστιανοί να έχουν επαφές και κοινές λατρείες κάθε τόσο, ιδίως όταν υπάρχουν αδελφοί που ερμηνεύουν τα κηρύγματα.

Ο χωρισμός μεταξύ Παύλου και Βαρνάβα.

Πολλοί χριστιανοί, κακώς βέβαια, για να δικαιολογήσουν τις διασπαστικές κινήσεις τους και τη χωριστική συμπεριφορά τους, χρησιμοποιούν ως παράδειγμα και δικαιολογία το χωρισμό μεταξύ Παύλου και Βαρνάβα.

Αν μελετήσαμε όμως πιο βαθιά απ' τη Βίβλο αυτό το επεισόδιο και δούμε όλα τα παρεμφερή εδάφια, θα δούμε ότι μια τέτοια ερμηνεία αυτών των εδαφίων πολύ απέχει από την πραγματικότητα.

Τα βασικά εδάφια που εξιστορούν αυτόν το χωρισμό βρίσκονται στις Πράξεις των Αποστόλων 15:36-41. Εκεί βλέπουμε ότι όταν ο Παύλος επρότεινε στο Βαρνάβα να ξαναεπισκεφτούν τα μέρη όπου είχαν κηρύξει το Ευαγγέλιο, ο Βαρνάβας ήθελε να πάρουν μαζί τους και το Μάρκο. Ο Μάρκος σημειωτέον ήταν ανιψιός ή όπως ερμηνεύουν άλλοι αυτή την ελληνική λέξη, ξάδελφος του Βαρνάβα (Κολοσσ. 4:10).

Ο Παύλος όμως δε θέλησε να ξαναπάρουν μαζί τους το Μάρκο διότι, όπως βλέπουμε από το εδάφιο Πράξεις 13:13, ο Μάρκος στο παρελθόν σε μια στιγμή, πιθανώς από κούραση ή από αδυναμία, εγκατέλειψε τους αποστόλους στη μέση μιας περιοδείας τους και έφυγε. Αυτό φαίνεται κακοφάνηκε πολύ στον Παύλο, που θεώρησε το Μάρκο αδύνατο χαρακτήρα και ακατάλληλο για τέτοιου είδους έργο, όπως ήταν η ιεραποστολή. Όταν λοιπόν ο Βαρνάβας αργότερα ξαναπρότεινε να πάρουν το Μάρκο μαζί τους, ο Παύλος αντίδρασε. Ο Βαρνάβας, ίσως εν μέρει διότι ο Μάρκος ήταν συγγενής του, εν μέρει διότι ήταν «υιός παρηγοριάς» (Πράξεις 4:36), θέλησε να δώσει μια ακόμη ευκαιρία στο Μάρκο, ο οποίος πιθανόν είχε μετανοήσει για την προηγούμενη συμπεριφορά του: Επέμεινε να πάρουν μαζί τους το Μάρκο. Απ' αυτό επήλθε μια οξεία διαφωνία μεταξύ των δύο αποστόλων και γι' αυτό αποφάσισαν να χωριστούν. Έτσι συνέχισαν την ιεραποστολή τους χωρισμένοι πλέον και σε διαφορετικά μέρη. Αυτό το μέρος είναι το μοναδικό μέσα σ' όλη την Αγία Γραφή, που βλέπουμε πιστούς ανθρώπους να χωρίζουν για το έργο του Θεού. Πρέπει να καταλάβουμε ποιοι ήταν αυτοί που χώρισαν. Κατ' αρχάς ο Παύλος και ο Βαρνάβας δεν ήταν εκείνη τη στιγμή μια εκκλησία. Ήταν απλώς μια ιεραποστολική ομάδα για τον ευαγγελισμό του τότε κόσμου. Μια ομάδα που έπρεπε οπωσδήποτε να ήταν ομογενής, αν ήθελε να κάνει σωστό έργο. Εδώ δεν ήταν θέμα δογματικό που τους χώριζε, αλλά απλώς ένα πρακτικό θέμα. Ο Παύλος δε θεωρούσε ότι ο Μάρκος ήταν ικανός, είχε δηλαδή το χάρισμα, για ν' αναλάβει τέτοιου είδους έργο, ενώ ο Βαρνάβας ήθελε να δώσει ακόμα μια ευκαιρία στο Μάρκο. Έπειτα δεν ξέρομε και αυτή η συμπεριφορά του Παύλου κατά πόσον ήταν σωστή. Ίσως αργότερα να μετάνιωσε που υπήρξε τόσο σκληρός απέναντι στο Μάρκο. Στην επιστολή του προς Φιλήμονα βλέπουμε ότι μεταξύ των συνεργατών του αναφέρει και το Μάρκο (Φιλήμονας 24).

Στη Β' προς Τιμόθεο επιστολή του, που κατά γενική ομολογία είναι η τελευταία που έγραψε πριν το θάνατο του, ο απόστολος Παύλος λέει στον Τιμόθεο να φέρει μαζί του και το Μάρκο διότι του είναι χρήσιμος για να τον υπηρετεί. (Β' Τιμόθ. 4:11). Από το εδάφιο Κολοσσαείς 4:10 φαίνεται πάλι ότι ο Μάρκος ήταν μαζί του και ότι είχε συμφιλιωθεί για εκείνο τον τσακωμό με το Βαρνάβα, αφού παρακαλεί τους Κολοσσαείς να τον φιλοξενήσουν, όταν θα πήγαινε στα μέρη τους.

Δεν είναι λοιπόν σωστό να παίρνει κανείς αυτά τα εδάφια ως δικαιολογία, για να υποστηρίξει τις διαιρέσεις μεταξύ των χριστιανών. Ο απ. Παύλος και ο Βαρνάβας, και μετά το χωρισμό τους δε δημιουργούσαν διαφορετικές εκκλησίες με ιδιαίτερες δογματικές διδασκαλίες, όπως συμβαίνει σήμερα με τις διάφορες χριστιανικές ομολογίες. Και πιστεύω ότι ένας πιστός που θα είχε ευαγγελιστεί και πιστέψει στο Χριστό από τον Παύλο, δε θα είχε κανένα πρόβλημα να έχει πνευματική κοινωνία με έναν άλλο χριστιανό που θα είχε πιστέψει μέσο της μαρτυρίας του Βαρνάβα. Ούτε οι δύο απόστολοι θα κατηγορούσαν ο ένας τον άλλο ότι διδάσκει λαθεμένα το ευαγγέλιο ή ότι ο «άλλος» είναι ψευδαπόστολος! Όπως θα δούμε λοιπόν και παρακάτω, ο λόγος για τον οποίο χωρίστηκαν τότε οι δύο αυτοί απόστολοι, δε μοιάζει με κανέναν από τους λόγους για τους οποίους χωρίζονται σήμερα μεταξύ τους οι περισσότεροι χριστιανοί. Τελειώνοντας αυτήν την παράγραφο θέλω να τονίσω ότι θέταμε σε αμφιβολία κατά πόσο και αυτού του είδους ο χωρισμός ήταν οδηγημένος από το Άγιο Πνεύμα, ή μήπως δεν ήταν προς στιγμή «από τα δύο κακά το μη χειρόν βέλτιστον». Αφού μάλιστα ο απ. Παύλος άλλαξε έπειτα συμπεριφορά απέναντι στο Μάρκο, όπως είδαμε.

Ο απόστολος Παύλος και στα ανδρόγυνα συνιστά να μη χωρίζουν. Αλλά και σε περίπτωση που χωρίσουν - άρα παραδέχεται ότι υπάρχει τέτοια δυνατότητα - να προσπαθήσουν να ξανασυμφιλωθούν στο μέλλον. (Α' Κορινθ. 7:10-11). Αν λοιπόν και για τους παντρεμένους υπονοείται ότι μπορούν να χωρίσουν, χωρίς βεβαίως να πάρουν διαζύγιο, πόσο μάλλον άνθρωποι που δεν τους δένει τόσο ισχυρός δεσμός όπως είναι ο γάμος. Ας μην ξεχνάμε ότι ούτε ο απ. Παύλος ούτε ο Βαρνάβας είχαν τελειωθεί στη

αγάπη, ούτε ο Μάρκος ούτε βεβαίως ακόμη κι εμείς οι ίδιοι. Τα λάθη όμως και τις αδυναμίες μας δεν πρέπει να δικαιολογούμε, αλλά να τα διορθώνουμε μετά από ωριμότερη σκέψη.

Μια ενδιαφέρουσα μελέτη του τελευταίου κεφαλαίου της προς Ρωμαίους επιστολής. (Από μια ομιλία του Michael Griffith).

Μελετώντας την Αγ. Γραφή, βρίσκαμε ότι μέσα σε μια τοπική εκκλησία μπορούν να πραγματοποιηθούν διαιρέσεις και σχίσματα. Τα πρώτα τρία κεφάλαια της Α' προς Κορινθίους επιστολής μιλούν διεξοδικά για μια τέτοια περίπτωση. Είναι κεφάλαια που όλοι γνωρίζουμε πολύ καλά. Αντίθετα λιγότερο γνωρίζουμε το τέλος της επιστολής προς Ρωμαίους, όπου συζητείται η περίπτωση διαφορών που υπάρχουν μεταξύ διαφόρων εκκλησιών στη Ρώμη.

Το μεγαλύτερο μέρος των σχολιαστών της Βίβλου, αφού αναλύσει βαθιά το διδακτικό περιεχόμενο της επιστολής προς Ρωμαίους, όταν φτάνει στο τελευταίο μέρος δε βλέπουν τίποτε άλλο παρά ένα λεπτομερή κατάλογο χαιρετισμών. Αλλά στην πραγματικότητα σ' αυτό το κείμενο υπάρχει ένα άλλο στοιχείο μεγάλου ενδιαφέροντος, που πρέπει να το αναφέρουμε. Το μέρος της επιστολής προς Κορινθίους που είναι αφιερωμένο στις διαιρέσεις μέσα στην ίδια εκκλησία, έχει ένα μήνυμα πολύ καθαρό: «Σας παρακαλώ να λέγετε όλοι το ίδιο και να μην υπάρχουν διαιρέσεις μεταξύ σας» (Α' Κορ. 1:10).

Το κείμενο στο οποίο βρίσκεται αυτή η εντολή έχει μια φοβερή δύναμη: «Ο Χριστός δεν μπορεί να διαιρεθεί - λέγει ο απόστολος - γιατί υπάρχει ένας μόνο Κύριος». Και συνεχίζει θυμίζοντας στους Κορινθίους ότι δεν ήταν βαπτισμένοι στο όνομα του Παύλου, αλλά στο όνομα του Κυρίου Ιησού. Τελειώνει το 3ο κεφάλαιο ερμηνεύοντας το χωριστικό πνεύμα τους σε μια καθαρή εκδήλωση ανωριμότητας και παιδικής σαρκικότητας. Μιλώντας σ' αυτήν την περίπτωση ο Παύλος, δεν αφήνει να εννοηθεί ότι εκείνη η εκκλησία θα μπορούσε να διαιρεθεί σε δύο ή τρεις ομάδες, έχοντας η καθεμιά διαφορετικά χαρακτηριστικά. Αυτό λοιπόν το μήνυμα, που ο απ. Παύλος θεώρησε καλό να απευθύνει στην εκκλησία της Κορίνθου, ισχύει πάντοτε για οποιαδήποτε άλλη εκκλησία.

Το τελευταίο κεφάλαιο όμως της προς Ρωμαίους επιστολής αναφέρεται σε μια άλλη περίπτωση.

Στο πρώτο κεφάλαιο αυτής της ίδιας επιστολής, στους χαιρετισμούς που δίνει, δε μιλάει για μια μοναδική εκκλησία στη Ρώμη, σαν να υπήρχε στην πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας μία και μόνο κοινότητα πιστών. Αντιθέτως απευθύνεται «σε όλους εκείνους που βρίσκονται στη Ρώμη, τους αγαπητούς του Θεού, τους καλεσμένους να είναι άγιοι» (Ρωμ. 1:7). Η λέξη «εκκλησία» δε βρίσκεται στο κείμενο αυτής της επιστολής, εκτός από το τελευταίο κεφάλαιο 16. Στο εδ. 1 του κεφαλαίου 16, μιλάει για «τη Φοίβη, τη διακόνισσα της εκκλησίας εις Κεγχρεάς». Στο εδ. 4 «οι εκκλησίες των εθνών» είναι ευγνώμονες για τη διακονία του Ακύλα και της Πρίσκιλλας. Στο εδ. 5 αναφέρεται η εκκλησία του σπιτιού του Ακύλα και της Πρίσκιλλας. Στο εδ. 14 αναφέρεται μια ομάδα ανθρώπων και «οι αδελφοί που είναι μαζί τους». Στο εδ. 15 μια άλλη ομάδα «και όλοι οι άγιοι που είναι μαζί τους». Σ' αυτούς μπορούμε ασφαλώς να προσθέσουμε και «τους οικιακούς του Αριστόβουλου» (εδ. 10) που ήταν Ιουδαίος, και «τους οικιακούς του Ναρκίσσου» (εδ. 11).

Αυτή η ποικιλία των χαιρετισμών έσπρωξε το μεγαλύτερο μέρος των σχολιαστών να συμπεράνουν ότι στη Ρώμη υπήρχαν διαφορετικές χριστιανικές κοινότητες.

Το κεφάλαιο 14 μας πληροφορεί ότι μεταξύ αυτών των διαφόρων εκκλησιών της Ρώμης υπήρχαν διαφορές. Υπήρχαν ορισμένοι που θεωρούσαν τους εαυτούς τους «δυνατούς» και αισθάνονταν ελεύθεροι να φάνε απ' όλα.

Άλλοι αντιθέτως έτρωγαν μόνο λάχανα, χορταρικά. Πιθανόν αυτοί οι τελευταίοι ήσαν Ιουδαίοι, παρ' όλο που δεν έχει σημασία να γνωρίζουμε ακριβώς ποιοι ήσαν. Ορισμένοι δεν έκαναν διάκριση μεταξύ μιας μέρας και της άλλης, ενώ άλλοι τηρούσαν το Σάββατο. Και σ' αυτή την περίπτωση πρόκειται πιθανόν για Ιουδαίους.

Συσχετίζοντας αυτά τα εδάφια του 14ου κεφαλαίου με εκείνα του 16ου, πρέπει να συμπεράναμε ότι στις διάφορες συνοικίες της Ρώμης έπρεπε να υπήρχαν διαφορετικές εκκλησίες, στις οποίες εσύχναζαν ομάδες διαφόρων εθνών που ήταν παρόντα στην πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας, ακριβώς όπως συμβαίνει σήμερα στις μεγάλες μοντέρνες μητροπόλεις.

Βάσει ενδείξεων πάντοτε που βρίσκουμε στην επιστολή, φαίνεται ότι στη Ρώμη υπήρχε η Ιουδαϊκή συνοικία, η Ελληνική συνοικία και μια Ασιατική συνοικία. Δε φαίνεται να υπήρχαν προβλήματα φυλετικού χαρακτήρα και συνεπώς απομόνωσης, αλλά είναι εμφανές ότι σε μερικές εκκλησίες υπήρχε μια υπεροχή ορισμένων εθνικών ομάδων και σε άλλες εκκλησίες άλλων ομάδων. Από ορισμένες ιδιαιτερότητες που αναφέρει ο απ. Παύλος, είναι προφανές ότι σε ορισμένες εκκλησίες η κυρίαρχη ομάδα ήταν εκείνη της εβραϊκής κουλτούρας.

Αν είναι έτσι τα πράγματα, πρέπει να σκεφτούμε τις στιγμές που αυτές οι διάφορες εκκλησίες βρίσκονταν μαζί στις συνάξεις. Πώς πήγαιναν τα πράγματα σε τέτοιες περιπτώσεις; Έπρεπε «οι ασθενείς» να θέσουν κατά μέρος τους ενδοιασμούς τους; Ή ήταν «οι δυνατοί» που έπρεπε να απαρνηθούν την ελευθερία τους; «Καλό είναι να μη φας κρέας, ούτε να πεις κρασί, ούτε να κάνεις κάτι που θα έχει ως αποτέλεσμα να σκοντάψει ο αδελφός σου ή να εξασθενήσει η πίστη του» (Ρωμ. 14:21), διδάσκει ο Παύλος. Ο χρόνος του ρήματος (απαρέμφατο αόριστος, φαγείν, πειν), δείχνει ότι η πράξη δεν είχε συνεχή χαρακτήρα, αλλά σύμφωνα με τις διάφορες περιστάσεις -

την παρουσία ή μη των αδυνάτων αδελφών - η πράξη μπορούσε να γίνει ή όχι: «Έχεις πίστη; Κράτησέ την για τον εαυτό σου ενώπιον του Θεού», (εδ. 22). Ας προσέξουμε τα προηγούμενα εδάφια του κεφαλαίου 14. Αρχίζει με την παρότρυνση να δέχεται ο ένας τον άλλο και στο εδ. 3 υποδεικνύει το λόγο αυτής της συμπεριφοράς: «Διότι ο Θεός τον έχει ήδη δεχτεί». (Δηλ. τον αδελφό σου).

Στο κεφάλαιο 15:7 τα πάντα συγκεντρώνονται σ' αυτή την προτροπή: «Ο ένας να δέχεται τον άλλο, όπως και ο Χριστός σας δέχτηκε, για να δοξαστεί ο Θεός».

Προσέξτε επίσης και το προηγούμενο εδάφιο, «Και είθε ο Θεός που είναι η πηγή της υπομονής και της παρηγοριάς να σας αξιώσει να έχετε το ίδιο φρόνημα μεταξύ σας κατά το υπόδειγμα του Ιησού Χριστού, ώστε όλοι μαζί με μια ψυχή και με ένα στόμα να δοξάζετε το Θεό και Πατέρα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού» (15:5).

Τώρα, αν αυτή η προτροπή απευθύνεται σε μέλη διαφόρων εκκλησιών, αυτά τα λόγια έχουν ακόμη μεγαλύτερη σημασία από εκείνα του τρίτου κεφαλαίου της Α' προς Κορινθίους επιστολής. Πράγματι, ενώ εκεί οι πιστοί παροτρύνονται να μη δημιουργούν και να μην ανέχονται διαίρεσεις μέσα στην τοπική εκκλησία - «Αν καταστρέφει κανείς το ναό του Θεού, θα τον καταστρέψει ο Θεός» (εδ. 3:17) - εδώ αντίθετα βρίσκουμε την προτροπή να λάβουμε σοβαρά υπόψη τις διαφορές που μπορούν να υπάρχουν μεταξύ διαφόρων εκκλησιών, για να μπορούμε να βρισκόμαστε μαζί παρ' όλες τις διαφορές.

Εδώ βρίσκεται το μυστικό της χαράς που αισθάνονται όσοι παίρνουν μέρος σε συναθροίσεις διαδογματικές. Δεν κάνουν τίποτε άλλο παρά να υπακούουν στην προτροπή αυτή. Πρέπει να τονίσουμε το γεγονός ότι σε καμιά περίπτωση το ενδιαφέρον μας για την αύξηση της ενότητας μεταξύ πραγματικών χριστιανών, δεν πρέπει να είναι για πρακτικούς και μόνον λόγους. Σ' αυτήν την περίπτωση το μόνο που θ' αυξανόταν θα ήταν η ικανότητα μας να μεταμορφωθούμε σε μια ομάδα μακιαβελικών ατόμων. Οι λόγοι που θα μας σπρώχνουν να πραγματοποιήσαμε την ενότητα της πίστης, πρέπει να είναι καθαρώς βιβλικού χαρακτήρα. Το λάθος αυτών που ακολουθούν τον «οικουμενισμό» βρίσκεται ακριβώς στο ότι είναι πρόθυμοι ν' απορρίψουν αλήθειες αποκαλυμμένες στις Γραφές ή να καλύψουν βασικές διαφορές με διφορούμενες διατυπώσεις, φτάνει πάση θυσία να επιτύχουν ένα είδος ενότητας. Αλλά δεν είναι αυτός ο δρόμος, για να προοδεύσει ο λαός του Θεού προς την ενότητα της πίστης.

Το λέω σ' όλους, ιδιαίτερα στους νέους, ότι αυτός ο σκοπός της ένωσης των πιστών πρέπει να κατέχει μεγάλη θέση στις προσευχές σας και στα ιδεώδη σας. Μόνο μ' αυτόν τον τρόπο θα επιτύχαμε να ζήσουμε το παρόν με την αντανάκλαση της δόξας του Θεού που θα έχουμε στο μέλλον, όταν θα συναντηθούμε στον ουρανό, για να ζήσουμε όλοι μαζί με το σύνδεσμο μιας τέλει ενότητας.

«Κύριε και Πατέρα μας, σ' ευχαριστούμε για το Λόγο Σου και για το Άγιο Πνεύμα Σου που μας παροτρύνουν να προχωρήσαμε μπροστά και μας εμποδίζουν να είμαστε ικανοποιημένοι στην κατάσταση που βρισκόμαστε. Κάνε ώστε οι νέοι μας να έχουν οραματισμούς και στους ηλικιωμένους να πραγματοποιηθούν τα όνειρα τους.

Ενέργησε μεταξύ μας, οδηγώντας μας στην ωριμότητα της πίστης που έχεις καθορίσει για μας.

Χορήγησε στην Εκκλησία Σου το δώρο να την υπηρετήσουν άνθρωποι που να γνωρίζουν πώς να οδηγούν και να εφοδιάζουν πνευματικά τους αγίους Σου, ώστε κατά τη θέληση Σου όλοι μας να φτάσαμε στην ενότητα της πίστης και στην πλήρη γνώση του Μονογενή Σου. Αμήν!».

Έτσι με τη χάρη του Θεού φτάσαμε στο τέλος αυτού του κεφαλαίου. Είδαμε για ποιους λόγους επιτρέπεται ο χωρισμός στην Αγ. Γραφή και για ποιους λόγους είναι σήμερα χωρισμένη η Εκκλησία. Λόγους για τους οποίους ή δεν αναφέρει τίποτε ο Λόγος του Θεού ή καθαρά τους καταδικάζει. Η προσευχή μας και η επιθυμία μας ας είναι λοιπόν, να γίνει συνείδηση στους πιστούς ότι η σημερινή κατάσταση της Εκκλησίας είναι αμαρτωλή ενώπιον του Θεού και να σπρώξει τις καρδιές μας να ποθήσαμε μια αληθινή ένωση, που να βασίζεται στην ΑΓΑΠΗ και στην ΑΛΗΘΕΙΑ.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΠΩΣ ΘΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ Η ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο.

Είναι σήμερα εφικτή η ένωση των χριστιανών μετά από τόσους αιώνες;

Διαβάζοντας την ιστορία της Εκκλησίας και κοιτώντας τη σημερινή της κατάσταση και το θλιβερό κατακερματισμό στον οποίο βρίσκεται, έρχεται φυσικό το παρακάτω ερώτημα: — Είναι πραγματικά δυνατό να ενωθούν οι χριστιανοί μετά από τόσους αιώνες; Είναι δυνατόν να ξεπεραστούν αιρέσεις, σκάνδαλα, σαρκικότητα, εγωισμοί, στενό πνεύμα, αμαρτίες, τυφλότητα μεταξύ των χριστιανών; Ή μήπως αυτή η επιθυμία μας για ένωση είναι απλώς και θα μείνει ένας «ευσεβής πόθος»; Σ' αυτά τα ειλικρινή ερωτήματα θ' απαντήσουμε με μια φράση του Ιησού. Όταν κάποτε ο Ιησούς αναφώνησε: «Πόσο είναι δύσκολο να μπει κανείς στη βασιλεία του Θεού!», οι απόστολοι αναρωτήθηκαν: «Ποιος είναι δυνατό να σωθεί»; Τότε ο Ιησούς απάντησε: «Για τους ανθρώπους είναι αδύνατο, αλλ' όχι για το Θεό, διότι ΤΑ ΠΑΝΤΑ είναι δυνατά για το Θεό». (Μάρκος 10:24, 26, 27). Αν λοιπόν παρόλες αυτές τις αμαρτίες της Εκκλησίας που αναφέραμε στα προηγούμενα κεφάλαια, υπάρχει ακόμη στο πρόσωπο της γης Εκκλησία πιστών Χριστού και άνθρωποι που και σήμερα συνεχίζουν παρόλ' αυτά να πιστεύουν στον Ιησού Χριστό, αυτό είναι ένα ΘΑΥΜΑ που ο Θεός συνεχίζει να κάνει αδιαλείπτως.

Αν λοιπόν η σωτηρία ενός ανθρώπου είναι ένα ΘΑΥΜΑ, αδύνατο για τους ανθρώπους, αλλά δυνατό για το Θεό, ο Θεός μπορεί και σήμερα να κάνει ένα καινούργιο θαύμα: **ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥ.** Για μας τους ανθρώπους, ακόμη και τους πιστούς, είναι αδύνατο. Όχι όμως για το Θεό. **«Διότι τα πάντα είναι δυνατά για το Θεό».** Ο Θεός ψάχνει και σήμερα να βρει ανθρώπους πίστης. Η πίστη σηκώνει βουνά. Και βουνό μεγαλύτερο από αυτό της διαίρεσης των χριστιανών ίσως δεν υπάρχει. Αν λοιπόν είμαστε και συνεχίζουμε να είμαστε διαιρεμένοι, είναι λόγω της απιστίας μας. Και λόγω της προσαρμογής σε μια λαθεμένη κατάσταση. Δε θέλουμε να ταράζουμε τα λιμνάζοντα νερά. Ο Θεός όμως θέλει να βρει και σήμερα προφήτες, που θα φωνάξουν με δυνατή φωνή στο λαό Του τις αμαρτίες του και θα τον καλέσουν σε μετάνοια (Ησαΐας 58:1). Είθε να το καταλάβομε και να Του πούμε: «Να, στείλε εμένα» (Ησαΐας 6:8). Η πίστη του συγγραφέα είναι ότι εφόσον ο Κύριός μας προσευχήθηκε γι' αυτή την ένωση, (Ιωάνν. 17:20-23), αυτή θα συμβεί, ανεξάρτητα από την αδιαφορία ή την κακή θέληση ορισμένων Χριστιανών. Διότι η προσευχή του Κυρίου μας είναι τέλεια και ακούγεται από τον Πατέρα. Ας προσέξουν λοιπόν όλοι οι πιστοί, για να μη «χάσουν το τρένο» και μείνουν έξω από το σχέδιο του Θεού για την Εκκλησία Του. Έχουμε να δώσομε λόγο στο Θεό γι' αυτήν την αμαρτία μας.

Πώς θα γίνει η ένωση των πιστών:

α) Το Οικουμενικό Κίνημα των Εκκλησιών.

Εδώ και πολλά χρόνια από την αρχή του αιώνα μας δημιουργήθηκε στην καρδιά πολλών Χριστιανών ο πόθος για ένωση. Έτσι άρχισε και δημιουργήθηκε το Οικουμενικό Κίνημα των Εκκλησιών, στο οποίο έλαβαν μέρος Προτεσταντικές και Ορθόδοξες εκκλησίες. Δημιουργήθηκε επίσης μια άλλη οργάνωση, η Οικουμενική Σύνοδος των Εκκλησιών. Μετά και η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία έστειλε παρατηρητές σταθερούς που παίρνουν μέρος στις συνεδριάσεις, αλλά δεν έγινε ακόμη πλήρες μέλος. Αυτή η επιθυμία ήταν χωρίς άλλο ορθή εκ μέρους του Θεού. Δυστυχώς, όμως, με την πάροδο του χρόνου αυτό το κίνημα έπεσε στα χέρια ανθρώπων που δεν είναι πραγματικοί πιστοί. Πολλοί από αυτούς είναι «ορθολογιστές» χριστιανοί, που δεν πιστεύουν στην πλήρη θεοπνευστία της Αγ. Γραφής. Δημιουργούν έτσι μια **ένωση στο σκοτάδι** και όχι στο φως. Διότι το φως είναι μόνο ο Λόγος του Θεού. Παραμέρισαν λοιπόν όλες τις θεολογικές διαφορές, χωρίς να τις λύσουν. Και τούτο διότι δεν πιστεύουν στη Βίβλο ούτε στις θεόπνευστες διδασκαλίες της. Η ένωση που επιζητούν έχει σκοπό την κοσμική δύναμη και την επιρροή στις πολιτικές αρχές του κόσμου. Κάνουν πολύ φιλανθρωπικό και υλικό έργο. Προσπαθούν να ανεβάσουν το επίπεδο ζωής των λαών του τρίτου κόσμου, χρηματοδοτούν επαναστατικά μαρξιστικά κινήματα εναντίον καταπιεστικών καθεστώτων. Δεν κάνουν όμως πλέον ιεραποστολές ούτε ευαγγελισμό, ενώ στην αρχή το οικουμενικό κίνημα είχε βασικά αυτό το σκοπό: Την ιεραποστολή για όλη την ανθρωπότητα. Τώρα πλέον μιλούν σχεδόν αποκλειστικά για οικονομία, πολιτική, ανθρώπινα δικαιώματα, ειρήνη, αλλά το όνομα της αιωνίου σωτηρίας μέσω του μοναδικού προσώπου της ιστορίας, του Ιησού Χριστού, και τα καλά νέα του Ευαγγελίου για τη σωτηρία της ψυχής, δεν ακούγονται πια. Ο άνθρωπος, όμως, εκτός από σώμα είναι και

ψυχή. Είναι αλήθεια ότι πολλές φορές οι Χριστιανοί αδιαφόρησαν για την υλική βοήθεια των πασχόντων. Ο Ιησούς Χριστός κήρυττε, αλλά και θεράπευε το σώμα και έδινε στους ανθρώπους να φάνε. Είναι όμως μεγάλο λάθος να ενδιαφερθούμε αποκλειστικά για το σώμα, αλλά να αδιαφορήσαμε για την ψυχή και την αιώνια ζωή των ανθρώπων. Π.χ. ένας μαύρος που πεινάει στην Αφρική έχει ανάγκη να φάει. Αλλά και αν τον χορτάσουμε, αν του λύσουμε τα οικονομικά του προβλήματα, αν τον εκπαιδεύσουμε, αν δημιουργήσουμε νοσοκομεία και του δώσουμε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, αυτός ο μαύρος θα είναι πάντοτε χαμένος απέναντι στο Θεό και νεκρός, αν δε γνωρίσει και δεν πιστέψει στο ευαγγέλιο και στον Ιησού Χριστό ως Κύριο και Σωτήρα του. Άλλο λάθος της Οικουμενικής Συνόδου είναι ότι προσπαθούν ένωση μεταξύ των κορυφών, αλλά όχι στη βάση. Δηλαδή είναι οι αρχηγοί των εκκλησιών που βλέπονται, οι απλοί όμως Χριστιανοί πιστοί δεν παρακινούνται πάντοτε για μια πραγματική ένωση.

Έπειτα ας μην ξεχνάμε ότι ο Ιησούς προσευχήθηκε για την ένωση των δικών Του. Αυτών που τον έχουν δεχτεί στη ζωή τους ως Κύριο και Σωτήρα και όχι για την ένωση όλων όσοι ανήκουν σε ορισμένα εκκλησιαστικά συστήματα ή οργανώσεις, οι οποίοι μπορεί να έχουν το όνομα του «Χριστιανού», αλλά πολύ να απέχουν από το να είναι Χριστιανοί πραγματικά. Είναι δηλαδή τυπικοί Χριστιανοί ή αυτοί που ο απ. Παύλος τους χαρακτήρισε ότι έχουν «την εξωτερική μορφή της ευσεβείας, αλλά έχουν αρνηθεί τη δύναμή της» (Β' Τιμόθ. 3:5).

Έτσι δεν ενώνονται πιστοί και μη πιστούς, έστω και αν εξωτερικά ανήκουν σε μια εκκλησία. Ο Θεός δε θα ενώσει στο ίδιο δεμάτι το σιτάρι και τα ζιζάνια. (Ματθ. 13:30). Ούτε στο ίδιο κοπάδι τα πρόβατα και τα ερίφια. Δεν μπορούν να ενωθούν πιστοί με μη πραγματικά πιστούς.

Πιστεύουμε ότι η Οικουμενική Σύνοδος των Εκκλησιών πρόκειται να γίνει η Εκκλησία του Αντίχριστου, του Θηρίου της Αποκάλυψης. Θα είναι η Βαβυλώνα η Μεγάλη, η μητέρα των πορνών και των βδελυγμάτων της γης. (Αποκ. 17).

Υπάρχουν μέσα σ' αυτό το διαβολικό σύστημα και αληθινοί πιστοί, που καλή τη πίστει μένουν μέσα, νομίζοντας ότι μπορούν να δώσουν κάποια μαρτυρία και να επηρεάσουν κάπως τα πράγματα εκ των έσω. Θα έλθει όμως η στιγμή που ο Θεός θα τους καλέσει να βγούνε (Αποκ. 18:4-5), πριν να τιμωρήσει τη Βαβυλώνα. Για να είμαστε όμως δίκαιοι πρέπει να παραδεχτούμε ότι το Οικουμενικό Κίνημα των Εκκλησιών επηρέασε προς το καλό το πνεύμα πολλών Χριστιανών, οι οποίοι δεν κοιτάζουν πλέον τους άλλους Χριστιανούς με υποψία και εχθρότητα, αλλά δημιούργησε ένα κλίμα ανεκτικότητας και διαλόγου μεταξύ των εκκλησιών, που καλό είναι όλοι να μιμηθούν. Όπως λοιπόν ο Διάβολος ενώνει τους ψευτοχριστιανούς, έτσι και ο Ιησούς Χριστός ενώνει τη νύφη Του, τους αληθινά δικούς Του. Ο κόσμος αναμένει με προσδοκία την αποκάλυψη των υιών του Θεού (Ρωμ. 8:19). Ο αγαπημένος μας Κύριος έδωσε τον εαυτό του υπέρ της Εκκλησίας, για να την αγιάσει, καθαρίζοντάς την με το υδάτινο λουτρό, δηλαδή με το Λόγο Του, για να την παραστήσει μπροστά Του ένδοξη, χωρίς να έχει κηλίδα ή ρυτίδα ή κάτι από αυτά, αλλά να είναι άγια και άσπιλη. (Εφεσ. 5:25-27). Αυτό το έργο ο Ιησούς θέλει να το αρχίσει, πριν να ξαναέλθει πάνω στη γη, από τώρα. Είναι λοιπόν καιρός ν' αρχίσουμε να ετοιμαζόμαστε για το γάμο του Αρνίου. Πρέπει να διορθώσουμε πολλά πράγματα στις εκκλησίες μας και στις ζωές μας.

β) Η εναλλακτική προτεινόμενη λύση. Πρακτικά βήματα για την προσέγγιση των πιστών. - Πρόταση για μια σταδιακή ένωση.

Μέχρι τώρα ερευνήσαμε το θέμα της ένωσης από θεωρητική και θεολογική πλευρά. Αλλά όταν φθάνουμε από το γενικό στο μερικό και ιδιαίτερο, και από το θεωρητικό στο πρακτικό σημείο, αρχίζουν οι δυσκολίες. Ίσως μέχρι τώρα να συμφωνείτε και σ' όλα όσα διαβάσατε σ' αυτό το βιβλίο. Τι το όφελος, όμως, αν μείνουν απλώς ευσεβείς επιθυμίες και αόριστες προτροπές; Θα μείνουν πάντοτε ευσεβείς πόθοι και τίποτε παραπάνω. «Να γίνετε εφαρμοστές του λόγου και όχι μόνο ακροατές, εξαπατώντας τους εαυτούς σας... Όποιος παρατηρεί τον τέλειο νόμο, που είναι ο νόμος της ελευθερίας και σ' αυτόν παραμένει, αυτός δε γίνεται απλώς ένας ξεχασιάρης ακροατής, αλλά εφαρμοστής του έργου, και θα είναι ευτυχισμένος, όταν θα το εφαρμόζει» (Ιάκωβος 1:22, 25).

Έτσι φτάνουμε στο πιο δύσκολο σημείο απ' όλα: Στον πρακτικό τρόπο συμπεριφοράς του κάθε πιστού που επιθυμεί και φλέγεται για την ένωση με όλους τους αδελφούς του. Πολλοί μπορεί αυτή τη στιγμή ν' αναρωτιούνται, όπως οι πρώτοι χριστιανοί που πίστεψαν στο κήρυγμα του απ. Πέτρου την Πεντηκοστή: «Τι να κάνουμε αδελφοί»;

Θα προσπαθήσαμε με τη χάρη, τη βοήθεια και τη φώτιση του Θεού, να δώσουμε ορισμένες οδηγίες. Βέβαια μπορεί κατά γράμμα να μην ισχύουν όλες παντού και πάντοτε. Αν ο Θεός σας σπρώξει διαφορετικά ορισμένες φορές, ας γίνει το θέλημα Του. Ο σκοπός πάντως να είναι ένας:

Η προσέγγιση και η ενότητα των πιστών του Χριστού.

Για να φτάσουν οι πιστοί στην τελική ένωση, χωρίσαμε την προσπάθεια σε 7 βήματα. Μόνο ο Θεός

γνωρίζει πόσος καιρός θα περάσει μέχρις ότου φτάσουμε στο ποθούμενο αποτέλεσμα. Μπορεί να περάσουν πολλά χρόνια. «Οι μυλόπετρες του Θεού αλέθουν αργά», λέγει μια ξενική παροιμία. Αυτό είναι έργο για υπομονετικούς ανθρώπους. Αν περιμένουμε απ' τη μια στιγμή στην άλλη να δούμε αποτελέσματα, θα απογοητευθούμε. Αλλά στο τέλος το θέλημα Του θα γίνει.

Πρώτο βήμα: Προσευχή.

Δεν είμαστε **εμείς** που θα ενώσουμε τους χριστιανούς. Είναι ο Θεός. Αυτό πρέπει να το δεχτούμε και να το καταλάβουμε καλά. Όσο το καταλάβουμε πιο γρήγορα, τόσο θ' αφήσουμε το Θεό να ενεργήσει παρά τον εαυτό μας και θ' αποφύγαμε πολλές απογοητεύσεις. Γιατί οι χρόνοι και οι καιροί ανήκουν στο Θεό μόνο. «Δεν είναι του θέλοντος ή του τρέχοντος, αλλά του ελεούντος Θεού». (Ρωμ. 9:16). «Δεν ανήκει σ' εσάς να γνωρίζετε τους χρόνους ή τους καιρούς που ο Πατέρας έθεσε κάτω από την εξουσία Του». (Πράξεις 1:7).

Βεβαίως ο άνθρωπος πρέπει να κάνει το μέρος του, αλλά «ο ένας φυτεύει, ο άλλος ποτίζει, ο Θεός όμως αυξάνει το φυτό». Έτσι είναι και γι' αυτό το έργο. Χρειάζεται πριν απ' όλα πολλή και θερμή προσευχή. Σε κάθε εκκλησία, σε κάθε ομολογία και εκκλησιαστική ή παραεκκλησιαστική οργάνωση υπάρχουν άνθρωποι που έχουν αυτόν τον πόθο. Σε πολλούς θα γίνει συνείδηση η αμαρτία της διαίρεσης της εκκλησίας. Τι λοιπόν να κάνουν;

Πρώτα απ' όλα να αρχίσουν να προσεύχονται. Από μόνοι τους ή μαζί με άλλους αδελφούς, από την ίδια την εκκλησία τους ή από άλλες εκκλησίες, αλλά με το ίδιο πνεύμα και οραματισμό.

Ιδού μερικά βασικά θέματα προσευχής:

- 1) Ένωση των πιστών της εκκλησίας μου.
- 2) Ο Θεός να δώσει σ' όλους τους πιστούς πνεύμα ταπεινώσης, μαθητείας και άνοιγμα του νου. Κατανόηση για όσους σκέφτονται διαφορετικά από μας.
- 3) Να γίνει συνείδηση σ' όλους τους πιστούς ότι η Εκκλησία βρίσκεται σε κατάσταση αμαρτίας, λόγω της διαίρεσης των πιστών και να θελήσουν να τη διορθώσουν.
- 4) Να οδηγήσει ο Θεός τις σκέψεις των πιστών για ένωση:
 - α) Στους αρχηγούς των εκκλησιών.
 - β) Στους απλούς πιστούς.
 - γ) Σ' όλες τις επί μέρους ομολογίες και θρησκευτικές οργανώσεις.

Όσον αφορά το πρώτο θέμα προσευχής, δηλαδή την ένωση των πιστών της εκκλησίας του καθενός μας, είναι ένα θέμα στο οποίο θα θέλαμε να επιμείνουμε:

Είναι ανόητο και παράλογο ν' αρχίσουμε να μιλάμε ή να ενεργούμε για ένωση των πιστών διαφόρων εκκλησιών, όταν δεν υπάρχει ένωση μεταξύ των πιστών της εκκλησίας στην οποία ανήκομε. Πρέπει να κοιτάξομε πρώτα κοντά και μετά μακριά. Πρέπει πρώτα να μάθω ν' αγαπάω τον πλησίον μου και μετά το μακρινό μου.

Είναι παράλογο και γελοίο, αν στην εκκλησία μου υπάρχουν αδελφοί που δε γνωρίζω ή μου είναι αντιπαθητικοί και δεν έχω σχέσεις μαζί τους, να προσπαθήσω να βρω ενότητα με τους έξω, χωρίς να βρω πρώτα με τους μέσα.

Πράγματι ορισμένες φορές υπάρχουν εκκλησίες στις οποίες αδελφοί κάθονται δίπλα-δίπλα στην ίδια έδρα και δε γνωρίζονται. Ή λόγω διαφωνιών και αντιπαθειών πηγαίνουν στην ίδια συνάθροιση, αλλά δε μιλιούνται χρόνια τώρα. Αυτές οι καταστάσεις πρέπει ν' αλλάξουν αν θέλομε να επιτύχουμε ένωση και με τους έξω. Διότι όπως είπε και ο Ντοστογιέφσκι: «Είναι πιο εύκολο ν' αγαπάς όλη την ανθρωπότητα παρά έναν μόνο άνθρωπο». Το πνεύμα λοιπόν της αγάπης και της ενότητας πρέπει ν' αρχίσει πρώτα από την εκκλησία μου και να κάνω ό,τι μπορώ γι' αυτήν την ενότητα. Βεβαίως δεν πρέπει να σταματήσει το σχέδιο του Θεού για το πείσμα 1-2 ξεροκέφαλων. Αν παρόλες τις προσπάθειες για περισσότερη ένωση, λίγοι επιμένουν στην αμαρτία τους, βασικά όμως όλη η εκκλησία έχει ενότητα, τότε μπορούμε να προχωρήσουμε και προς τους έξω.

Δεύτερο βήμα: Γνωριμία και αγάπη.

Πολλές προκαταλήψεις μεταξύ των πιστών για άλλους πιστούς άλλων εκκλησιών προέρχονται από έλλειψη επαφής μαζί τους και γνωριμίας.

Συνήθως ακούγονται κατηγορίες από τρίτους ανεξέλεγκτες. Είναι παράξενο πόσο είναι ευκολόπιστοι οι πιστοί στις κατηγορίες που ακούν για άλλους χριστιανούς:

- Αυτοί οι χριστιανοί είναι έτσι κι έτσι. Συμπεριφέρονται έτσι κι αλλιώς. Θα ακούσετε να λένε.

Έ, λοιπόν, ΜΗΝ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΤΙΠΟΤΕ ΑΝ ΔΕΝ ΑΚΟΥΣΕΤΕ ΜΕ Τ' ΑΥΤΙΑ ΣΑΣ ΚΑΙ ΔΕ ΔΕΙΤΕ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΑΣ. Γίνετε δύσπιστοι Θωμάδες. Δεν είναι αμαρτία, αντίθετα είναι αρετή σε

τέτοιες περιπτώσεις. Γιατί πολλοί δεν καταλαβαίνουν και ο καθένας ερμηνεύει διαφορετικά αυτά που βλέπει και ακούει. Λοιπόν, μην είστε ευκολόπιστοι στις κατηγορίες. Επαληθεύστε από μόνοι σας.

Βέβαια μπορούμε να βασιστούμε στη μαρτυρία δύο ή τριών μαρτύρων, όπως λέγει η Γραφή. Αυτό όμως αφορά βασικά τα πειθαρχικά μέτρα και την τιμωρία των αμαρτωλών μελών στην εκκλησία. (Β' Κορινθ. 13:1, Α' Τιμόθ. 5:19). Γι' αυτό είναι καλύτερα να επαληθεύουμε τα πράγματα μόνοι μας. Καλό είναι λοιπόν πιστοί από μια ομολογία να επισκεφτούν πιστούς άλλης ομολογίας την ώρα που έχουν συναθροίσεις. Να τους γνωρίσουν. Καλό είναι να συμφωνήσουν να έχουν π.χ. μια φορά το μήνα συμπροσευχή. Μετά, συμμαλέτη κάθε τόσο του Λόγου του Θεού - παραμερίζοντας κατ' αρχάς τα θέματα που διαφωνούν. Υπάρχουν τόσα πολλά θέματα στα οποία συμφωνούμε! Ας μελετήσουν ιδιαίτερα στην Αγ. Γραφή την έννοια της **μαθητείας**. Συζήτηση ελεύθερη και ανταλλαγή εμπειριών πάνω σ' αυτό το θέμα ή σε άλλα. Σιγά-σιγά θα αρχίσουμε να βλέπουμε, γνωρίζοντας πιο βαθιά άλλους πιστούς, ότι αυτά που μας ενώνουν είναι πολύ περισσότερα απ' όσα μας χωρίζουν. Μπορεί οι αδελφοί μας από άλλη ομολογία σε ορισμένα πράγματα να εκφράζονται διαφορετικά ή να χρησιμοποιούν διαφορετική ορολογία, διαφορετικό λεξιλόγιο. Να λένε όμως τα ίδια πράγματα στην πραγματικότητα μ' εμάς. Βλέπουμε λοιπόν ότι το Πνεύμα του Θεού υπάρχει και σ' αυτούς και είναι αδέρφια μας. Έχουν τα ίδια προβλήματα μ' εμάς και όμοιες εμπειρίες. Ο Θεός λοιπόν θ' αρχίσει να δημιουργεί έτσι δίψα για αγάπη και ενότητα μεταξύ μας.

Τρίτο βήμα: Κοινές λατρείες κατά ορισμένα χρονικά διαστήματα.

Εφόσον νιώσουμε ότι είμαστε όλοι παιδιά Του, γιατί δεν μπορούμε μαζί να τον λατρεύσαμε; Γιατί να μη συμμετέχομε μαζί στη Θεία Ευχαριστία; Θα συζητήσουμε αυτό το ζήτημα και παρακάτω. Αν κανείς αναρωτηθεί με ποιο τρόπο να γίνει η λατρεία, αφού κάθε εκκλησία έχει διαφορετικό τρόπο λατρείας, θα μπορούσαμε να υποδείξουμε το εξής: Ανάλογα με το σε ποιους ανήκει η αίθουσα στην οποία συνεργόμαστε για λατρεία, ας γίνει σύμφωνα με τη συνήθεια των εκεί αδελφών. Την επόμενη φορά, όταν θα συναχτούμε στην αίθουσα των άλλων, ας γίνει διαφορετικά. Ή στην ίδια αίθουσα, μια φορά ας γίνει με έναν τρόπο, την άλλη φορά με άλλο. Αν είναι δυνατόν, ας μιλήσουν αδελφοί και από τις δύο ομολογίες κτλ.

Το Πνεύμα το Άγιο θα βοηθήσει και θα φωτίσει τους αδελφούς στο πώς θα κάνουν τις κοινές λατρείες. Αν υπάρχει καλή θέληση, δε δημιουργείται πρόβλημα.

Μόνο προσοχή: Οι προσευχές και η λατρεία ν' απευθύνονται στο Θεό Πατέρα και στον Ιησού Χριστό διά του Αγίου Πνεύματος. Σε κανέναν άλλο. Αυτοί είναι ο κοινός παρανομαστής σε όλους τους Χριστιανούς: Πατέρας, Υιός και Αγ. Πνεύμα. Όχι προσευχές στη Μαρία και στους αγίους, στις οποίες όλοι οι πιστοί δε συμφωνούν. Γιατί ορισμένοι θα σκανδαλιστούν και δε θα θελήσουν πια να έχουν επαφές. Γιατί τέτοιες προσευχές θα τις θεωρήσουν ειδωλολατρία.

Ας προσπαθήσουμε τώρα για μια στιγμή να φανταστούμε την έκπληξη των αδελφών μιας χριστιανικής ομολογίας που σε μια στιγμή η αίθουσά τους κατακλύζεται αναπάντεχα, χωρίς να το περιμένουν, από πιστούς άλλης χριστιανικής ομολογίας την ώρα της λατρείας ή της συμμαλέτης ή της συμπροσευχής. Όταν καλέσουν τους φιλοξενούμενους να μιλήσουν για το λόγο αυτής της επίσκεψης, σε τι οφείλεται αυτή η έκπληξη, φανταστείτε τη χαρά αναμειγμένη με αισθήματα απορίας, όταν ακούσουν αυτά περίπου τα λόγια από το στόμα του υπεύθυνου, που θα μιλήσει στο όνομα όλων τους:

« - Αγαπητοί αδελφοί της τάδε χριστιανικής ομολογίας, προερχόμαστε από τη δείνα εκκλησία και ο σκοπός της επίσκεψής μας είναι η υπακοή στην εντολή του Κυρίου μας να είμαστε όλοι ένα. Οι σκοποί μας δεν είναι υστερόβουλοι. Δεν έχουμε κανένα σκοπό να παρασύρομε πιστούς από την ομολογία σας στη δική μας. Ήλθαμε για να σας γνωρίσουμε, να λατρεύουμε τον κοινό Σωτήρα μας μαζί, να τον λατρεύουμε αυτή τη στιγμή με τον τρόπο που εσείς τον λατρεύετε, να προσευχηθούμε στον κοινό Πατέρα μας, να ακούσουμε από εσάς το Λόγο του Θεού. Και αν σε κάτι δε συμφωνούμε, θα το παραβλέψουμε προς στιγμήν και θα συγκεντρωθούμε σε ό,τι συμφωνούμε, που χωρίς άλλο είναι τα περισσότερα. Είστε κι εσείς προσκαλεσμένοι με τον ίδιο τρόπο στη δική μας αίθουσα. Και αν το επιθυμείτε, μπορούμε να έχουμε πιο στενή γνωριμία».

Φανταστείτε λοιπόν μια σύναξη 30 ή 40 ατόμων σε μια στιγμή να γίνεται διπλή. Πιθανόν οι αδελφοί εκείνης της ομολογίας, που δεν περίμεναν να συμβεί ποτέ κάτι τέτοιο, να γουρλώσουν τα μάτια.

Κάποιοι θα ψάξουν να βρουν «άλλα αίτια» από αυτά της ειλικρινούς χριστιανικής αγάπης και θα προσπαθήσουν να εμποδίσουν τη χριστιανική αυτή προσέγγιση. Ας προσέχουν αυτοί οι αδελφοί, διότι μπορεί να αντιστέκονται στο θέλημα του Θεού.

Είθε αυτή η ωραία έκπληξη να γίνει σύντομα μια ευτυχής πραγματικότητα μεταξύ πολλών ομολογιών. Ποιος θα έχει όμως το θάρρος να αρχίσει πρώτος; Όπως θα πω κι αργότερα, το ξαναλέω: Αν τα λόγια αγγίζουν την καρδιά, οι πράξεις όμως παρασύρουν. Και σ' αυτήν την περίπτωση μόνο οι πράξεις μπορούν να σπάσουν κάποτε

τον πάγο της διαίρεσης μεταξύ των αναγεννημένων Χριστιανών.

Τι χαρά θα γίνεται στον ουρανό γι' αυτήν την ευλογημένη πρωτοβουλία εκείνων των παιδιών του Θεού, που πήραν το θάρρος να κάνουν τη φιλαδελφία πράξη!

Ω, Κύριε, κάνε ώστε να δούμε σύντομα να πραγματοποιούνται πλήθος τέτοιων πρωτοβουλιών στην πατρίδα μας! Για να χαίρεται η άγια και πονεμένη ψυχή Σου.

Τέταρτο βήμα: Κοινός ευαγγελισμός, κοινή μαρτυρία.

Η κοινή μαρτυρία στον ευαγγελισμό είναι συνηθισμένο φαινόμενο σε πολλές χώρες του εξωτερικού. Δυστυχώς στην πατρίδα μας είναι σπάνιο φαινόμενο. Γιατί άραγε; Υπάρχει λοιπόν τόσο χωριστικό πνεύμα μεταξύ των Χριστιανών στη χώρα μας; Δεν μπορούμε ούτε το Χριστό να κηρύξουμε ενωμένοι; Κάθε εκκλησία κηρύττει διαφορετικό Χριστό; Εδώ βλέπουμε καθαρά πώς οι κατονομασίες κατατεμαχίζουν και τη χριστιανική μαρτυρία. Γι' αυτό και το σκάνδαλο της διαίρεσης παραμένει και λίγοι άνθρωποι πιστεύουν. Βλέπουμε λοιπόν στην πράξη αυτό που είχαμε πει στο πρώτο και θεωρητικό μέρος του βιβλίου: Ότι δηλαδή η ενότητα των Χριστιανών είναι βασικότατος παράγοντας ευαγγελισμού και δυναμικής μαρτυρίας στον κόσμο. Εφόσον λοιπόν είμαστε παιδιά του θεού, μπορούμε να ευαγγελίσουμε ενωμένοι τους άπιστους. Βέβαια θα προκύψουν ορισμένα προβλήματα: θ' αναρωτηθεί κανείς, πού θα πάνε τα ευαγγελιζόμενα άτομα όταν πιστέψουν; Σε ποια επί μέρους εκκλησία; Κι εδώ αναδύονται όλοι οι ανταγωνισμοί μεταξύ των κατονομασιών. Μα είναι απλούστατο:

Αφού παραδεχόμαστε ότι όλοι είμαστε αδελφοί, τότε οι ευαγγελιζόμενοι θα μπορούσαν να πάνε στην εκκλησία που περισσότερο τους αρέσει. Βέβαια το πιο λογικό είναι να πάνε στην εκκλησία που βρίσκεται γεωγραφικά κοντινότερα στην κατοικία τους. Αλλά ας αφήσουμε στο ζήτημα αυτό ελευθερία εκλογής στους ευαγγελιζόμενους. Αν μας ενδιαφέρει να πάνε στο Χριστό και όχι οπωσδήποτε στη δική μας εκκλησία, τότε θέμα δεν υπάρχει. Αν κάποιος αισθάνεται ότι ένα κίνημα ή μια εκκλησία τον εκφράζει περισσότερο και εκεί αισθάνεται καλύτερα, ας είμαστε ευχαριστημένοι γι' αυτό. Και να μη μας κατατρώγει η ζήλια. Ο σκοπός είναι στο Χριστό να μένει και να αυξάνεται. Να είμαστε λοιπόν ευχαριστημένοι οπουδήποτε και αν πάει ένας άνθρωπος, μόνο να βρίσκεται μεταξύ αληθινών Χριστιανών, για να μπορεί να αυξηθεί στην πίστη.

Στα ευαγγελιστικά φυλλάδια θα μπορούσαν να γραφούν όλες οι επί μέρους εκκλησίες, όλων των κατονομασιών που παίρνουν μέρος στην ευαγγελιστική εκστρατεία, με διευθύνσεις και τηλέφωνα, ώστε να ξέρουν οι ενδιαφερόμενοι πού ν' απευθύνονται.

Πέμπτο βήμα: Συνεργασία και αμοιβαία χριστιανική υλική βοήθεια.

Στην Αγ. Γραφή βλέπουμε πως ο απ. Παύλος δέχτηκε να πρωτοστατήσει στην υλική βοήθεια εκ μέρους των εξ εθνών χριστιανών προς τους Χριστιανούς Εβραίους. Αυτή η υλική βοήθεια μαλάκωνε τις καρδιές και μίκραινε το χάσμα των πολιτιστικών διαφορών που χώριζε τις δύο χριστιανικές κοινότητες (Β' Κορινθ. 9:12-14)

Έτσι οι Εβραίοι Χριστιανοί δόξαζαν το θεό για τους Εθνικούς αδελφούς τους και δεν τους έβλεπαν πια με την αρχική καχυποψία. «Τα λόγια μπορεί ν' αγγίζουν την καρδιά, οι πράξεις όμως παρασύρουν».

Έτσι σήμερα και οι Χριστιανοί διαφόρων κατονομασιών μπορούν να δίνουν υλική βοήθεια σε Χριστιανούς άλλων κατονομασιών, όταν βλέπουν ότι αυτοί οι αδελφοί τους έχουν τέτοια ανάγκη, είτε βρίσκονται στη χώρα τους είτε σε άλλες χώρες. Μπορεί να υπάρχει και συνεργασία σ' αυτήν την υλική βοήθεια δύο ή περισσότερων κατονομασιών, ώστε να μαζεύουν και να δίδουν από κοινού αυτήν τη βοήθεια.

Περιπτώσεις υλικής βοήθειας υπάρχουν πάρα πολλές αν ενδιαφερόμαστε να δώσουμε. Υπάρχουν χώρες που υποφέρουν από πείνα. Αλλού γίνονται καταστρεπτικοί σεισμοί. Αλλού ακόμα υπάρχουν ασθένειες, όπως η λέπρα. Οι χριστιανοί μπορούν από κοινού να βοηθήσουν τους ασθενείς αδελφούς τους, σ' όποια κατονομασία και αν ανήκουν αυτοί οι τελευταίοι. ΑΛΛΑ ΑΣ ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΜΕ ΚΑΙ ΚΟΝΤΙΝΟΥΣ ΑΔΕΛΦΟΥΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΓΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ ΜΑΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ.

Έκτο βήμα: Ένωση στην αλήθεια.

Αυτό είναι ίσως το πιο δύσκολο βήμα. Χρειάζεται πολλή ταπεινότητα και ανοικτό πνεύμα. Ένας πρέπει να είναι εσωτερικά έτοιμος και πρόθυμος να δεχτεί από το Λόγο του Θεού αλήθειες που δεν του αρέσουν ή αντιτίθενται στην παράδοσή του, λατρεία κτλ. Είναι όμως το θέλημα του Θεού οι πιστοί να φτάσουν κατά το δυνατόν σε μια κοινή πεποίθηση σε πολλά θέματα. «Ο Θεός της υπομονής και της ενθάρρυνσης (ή παρηγοριάς) είτε να σας δώσει τη χάρη, ώστε να σκέφτεστε το ίδιο πράγμα μεταξύ σας μέσω του Ιησού Χριστού, ώστε όλοι μαζί με μια ψυχή και ένα στόμα να δοξάζετε το Θεό και Πατέρα του

Κυρίου μας Ιησού Χριστού» (Ρωμ. 15:5-6).

«Γεμίσετε με χαρά σκεπτόμενοι το ίδιο πράγμα, έχοντας την ίδια αγάπη, σύμψυχοι, σκεπτόμενοι όλοι ένα πράγμα, χωρίς να κάνετε τίποτα από διάθεση φιλονικίας ούτε από αλαζονεία, αλλά με ταπεινοφροσύνη **να θεωρείτε ο ένας τον άλλο ανώτερο του εαυτού του**» (Φιλιπ. 2:2-3).

Βέβαια η ένωση στη δογματική αλήθεια δεν επέρχεται από τη μια μέρα στην άλλη. Όπως τονίσαμε και στα προηγούμενα κεφάλαια, η πλήρης ενότητα θα γίνει μόνο στον ουρανό. Πάντως καλό είναι, με αγάπη και υπομονή, κάθε πιστός ν' ακούσει τις γνώμες του άλλου και να εκφράσει το γιατί παραδέχεται ή δεν παραδέχεται ορισμένες διδασκαλίες. Και πού βασίζεται η πίστη που έχει σε ορισμένα θέματα. Χωρίς φωνές, προκλήσεις, αντεγκλήσεις. Ο Χριστιανός πρέπει να είναι και να μένει ταπεινός και πράος, ακόμη και μ' αυτούς που πιστεύει ότι κάνουν λάθος. (Β' Τιμόθ. 2:24-26). Ο φανατισμός τυφλώνει, δε φωτίζει στην αλήθεια. «Η γνώση φουσκώνει, η αγάπη οικοδομεί» (Α' Κορ. 8:1) λέγει ο απ. Παύλος. Η χειρότερη υπερηφάνεια - κατά συνέπεια αμαρτία - είναι η δογματική υπερηφάνεια. Αν νομίζεις ότι έχεις την αλήθεια, δείξε το με τη συμπεριφορά σου ότι ΖΕΙΣ την αλήθεια.

Έβδομο βήμα: Πλήρης ένωση.

Αφού γίνει συνείδηση σε όλους τους πιστούς και των δύο επί μέρους εκκλησιών ή τουλάχιστον στη μεγίστη πλειοψηφία τους ότι ο καιρός είναι ώριμος, μπορεί να γίνει πλήρης ένωση εκείνων των εκκλησιών. Βεβαίως είναι καλό πριν γίνει, να συζητηθούν όλα τα καυτά θέματα και να βρεθεί κάποια λύση. Αυτό δεν σημαίνει ότι πάντοτε θα συμφωνήσουν σε όλα τα δογματικά σημεία. Αλλά μπορούν ν' αφήσουν ελευθερία στον κάθε πιστό να διαλέξει. «Καθένας ας είναι πλήρως πεισμένος μέσα του» (Ρωμ. 14:56) (ελεύθερη μετάφραση).

Εφόσον θα είναι ζητήματα δευτερεύοντα, μπορεί να υπάρξει ελευθερία. Στο μέλλον μπορεί και σ' αυτά να συμφωνήσουν (Φιλιπ. 3:15-16).

Προσοχή όμως: Η ένωση δεν πρέπει να επιφέρει καινούργιο ρήγμα μεταξύ αληθινών χριστιανών. Τραβώντας τις άκρες δύο μερών, για να μπαλώσουμε ένα σχισμένο ρούχο, δεν πρέπει να ενεργούμε με τέτοια ορμητικότητα που να σχίζομε το ρούχο σε άλλο μέρος. Τέτοιου είδους «ενώσεις» καλύτερα είναι να μη γίνονται, γιατί επιφέρουν καινούργια σχίσματα μέσα στις εκκλησίες αληθινών χριστιανών και αποτυγχάνουν στο στόχο τους. Στην πόλη που έζησα στην Ιταλία σπουδάζοντας, προσπάθησαν να κάνουν ορισμένοι αδελφοί τέτοιου είδους ένωση μεταξύ δύο εκκλησιών: Αλλά ήταν τέτοια η βιασύνη τους και η προχειρότητα που αντί από δύο εκκλησίες να γίνουν μία, έγιναν **τρεις!**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Εμπόδια για την ένωση και πώς θα ξεπεραστούν.

Δεν είμαστε αφελείς να νομίζουμε ότι μια τέτοια ένωση είναι δυνατόν να επιτύχει εύκολα. Είναι πολύ πιο εύκολο να χωρίσεις παρά να ενώσεις. Μια φορά, μια αδελφή εν Χριστώ μου είχε πει: «Για να ενώσεις χρειάζονται πολλά πράγματα στα οποία να συμφωνούμε, ενώ για να διαιρέσεις φτάνει μόνο ένα στο οποίο να διαφωνούμε». Είναι αλήθεια. Γι' αυτό η ένωση των χριστιανών θα γίνει μόνο με τη δύναμη του Θεού. Ανθρώπινα είναι αδύνατο. Κατωτέρω θα καταχωρίσουμε τα πιο βασικά εμπόδια, τα οποία δυσχεραίνουν την ένωση και θα δώσουμε τη γνώμη μας στο πώς θα τα ξεπεράσαμε. Αλλ' ας ερευνήσουμε πρώτα ένα βασικό θέμα:

Ενότητα δε σημαίνει ομοιομορφία.

Είναι βασικό όλοι Χριστιανοί να καταλάβουμε ότι ενότητα **δεν** είναι ομοιομορφία. Ο Θεός είναι ποικιλία. Κοιτάξτε τη φύση. Στη φύση κατοπτρίζεται, τουλάχιστον εν μέρει, η φύση του Θεού, οι ιδιότητές Του, η ουσία Του. Υπάρχει κάτι στη φύση που να είναι όμοιο ακριβώς με άλλο; Υπάρχει δένδρο, φυτό, ζώο, έντομο, άνθρωπος που να είναι ακριβώς όμοιο με ένα άλλο δένδρο, φυτό, ζώο, έντομο, άνθρωπο του είδους του; Ιδού ακόμα και οι αληθινοί δίδυμοι αδελφοί έχουν μικρές διαφορές μεταξύ τους! Ο Θεός είναι Θεός της ποικιλίας. Δεν του αρέσει να κάνει ακριβώς όμοια πράγματα.

Ένα δένδρο έχει πολλά κλαδιά ανόμοια μεταξύ τους και πολλά φύλλα, επίσης ανόμοια. Ένα κούτσουρο όμως ή μια κολόνα της ΔΕΗ είναι μονοκόμματη. Το κούτσουρο όπως και η κολόνα είναι νεκρά ξύλα. Δεν έχουν ζωή μέσα τους. Έτσι συμβαίνει και με την Εκκλησία. Είναι σαν ένα ζωντανό δένδρο με τα πολλά διαφορετικά κλαδιά και φύλλα του.

Ο άνθρωπος μπορεί να κάνει πράγματα σχεδόν απολύτως όμοια. Π.χ. δύο αντίτυπα του ίδιου βιβλίου, του ίδιου εκδοτικού οίκου, είναι σχεδόν απολύτως όμοια. Το βιβλίο όμως δεν είναι κάτι το ζωντανό. Ο Θεός λοιπόν δεν εργάζεται έτσι. Δε δημιουργεί τα κτίσματα Του με τέτοιο τρόπο. Γι' αυτό οι Χριστιανοί ας μην κάνουν το λάθος να νομίζουν ότι ενότητα σημαίνει όλες οι εκκλησίες να έχουν τις ίδιες παραδόσεις, την ίδια θεολογία, την ίδια ερμηνεία όλων των εδαφίων της Αγ. Γραφής, τον ίδιο τρόπο λατρείας πάντοτε. Συνεπώς αν ένας Χριστιανός μιας επί μέρους εκκλησίας επισκεφτεί μια άλλη εκκλησία, ας μη σκανδαλιστεί αν δει διαφορετικά πράγματα από αυτά που έχει συνηθίσει, ο Θεός είναι Θεός ποικιλίας. Ας κοιτάξει τον Ιησού Χριστό πίσω από τις ανθρώπινες αλλαγές. Ας προσευχηθεί. Και τότε ο Θεός θα του δείξει τον πλούτο Του, θα του ανοίξει την καρδιά και το πνεύμα, και θ' αναγνωρίσει ότι και αυτοί οι άλλοι, οι διαφορετικοί, είναι αδελφοί του και παιδιά του Θεού.

Η ποικιλία είναι πλούτος. Η ομοιομορφία φτώχεια. Αλλ' ο Θεός θέλει να μας κάνει πλούσιους. Ας ανοίξουμε λοιπόν το νου μας, για να μη μένομε φτωχοί. Ο Θεός θέλει να μας πλουτίσει μέσω των διαφορετικών αδελφών μας. Και θέλει εμείς να πλουτίσουμε αυτούς μέσω των χαρισμάτων που μας έδωσε. Πρέπει να ανταλλάξουμε τα χαρίσματα που ο Θεός μας έδωσε.

Εμπόδια για την ένωση:

1) Φόβος μήπως παρασυρθεί κανείς σε αίρεση.

Το τι είναι αίρεση εξετάσαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο. Ο Χριστιανός χρειάζεται να έχει γνώση του Λόγου του Θεού. Η γνώση του Λόγου διώχνει το φόβο και δίνει πνεύμα διάκρισης, ώστε να διακρίνει κανείς το βασικό από το επουσιώδες. Την αλήθεια από το ψέμα.

Σε προηγούμενο κεφάλαιο καταχωρίσαμε τις βασικές χριστιανικές αλήθειες. Όσους δε δέχονται αυτές τις διδασκαλίες και αυτά τα βασικά δόγματα, μπορούμε να τους καταχωρήσαμε ως αιρετικούς με κακή έννοια. Οι άλλοι, ακόμα κι αν διαφωνούμε σ' ορισμένα σημεία, είναι αδελφοί μας.

ΠΑΝΤΩΣ Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΠΡΕΠΕΙ Ν' ΑΓΑΠΑΕΙ ΟΛΟΥΣ, ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΑΙΡΕΤΙΚΟΥΣ. Πρέπει να μισούμε την αίρεση, αλλά να αγαπάμε τους αιρετικούς. Το μίσος για τους αιρετικούς είναι διαβολικό προϊόν, εφεύρεση του Σατανά. Πουθενά η Αγ. Γραφή δε μας ενθαρρύνει να μισούμε ή να καταδιώκουμε τους αιρετικούς, Η μάχη είναι πνευματική και γίνεται με την προσευχή και με το Λόγο του Θεού. Όχι με το διωγμό, το μίσος και τα όπλα. Κάθε διωγμός, από ψυχολογική άποψη, πείθει ακόμη περισσότερο τον αιρετικό ότι έχει δίκιο και τον κάνει να νομίζει ότι είναι του Θεού μάρτυρας για την αλήθεια. Έτσι ενισχύουμε την πίστη στο λάθος του. Ο Χριστιανός που γνωρίζει το Λόγο του Θεού δεν έχει κανένα λόγο να φοβάται μήπως παρασυρθεί σε αίρεση. Αν θέλει να κάνει το θέλημα του Θεού, ο Θεός δε θα τον αφήσει, θα του δείξει πάντοτε την αλήθεια και το θέλημα Του.

Είναι αλήθεια ότι ο Ιησούς Χριστός επίστησε την προσοχή στους μαθητές Του, λέγοντας ότι στο τέλος των αιώνων «θα σηκωθούν ψευδόχριστοι και ψευδοπροφήτες και θα κάνουν μεγάλα θαύματα και

υπερφυσικά πράγματα, ώστε να πλανήσουν, αν είναι δυνατόν και τους εκλεκτούς» (Ματθ. 24:24). Αλλά είπε: «Αν είναι δυνατόν», δεν είπε ότι θα τους πλανήσουν. Ο Ιησούς είπε ότι τα πρόβατα Του τον ακολουθούν, διότι γνωρίζουν τη φωνή Του. Έναν ξένο όμως δε θ' ακολουθήσουν, διότι δε γνωρίζουν τη φωνή των ξένων. (Ιωάνν. 10:4-5). «Τα πρόβατα τα δικά μου ακούνε τη φωνή μου κι εγώ τα γνωρίζω και με ακολουθούν, κι εγώ τους δίνω αιώνια ζωή και δε θα χαθούν ποτέ και κανείς δε θα τ' αρπάξει από το χέρι μου. Ο Πατέρας μου αυτό που μου έδωσε είναι μεγαλύτερο απ' όλα και κανένας δεν μπορεί να τ' αρπάξει από το χέρι του Πατέρα. Εγώ και ο Πατέρας είμαστε ένα». (Ιωάνν. 10:27-30). Ας μη φοβούμαστε λοιπόν. Κανείς δεν μπορεί να μας εξαπατήσει. Ο Θεός που δίνει το Αγ. Πνεύμα, που είναι το Πνεύμα της αλήθειας, μέσω του αγίου Του Λόγου θα μας οδηγήσει σε όλη την αλήθεια. (Α Ιωάνν. 2:26-27).

Ορισμένες φορές ο φόβος είναι δικαιολογημένος, ιδίως για τους νέους Χριστιανούς που δεν έχουν γνώση κι εμπειρία του Λόγου του Θεού. Σε τέτοιες περιπτώσεις καλό είναι ν' απευθύνονται στους υπεύθυνους της εκκλησίας τους και να μην έχουν μόνοι τους επαφή με επικίνδυνους ή ύποπτους «Χριστιανούς». Άλλες φορές όμως ο κίνδυνος είναι μεγαλοποιημένος από τον εχθρό της ψυχής μας, για να κρατάει διαιρεμένους τους πιστούς.

2) Παράδοση και Λατρεία.

Και αυτό το θέμα συζητήσαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο. Είδαμε ότι η παράδοση και η λατρεία είναι πολλάκις ανθρώπινες εκδηλώσεις, οι οποίες μπορούν κάλλιστα ν' αλλάξουν. Η παράδοση και ο τρόπος της λατρείας δεν είναι «ταμπού», για να μην αλλάζουν στους αιώνες των αιώνων.

Σε περίπτωση ένωσης διαφόρων εκκλησιών, το Άγ. Πνεύμα μπορεί να σπρώξει τους πιστούς να εφεύρουν καινούργιες παραδόσεις, πιο κατάλληλες για τη σημερινή εποχή ή αμάλγαμα προηγούμενων παραδόσεων και τρόπων λατρείας. Τίποτα δεν είναι πολύ δύσκολο, όταν υπάρχει αγάπη και καλή θέληση. Ο σκοπός είναι να κρατήσαμε την ουσία, το επουσιώδες μπορεί ν' αλλάχτει.

3) Ψυχολογικά εμπόδια.

Αυτός ο παράγοντας είναι ίσως ο πιο βασικός απ' όλους. Ορισμένοι θα πουν: «Μα αφού μέχρι τώρα προχωρούσαμε έτσι και πήγαμε πάντοτε καλά, γιατί τώρα ν' αλλάξαμε»; Άλλοι μπορεί να σκέφτονται ότι δε θα τους άρεσε π.χ. ο διαφορετικός τρόπος της λατρείας μιας άλλης εκκλησίας και προτιμούν το δικό τους, που έχουν συνηθίσει.

Εδώ φυσικά χρειαζόμαστε σοφία Θεού, για να ανταπεξέλθουμε σ' αυτά τα εμπόδια: Γιατί π.χ. μια Κυριακή η λατρεία να μη γίνεται μ' έναν τρόπο και την επόμενη με άλλο; Πού είναι γραμμένο ότι η λατρεία πρέπει να γίνεται παντού και πάντοτε με τον ίδιο τρόπο;

Επειτα ας μην ξεχνάμε ότι όταν ο Θεός κάνει ένα καινούργιο έργο μέσα στην Εκκλησία Του, αλλάζουν πολλές φορές και οι παραδόσεις και ο τρόπος λατρείας. Ο Ιησούς είπε: «Κανείς δε βάζει το καινούργιο κρασί σε παλιούς ασκούς. Αλλιώς το νέο κρασί θα σκίσει τα παλιά ασκιά και το κρασί θα χυθεί και τα ασκιά θα καταστραφούν. Αλλά το καινούργιο κρασί μπαίνει σε καινούργια ασκιά. Και κανείς που πίνει παλιό κρασί δε θέλει νέο. Διότι λέει: - Το παλιό είναι καλό» (Λουκάς 5:37-39). Το κρασί συμβολίζει τη διδασκαλία. Τα ασκιά συμβολίζουν τις παραδόσεις, τρόπο λατρείας, θεσμούς κτλ. Οι Χριστιανοί πρέπει να είναι πάντοτε καινούργιο κρασί. Νέα διδασκαλία. Το καινούργιο κρασί βράζει, ζυμώνεται. Δεν είναι στάσιμο. Θα λέγαμε ότι έχει μέσα του «ζωή». Εμείς τι κρασί θέλουμε να είμαστε; Νέο ή παλιό; Είναι πιο εύκολο να συνηθίσει κανείς το παλιό κρασί και να του αρέσει περισσότερο από το νέο. Αλλά η συμμόρφωση με το κατεστημένο δεν είναι πάντοτε σύμφωνα με το θέλημα του Θεού. Αυτό ονομάζεται κομφορμισμός. Πάλι είπε ο Ιησούς: «Κάθε δάσκαλος ή ερμηνευτής του Θείου Λόγου (Κείμενο: γραμματέυς) που έγινε μαθητής για την βασιλεία των ουρανών, μοιάζει με οικοδεσπότη που βγάζει από το θησαυρό της αποθήκης του πράγματα καινούργια και παλιά» (Ματθ. 13:52).

Έτσι και οι Χριστιανοί, σήμερα, που θέλουν ν' ακούσουν τη φωνή και το κάλεσμα του Θεού για ενότητα, μπορούν να βγάλουν από το θησαυρό της διδασκαλίας των προηγούμενων αιώνων παλιά πράγματα, αλλά να τα ενώσουν με τα καινούργια που σήμερα ο Θεός θα δώσει μέσω του Αγ. Πνεύματος στην αγαπημένη Του Εκκλησία.

4) Φόβος παρασυρμού των πιστών από τη μια εκκλησία στην άλλη.

Αυτός είναι ένας φόβος που προέρχεται από αρνητικές εμπειρίες του παρελθόντος από τέτοιου είδους διεκκλησιαστικές συναντήσεις. Μερικές φορές ορισμένα άτομα μιας ομολογίας βρίσκουν ευκαιρία σε τέτοιες συναντήσεις, για να κάνουν προσηλυτισμό για την κατονομασία τους στους Χριστιανούς της άλλης κατονομασίας.

Αυτού του είδους η συμπεριφορά είναι καταδικαστέα και μια από τις χειρότερες αιτίες διαίρεσης και χωρισμού των πιστών. Όσοι κάνουν τέτοια πράγματα, θα δώσουν λόγο στον Κύριο για το σχισματικό πνεύμα τους. Είναι ανειλικρινείς και συμπεριφέρονται με πονηρία. Ο Χριστός είπε να είμαστε φρόνιμοι, σώφρονες

σαν τα φίδια, **όχι πονηροί σαν τα φίδια**. Και αθώοι, άδολοι (κείμ. ακέραιοι) σαν τα περιστέρια. Ορισμένοι χρησιμοποιούν πονηρία, για ν' αυξάνουν τις εκκλησίες τους εις βάρος άλλων εκκλησιών. Ο Χριστός θα τους καταδικάσει.

— Ας είστε τουλάχιστον ειλικρινείς: Όσοι νομίζετε ότι μόνο η εκκλησία σας είναι η καλύτερη απ' όλες, μείνετε στην εκκλησία σας και μην έχετε επαφές με αδελφούς άλλων εκκλησιών. Κάνετε έργο μόνο για την ομολογία σας. Γιατί συμπεριφέρεστε δόλια, κάνοντας δήθεν τους «οικουμενικούς», ενώ στην πραγματικότητα έχετε άλλους σκοπούς διαφορετικούς από αυτόν της ένωσης; Πηγαίνετε στον κόσμο, στους άπιστους να κηρύξετε, να σώσετε ανθρώπους και να γεμίσετε τις εκκλησίες σας, όχι στους πιστούς.

Ο απ. Παύλος εφιστά την προσοχή σε μια τέτοια δόλια συμπεριφορά. Καυτηριάζοντας τη συμπεριφορά ορισμένων ψευδαποστόλων που προσπαθούσαν να του «κλέψουν πρόβατα», έλεγε: «Εμείς δε θα καυχηθούμε έξω από την περιοχή που μας καθόρισε ο Θεός, φθάνοντας μέχρι σ' εσάς. Δεν υπερεκτεινόμαστε σαν να μην είχαμε φτάσει μέχρι σ' εσάς. Διότι φτάσαμε μέχρι και σ' εσάς με τα καλά νέα του Χριστού. Διότι δεν καυχόμαστε έξω από τα όρια μας στους κόπους άλλων, αλλά ελπίζουμε, αυξάνοντας η πίστη σας, να επεκταθούμε μεταξύ σας πάρα πολύ μέσα στα όρια μας, ώστε να ευαγγελίσουμε και άλλους πέραν από σας και να μην καυχόμαστε μπαίνοντας μέσα σε άλλου αγρό, βρίσκοντας έτοιμα πράγματα. Όποιος καυχιέται, να καυχιέται στον Κύριο. Διότι δεν είναι επιδοκιμασμένος όποιος συνιστά τον εαυτό του, αλλά όποιος τον συνιστά ο Κύριος» (Β' Κορινθ. 10:13-18). (Ελεύθερη μετάφραση). Το λάθος πάντως ορισμένων χριστιανών και η καταδικαστέα συμπεριφορά τους δεν πρέπει να μας εμποδίζει από το να εργαστούμε για την ένωση των πιστών, παρ' όλους τους κίνδυνους. Σε κάθε έργο υπάρχουν κίνδυνοι. Εμείς πρέπει να κάνουμε το θέλημα του Θεού και ν' αφήνομε στο θεό τ' αποτελέσματα. Ο συγγραφέας έζησε μια τέτοιου είδους αρνητική εμπειρία πολύ οδυνηρή στην εκκλησία του, που διαιρέθηκε λόγω της δόλιας συμπεριφοράς άλλων χριστιανών, που ήλθαν με το κάλυμμα της «αγάπης» και της «ενότητας» και στο τέλος διαίρεσαν την εκκλησία στην οποία ήταν πρεσβύτερος. Ο Θεός θα κρίνει τους αιρετικούς και σχισματικούς (Γαλ. 5:20).

Άλλοι μπορούν να είναι σχισματικοί, αιρετικοί, δόλιοι. Εμένα όμως δε μου επιτρέπεται να είμαι τέτοιος. Εγώ θα κάνω το θέλημα του Θεού όσο κι αν κοστίζει, όσους κίνδυνους και αν διατρέξω.

5) Εγωισμός και ζηλοτυπία των υπευθύνων των εκκλησιών.

Αδέλφια μου, κοιτάζτε το αμερόληπτο και απαλλαγμένο από κάθε κομματισμό πνεύμα του Ιησού, ο οποίος μας δείχνει πώς να συμπεριφερόμαστε απέναντι σ' εκείνους που δεν ακολουθούν την ομάδα μας ή το κίνημα ή την εκκλησία στην οποία ανήκομε:

«Ο Ιωάννης αποκρίθηκε και είπε: — Διδάσκαλε είδαμε κάποιον που έβγαζε δαιμόνια στο όνομα σου και τον εμποδίσαμε, γιατί δε μας ακολουθεί.

Του απάντησε τότε ο Ιησούς: — Μην τον εμποδίζετε, γιατί όποιος δεν είναι εναντίον σας είναι με το μέρος σας». (Λουκάς 9:49-50).

Ο Ιωάννης έδειξε μια λαθεμένη ζηλοτυπία για την ομάδα του, έστω κι αν σ⁵ αυτήν την ομάδα αρχηγός ήταν ο ίδιος ο Ιησούς! Οι υπεύθυνοι των διαφόρων εκκλησιών (παπάδες, επίσκοποι, πρεσβύτεροι, ποιμένες κτλ.) είναι υπεύθυνοι ενώπιον του Θεού για τη συμπεριφορά τους, ιδίως για τη σημερινή κατάσταση της διαίρεσης της Εκκλησίας. Κάθε υπεύθυνος εκκλησίας πρέπει ν' αναρωτηθεί: «Για ποιον εργάζομαι; Για μένα, για τον εαυτό μου, για την εκκλησία μου, για τη δογματική μου απόχρωση ή για τον Κύριο; Μ' ενδιαφέρει η επιτυχία του έργου μου ή η επιτυχία του έργου του Κυρίου»;

Είναι πολύ δελεαστικό να έχει κανείς από κάτω άλλους που να τον θαυμάζουν για τις ρητορικές του ικανότητες ή για το ότι εκθέτει καθαρά τη χριστιανική διδασκαλία. Καθένας θέλει να είναι ο «ήλιος γύρω από τον οποίο γυρνούν οι πλανήτες» (Νίτσε), θέλει να είναι το κέντρο της προσοχής και του θαυμασμού των άλλων. Αυτό το πνεύμα όμως είναι πολύ εγωιστικό, υπερήφανο, έστω κι αν όποιος το έχει το κάνει ασυνείδητα. Προσεύχομαι ο Θεός ν' ανοίξει τις καρδιές και το νου πολλών υπευθύνων διαφόρων εκκλησιών, ώστε να κάνουν μια ειλικρινή και τίμια αυτοκριτική, και με το φως του Αγ. Πνεύματος να δουν σε τι κατάσταση βρίσκονται ενώπιον του Θεού. Γιατί μπορεί να είναι εμπόδιο στο δρόμο και στο σχέδιο του Θεού για την Εκκλησία Του.

- Μη θέλετε, αδελφοί μου, να «κατέχετε» τους άλλους αδελφούς σας. Μη θέλετε να τους χειρίζεστε. Δεν είναι κτήμα σας, είναι κτήμα του Κυρίου. Προσοχή λοιπόν από το κτητικό πνεύμα. Είναι εγωισμός.

6) Παρεξηγήσεις της συμπεριφοράς μας από άλλους Χριστιανούς.

Αυτή η παράγραφος απευθύνεται σε όσους έχουν ανοικτό πνεύμα και θέλουν ειλικρινά να εργαστούν για την ένωση των Χριστιανών.

— Αδελφέ μου, εσύ που πονάς γι' αυτήν την κατάσταση της Εκκλησίας και θέλεις να κάνεις κάτι για την ένωση, αν βρεις - όπως είναι φυσικό να βρεις - αντίσταση μέσα στην ίδια σου την εκκλησία από άλλους αδελφούς ή από αδελφούς άλλων εκκλησιών, από τους υπεύθυνους της εκκλησίας σου ή από τους υπεύθυνους άλλων εκκλησιών κτλ., μην απογοητεύεσαι. Είναι φυσικό κάθε καινούργιος οραματισμός να

συναντά αντίδραση. Μην ταράζεσαι, μην ανησυχείς, μην κατηγορείς κανένα. Μην κατηγορείς τους άλλους Χριστιανούς σαν «στενά πνεύματα», «μικρόνυχους», «δογματιστές», κτλ. Προσευχήσου. Σ' άλλο κεφάλαιο δώσαμε θέματα για προσευχή. Το έργο δεν είναι δικό σου και δικό μου, είναι του Χριστού. Αυτός θα ενώσει την Εκκλησία Του. Αυτός θα σου δώσει σοφία, να αποφύγεις λάθη και παγίδες, που είναι αναπόφευκτες. Ο Διάβολος δε θέλει την ένωση των παιδιών του Θεού. Τρέμει κάτι τέτοιο. Ξέρει ότι η ένωση των πιστών είναι φοβερή μαρτυρία στον κόσμο. Το βασίλειό του κινδυνεύει. Γι' αυτό θα κάνει ό,τι μπορεί για να κρατάει χωρισμένους τους πιστούς ή ν' αυξάνει το χάσμα μεταξύ τους. Αλλά το Πνεύμα του Θεού επαγρυπνεί: «Αν ο Θεός είναι μαζί μας, ποιος μπορεί να είναι εναντίον μας»; (Ρωμ. 8:31). Ο Διάβολος θα επηρεάσει πιστούς με στενό πνεύμα να σου επιτεθούν. Θ' ακούσεις κριτικές δίκαιες ή άδικες. Μην φοβάσαι. Είναι στο πρόγραμμα. Μην απομακρυνθείς από την εκκλησία σου, σκεφτόμενος να ενωθείς με άλλους Χριστιανούς που έχουν πιο ανοικτό πνεύμα. Ή ακόμα χειρότερα να προκαλέσεις σχίσμα μέσα στην εκκλησία σου μεταξύ «στενών» και «ανοικτών» αδελφών. Ο Θεός δε μας κάλεσε σε εύκολο έργο. Το έργο θα είναι δύσκολο και μακρύ. Εκεί που πίστευες στο Χριστό, εκεί μείνε. Πρέπει να είσαι ο καλός σπόρος, το ζυμάρι που θα ζυμώσει το αλεύρι. Με αγάπη, σωφροσύνη, πραότητα, υποταγή, χωρίς αλαζονικό πνεύμα ή περιφρόνηση για όσους νομίζεις «στενούς» αδελφούς, θα δώσεις τη μαρτυρία σου, θα εξηγήσεις τι πιστεύεις. Και μέσα από την εκκλησία σου αν βρεις άλλους που να έχουν τον ίδιο οραματισμό, προσευχήσου μαζί μ' αυτούς γι' αυτό το θέμα.

Προσοχή να μην πέσετε σε κριτικές εναντίον άλλων αδελφών. Ο Διάβολος πολλές φορές χρησιμοποίησε αυτόν τον τρόπο. Δεν πρέπει, για να ενώσεις σ' ένα μέρος, να σχίσεις από το άλλο. Ο κίνδυνος είναι μεγάλος. Ζήτησε από τον Κύριο να σου δώσει ΥΠΟΜΟΝΗ, πολλή υπομονή.

Ίσως να συναντήσεις αντίδραση περισσότερο από τους ηλικιωμένους αδελφούς. Ο άνθρωπος όταν γερνάει, γίνεται πάντα πιο συντηρητικός. Μην ανησυχείς. Άστα όλα στον Κύριο. Αυτός θα διαλύσει τις αμφιβολίες και θα δώσει στους άλλους πιστούς της εκκλησίας σου να καταλάβουν τι εννοείς.

Στο μεταξύ προσευχήσου και εργάζου για την ένωση των χριστιανών. Ο Θεός θα σου δείξει τι να κάνεις ανάλογα με την κατάσταση και την περίπτωση. Ζήτησε σοφία και οδηγία Πνεύματος Θεού. Ο Θεός θα σου δώσει. (Ιακώβ. 1:5-8). Πάρε για σένα αυτό το εδάφιο:

- Μακάριοι οι ειρηνοποιοί, γιατί αυτοί θα ονομαστούν: «Γιοι του Θεού». (Ματθ. 5:9).

Μερικά από τα βασικά θέματα που χωρίζουν σήμερα τις ευαγγελικές εκκλησίες στην Ελλάδα και πώς να τα ξεπεράσουμε.

Νομίζουμε ότι δύο από τα πιο βασικά θέματα που χωρίζουν σήμερα τις ευαγγελικές εκκλησίες στην Ελλάδα, είναι τα εξής:

1) Το βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος που χωρίζει τους Πεντηκοστιανούς ευαγγελικούς απ' όλους τους άλλους.

2) Το λεγόμενο «κενωτικό πρόβλημα» που χωρίζει σήμερα τις δύο μεγαλύτερες ευαγγελικές, μη πεντηκοστιανές, εκκλησίες στην Ελλάδα.

Δεν έχει σκοπό το άρθρο αυτό να πάρει δογματική θέση ή να υποδείξει το ορθόν της μιας ή της άλλης θέσεως. Ο σκοπός του είναι να δείξει ότι το χάσμα μεταξύ πιστών, που υποστηρίζουν εκατέρωθεν τις δυο αυτές διδασκαλίες, δεν είναι και τόσο μεγάλο όσο φαίνεται εκ πρώτης όψεως, τουλάχιστο μεταξύ καλοπροαίρετων πιστών, έστω και αν ο καθένας είναι πεισμένος για το ορθόν της γνώμης του.

Η γνώμη του συγγραφέα είναι ότι σε όλες τις κατονομασίες και δογματικές ομολογίες υπάρχουν πιστοί που έχουν κλειστό και άλλοι ανοικτό πνεύμα.

Οι πρώτοι είναι φανατικοί και θεωρούν ότι η ομολογία τους είναι η ορθότερη στον κόσμο, αν δεν τη θεωρούν και τη μόνη αληθινή του Χριστού Εκκλησία. Με αυτούς βέβαια είναι δύσκολο να συζητήσει κανείς την ενότητα των πιστών. Γιατί θα ήθελαν να γίνουν όλοι οι άλλοι σαν κι αυτούς, για να έχουν κοινωνία μαζί τους.

Οι άλλοι που είναι ανοικτοί δέχονται ότι και σε άλλες ομολογίες υπάρχουν πιστοί άνθρωποι με τους οποίους μπορούν να συνεργαστούν, αλλά φυσικό είναι να παραμένουν στην κατονομασία τους, διότι τους εκφράζει καλύτερα η ομολογία στην οποία ανήκουν.

Αυτή η παράγραφος απευθύνεται σ' αυτούς τους δεύτερους. Για «βάπτισμα του Αγ. Πνεύματος», σύμφωνα με την κλασική πεντηκοστιανή διδασκαλία, εννοείται η πρώτη πλήρωση του Πνεύματος που λαμβάνει ένας πιστός μετά την αναγέννηση. Είναι δηλαδή μια δεύτερη βασική εμπειρία στη ζωή του πιστού, που του δίνει δύναμη στη μαρτυρία και του ανοίγει την πόρτα, για να δεχτεί τα διάφορα πνευματικά χαρίσματα. Αυτό το βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος εκδηλώνεται εξωτερικά με ομιλία άγνωστων γλωσσών. Συνήθως είναι άγνωστη και για τον ομιλούντα και γι' αυτούς που τον ακούνε. Υπάρχει φυσικά μια ποικιλία γνώμων πάνω σε αυτό το θέμα, αλλά βασικά αυτό εννοείται ως βάπτισμα Αγ. Πνεύματος από τους πεντηκοστιανούς και τους χαρισματικούς αδελφούς! Οι μη πεντηκοστιανές ευαγγελικές εκκλησίες θεωρούν ότι το βάπτισμα του Αγ. Πνεύματος ισοδυναμεί με την αναγέννηση. Δε θεωρούν ότι αναγκαστικά συμβαίνει και πλήρωση πνεύματος εκείνη τη στιγμή. Τα χαρίσματα του Αγ. Πνεύματος

είναι ανεξάρτητα από οποιαδήποτε πνευματική ιδιαίτερη εμπειρία και δίνονται άμεσα στον πιστό από τη στιγμή που αναγεννιέται. Μπορεί να αποκαλυφθούν όμως αργότερα. Οι πιστοί αυτών των εκκλησιών συστήνουν πάντως και συμβουλεύουν την ανάγκη του πιστού να είναι συνεχώς γεμάτος από το Αγ. Πνεύμα, σύμφωνα με το εδάφιο Εφεσίους 5:18. «Πληρούσθε πνεύματος αγίου...».

Δε συνδέουν την πλήρωση του Αγ. Πνεύματος με την ομιλία των γλωσσών, αλλά με την εκδήλωση του καρπού του Πνεύματος σύμφωνα με το Γαλατάς 5:22-23. «Ο καρπός του Πνεύματος είναι αγάπη, χαρά, ειρήνη,...».

Αν ένας πεντηκοστιανός ευαγγελικός είναι απολύτως πεισμένος για την ορθότητα μόνο του δόγματος του, είναι δύσκολη η συζήτηση μαζί του. Υπάρχουν όμως και πεντηκοστιανοί πιστοί που πιστεύουν ότι μπορεί κανείς να δεχτεί το λεγόμενο «βάπτισμα του Αγ. Πνεύματος» και χωρίς να εκφραστεί με γλώσσες. Με αυτούς τους αδελφούς είναι δυνατός περισσότερος διάλογος.

Η γνώμη του συγγραφέα είναι ότι στην Καινή Διαθήκη υπάρχουν δυο τύποι πλήρωσης Αγ. Πνεύματος: α) Ένας τύπος «δυναμικός», δυνατής μορφής, έχοντας ως σκοπό τη θαρραλέα μαρτυρία των χριστιανών, μακράς σχετικώς διαρκείας, συχνά συνδεδεμένος με υπερφυσικές εκδηλώσεις, που εκφράζεται με το ρήμα «πίμπλημι» (π.χ. πλησθείς Πνεύματος Αγίου...). Αυτού του είδους η πληρότητα δύναται να επαναληφθεί, οσάκις ο Θεός το θεωρεί αναγκαίο. Παραδείγματα: Λουκάς 1:67, Πράξεις 2:4,4:31,9:17,13:9-12 (ρήμα πίμπλημι). Ρήμα «πίπτω»: Πράξεις 10:44, ρήμα «εκχέω»: Πράξης 2:33, 10:45.

β) Ένας τύπος «στατικός» πλήρωσης Αγ. Πνεύματος, κατά την οποία αυτός που την έχει βρίσκεται σε μια κατάσταση συνεχούς πληρώσεως, μακράς διαρκείας, ανεξάρτητη από πολύ δυνατά συναισθήματα και υπερφυσικές εκδηλώσεις. Αυτή η πλήρωση έχει σχέση περισσότερο με τον καρπό τον Πνεύματος: Αγάπη, χαρά» ειρήνη, κτλ, και λιγότερο με τα υπερφυσικά χαρίσματα και βαθιές εμπειρίες. Συνδέεται συνήθως με το ρήμα πληρώω, πλήρης, στην Καινή Διαθήκη. Παραδείγματα: Πράξεις 6:5β, Εφεσίους 5:18. Βεβαίως δεν μπορούμε να χωρίσουμε με το μαχαίρι αυτά τα δύο είδη πληρώσεων, διότι το έργο του Αγ. Πνεύματος είναι ενιαίο. (Βλέπε Πράξεις 7:55). Καλό όμως είναι να έχουμε υπόψη μας τις δύο αυτές διαφορετικές εκδηλώσεις πλήρωσης τον Αγ. Πνεύματος, για να καταλαβαίνουμε τις διαφορετικές εν Πνεύματι εμπειρίες των αδελφών μας εν Χριστώ. Ο πρώτος, δυναμικός τύπος πλήρωσης Αγ. Πνεύματος, είναι αυτός που τονίζουν οι πεντηκοστιανοί αδελφοί μας και ονομάζουν «βάπτισμα του Αγ. Πνεύματος». Ενώ το δεύτερο τύπο τονίζουν οι μη πεντηκοστιανές εκκλησίες.

Απευθυνόμενος στους μη πεντηκοστιανούς ευαγγελικούς θα έλεγα: Όταν ακούτε να ομιλούν οι αδελφοί σας πεντηκοστιανοί για «βάπτισμα Αγ. Πνεύματος», ας μη σας σηκώνεται η τρίχα, κραυγάζοντας ότι αυτό είναι αίρεση. Σκεφτείτε ότι σύμφωνα με τη δική σας διδασκαλία εννοούν μία πλήρωση Αγ. Πνεύματος δυνατού τύπου. Χρησιμοποιούν διαφορετική ορολογία από εσάς. Άσχετα αν βιβλικά είναι ορθός ή όχι ο όρος «βάπτισμα του Αγ. Πνεύματος» σε αυτήν την εμπειρία που έχουν. Το Θεό τον ενδιαφέρει περισσότερο η ουσία και λιγότερο τα λόγια και η ορολογία. Όσον αφορά τις «γλώσσες» που μιλάνε, παραδέχομαι ότι συχνά είναι ψυχικής και όχι πνευματικής προελεύσεως. **Σπάνια όμως προέρχονται από πονηρά πνεύματα, όπως πολλοί από σας νομίζουν.** Ο Θεός δεν αφήνει τα παιδιά Του, που Τον επικαλούνται, στα χέρια του Διαβόλου, έστω κι αν αυτά κάνουν λάθος σε μια ορισμένη δευτερεύουσα βιβλική διδασκαλία. Πιστεύω όμως ότι πράγματι υπάρχουν περισσότερα άτομα που μιλούν αυτές τις γλώσσες στις πεντηκοστιανές εκκλησίες παρά σε μη πεντηκοστιανές, για τον απλούστατο λόγο ότι αυτοί οι αδελφοί μας το ζητούν και πιστεύουν ότι ο Κύριος μπορεί να τους δώσει αυτό το χάρισμα. Ο Κύριος δεν είπε ότι αν έχουμε πίστη σαν κόκκο σινάπεως, θα μετακινήσουμε βουνά; Δεν είπε, οτιδήποτε ζητήσουμε στο όνομά Του θα μας το δώσει; Γιατί λοιπόν να μη δώσει ένα πνευματικό χάρισμα που σε τελευταία ανάλυση οικοδομεί αυτόν που το έχει; Μάλιστα ο απ. Παύλος έλεγε ότι θα ήθελε ακόμη και όλοι οι Χριστιανοί να ομιλούν γλώσσες. (Α' Κορινθ. 14:4-5).

Απευθυνόμενος όμως και στους πεντηκοστιανούς ευαγγελικούς λέγω: Πιστέψετε ότι και οι αδελφοί σας άλλων ομολογιών μπορεί να έχουν λάβει αυτήν την εμπειρία δυνατού τύπου πλήρωσης Αγ. Πνεύματος που λάβατε κι εσείς, ανεξάρτητα από το αν το ονομάζουν «βάπτισμα Πνεύματος» ή αν ομίλησαν σε γλώσσες. Διότι το βασικό είναι η πλήρωση του Πνεύματος και όχι οι εκδηλώσεις αυτές καθ' εαυτές. Όπως ξέρετε και δαιμονισμένοι μπορούν να μιλήσουν σε ξένες γλώσσες. Δεν είναι λοιπόν πάντοτε η ομιλία γλωσσών εκδήλωση πλήρωσης με το 'Αγ. Πνεύμα. Η γνώμη πάντως του συγγραφέα είναι ότι το 'Αγ. Πνεύμα δίνει διαφορετικές εκδηλώσεις και εμπειρίες σε κάθε πιστό, και δεν είναι σωστό να τυποποιήσουμε την πλήρωση του Αγ. Πνεύματος σε μια και μόνη εκδήλωση. Ας προσευχόμαστε, αδελφοί μου, όλοι να είμαστε πλήρεις Πνεύματος Αγίου. Και ας αφήσουμε στο Θεό ελευθερία στις εμπειρίες και εκδηλώσεις που θέλει να μας δώσει.

Ο συγγραφέας, ενώ μιλά έτσι, δεν ντρέπεται να ανακοινώσει ανοικτά σε όλους ότι ο Κύριος ευαρεστήθηκε να του χορηγήσει αυτό το χάρισμα των γλωσσών, μετά από 13 περίπου χρόνια πίστης στο Χριστό και χωρίς να ενστερνίζεται την πεντηκοστιανή διδασκαλία. Και ευχαριστεί το Θεό γι' αυτό το χάρισμα, διότι ήταν πράγματι προς οικοδομή του.

Μια σημείωση: Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι ο Λόγος του Θεού δε μας προτρέπει ούτε μας επιτρέπει να προσευχόμαστε για να λάβουμε ένα χάρισμα, αλλά ότι έχουμε ήδη όλοι χαρίσματα χωρίς να τα ζητήσουμε. Αυτή όμως η γνώμη αντιτίθεται στα λόγια του απ. Παύλου στο Α' Κορινθ. 14:1,13. Ο Λόγος του Θεού πουθενά **δεν απαγορεύει** να ζητήσουμε ένα χάρισμα. Βεβαίως έχουμε και χαρίσματα, χωρίς να τα ζητήσουμε, από τη στιγμή της αναγέννησης. (Α' Κορ. 12:7, 11). Αλλά μπορούμε να ζητήσουμε και νέα χαρίσματα.

Και τώρα ας έλθουμε στο λεγόμενο «κενωτικό πρόβλημα», που χωρίζει τις μη πεντηκοστιανές ευαγγελικές εκκλησίες στην Ελλάδα. Απ' ό,τι γνωρίζω, μόνο στην Ελλάδα έχει γίνει τόσο μεγάλο αυτό το ζήτημα, ώστε να χωρίζει αδελφούς αναμεταξύ τους. Σε άλλες χώρες ούτε καν γνωρίζουν ότι υπάρχει. Ορισμένοι λοιπόν ευαγγελικοί αδελφοί μας υποστηρίζουν τη θεωρία της «κένωσης» του Ιησού Χριστού από τη θεότητα Του καθ' όσο χρόνο βρισκόταν πάνω σ' αυτήν τη γη. Πιστεύουν δηλαδή ότι κατά την πρώτη παρουσία Του, που ήλθε στη γη, ο Ιησούς Χριστός ήταν απλώς και μόνο «άνθρωπος», διότι θεληματικά παραιτήθηκε από τη θεότητα Του, δεν ήταν δηλαδή «Θεάνθρωπος». Εξαρτιόταν λοιπόν πλήρως και αποκλειστικώς από το Θεό Πατέρα, για να κάνει τα πάντα στη γήινη ζωή Του. Βρίσκουν ότι αυτή η θεωρία έχει μεγάλη σημασία στην πρακτική της εφαρμογή, διότι έτσι και όλοι οι πιστοί του Χριστού, που είναι «άνθρωποι», μπορούν να ζήσουν πλήρως την εν Χριστώ ζωή πάνω στη γη και ν' αυξηθούν στον αγιασμό έχοντας επικοινωνία μαζί Του, ακριβώς όπως ο Ιησούς είχε επικοινωνία με τον Πατέρα, χωρίς να έχει «από μέσα Του» τη δύναμη να ζήσει αυτήν την άγια ζωή. Οι αντίθετοι φωνάζουν ότι αυτό είναι αίρεση και ότι αδικεί την προσωπικότητα του Σωτήρα μας τέτοια θεωρία. Ο Χριστός ήταν «Θεάνθρωπος», λένε.

Υπάρχουν φανατικοί υποστηρικτές και της μιας και της άλλης θεωρίας. Βέβαια πρέπει να παραδεχτούμε ότι η θεωρία της «κένωσης» είναι πρόσφατη στην ιστορία της Εκκλησίας. Και βιβλικά βασίζεται σ' ένα μόνο καθαρό εδάφιο σε όλη την Αγ. Γραφή που χρησιμοποιεί τη λέξη «κένωση». Το Φιλιπησίους 2:7. Αυτό το εδάφιο τα δύο αντίθετα μέρη το ερμηνεύουν διαφορετικά. Όμως και πάλι επαναλαμβάνω ο σκοπός αυτού του βιβλίου δεν είναι ο έλεγχος διαφόρων δογματικών διδασκαλιών ή η υποστήριξη αυτών.

Θα ήθελα λοιπόν να στρέψουμε κάπου αλλού την προσοχή μας, σε δύο βασικά εδάφια που μας αποτρέπουν να μαχόμαστε πάνω στη φύση του Χριστού, όσο ήταν τουλάχιστον πάνω στη γη. Το πρώτο είναι: Ματθ. 11:27. Ο Χριστός εδώ λέγει: «Όλα μου παραδόθηκαν από τον Πατέρα μου και κανείς δε γνωρίζει καλά τον Υιό παρά ο Πατέρας, ούτε τον Πατέρα γνωρίζει κανείς καλά παρά ο Υιός και εκείνος στον οποίο ο Υιός θέλει να τον αποκαλύψει».

Αφού λοιπόν ο ίδιος ο Χριστός παραδέχεται ότι μόνο ο Πατέρας Του τον γνωρίζει βαθιά, γιατί εμείς οι άνθρωποι ξεπέφταμε σε φιλοσοφικο-θεολογικές αναζητήσεις, που μόνο δυσκολίες και αντιθέσεις μεταξύ πιστών μπορούν να επιφέρουν; Βέβαια είναι αλήθεια ότι ο Χριστός είπε ότι σ' εκείνους που Τον αγαπούν, τηρώντας τις εντολές Του, κι εκείνος θα τους αγαπήσει και θα τους φανερώσει τον εαυτόν Του (Ιωάν. 14:21). Πότε όμως; Αυτό δεν το καθορίζει. Λέγει: «Εμφανίσω αυτό εμαυτόν». Χρησιμοποιεί χρόνο μέλλοντα, δεν είναι όμως ξεκαθαρισμένη η στιγμή. Μπορεί να συμβεί στον ουρανό και όχι εδώ στη γη. Και πιστεύουμε ότι πράγματι η πλήρης γνώση του Υιού του Θεού μόνο στον ουρανό θα συμβεί, μαζί με την τελείωση μας σε πολλά άλλα πράγματα. Ας μην τσακωνόμαστε λοιπόν πρόωρα. Αλλά υπάρχει και δεύτερο εδάφιο: Μιλώντας ο απ. Παύλος για την κατά σάρκα, τη γήινη ανθρώπινη φύση λέγει: «Ωστε ημείς από του νυν ουδένα οίδαμεν κατά σάρκα. Ει δε και εγνώκαμεν κατά σάρκα Χριστόν, αλλά νυν ουκέτι γινώσκομεν. Ωστε ει τις εν Χριστώ καινή κτίσις. Τα αρχαία παρήλθεν, ιδού γέγονεν καινά τα πάντα». (Β' Κορινθ. 5:16-17).

Ο απόστολος λέγει ότι από τώρα και στο εξής κανένα δε γνωρίζει κατά σάρκα, δηλαδή στην εξωτερική ανθρώπινη μορφή του. Και αν γνωρίσαμε κάποτε το Χριστό κατά σάρκα, τώρα δεν τον γνωρίζουμε πλέον έτσι. Αφού λοιπόν ο απ. Παύλος δε μας συστήνει να γνωρίζουμε κατά σάρκα το Χριστό, πώς ήταν δηλαδή ενόσω ζούσε πάνω στη γη, γιατί ορισμένοι επιμένουν τόσο πολύ σ' αυτό το θέμα; Ας προσέξουμε μάλλον τι είναι ΤΩΡΑ ο Χριστός στη δόξα Του. Διότι τώρα βρίσκεται στα δεξιά του Πατέρα, με ανθρώπινο ανανεωμένο πνευματικό σώμα, μαζί με πλήρη την όλη θεότητά Του. Ας συγκεντρωθούμε λοιπόν σ' αυτό που είναι **τώρα** ο Χριστός και όχι στο τι ήταν!

Οι αδελφοί μας που πιστεύουν στην «κένωση» του Χριστού, ας αναλογιστούν τα εξής: Όπως αυτοί επικεντρώνουν την προσοχή τους στην ανθρώπινη φύση του Ιησού Χριστού και προσπαθούν να εξομοιωθούν μαζί Του στην ανθρωπότητά Του, μιμούμενοι την υποταγή Του στον Πατέρα, για να ζήσουν έτσι την πνευματική τους ζωή, οι άλλοι βασιζόμενοι στα λόγια του απ. Πέτρου ότι «γίναμε κοινωνοί θείας φύσεως» (Β' Πέτρου 1:4), προσπαθούν να εξομοιωθούν στη θεία φύση με το Χριστό και έτσι κατ' αυτόν τον τρόπο να ζήσουν μια νικηφόρα ζωή πίστης. Βλέπουμε λοιπόν ότι οι «κενωτικοί» εξομοιώνονται με το Χριστό στο ανθρώπινο επίπεδο. Ενώ οι «αντικενωτικοί» στο θείο επίπεδο. Νομίζουμε ότι από πρακτικής πλευράς θα έχουμε τα ίδια αποτελέσματα στην πνευματική μας ζωή. Διότι το βασικό είναι να ταυτιστούμε με το Χριστό. Όσοι λοιπόν πιστοί έχουν ανοικτό πνεύμα, ας μην επιτρέπουν αυτές οι διαφορές να τους

χωρίζουν. Αλλά να δείχνουν κατανόηση στην πίστη του άλλου. Αυτά τα θέματα δεν είναι τόσο βασικά ούτε σωτηριακά, για να προκαλούν διαιρέσεις. Και βρίσκουμε πιστούς άγιους και αφιερωμένους σε αμφότερα τα μέρη.

3) Ο απόλυτος προορισμός και η ελεύθερη θέληση του ανθρώπου.

Αυτό είναι επίσης ένα δύσκολο θέμα, που σκέφτηκα πολύ αν πρέπει να το συζητήσω. Αλλά επειδή πολλοί αδελφοί μου το ζήτησαν, θα προσπαθήσω να δώσω τη γνώμη μου με τη χάρη του Θεού.

Νομίζω ότι και σ' αυτό το θέμα, όπως σε πολλά άλλα, είναι εύκολο να πάρει κανείς ακραίες θέσεις ή να κάνει ανθρώπινους συλλογισμούς που να είναι φαινομενικά σωστοί, αλλά δε βασίζονται στη λογική της πλήρους βιβλικής διδασκαλίας. Πέφτομε έτσι κι εδώ στο συνηθισμένο σφάλμα της αίρεσης (= διάλεγμα). Νομίζω ότι, για να σκεφτούμε σωστά πάνω σ' αυτό το θέμα, πρέπει να έχουμε υπόψη μας δύο βασικά σημεία: Πρώτο, την απόλυτη κυριαρχία του Θεού στη φύση και στην ανθρώπινη ιστορία. Δεύτερο, την ελευθερία ηθικής εκλογής και ευθύνης, που ο Θεός χορήγησε στον άνθρωπο ως δημιούργημά Του κατ' εικόνα και ομοίωση Του.

Το θέμα του προορισμού του ανθρώπου πρέπει να το κοιτάζουμε σε σχέση με την κυριαρχία του Θεού επί της εκλογής των πιστών προ πάντων των αιώνων. Ο Θεός είναι απόλυτα κυρίαρχος όσον αφορά την εκλογή των σωσμένων ανθρώπων για αιώνια ζωή. Το ζήτημα είναι ο **τρόπος** με τον οποίο ο Θεός ευδόκησε να διαλέξει τους δικούς Του.

Οι θιασώτες του απόλυτου προορισμού βλέπουν τον άνθρωπο τελείως ανίκανο στο παραμικρό, για να κάνει οτιδήποτε για τη σωτηρία του. Ούτε ακόμη και για βούληση ηθικής εκλογής. Ούτε ακόμη να έχει και την παραμικρότερη θέληση να γνωρίσει και να υπακούσει στο Θεό. Δίνουν την ιδέα ότι βλέπουν το Θεό σαν ένα είδος απόλυτου μονάρχη-δεσπότη, που κάνει τις επιλογές του με αυθαίρετα κριτήρια.

Από την άλλη πλευρά οι θιασώτες της πλήρους ελευθερίας του ανθρώπου φτάνουν στο σημείο, τουλάχιστον οι πιο εξτρεμιστές από αυτούς, να μειώσουν την απόλυτη κυριαρχία του Θεού ή να θεωρήσουν ότι ο Θεός δεν είναι απολύτως παντογνώστης, δε γνωρίζει δηλαδή απολύτως το μέλλον, αλλά μερικώς, και τούτο διότι δεν μπορεί να προβλέψει τις ανθρώπινες ενέργειες πλήρως, λένε, αφού ο άνθρωπος είναι ελεύθερος στις εκλογές του. Χωρίς να θέλω να κάνω μια πλήρη θεολογική μελέτη, που ξεφεύγει το σκοπό του μικρού αυτού βιβλίου, νομίζω ότι και οι δύο αυτές θέσεις είναι ακραίες και λαθεμένες.

Η Γραφή αναφέρει και τα δύο αυτά θέματα: Δηλαδή, και την απόλυτη κυριαρχία του Θεού και την ελευθερία ηθικής εκλογής του ανθρώπου, να λατρεύει ή ν' απορρίψει το Θεό στη ζωή του. Όσον αφορά την ελευθερία εκλογής του ανθρώπου στο να διαλέξει το θέλημα του Θεού στη ζωή του, το βλέπουμε σε πολυάριθμα εδάφια της Γραφής: «Διαμαρτύρομαι προς εσάς σήμερα τον ουρανό και την γην, ότι έθεσα ενώπιόν σας την ζωήν και τον θάνατον, την ευλογίαν και την κατάραν. Δια τούτο εκλέξατε την ζωήν, δια να ζήτε συ και το σπέρμα σου» (Δευτερονόμιο 30:19). «Μετανοήσατε, και επιστρέψατε από πασών των ανομιών υμών' και δεν θέλει είσθαι εις εσάς η ανομία εις απώλειαν. Απορρίψατε αφ' υμών πάσας τας ανομίας υμών, τας οποίας ηγομίσατε εις εμέ, και κάμετε εις σεαυτούς νέαν καρδίαν και νέον πνεύμα. Και δια τι να αποθάνητε, οίκος Ισραήλ; Διότι εγώ δεν θέλω τον θάνατον του αποθνήσκοντος, λέγει Κύριος ο Θεός. Δια τούτο επιστρέψατε, και ζήσατε». (Ιεζεκιήλ 18:30-32).

Πιστεύω ότι μέσα στην απόλυτη ελευθερία Του ο Θεός αποφάσισε να προορίσει για σωτηρία όσους ήξερε προ πάντων των αιώνων ότι, όταν θα άκουγαν το κάλεσμα της μετάνοιας και πίστης στον Ιησού Χριστό, θα πίστευαν σ' Αυτόν και έτσι θα αναγεννιόνταν προς σωτηρία.

«Γιατί εκείνους που προγνώρισε, αυτούς και προόρισε να γίνουν ομοιόμορφοι προς την εικόνα του Υιού Του... Εκείνους που προόρισε, αυτούς και κάλεσε, και εκείνους που κάλεσε, αυτούς και δικαίωσε, εκείνους που δικαίωσε, αυτούς και δόξασε». (Ρωμαίους 8:29-30).

Αλλά και η απόλυτη κυριαρχία του Θεού φαίνεται από τα ακόλουθα λόγια του βασιλιά Ναβουχοδονόσορα, όταν θεραπεύτηκε από την επταετή παραφροσύνη του:

«Και στο τέλος των ημερών, εγώ ο Ναβουχοδονόσορας σήκωσα τα μάτια μου στον ουρανό και το λογικό μου επέστρεψε, κι ευλόγησα τον Ύψιστο και επαίνεσα και δόξασα αυτόν που είναι ζωντανός αιωνίως, του οποίου η εξουσία είναι εξουσία αιώνια και η Βασιλεία Του διαρκεί από γενιά σε γενιά. Και όλοι οι κάτοικοι της γης λογίζονται ενώπιον του σαν τίποτα. Και κατά τη θέληση Του πράττει στο στράτευμα τ' ουρανού και στους κατοίκους της γης. Και δεν υπάρχει αυτός που να εμποδίζει το χέρι Του ή να του λέγει: «Τι κάνεις»; (Δανιήλ 4:34-35). Επίσης ο απ. Παύλος στο 9ο κεφάλαιο της προς Ρωμαίους επιστολής λέγει: «Δεν εξαρτάται από τη θέληση ή την προσπάθεια του ανθρώπου, αλλά από το έλεος του Θεού... Άρα λοιπόν όποιον θέλει ελεεί και όποιον θέλει τον κάνει σκληρό. Θα μου πεις όμως: «Γιατί κατηγορείς ακόμη; Διότι ποιος μπορεί ν' αντισταθεί στη θέληση Του»; Αλλά ποιος είσαι εσύ, ώ άνθρωπε, που αντιλέγεις στο Θεό; Μήπως θα πει το πλάσμα στον πλάστη: «Γιατί με έπλασες έτσι»; Ή μήπως δεν μπορεί ο κεραμοποιός να κάνει ό,τι θέλει με τον πηλό και από την ίδια μάζα να κάνει ένα αγγείο για σπουδαία χρήση και άλλο για ευτελή; Τι θα πεις αν ο Θεός, θέλοντας να δείξει την οργή Του και να κάνει γνωστή τη δύναμη Του,

ανέχτηκε με πολλή μακροθυμία σκευή οργής παρασκευασμένα για καταστροφή και τούτο, για να κάνει γνωστό τον πλούτο της δόξας Του σε σκευή ελέους, που προετοίμασε για τη δόξα αυτή, τους οποίους, δηλαδή εμάς, κάλεσε όχι μόνο από τους Ιουδαίους, αλλά και από τους εθνικούς» (Ρωμ. 9:16,18, 19-24).

Αυτά τα λόγια του αποστόλου Παύλου, μπορεί να φαίνονται απόλυτα, αλλά πρέπει να τα βλέπουμε και να τα ερμηνεύουμε κάτω από το φως των προηγούμενων εδαφίων που υποδεικνύουν την ανθρώπινη ελευθερία εκλογής ή απόρριψης του θελήματος του Θεού.

Το λάθος κατά την ταπεινή μου γνώμη είναι ότι πιστοί σε αμφότερα τα μέρη επιλέγουν ως κεντρικό σημείο του συλλογισμού τους το ένα από τα δύο σημεία, ή την κυριαρχία του Θεού ή την ανθρώπινη ελευθερία, και βάσει του ενός ή του άλλου σημείου προσπαθούν να εξηγήσουν το επόμενο. Αλλά δεν πρέπει να σκεφτόμαστε έτσι. Καλύτερα ν' αφήσουμε την «ασυμμετρία» αυτή όπως είναι, παρά να προσπαθούμε να την εξηγήσουμε. Στον ουρανό θα βρούμε τη λύση πάνω σ' αυτό το θέμα, όπως και σε πολλά άλλα μυστήρια. Γιατί η Γραφή αναφέρει και τα δύο αυτά θέματα καθαρά. Χωρίς να εξηγεί τη μεταξύ τους λογική σχέση. Αυτό λοιπόν που ο Θεός δεν εξηγεί, ας μην προσπαθούμε εμείς να εξηγήσουμε με την ανθρώπινη λογική, με ανθρώπινα τεχνάσματα, όσο λογικά και σωστά κι αν φαίνονται.

Ο Ιησούς πάντως, όπως λέγει η Γραφή, πλήρωσε για τα αμαρτήματα όλου του κόσμου και όχι μόνο για τους εκλεκτούς (Α' Ιωάν. 2:1-2). Επίσης το θέλημα του Θεού είναι να σωθούν όλοι οι άνθρωποι του κόσμου και όχι μόνο μερικοί (Α' Τιμόθεον 2:1,3-4 Β' Πέτρου 3:9).

Έπειτα η λέξη «εκλεκτός», προέρχεται μεν από το ρήμα εκλέγω, αλλά δεν έχει την έννοια του «εκλέγω αυθαίρετα». Εννοεί ότι εκλέγω διότι κάποιος είναι **ποιοτικά** καλύτερος. Είναι όπως όταν λέμε, «ένα κιλό εκλεκτά μήλα». Τα μήλα είναι εκλεκτά, όχι γιατί κάποιος τα διάλεξε αυθαίρετα, αλλά γιατί, επειδή ήταν καλύτερα, διαλέχτηκαν.

Θα ρωτήσει κανείς: Και τι καλό έχει ο αμαρτωλός άνθρωπος ενώπιον του Θεού; Θα έλεγα ότι το μόνο καλό που θα μπορούσε να έχει είναι η ειλικρίνεια στο να αναζητάει την αλήθεια και να θέλει να πράξει το θέλημα του Θεού στη ζωή του. Βέβαια και σ' αυτό τον βοηθάει ο Θεός μέσω του Αγ. Πνεύματος, στο να φτάσει δηλαδή να εμπιστευθεί στο Χριστό ως Κύριο και Σωτήρα, αλλά υπάρχει ένα ανθρώπινο μέρος που ο άνθρωπος πρέπει να κάνει οπωσδήποτε. Ο Θεός δε βιάζει τις συνειδήσεις. Και ο αμαρτωλός άνθρωπος ακόμα, δεν είναι ρομπότ και έχει τη δυνατότητα ν' απαντήσει στο κάλεσμα του Θεού ή να το αρνηθεί, εφόσον το Άγιο Πνεύμα αφυπνίσει την καρδιά του.

4) Το νηπιοβάπτισμα και το βάπτισμα των ενηλίκων.

Ένα άλλο θέμα που χωρίζει τους πιστούς, ευτυχώς όχι τόσο πολύ στη χώρα μας, είναι η χρονική τοποθέτηση του Βαπτίσματος.

Ορισμένοι θεωρούν ότι ο άνθρωπος πρέπει πρώτα να μεγαλώσει, να καταλάβει συνειδητά τι πρέπει να πιστέψει και μετά, εφόσον το δεχτεί, να βαπτιστεί. «Ο πιστεύσας και βαπτισθείς σωθήσεται», όπως είπε ο Χριστός. Άλλοι βασιζόμενοι στα λόγια του απ. Πέτρου την Πεντηκοστή, «για σας είναι η υπόσχεση και για τα παιδιά σας και για όλους όσους βρίσκονται μακριά, όσους προσκαλέσει Κύριος ο Θεός μας» (Πράξεις 2:39), θεωρούν ότι μπορούν να βαπτισθούν τα νήπια των Χριστιανών γονέων, αλλά να κατηχηθούν κατόπιν σε προσωπική πίστη, για να πιστέψουν στο Χριστό προσωπικά, ώστε ν' αναγεννηθούν. Μόνο τότε θα μπορούν να θεωρούνται πραγματικοί συνειδητοί Χριστιανοί. Υπάρχουν πολλά βιβλία και άρθρα σε διάφορα περιοδικά που υπεραμύνονται της μιας ή της άλλης θέσεως. Δεν είναι σκοπός μας βέβαια τώρα να κάνουμε μια θεολογική μελέτη επί του θέματος, ή να πάρουμε θέση υπέρ της μιας ή της άλλης διδασκαλίας. Από την προσωπική μου πείρα μπορώ να πω ότι, ενώ στην αρχή ήμουν υπέρμαχος αποκλειστικά του βαπτίσματος των ενηλίκων, από τότε που παντρεύτηκα έγινα περισσότερο διαλλακτικός επί του θέματος. Και τούτο επειδή η γυναίκα μου, που είναι πιστή γυναίκα, πίστεψε μέσα σε μια εκκλησία που εφαρμόζει το νηπιοβάπτισμα.

Η γνώμη μου είναι ένα τέτοιο θέμα δεν πρέπει να χωρίζει τους Χριστιανούς. Το συμβολιζόμενο είναι πιο βασικό από το σύμβολο. Έτσι και η έννοια που συμβολίζει το βάπτισμα είναι πιο βασική από το βάπτισμα αυτό καθ' εαυτό. Είναι δηλαδή πιο βασική η αναγέννηση (που σχετίζεται με το βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος), από το πότε πρέπει το βάπτισμα να γίνει.

Νομίζω ότι είναι καλύτερα ο άνθρωπος πρώτα να πιστεύει και ύστερα να βαπτίζεται, γιατί έτσι υπάρχουν λιγότερες πιθανότητες να δεχτούμε ως Χριστιανούς ανθρώπους μη πραγματικά αναγεννημένους, αλλά αυτό δεν είναι μια απόλυτη εγγύηση για την καθαρότητα της Εκκλησίας από τα «ζιζάνια». Βλέπουμε ότι ο Σίμωνας ο Μάγος είχε βαπτιστεί, και όμως δεν είχε πραγματικά πιστέψει και αναγεννηθεί. (Πράξεις 8:9-25). Το βάπτισμα πρέπει να είναι ένα (Εφεσίους 4:5). Ας πειστεί καθένας στην καρδιά του, ενώπιον του Θεού, αν είναι αρκετό το βάπτισμα που έκανε νήπιο, ή αν δεν το θεωρεί έγκυρο, ας βαπτιστεί ενήλικας. Είναι δικαίωμα του καθενός να πειστεί ενώπιον του Θεού. (Ρωμαίους 14:22, 23). Αλλά οπωσδήποτε κάθε Χριστιανός πρέπει να έχει βαπτισθεί τουλάχιστον μια φορά στη ζωή του. Ας στρέψουμε όμως την προσοχή μας στη **ζωή** που συμβολίζει το βάπτισμα και που πρέπει να ζούμε, μια ζωή

πεθαμένη για τον κόσμο και την αμαρτία και αναστημένη για το Χριστό. Αυτό παίζει μεγαλύτερο ρόλο μπροστά στα μάτια του Θεού και όχι οι βυζαντινισμοί με τους οποίους χάνομε την ώρα μας πολλές φορές σε συζητήσεις. (Ρωμαίους 6:3-4).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

Συνέπειες και απόρροια της ένωσης των πιστών.

Όταν δύο ή περισσότερες εκκλησίες ενωθούν, είναι φυσικό να περιμένουμε ορισμένες συνέπειες. Θα υπάρξει για μια ορισμένη περίοδο μια κάποια «σύγχυση». Αυτό είναι φυσικό. Μέχρις ότου κατασταλλάξουν τα πράγματα και οι ιδέες, μέχρις ότου γνωρίσουμε τους αδελφούς της άλλης εκκλησίας, θα διέλθουμε αυτήν τη μεταβατική περίοδο. Πρέπει να είναι περίοδος χαράς και όχι ανησυχίας. Βρισκόμαστε στο ρεύμα του σχεδίου του Θεού. Βεβαίως ο Διάβολος θα προσπαθήσει ν' αντιδράσει. Θα προσπαθήσει, όπως έκανε πάντοτε, να δημιουργήσει αντιπάθειες, σχίσματα, αιρέσεις. Αλλά πρέπει να έχουμε εμπιστοσύνη στη δύναμη του Θεού. «Αυτός που άρχισε μεταξύ σας ένα καλό έργο θα το αποτελειώσει μέχρι την ημέρα του Χριστού» (Φιλιπ. 1:6). Ίσως σε ορισμένες περιπτώσεις μερικοί ν' αναρωτηθούν μήπως δεν ήταν καλύτερη η προηγούμενη κατάσταση, στην οποία είχαν περισσότερη ησυχία. Νομίζω ότι αυτό το βιβλίο έδειξε ότι τέτοιου είδους ησυχία δεν είναι σύμφωνη με το σχέδιο του Θεού για την Εκκλησία Του. Μην ανησυχείτε, αλλά να είστε άγρυπνοι. Διότι και ο Διάβολος δεν κοιμάται.

Συνέπεια πρώτη: Η μεγαλύτερη δόξα του Θεού είναι ο τελικός σκοπός της ένωσης.

Ο σκοπός της ένωσης των πιστών δεν είναι το να φανούμε δυνατοί στον κόσμο. Δεν είναι το να δείξουμε ότι είμαστε πολλοί. Το Θεό δεν τον ενδιαφέρει η ποσότητα, αλλά η ποιότητα. Ο σκοπός πρέπει να είναι ένας: Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ. Ο περαιτέρω σκοπός της ένωσης πρέπει να είναι η μαρτυρία της Εκκλησίας στον κόσμο, ότι ο Θεός πραγματικά έστειλε το Γιο Του στον κόσμο και ότι αγάπησε τους πιστούς του Χριστού, όπως αγάπησε τον ίδιο το Γιο Του. Γι' αυτό προσευχήθηκε ο Σωτήρας μας (Ιωάνν. 17:21,23).

Οποιοδήποτε άλλο ελατήριο ή αίτιο για ένωση είναι σαρκικό και έξω από το θέλημα του Θεού. Σε τέτοιες περιπτώσεις ο Θεός δεν μπορεί να ευλογήσει. Θα δημιουργηθούν καινούργια σχίσματα και η κατάσταση δε θ' αλλάξει.

Συνέπεια δεύτερη: Η καλύτερη διακυβέρνηση και οικοδομή της εκκλησίας.

Οι πρεσβύτεροι των διαφόρων εκκλησιών που θα ενωθούν πρέπει να έχουν πολλή αγάπη μεταξύ τους. Πρέπει να δίνουν το παράδειγμα ένωσης και αγάπης στο ποίμνιο τους. Σε τέτοιου είδους ποιμένες οι πιστοί πρέπει να υπακούνε και να μιμούνται τη συμπεριφορά τους. Πρέπει να υποτάσσονται με χαρά Θεού στην καρδιά τους.

«Να θυμάστε τους οδηγητές σας που σας μίλησαν το Λόγο του Θεού και να προσέχετε τον τρόπο της ζωής τους μιμούμενοι την πίστη τους» (Εβραίους 13:7,17).

Ο απ. Πέτρος λέγει επίσης: «Παρακαλώ τους πρεσβυτέρους,... ποιμάνετε το ποίμνιο που είναι υπ' ευθύνη σας, εποπτεύοντας όχι αναγκαστικά (πάνω τους), αλλά θεληματικά (εκ μέρους τους) σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, ούτε με αισχροκέρδεια, αλλά πρόθυμα, ούτε να κατακυριεύετε αυτούς που φροντίζετε, αλλά να είστε το παράδειγμα του ποιμνίου σας. Και όταν φανερωθεί ο αρχιποιμένας, θα λάβετε το αμάραντο στεφάνι της δόξας. Όμοια και οι νεότεροι να υποτάσσετε στους πρεσβυτέρους. Και όλοι να ντυθείτε μεταξύ σας την ταπεινοφροσύνη, διότι ο Θεός αντιτάσσεται στους υπερήφανους, αλλά δίνει χάρη στους ταπεινούς» (Α' Πέτρου 5:1-5).

Πολλοί πρεσβύτεροι και ποιμένες εκκλησιών παραπονιούνται ότι τα λόγια τους δεν εισακούγονται αρκετά από το ποίμνιο τους. Αναρωτήθηκαν όμως ποτέ μήπως το γεγονός ότι κηρύττουν αγάπη, αλλά δε δίνουν το παράδειγμα με πρακτικό τρόπο, μπορεί να είναι ο λόγος για τον οποίο δεν εισακούγονται από τους απλούς πιστούς; Για σκεφτείτε για μια στιγμή αν ένας π.χ. ποιμένας ή πρεσβύτερος μιας εκκλησίας έχει αγάπη, συνεργασία, κοινωνία και ενότητα με ένα συνάδελφό του άλλης χριστιανικής ομολογίας, παρ' όλα τα δογματικά θέματα που μπορεί να τους χωρίζουν! Τι πιο δυνατό παράδειγμα χριστιανικής αγάπης που ενώνει τους ανθρώπους με το Άγιο Πνεύμα, και παρότρυνση προς μίμηση και παράδειγμα πρακτικής αγάπης για όλους τους αληθινά πιστούς; Μπορούν τέτοιοι υπεύθυνοι εκκλησιών να μην εισακούγονται; Όλοι θα τους θαυμάζουν και θα τους εκτιμούν. Και θα μιμούνται το παράδειμά τους, όχι μόνο σ' αυτό το θέμα, αλλά και σε πολλά άλλα. Γιατί θα ζουν την αγάπη που κηρύττουν. Να, λοιπόν, που έτσι η διακυβέρνηση της εκκλησίας θα γίνει αποτελεσματικότερη και ευκολότερη. Αλλά υπάρχει και κάτι άλλο: Όταν δύο ή περισσότερες εκκλησίες ενωθούν, έχοντας διαφορετικά, συμπληρωματικά χαρίσματα οι ηγέτες, όπως και οι απλοί πιστοί των διαφόρων εκκλησιών, θέτουν από κοινού τα διαφορετικά χαρίσματά τους. Και όπως είναι φυσικό, αυτό βοηθάει καλύτερα την οικοδομή όλης της Εκκλησίας του Χριστού. Καθένας συνεισφέρει από κοινού, με τα χαρίσματά του, για την οικοδομή όλου του σώματος του Χριστού. Είθε να γίνει αυτό πλατιά κατανοητό από όλους.

Συνέπεια τρίτη: Ανοιχτό και ανεκτικό πνεύμα.

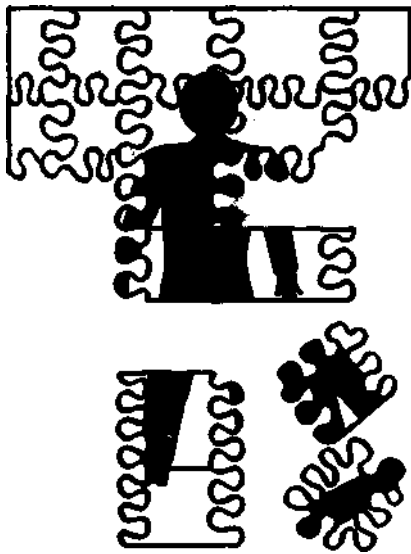
Ο απ. Παύλος είπε: «Η επιεικεία σας ως γίνει γνωστή σε όλους τους ανθρώπους». (Φιλιπ. 4:5).

Όπως είπαμε προηγουμένως το ξαναλέμε: Δεν είναι σωστό να διάζουμε τη συνείδηση των άλλων. Ο Αυγουστίνος είχε πει: «Στα βασικά ενότητα, στα δευτερεύοντα ελευθερία, πάνω απ' όλα η Αγάπη». Αυτό ως είναι το σύνθημά μας. Η ένωση των παιδιών του Θεού είναι πιο βασική από τις γνώμες μας. Ας μη φθείρομε λοιπόν το έργο και το σχέδιο του Θεού για την επιβολή της «ορθοδοξίας» μας. Δεν πρέπει να θέλουμε να επιβάλλουμε τη γνώμη μας, ως αφήσουμε το Θεό να πείσει τις καρδιές. Η αγάπη είναι σπουδαιότερη από την ορθή γνώμη σε όλα τα δογματικά θέματα. Αν λοιπόν ορισμένες συζητήσεις ψυχραίνουν τις καρδιές στην αγάπη, καλύτερα να αποφεύγονται. Δεν έχουν όλοι τη δύναμη να αντιμετωπίζουν τέτοιες συζητήσεις (Ρωμ. 14:1), οι οποίες συνήθως προέρχονται από πνεύμα υπερηφάνειας. Βεβαίως δεν είναι λάθος να γνωρίζεις ότι έχεις δίκιο. Οπωσδήποτε πρέπει να προσκολληθείς στην αλήθεια. Η αλήθεια είναι πριν απ' όλα ένα ΠΡΟΣΩΠΟ: Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ. Δεν είναι φράσεις και φθόγγοι. Δεν είναι μόνο λέξεις. Φυσικά, τα λόγια του Ιησού είναι αληθινά. Διότι είναι Πνεύμα και Ζωή. (Ιωάν. 6:64). Ο λόγος Του είναι αλήθεια. (Ιωάν. 17:17). Πάντως αυτή η Αλήθεια, που είναι ένα πρόσωπο, δε θα σε εγκαταλείψει ποτέ. Έχε λοιπόν ζήλο στο να κηρύττεις την αλήθεια και να κυρύττεις Αυτόν. Το ανοιχτό και ανεκτικό πνεύμα κερδίζει τους ανθρώπους στο Χριστό που είναι η Αλήθεια.

Συνέπεια τέταρτη: Χαρά και αποτελεσματικός ευαγγελισμός.

Πιστεύω ότι το πιο βασικό αποτέλεσμα της ένωσης των πιστών είναι η ΧΑΡΑ. Προσευχόμενος ο Κύριος μας στην Αρχιερατική Του προσευχή, όταν παρακαλούσε τον Πατέρα να φυλάξει τους πιστούς με τη δύναμη του ονόματός Του, για να είναι όλοι ένα όπως ο Πατέρας με τον Υιό είναι ένα, αναφέρει αμέσως πιο κάτω: «Αυτά τα λέω ενώ είμαι ακόμη στον κόσμο, για να έχουν τη χαρά τους μέσα τους τέλεια». (Ιωάννης 17:11,13). Επίσης ο Ψαλμωδός λέει: «ΐδού τι καλόν και τι τερπνόν, να συγκατοικώσι εν ομονοία αδελφοί! Είναι ως το πολύτιμο μύρον επί την κεφαλήν, το καταβαίνουν επί τον πάγονα, τον πάγονα του Ααρών. Το καταβαίνουν επί το στόμιον του ενδύματος αυτού. Ως η δρόσος του Αερμών, η καταβαίνουσα επί τα όρη της Σιών...» (Ψαλμός 133:1-3).

Αυτήν τη χαρά την έχουν νοιώσει όλοι όσοι έχουν λάβει μέρος σε διαδογματικές συναθροίσεις και συμπροσευχές, όπου μόνο το όνομα του Ιησού Χριστού μεγαλύνεται και λατρεύεται, ανεξάρτητα από την επί μέρους εκκλησία που ανήκει ο καθένας. Την έχουν νοιώσει και όσοι έχουν κάνει κοινή χριστιανική μαρτυρία και ευαγγελισμό σε ανθρώπους του κόσμου, ενωμένοι κάτω από την κοινή σημαία του Ιησού Χριστού. Όσοι απέχουν από κοινή χριστιανική συνεργασία με χριστιανούς άλλων δογμάτων, δεν ξέρουν τι ευλογίες χάνουν! Γιατί τότε ακριβώς η χριστιανική μαρτυρία είναι πιο δυνατή και αποτελεσματική! Πράγμα που προείπε καθαρά ο Κύριος μας. (Ιωάννης 17:20-23).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο.

Λάθη που πρέπει να αποφεύγονται κατά την αναζήτηση της ενότητας.

Σ' αυτό το κεφάλαιο θέλουμε να καταγράψουμε τα πιο κοινά λάθη που μπορούν να γίνουν κατά τη διάρκεια της προσπάθειας για ένωση των μαθητών του Ιησού. Είναι λάθη που στο παρελθόν επαναλήφθηκαν πολλές φορές, πράγμα που η μελέτη της εκκλησιαστικής ιστορίας αποδεικνύει:

1) Δημιουργία καινούργιων θρησκευτικών ομολογιών ή κατονομασιών.

Είναι ένα από τα πιο συχνά και συνεχή λάθη κατά τη διάρκεια όλης της εκκλησιαστικής ιστορίας.

Όταν η επίσημη εκκλησία έχανε την πνευματικότητά της, η διαφθορά υπεισερχόταν στα μέλη της και το πνευματικό επίπεδο έφτανε πολύ χαμηλά, διάφοροι άνθρωποι του Θεού - προφήτες - καλούσαν το λαό Του σε μετάνοια. Πολλοί καλοπροαίρετοι Χριστιανοί ακολουθούσαν αυτούς τους αρχηγούς κινήσεων και δημιουργούσαν πνευματικό κύκλο γύρω από αυτούς. Σχεδόν πάντοτε η επίσημη εκκλησία αντιδρούσε. Ο έλεγχος των αμαρτιών τους εκ μέρους των μελών του αναζωπυρωτικού κινήματος τους ενοχλούσε. Αποκήρυτταν το κίνημα, τους αποκαλούσαν «αιρετικούς» και τους αφορίζαν. Πολλές φορές έκαναν διωγμό και σκότωναν τα μέλη του κινήματος. Σε αυτές τις καταστάσεις η διαίρεση ήταν αναπόφευκτη. Οι ψευτοχριστιανοί, καινούργιοι Φαρισαίοι, ξανασταύρωναν το Χριστό. Σε τέτοιες περιπτώσεις έφταιγε για τη διαίρεση η επίσημη μητέρα-εκκλησία.

'Άλλες φορές όμως, παρ' όλη την αντίδραση που έδειχνε η επίσημη εκκλησία, δεν αφορίζε ούτε αποκήρυττε το καινούργιο κίνημα. Αυτοί, όμως, από πείσμα ή από περιφρόνηση για τους «γλιαρούς» Χριστιανούς, έφευγαν από μόνοι τους. Πιστεύουμε ότι σε τέτοιες περιπτώσεις φταίνει περισσότερο αυτοί που χωρίζονται.

Ας μην ξεχνάμε ότι στις επτά επιστολές προς τις εκκλησίες της Ασίας, στο βιβλίο της Αποκαλύψεως, ο Κύριος δεν ενθαρρύνει ποτέ ένα σχίσμα. Ούτε στην εκκλησία των Σάρδεων, που τη θεωρεί νεκρή, ενθαρρύνει τους λίγους πραγματικά πιστούς που υπάρχουν εκεί μέσα να αποσχιστούν και να δημιουργήσουν καινούργια εκκλησία «εκλεκτών». (Αποκ. 3:1-6). 'Άλλες πάλι φορές - και αυτό ιδίως συνέβηκε σε Διαμαρτυρόμενες εκκλησίες - ο Θεός αρχίζει να ενεργεί μέσω ευλογημένων και χαρισματούχων αδελφών. Στην αρχή δεν έχουν κανένα σκοπό να δημιουργήσουν καινούργια κατονομασία, μάλιστα λένε ότι ο σκοπός τους είναι να ενώσουν όλους τους Χριστιανούς δημιουργώντας μια εκκλησία αποστολικού τύπου, όπως αυτή των Πράξεων των Αποστόλων. Με την πάροδο του χρόνου, όμως, αυτό το «οικουμενικό» όραμα χάνεται και όσοι είχαν δεχτεί να εισέλθουν σ' αυτούς τους καινούργιους πνευματικούς κύκλους χωρίζονται από τους άλλους πιστούς των προηγούμενων εκκλησιών από τις οποίες προέρχονται, και δημιουργείται έτσι μια καινούργια θρησκευτική ομολογία.

Τα μέλη της συγκεντρώνονται γύρω από αυτούς τους χαρισματικούς αρχηγούς και δημιουργούν μια καινούργια δογματική απόχρωση, με ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη δογματική πίστη, παράδοση, λατρεία κλπ., που τους κάνει να διαφέρουν από τους άλλους Χριστιανούς.

Έτσι δημιουργείται μια καινούργια κατονομασία, που μπορεί να έχει στην αρχή πολλή επιτυχία, ακμή, προσχωρώντας σ' αυτήν πολλά καινούργια μέλη, άλλοι άνθρωποι πιστεύουν στο Χριστό και σώζονται, αλλά στο τέλος έχουμε και την αναπόφευκτη παρακμή.

Ο αρχικός οραματισμός για ένωση όλων των πιστών του Ιησού δεν πραγματοποιείται. Έτσι στο μέλλον από αυτήν την κατονομασία θα βγουν καινούργιοι χαρισματικοί αρχηγοί και η ανωτέρω διαδικασία θα επαναληφτεί, δημιουργώντας καινούργιο σχίσμα, καινούργια κατονομασία και πάει λέγοντας...

Δεν μπορεί λοιπόν να είναι αυτός ο τρόπος για την ένωση των μαθητών του Ιησού.

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΘΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ ΤΗΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΚΑΤΟΝΟΜΑΣΙΑΣ, ΑΝ ΘΕΛΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ. Οι ανανεωμένοι, αναζωπυρωμένοι, αναμορφωμένοι ή μεταρρυθμισμένοι πιστοί κάθε ομολογίας δεν πρέπει να αποχωρίζονται από τις αρχικές εκκλησίες τους. Όσο κι αν είναι δύσκολο, όσο κι αν τους κοστίζει, όσο κι αν θα τους κρίνουν άδικα ή θα τους κατηγορήσουν, πρέπει να μείνουν μέσα στις εκκλησίες τους, να προσευχηθούν και να ζητήσουν από το Θεό να κάνει αναζωπύρωση σε όλη την εκκλησία τους. ΜΟΝΟ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΤΗΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟΒΑΛΛΟΥΝ Ή ΤΟΥΣ ΑΦΟΡΙΣΟΥΝ, ΖΗΤΩΝΤΑΣ Ν' ΑΠΑΡΝΗΘΟΥΝ ΤΗ ΝΕΑ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΤΑ ΙΔΕΩΔΗ ΤΟΥΣ, ΕΙΔΑΛΛΩΣ Ν' ΑΠΟΧΩΡΗΣΟΥΝ, ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΧΩΡΗΣΟΥΝ ΜΕ ΗΣΥΧΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ, ΑΛΛΙΩΣ ΑΜΑΡΤΑΝΟΥΝ. Σε αυτήν την τελευταία περίπτωση η αμαρτία είναι της μητέρας-εκκλησίας.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να επιστήσουμε την προσοχή στους υπεύθυνους των εκκλησιών και στους ηλικιωμένους πιστούς: — Μη γίνεστε σκληροί με τα νέα κινήματα. Οι νέοι θέλουν πάντα κάτι το καινούργιο, νέα πράγματα. Αλλιώς τι νέοι θα ήταν; Σκεφτείτε ότι μπορεί ο Θεός να θέλει να ξυπνήσει μια εκκλησία από ένα χρόνιο λήθαργο και μια λαθεμένη ειρήνη. Γιατί και στα νεκροταφεία υπάρχει ειρήνη. Αλλά είναι ειρήνη θανάτου. Μπορεί να υπάρχει στην εκκλησία πνεύμα συμβιβασμού με τον κόσμο, με την αμαρτία, με

μια λαθεμένη κατάσταση. Πριν ρίξετε το λίθο του αναθέματος σ' ένα νέο κίνημα, πριν το καταδικάσετε ως λαθεμένο, καρπό «θερμοκέφαλων» φανατισμένων αυτής της εποχής, κάνετε μια ειλικρινή αυτοκριτική. Προσπαθήστε να καταλάβετε τι λένε. Δείξτε κατανόηση. ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΦΤΑΙΤΕ ΚΙ ΕΣΕΙΣ ΟΙ ΙΔΙΟΙ γι' αυτήν την κατάσταση. Μπορεί να θέλει ο Θεός να σας ξυπνήσει με κάπως βίαια μέσα, γιατί αλλιώς δε θα ξυπνούσατε. Μην ξεχνάτε ότι ο Θεός ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της ιστορίας ξύπνησε εκκλησίες με την κριτική που τους έκαναν ακόμα και κινήματα καθαρώς αιρετικά. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι οι αιρετικοί είχαν δίκιο στα σημεία που δίδασκαν λαθεμένα, αλλά μπορεί η κριτική τους να ήταν σωστή. Ακόμα και δηλωμένους άπιστους ή άθεους χρησιμοποίησε ορισμένες φορές ο Θεός, για να ξυπνήσει την Εκκλησία Του. Μπορεί οι νέοι να βλέπουν αυτό που εσείς από συνήθεια, από προσαρμογή σε μια λαθεμένη κατάσταση, δε θέλετε να δείτε. Από την άλλη πλευρά θέλω ν' απευθυνθώ και στους νέους, τους «αναζωπυρωμένους». Μην κρίνετε τους μεγαλύτερους, «μην κρίνετε, για να μην κριθείτε» και μην περιφρονείτε ποτέ κανένα. Τον καιρό που θα χάνετε κρίνοντας τους «χλιαρούς» αδελφούς πίσω από την πλάτη τους, αφιερώστε τον στο Θεό, για να προσευχηθείτε γι' αυτούς. Οι πρεσβύτεροι και οι υπεύθυνοι των διαφόρων εκκλησιών δεν είναι υπεράνθρωποι. Έχουν αδυναμίες και βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της μάχης κατά του εχθρού. ΜΗΝ ΤΟΛΜΑΤΕ ΝΑ ΚΡΙΝΕΤΕ ΠΟΤΕ ΚΑΝΕΝΑ, ΑΝ ΠΡΩΤΑ ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ ΠΡΟΣΕΥΧΗΘΕΙ ΠΟΛΥ ΓΙ' ΑΥΤΟΝ. Δεν ξέρετε τι καταστάσεις αντιμετώπισαν οι πατέρες σας και τι δυσκολίες έπρεπε να υπερπηδήσουν. Μεγάλωσαν ίσως πολλές φορές με το στίγμα του «αιρετικού». Η μάχη κουράζει. Ο Σατανάς είναι πάντοτε έτοιμος να μας σπρώξει σε συμβιβασμό. Ίσως αυτό που εσείς σήμερα καταδικάζετε στους πιο ηλικιωμένους Χριστιανούς, μετά από ορισμένα χρόνια να επαναλάβετε ακριβώς το ίδιο κι εσείς.

Γι' αυτό μη φανατίζεστε. Ο φανατισμός δε βοήθησε ποτέ την προώθηση της αλήθειας. Αν νομίζετε ότι έχετε δίκαιο, δείξτε το με την αγάπη, την προσευχή, την υποταγή, το παράδειγμα. Χωρίς φυσικά να παραλείπετε να λέτε με θάρρος την αλήθεια ή αυτό που νομίζετε ορθό. Δίχως όμως υπερηφάνεια και αλαζονεία.

Όπως είπα πριν, το ξαναλέω: Η χειρότερη υπερηφάνεια είναι η πνευματική υπερηφάνεια. Απεχθής αμαρτία, γιατί τυφλώνει όποιον την έχει.

2) Έλλειψη ταπεινοφροσύνης.

Χωρίς ταπεινότητα είναι αδύνατη η ένωση. Ο απ. Παύλος λέγει: «Σε καθέναν σας λέγω ακόμα μέσω της χάρις που μου δόθηκε, να μη νομίζει ότι είναι κάτι παραπάνω απ' ό,τι πράγματι είναι, αλλά να σκέφτεται έτσι που να κρίνει σωστά, καθέννας ανάλογα με την ποσότητα της πίστης που του μοίρασε ο Θεός... όσον αφορά τη φιλαδελφία να είστε μεταξύ σας φιλόστοργοι, να υπερβάλλετε στην εκτίμηση ο ένας τον άλλο» (Ρωμ. 12:3,10). Αυτό απευθύνεται και στους Χριστιανούς όλων των δογματικών αποχρώσεων. Εμείς οι Έλληνες είμαστε φύσει υπερήφανοι. Ίσως είναι η εθνική μας αμαρτία. Να γιατί δεν μπορούμε πολλές φορές να προοδεύσουμε και να ωριμάσουμε πνευματικά. Η υπερηφάνεια τυφλώνει. Η υπερηφάνεια είναι η αμαρτία του Διαβόλου (Α' Τιμοθ. 3:6, Ιεζεκιήλ 28:17). Είθε ο Θεός να ανοίξει τα μάτια σε όλους τους Χριστιανούς και να καταλάβουν την υπερηφάνειά τους και τη λαθεμένη σχέση τους με τον Κύριο.

3) Έλλειψη προσευχής.

Όπως είπαμε προηγουμένως, επαναλαμβάνουμε: Δε θα ενώσουμε εμείς την Εκκλησία. Ο Κύριος θα την ενώσει. Εμείς, όμως, είμαστε υπεύθυνοι για τις επιλογές που κάνουμε. Ας προσευχόμαστε να κάνουμε τις ορθές επιλογές. Χρειάζεται ειλικρίνεια στην προσευχή. Αν δεν υπάρχει αυτή η εσωτερική ειλικρίνεια, μπορεί να προσευχόμαστε χρόνια, αλλά να μένουμε με τις λαθεμένες ιδέες μας, τίποτε να μην αλλάζει. Ας προσευχόμαστε να είμαστε ευθείς, ακέραιοι, με καρδιά ειλικρινή, γεμάτοι αγάπη, αλλά και δίψα για την αλήθεια. Μόνο η πολλή συνεχής προσευχή, ιδιωτική ή κοινή με άλλους Χριστιανούς, μπορεί να επηρεάσει και να αλλάξει λαθεμένες καταστάσεις. Ας μην επαναπαυόμαστε στις φυσικές μας ικανότητες, αλλά στον Κύριο. Αυτός θα αλλάξει τις καρδιές, θα πείσει τους Χριστιανούς και θα τους δώσει να καταλάβουν δια του Πνεύματός Του όλη την αλήθεια, θα μας δείξει με ποιο τρόπο πρέπει να προχωρήσουμε, ποια βήματα να κάνουμε και προς τα πού για την ένωση. Με λίγα λόγια θα μας δώσει σοφία.

4) Βιασύνη, έλλειψη υπομονής.

«Έχετε ανάγκη υπομονής, για να αποκτήσετε την υπόσχεση, κάνοντας το θέλημα του Θεού» (Εβρ. 10:36). Ο Θεός μας υπόσχεται στην Αγ. Γραφή ότι η ένωση των πιστών θα γίνει. Αλλά μόνο με πολλή υπομονή αυτό θα επιτευχθεί. Οι χρόνοι και οι καιροί δεν εξαρτώνται από μας, εξαρτώνται από τον Κύριο (Πράξ. 1:6-7). Τα πάντα θα οδηγηθούν σύμφωνα με το κυρίαρχο θέλημά Του. Εμείς πρέπει να προσευχόμαστε και να εργαζόμαστε γι' αυτόν το σκοπό. Τα υπόλοιπα θα τα κάνει Αυτός. Αυτός θα

πείσει τις καρδιές. Η έλλειψη υπομονής επέφερε πολλά σχίσματα. Θέλουμε να δούμε να πραγματοποιούνται τα όνειρά μας αμέσως. Αυτό είναι αδύνατο. Δεν είναι δικό μας το έργο. Είναι του Θεού. Και όπως ο Θεός είχε υπομονή μ' εμάς όλα αυτά τα χρόνια της άγνοιας, ωστόσο καταλάβαμε τη λαθεμένη κατάσταση της διαίρεσης, έτσι πρέπει να έχουμε υπομονή κι εμείς με όσους δεν έχουν ακόμα καταλάβει.

5) Έλλειψης κατανόησης.

Η κατανόηση είναι μεγάλο εκ Θεού χάρισμα. Σημαίνει ότι καταλαβαίνω τι λέει ο άλλος. Πολλές φορές μαχόμαστε ο ένας τον άλλο, ενώ δεν έχουμε καταλάβει τι ακριβώς ο άλλος θέλει να πει. «Το στόμα μας προτρέπει της διανοίας». Σώπα, άκου τον άλλο με προσοχή. Ίσως λέτε τα ίδια πράγματα με άλλα λόγια. Και όταν καταλάβεις τι θέλει να πει, τότε μίλησε. Πες αυτό που θεωρείς σωστό. Ο Χριστιανός δεν πρέπει να είναι τόσο καλός ομιλητής, αλλά μάλλον καλός ακροατής. Προσεκτικός ακροατής. (1άκ. 1:19). Τότε μόνο μπορεί να καταλάβει και να κρίνει ορθά. Πολλές φορές ο φόβος μάς κάνει να κρυβόμαστε πίσω από ένα παραπέτασμα λόγων. Ο Γάλλος Ταλεϋράνδος είπε: «Ο λόγος δόθηκε στους ανθρώπους, για να κρύβουν τις σκέψεις τους». Δε θέλουμε ν' ακούσουμε και να καταλάβουμε τι λέει ο άλλος. Αλλά ο Χριστιανός δεν πρέπει να φοβάται. Κανείς δεν μπορεί να του κλέψει την αλήθεια. Διότι η αλήθεια είναι ένα πρόσωπο: Ο Ιησούς Χριστός. Κανείς δεν μπορεί να μας κλέψει από το Χριστό. (Ιωάν. 10:27-30).

6) Προσπάθεια να κερδίσει ο ένας τον άλλο στις δικές του δογματικές πεποιθήσεις, αντί να προσπαθεί να φτάσει σε κοινή πεποίθηση από το Χριστό μαζί με τον αδελφό του.

Η αναζήτηση της δογματικής αλήθειας είναι το πιο δύσκολο πράγμα. Υπάρχει ανάγκη για προσευχή, ώστε το Αγ. Πνεύμα να μας οδηγήσει και να δώσει σοφία. Ένας αδελφός εν Χριστώ, Ιταλός, μου είχε κάποτε γράψει: «Υπάρχει μια λαθεμένη ιδέα «οικουμενισμού» - αν θέλουμε να χρησιμοποιήσαμε αυτή τη λέξη για την ενότητα των πιστών. Δεν υπάρχει αληθινός οικουμενισμός, αν τα διάφορα μέρη - εκκλησίες ή άτομα Χριστιανοί - δεν παραδέχονται ότι ένα μέρος του λάθους της διαίρεσης ανήκει σε καθέναν απ' αυτούς και όχι μόνο στην άλλη πλευρά. Αλλά δε φτάνει! Χρειάζεται ένα ακόμη βήμα. Να παραδεχτεί κανείς ότι σ' αυτήν τη διαίρεση και στη συμβολή γι' αυτήν την αμαρτία, κάθε εκκλησία έχασε ή διέφθιρε ένα μέρος της αλήθειας. Η οποία δεν ανήκει πλέον αποκλειστικά και άθικτα σε μια μόνο πλευρά, αλλά μπορεί να βρεθεί, γνωρίζοντας και τις άλλες εκκλησίες, με την έρευνα και τον αδελφικό διάλογο...

Αν μια εκκλησία ή άτομο αντιθέτως λέγει: «Εγώ έχω την αλήθεια και ο οικουμενισμός μου συνίσταται στο να σας συμπεριφερθώ με αγάπη, για να σας πείσω ώστε να επιστρέψετε στη μάνδρα μου»..., τότε αυτός είναι ψευτοοικουμενισμός. Είναι όπως η συμπεριφορά «της ιεραποστολής σε ειδωλολάτρες». Δεν είναι ανάκτηση της ένωσης μεταξύ των πιστών. Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία συχνά προσπαθεί να κάνει τέτοιου είδους ψευτο-οικουμενισμό. Αλλά η ίδια συμπεριφορά μπορεί να προέλθει εκ μέρους των Ορθοδόξων ή των Ευαγγελικών (Διαμαρτυρομένων). Είναι απαραίτητο να παραδεχτούμε ότι και οι άλλοι έχουν ένα μέρος της αλήθειας, που εμείς δε συμμεριζόμαστε, διότι είναι ξένο προς τη νοοτροπία μας και γι' αυτό μας ξεφεύγει».

7) Η αναζήτηση της αλήθειας.

«Εκ μέρους γαρ γινώσκομεν και εκ μέρους προφητεύομεν. Όταν δε έλθη το τέλειον, το εκ μέρους καταργηθήσεται. Ότε ήμην νήπιος, ελάουν ως νήπιος, εφρόνουν ως νήπιος, ελογιζόμενη ως νήπιος. Ότε γέγονα ανήρ, κατήργηκα τα του νηπίου. Βλέπομεν γαρ άρτι δι' εσόπτρου εν αινίγματι, τότε δε πρόσωπον προς πρόσωπον. Άρτι γινώσκω εκ μέρους, τότε δε επιγνώσομαι καθώς και επεγνώσθην. Νυνί δε μένει πίστις, ελπίς, αγάπη, τα τρία ταύτα. Μείζων δε τούτων η αγάπη». (Α' Κορινθ. 13:1-13). Τα λόγια αυτά του απ. Παύλου πρέπει να μας βάλουν σε σκέψεις. Η αναζήτηση της αλήθειας είναι το πιο δύσκολο πράγμα σ' αυτή τη γη που ζούμε. Η γνώμη του συγγραφέα είναι ότι αυτά ακριβώς τα λόγια πρέπει να μας οδηγήσουν σε μεγαλύτερη ταπεινώση. Η έκφραση «εκ μέρους» σημαίνει ότι δεν έχει κανένας άνθρωπος μια γνώση σφαιρική της αλήθειας. Την αλήθεια την παρομοιάσαμε σαν ένα νόμισμα. Κάθε νόμισμα έχει δύο όψεις. Και η κάθε όψη είναι διαφορετική από την άλλη. Ας υποθέσουμε τώρα ότι ένας άνθρωπος κοιτάει μόνο τη μία όψη του νομίσματος και ένας άλλος κοιτάει την άλλη. Αν κανένας από τους δύο δεν έχει δει και την αντίθετη όψη, θα νομίζει ότι το νόμισμα έχει μόνο μία όψη και είναι μόνο αυτή που βλέπει εκείνος. Μπορεί λοιπόν ο ένας άνθρωπος να επιμένει και να θέλει να πείσει το σύντροφό του, λέγοντας ότι το νόμισμα έχει π.χ. την τάδε εικόνα χαραγμένη, ενώ ο άλλος να ισχυρίζεται το αντίθετο: ότι η εικόνα είναι διαφορετική.

Ποιος έχει λοιπόν δίκιο; Και οι δυο, αλλά και κανένας. Έχουν δίκιο και οι δυο, διότι πράγματι και οι δυο εικόνες που ισχυρίζονται ότι το νόμισμα έχει, είναι σωστό. Δεν έχουν δίκιο στο ότι ισχυρίζονται ότι το νόμισμα έχει τη μία από τις δύο εικόνες αποκλειστικά.

θα μπορούσε να εκφραστεί το ίδιο πράγμα με μια παραβολή του Βούδα. Μάλιστα, του Βούδα. Παρ'

όλο που είμαστε Χριστιανοί πιστεύουμε ότι ψήγματα αλήθειας περιέχονται και σε άλλες θρησκείες.

Λοιπόν, όταν κάποτε, λέει η παράδοση, ρώτησε ένας βασιλιάς στις Ινδίες το Βούδα να του φανερώσει τι είναι αλήθεια, τότε αυτός ο σοφός ζήτησε να του φέρουν πέντε εκ γενετής τυφλούς που δεν τους είχαν ποτέ φέρει σ' επαφή με ελέφαντες, όπως και έναν ελέφαντα να είναι παρών εκεί.

Είπε λοιπόν στους τυφλούς να ψηλαφίσουν τον ελέφαντα και να τους περιγράψουν πώς παρομοιάζουν τον ελέφαντα, πώς τον φαντάζονται.

Ο ένας τυφλός, που άγγιξε την προβοσκίδα του ελέφαντα, είπε πως ο ελέφαντας έμοιαζε με φίδι. Ο δεύτερος, που άγγιξε την πλευρά του, είπε πως ο ελέφαντας έμοιαζε με τοίχο. Ο τρίτος, που άγγιξε το πόδι του, είπε πως παρομοιάζε τον ελέφαντα με κολόνα ναού. Ο τέταρτος, που άγγιξε τ' αυτιά του, είπε ότι ο ελέφαντας έχει φτερά σαν τη νυχτερίδα γι' αυτό πρέπει να πετάει σαν πουλί. Και ο τελευταίος, που άγγιξε την ουρά του ελέφαντα, είπε ότι ο ελέφαντας μοιάζει με σκούπα.

Γύρισε λοιπόν ο Βούδας και είπε στον άρχοντα: « — Έτσι συμβαίνει και με τους ανθρώπους στην περιγραφή της αλήθειας: ο καθένας μας έχει μια ορισμένη οπτική γωνία υπό την οποία κοιτάζει την αλήθεια και γνωρίζει ένα μέρος της αλήθειας, αλλά την ολική αλήθεια δεν τη γνωρίζει κανείς».

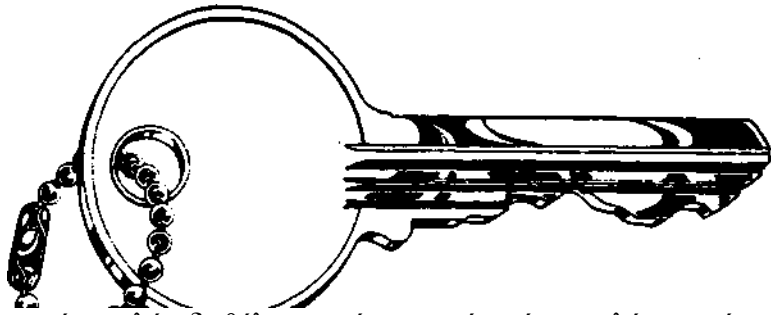
Εμείς θα προσθέταμε: Την ολική αλήθεια τη γνωρίζει μόνο ο Θεός. Ο Χριστός είπε: «Εγώ είμαι η αλήθεια». Όλοι εμείς οι άνθρωποι γνωρίζουμε μόνο ένα μέρος της αλήθειας, που είναι μεν σωστό, αλλά δεν είναι όλη η αλήθεια και κάνουμε λάθος, όταν νομίζουμε ότι αντιθέτως την έχουμε καταλάβει όλη. Γι' αυτό και ο Παύλος λέγει: «Εκ μέρους γινώσκουμεν και εκ μέρους προφητεύομεν».

Συζητώντας κάποτε μ' έναν αγαπητό αδελφό εν Χριστώ μου είπε: «Στα λόγια αυτά ο απ. Παύλος δε θέλει να πει ότι αυτό που γνωρίζουμε δεν είναι σωστό ή ότι είναι έλλειπες, αλλά ότι δε γνωρίζουμε πάρα πέρα. Αυτό δηλαδή που γνωρίζουμε δεν σημαίνει ότι είναι έλλειπές ή λάθος. Αυτό που ο Θεός μας έχει φανερώσει είναι σωστό. Μέχρις εκείνου του σημείου έχουμε την αλήθεια, την υπόλοιπη την αγνοούμε».

Αυτό που είπε ο αδελφός είναι σωστό. Έλα όμως που εμείς οι άνθρωποι πολλές φορές μαχόμαστε τους άλλους και μάλιστα αδελφούς εν Χριστώ, ακριβώς διότι έχουμε πολλές φορές διαφορετικές εμπειρίες στην πνευματική ζωή ή διότι ακόμη δεν έχουμε φωτιστεί εκ Θεού, ώστε να καταλάβουμε πιο βαθιά ορισμένες βιβλικές αλήθειες! Για να χρησιμοποιήσω πάλι την παραβολή του νομίσματος που είπα στην αρχή, ο καθένας μας γνωρίζει μια μόνο από τις όψεις του νομίσματος και όχι την άλλη. Έχει όμως την αλαζονεία να ισχυρίζεται ότι τις γνωρίζει και τις δυο. Η αντιθέτως αγνοεί ότι υπάρχει και άλλη όψη. Και αυτούς που ισχυρίζονται το αντίθετο τους κοιτάζει με καχυποψία ή νομίζει ότι κάνουν λάθος.

Επιτρέψτε μου να χρησιμοποιήσω και μια άλλη παρομοίωση: η γνώση της αλήθειας είναι «τριδιάστατη» και όχι «δισδιάστατη» όπως πολλοί νομίζουν. Θέλω να πω το εξής: Η Αλήθεια μπορεί να εξεταστεί από πολλές πλευρές. Και η μια πλευρά να είναι εντελώς διαφορετική από την άλλη.

Ένα παράδειγμα: Αν φωτογραφήσουμε έναν άνθρωπο από εμπρός, μετά από πίσω και τέλος από πλάγια και συγκρίναμε αυτές τις φωτογραφίες, θα δούμε μεταξύ τους να έχουν τεράστια διαφορά. Φωτογραφήσαμε όμως έναν και τον αυτόν άνθρωπο. Έτσι μπορούμε να καταλάβουμε την αλήθεια από διάφορες πλευρές, οι οποίες να μην είναι αντιφατικές, όπως μας φαίνεται εκ πρώτης όψεως, αλλά συμπληρωματικές. Να γιατί πρέπει να έχουμε ταπεινωση και να μη νομίζουμε ότι αυτό που γνωρίζουμε, έστω και το μερικό, είναι πλήρες και αλάνθαστο, αλλά να έχουμε την υπομονή να ακούσουμε και τους άλλους, γιατί πιστεύουν έτσι κάτι το οποίο πιστεύουν.

Με αυτά που λέω δε θέλω κανείς να νομίζει ότι απαλύνω τα όρια μεταξύ αλήθειας και ψεύδους ή ότι δεν μπορεί κανείς να έχει γνώμες πραγματικά λαθεμένες. Πριν όμως του επιρρίψουμε τέτοια μομφή, να εμβαθύνουμε περισσότερο στα λεγόμενά του και να προσπαθήσουμε να καταλάβουμε τι θέλει να πει. Μπορεί να μην έχουμε καταλάβει την οπτική γωνία υπό την οποία βλέπει το συζητούμενο θέμα. Είθε ο Θεός να μας δίνει πάντοτε σοφία. Και κατανόηση. Και ταπεινωση. Την έχουμε ιδιαίτερα ανάγκη εμείς οι Έλληνες που είμαστε φύσει διανοητικά υπερήφανοι και θέλουμε να κάνουμε το δάσκαλο σε όλους. Διότι μεταξύ των «προτερημάτων» του Έλληνα είναι και η «παντογνωσία». Κανείς Έλληνας δε νομίζει ότι δεν ξέρει κάτι. Πόσο είμαστε μακριά από το σωκρατικό ρητό: «Ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα»! Αλλά και ο απ. Παύλος λέγει: «Ἐάν κανείς νομίζει ὅτι ἔχει γνωρίσει κάτι, ἀκόμη δε γνώρισε ὅπως πρέπει να το γνωρίζει». (Α' Κορινθ. 8:2). Γι' αυτό ας έχουμε περισσότερη ταπεινωση στη γνώση που μας φουσκώνει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Προσευχή για την ένωση των Χριστιανών.

«Ιησού, ένωσέ μας,
Όπως εσύ είσαι ένα με τον Πατέρα
Έως ότου πάνω στη γη
Να μην υπάρχει ούτε ένα μέλος χωρισμένο.
Κάνε ώστε μόνο από τη φωτιά Σου,
Το φως μας να χάσει τη λάμψη του.
Έτσι ο κόσμος θα γνωρίσει
Ότι είμαστε μαθητές Σου».

Βαρώνος Φον Τζίντζεντορφ.

από το βιβλίο «Τολμούμε να σε αποκαλέσουμε: - Πατέρα!»
(Ιταλική έκδοση).

Το κάλεσμα του Θεού στη σημερινή γενεά των Χριστιανών.

Να λοιπόν που φτάσαμε αισίως στο τελευταίο κεφάλαιο αυτού του βιβλίου. **Last but not least** (τελευταίο αλλ' όχι επουσιώδες). Η Εκκλησία έχει ανάγκη σήμερα να αποκτήσει ευαίσθητα αυτιά στο θέμα της ένωσης. Μετά από αιώνες διαίρεσης, σχισμάτων και αιρέσεων τ' αυτιά των Χριστιανών έχουν βαρύνει. Η απιστία έχει διαβρώσει τις καρδιές μας. Δεν πιστεύουμε ότι η ένωση είναι εφικτή. ΚΑΙ ΑΝ ΟΜΩΣ ΕΙΝΑΙ; Αν πραγματικά ο Θεός θέλει κάτι τέτοιο, δε θα βρεθούμε ένοχοι μπροστά Του, αν αδιαφορήσουμε για τη φωνή που μας καλεί σήμερα ν' αποκαταστήσουμε ό,τι κάποτε χάλασε;

Η εποχή των ομολογιών και των κατονομασιών βαίνει προς το τέλος της. Ο ερχομός του ευλογημένου μας Κυρίου είναι ίσως πολύ πιο κοντινός απ' ό,τι νομίζομε. Σήμερα πολλά σημεία δείχνουν προς την ίδια κατεύθυνση: Ο ΝΥΜΦΙΟΣ ΕΡΧΕΤΑΙ. Η φωνή που άκουσαν οι 10 παρθένες που περίμεναν τον Κύριο να γυρίσει από τους γάμους, ακούγεται σήμερα στην Εκκλησία Του (Ματθ. 25:5). Θα μας βρει έτοιμους να εισέλθουμε στους γάμους; Ο Χριστός θέλει την Εκκλησία Του άμεμπτη, χωρίς κηλίδα ή ρυτίδα ή κάτι παρόμοιο, αλλά αγία και άνογη (Εφ. 5:27). Αν σήμερα στην Εκκλησία του Χριστού υπάρχει η ντροπή της διαίρεσης, αυτή πρέπει ν' απαλειφτεί. ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ Ο,ΤΙ ΚΑΙ ΑΝ ΝΟΜΙΖΟΥΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ (πιστοί και άπιστοι). Αυτή η πίστη πρέπει να μας υποβαστάζει, πρέπει να μας εμπνέει, πρέπει να μας ενθουσιάζει. Ανατριχιάζουμε! Ο Κύριος έρχεται! Δεν είναι πλέον καιρός για μικρότητες, φιλαρχία, μικροπρέπειες, αντιπάθειες, θεολογικές μάχες για επουσιώδη θέματα. Σ' Αυτόν, σ' Αυτόν πρέπει να κοιτάμε.

- Ω Κύριε, άνοιξε τα μάτια μας και τ' αυτιά μας ΣΗΜΕΡΑ, ν' ακούσαμε τη φωνή Σου.

«Είναι αλήθεια, συχνά η Εκκλησία, όπως ο ιδρυτής της, υπήρξε σημείο αντιλεγόμενο. Συνήθως σκεφτόμαστε σαν να είναι η Εκκλησία ο Χριστός. Θα ήταν όμως πιο σωστό αν σκεφτόμασταν ότι ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Αν κοιτάξω στο Χριστό, βρίσκω ό,τι έπρεπε να είναι η Εκκλησία, αλλά αν κοιτάξω στην Εκκλησία, στους ανθρώπους που την αποτελούν, δε διακρίνω πάντοτε το πρόσωπο του Χριστού. Η προσπάθειά μας λοιπόν πρέπει να είναι το να θέτουμε όλο και περισσότερο το Χριστό στο κέντρο της πίστης μας και από εδώ ν' αρχίσουμε έναν έλεγχο συνείδησης με ειλικρίνεια.

Όλοι πρέπει να συναντήσουμε το Χριστό, να τον αγαπήσουμε και να τον παραδεχτούμε ως Κύριο, σε όλες τις πράξεις της ζωής μας. Γι' αυτό προσευχόμαστε:

«Ουράνιε Πατέρα μας
Ν' αγιαστεί τ' όνομα Σου
Να έλθει η βασιλεία Σου
Να γίνει το θέλημα Σου

Όπως στον Ουρανό, έτσι και στη γη».

(Από ένα νεανικό θεατρικό μιούζικαλ πιστών της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας)».

Οι Χριστιανοί πρέπει επί τέλους να καταλάβουν και να μάθουν να βρίσκουν την ταυτότητα τους, την ιδιαιτερότητα τους, στον Ιησού Χριστό και όχι σε μια οποιαδήποτε επί μέρους Εκκλησία.

— Αδελφέ μου μη φοβάσαι μήπως χάσεις την πίστη σου, μήπως πέσεις σε λάθος, μήπως χάσεις την ιδιαιτερότητα σου. Όσο βρίσκεσαι στο Χριστό δε χάνεις τίποτα. Μη φοβάσαι μήπως παρασυρθείς. Έξω απ' το Χριστό να μην παρασυρθείς! Αλλιώς, να παρασυρθείς πού; Το πολύ-πολύ να χάσεις το στενό πνεύμα σου, να χάσεις το φόβο σου, ένα λαθεμένο φόβο, να χάσεις την υπερηφάνειά σου, την

υπερηφάνεια ότι βρίσκεσαι στην πιο τέλεια Εκκλησία. Αλλά ένα τέτοιο χάσιμο θα σου κάνει καλό. Θα πεθάνεις για να ζήσεις. Ο σπόρος πρέπει να πεθάνει, για να φέρει πολύ καρπό. Αυτόν τον καρπό που όλοι επιθυμούμε: Τον εθνικό πανελλήνιο ευαγγελισμό της πονεμένης μας πατρίδας, που χρόνια τώρα ζει στην άγνοια του Ευαγγελίου. Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΧΕΙ ΑΝΑΓΚΗ ΑΠΟ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟ. «Χωρίς ευαγγέλιο δε γίνεται αλλαγή». Όπως λέει και ο κ. Ψαρουδάκης στην εφημερίδα του, «Χριστιανική Δημοκρατία». Οι δυνάμεις της Κολάσεως προχωρούν. Ο στρατός του Χριστού δεν μπορεί να νικήσει αν δεν είναι ενωμένος. Κάθε βασιλεία που διαιρείται πέφτει. Ο Χριστός μας το δίδαξε (Ματθ. 12:25). Πώς λοιπόν εμείς περιμένουμε νίκες διαιρεμένοι; Αν παρ' όλες τις διαιρέσεις υπάρχουν ακόμα πιστοί, αυτό είναι χάρη Θεού. Η Εκκλησία όμως μένει αδύνατη και ο θρίαμβος αργεί να έλθει. Θα έλθει, όμως, γιατί το θέλημα του Θεού θα γίνει στο τέλος. Είθε κανένας από εμάς να μη γίνει εμπόδιο στα σχέδια Του, να μη βρεθεί Θεομάχος. (Πράξ. 5:38-39).

Ο Θεός θέλει να ενώσει σήμερα την Εκκλησία Του, πριν να γίνει η τελική αρπαγή. Θέλει να την ενώσει όπως ήταν ενωμένη η πρώτη Εκκλησία και ακόμη περισσότερο. Γι' αυτό το λόγο έδωσε τα πνευματικά χαρίσματα σε όλη την παγκόσμια Εκκλησία Του. (Εφεσ. 4:7-16. Προσέξτε εδ. 13).

Ας ακούσαμε λοιπόν σήμερα το Λόγο του Χριστού μέσω των προφητών Του.

(Παρμένο από το βιβλίο «THE VISION» = Το Όραμα, του DAVID WILKERSON).

Το μήνυμα του Θεού σήμερα στην Παγκόσμια Εκκλησία Του, ανεξαρτήτως δόγματος, ομολογίας, κατονομασίας:

Σήμερα, όσο περισσότερο ο καιρός προχωράει, η Εκκλησία του Χριστού θα χωρίζεται σε 2 μέρη:

Η μια θα είναι μεγάλη Εκκλησία, Υπερεκκλησία, βασισμένη σε ορθολογιστική διδασκαλία, πολιτικοποιημένη, που θα ενδιαφέρεται περισσότερο για το σώμα παρά για την ψυχή του ανθρώπου. Για τα ανθρώπινα δικαιώματα παρά για το κήρυγμα του Ευαγγελίου στην ανθρωπότητα. Θα φτάσουν μέχρι του σημείου ν' απαρνηθούν το Χριστό Σωτήρα με τα λόγια και τις πράξεις τους (Β' Πέτρου 2:1-3). Ψευδοδιδάσκαλοι και ψευδοπροφήτες, που θα έχουν την εξωτερική μορφή της ευσέβειας, αλλά θα έχουν απαρνηθεί τη δύναμή της. Αυτή η Υπερεκκλησία θα συμμαχήσει με το πολιτικό κατεστημένο και θα γίνει πολύ δυνατή με μεγάλη κοσμική επιρροή. Ήδη άρχισε με το Οικουμενικό Συμβούλιο των Εκκλησιών.

Από το άλλο μέρος θα υπάρχει το «μικρό ποίμνιο». Και αυτό θα αποτελείται από πιστούς όλων των δογματικών πεποιθήσεων. Ο Θεός θα αμβλύνει τις δογματικές διαφορές και θα βοηθήσει τους πραγματικά δικούς Του να μιλάνε με ένα στόμα και ένα πνεύμα. Σ' αυτό το μικρό ποίμνιο θα επιπέσει ένας φοβερός παγκόσμιος διωγμός (Ματθ. 24:9-13). Το Άγιο Πνεύμα θα χρίσει με υπερφυσική δύναμη την αληθινή Εκκλησία. Κάτω από το διωγμό οι αληθινοί πιστοί θα ενωθούν ακόμη περισσότερο και θα λάβουν άνωθεν δύναμη, ώστε να γίνουν μάρτυρες του Χριστού μέχρι τα πέρατα της γης (Ματθ. 24:14).

Σε αυτό το «μικρό ποίμνιο» αφιερώνεται αυτό το βιβλίο. θα έλθει στιγμή που πολλοί Καθολικοί, Διαμαρτυρόμενοι, Ορθόδοξοι θα αποχωριστούν ανάμεσα από τους ψευτοχριστιανούς (Β' Κορινθ. 6:14-18, Αποκ. 18:4-5) των δικών τους ομολογιών και θα ενωθούν, χωρίς να έχουν ιδιαίτερο όνομα, θα είναι απλώς «αναμορφωμένοι» Χριστιανοί. Και ο Θεός θα τους ενώσει στην Αγάπη και στην Αλήθεια.

Το κάλεσμα του Θεού σήμερα στις διάφορες χριστιανικές ομολογίες:

1) Το κάλεσμα του Θεού στις Ευαγγελικές Εκκλησίες.

Εν δυνάμει, η συμβολή των Ευαγγελικών Εκκλησιών για τον ευαγγελισμό του ελληνικού λαού σήμερα είναι αποφασιστική. Οι Ευαγγελικές Εκκλησίες έχουν περισσότερο φως, περισσότερη πνευματική ζωή, περισσότερη γνώση του ευαγγελίου από τις άλλες Εκκλησίες σήμερα.

Αλλά «εκείνος ο δούλος που γνώριζε το θέλημα του Κυρίου του και δεν ετοίμασε ή δεν έκανε σύμφωνα με το θέλημα του θα δαρεί πολύ. Όποιος δε γνώριζε, αλλά έκανε πράγματα άξια τιμωρίας θα δαρεί λίγο. Σε καθέναν που δόθηκε πολύ, πολύ θα του ζητήσουν, και σ' όποιον του παρέθεσαν πολύ, θα του ζητήσουν ακόμα περισσότερο» (Λουκ. 12:47-48).

Όπως εξετάσαμε στα προηγούμενα κεφάλαια, είναι αποφασιστική για τη μαρτυρία η ένωση των Χριστιανών. Οι Ευαγγελικές Εκκλησίες όπως προείπαμε έχουν πολλά καλά, αλλά έχουν και ένα μεγάλο κακό. Ένα δοκάρι στο μάτι τους: **Τις διαιρέσεις μεταξύ τους.** Πριν λοιπόν αρχίσουν να μιλούν για ένωση με Ορθόδοξους και Καθολικούς, καλό θα είναι να προσπαθήσουν να ενωθούν μεταξύ τους. Τα κοινά τους είναι πάμπολλα. Επουσιωδέστατα αυτά που τις χωρίζουν.

Ο συγγραφέας γνώρισε το Χριστό και πίστεψε σ' Αυτόν μέσω της μαρτυρίας ενός ευαγγελικού αδελφού. Και δοξάζει το Θεό, γιατί μεγάλωσε πνευματικά και ανδρώθηκε μέσα στην αδελφότητα των Ευαγγελικών Εκκλησιών. Εκεί γνώρισε καθαρά βασικές αρχές και χριστιανικές διδασκαλίες, όπως η διαπίστεως σωτηρία, η αναγέννηση και η έννοια της αγιότητας, η ιεροσύνη όλων των Χριστιανών και η μοναδική μεσιτεία του Ιησού Χριστού. Αδέλφια μου των Ευαγγελικών Εκκλησιών, ανοίξτε την καρδιά και το νου

σας. Σκεφθείτε την ευθύνη σας ενώπιον του Θεού! Από εσάς ως αρχίζει η ένωση των πιστών. Έχετε κι ένα άλλο χρέος: Εσείς που γνωρίζετε περισσότερο τη γραφική αλήθεια, πλησιάστε τους πιστούς Ορθόδοξους, τους παπάδες, την ιεραρχία της Ορθόδοξης Εκκλησίας, όπως επίσης τους τυπικούς Ορθόδοξους Χριστιανούς. Με αγάπη και ταπείνωση κάντε τους να γνωρίσουν τη μαρτυρία σας, την πίστη σας. Ο σκοπός δεν είναι ο προσηλυτισμός - πράγμα που πολλοί από εσάς γνωρίζουν καλά - αλλά η γνώση του ευαγγελίου του Χριστού σε όποιον είναι θρήσκος, αλλ' όχι αναγεννημένος. Έτσι ώστε και μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία πολλοί να πιστέψουν στον αληθινό Χριστό.

Μην αποστρέφεστε τους Ορθόδοξους, μην κλείνεστε στον εαυτό σας. Καταλαβαίνω ότι σας είναι δύσκολο. Υπάρχει πολύς φανατισμός και κλειστό πνεύμα μεταξύ των Ορθοδόξων στην Ελλάδα. Άγνοια και φανατισμός συγχρόνως. Αλλά το μίσος, τη μισαλλοδοξία, το κλειστό πνεύμα, θα τα νικήσουν η προσευχή σας και η αγάπη σας. Κανένα τείχος δεν είναι απόρθητο για την αγάπη. Αγαπήστε τους Ορθόδοξους. Μην ξεχνάτε ότι αν σήμερα υπάρχουμε ως έθνος, το οφείλομε βασικά στη χριστιανική θρησκεία υπό το Ορθόδοξο Δόγμα, που μας κράτησε διαφορετικούς από τους Οθωμανούς κατακτητές. Μην περιμένετε ν' αλλάξουν μάνδρα οι Ορθόδοξοι, όταν θα πιστέψουν. Αφήστε τον Κύριο ν' ανοίξει την καρδιά τους και να πάρουν τις δικές τους αποφάσεις. Μπορεί το θέλημά Του να είναι να μείνουν μέσα στην επίσημη Ορθόδοξη Εκκλησία, για να γίνουν η μαγιά που θα ζυμώνει το αλεύρι. Τουλάχιστον να μείνουν μέσα για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Ο Θεός θα τους οδηγήσει αν είναι παιδιά Του. Θα έλθει η στιγμή που ο Κύριος, όχι εμείς, θα ενώσει όλους τους πιστούς Του.

Σε όσους Ορθόδοξους έχουν πραγματικά πιστέψει στο Θεό και το Χριστό, αλλά εξακολουθούν να πιστεύουν σε λαθεμένες βιβλικές διδασκαλίες, με πύλο και ταπεινό πνεύμα, αν ρωτηθείτε ή αν αισθανθείτε οδηγημένοι έτσι από το Πνεύμα το Άγιο, εκφράστε τους την πίστη σας, χωρίς πνευματική υπερηφάνεια. Το Αγ. Πνεύμα που κατοικεί μέσα τους, θα τους πείσει εν καιρώ για την αλήθεια, αν είναι πραγματικά του Χριστού. Και μη φοβάστε την αντίδραση. Οποτεδήποτε το ευαγγέλιο κηρύχτηκε καθαρά βρήκε αντίδραση. Είναι αναπόφευκτο η αλήθεια να δημιουργεί αντίδραση. Έχομε καλεστεί να είμαστε μάρτυρες για την αλήθεια. Αν το κήρυγμα δε βρίσκει ποτέ αντίδραση, σημαίνει ότι είναι νοθευμένο. (Λουκάς 6:26). Είθε ο Κύριος να σας ικανώσει να γίνετε μάρτυρες του Ευαγγελίου στην πατρίδα μας και ενωτικό στοιχείο μεταξύ των Χριστιανών.

Χωρίς να έχομε καμιά διάθεση αρνητικής κριτικής, πρέπει ωστόσο να αναφέρομε ότι σήμερα οι Ευαγγελικές Εκκλησίες περνούν μια περίοδο στασιμότητας. Δε φαίνεται πλέον η άνθιση που γνώρισαν ορισμένες Ευαγγελικές Εκκλησίες κατά τη διάρκεια της κατοχής και αμέσως μετά την απελευθέρωση. Η άλλες Ευαγγελικές Εκκλησίες που γνώρισαν ιδιαίτερη άνθιση τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας της πατρίδας μας από την τουρκική δουλεία. Ωραία κηρύγματα γίνονται, το ένα συνέδριο διαδέχεται το άλλο, αλλά δε βλέπομε το έργο του ευαγγελίου να προχωράει πολύ.

Και έρχεται φυσικό το ερώτημα: - Γιατί; Είναι κοινός τόπος ότι οι Έλληνες είναι σκληροτράχηλος λαός απέναντι στο Ευαγγέλιο. Ότι είναι αδιάφοροι προς την Αλήθεια κτλ. Αλλά αν φταίμε κι εμείς; Αν η κλειστή συμπεριφορά μας είναι αυτή που εμποδίζει την αποτελεσματική μαρτυρία και εμποδίζει την αναζωπύρωση; Οι πιστοί Ευαγγελικοί πρέπει να λάβουν σοβαρά υπόψη αυτήν την άποψη. Δυστυχώς μεταξύ πολλών πιστών Ευαγγελικών υπάρχει ένα ηττοπαθές πνεύμα, βασιζόμενο λαθεμένα στα λόγια του Ιησού: «Όταν θα έλθει ο Υιός του ανθρώπου θα βρει την πίστη πάνω στη γη»; (Λουκάς 18:8). Έτσι συμπεραίνουν ότι η πίστη, πριν τον ερχομό του Ιησού Χριστού πάλι στη γη, θα φθίνει. Ας με συγχωρέσουν αυτοί οι αδελφοί, αλλά θα ήθελα να τους πω ότι **αυτό ακριβώς θέλει και ο Διάβολος να πιστεύουν**. Κάνουν κακή ερμηνεία του Λόγου του Θεού. Αν είναι αλήθεια ότι πριν τον ερχομό του Χριστού θα υπάρχει αποστασία και η αμαρτία θ' αυξηθεί, είναι επίσης αλήθεια ότι το ευαγγέλιο θ' ακουστεί σε όλη την οικουμένη (Ματθ. 24:14). Ότι το Πνεύμα του Θεού θα εκχυθεί πάνω σε κάθε άνθρωπο και ο Κύριος θα κάνει πάλι μεγάλα θαύματα, σημεία και τέρατα. (Πράξεις 2:17-21). Τα λόγια του προφήτη Ιωήλ που ανέφερε ο απ. Πέτρος κατά την Πεντηκοστή δεν επαληθεύτηκαν όλα εκείνη την ημέρα που ο απ. Πέτρος κήρυξε. Δεν είδαμε «τέρατα στον ουρανό άνω και σημεία στη γη κάτω, αίμα και φωτιά και καπνώδη ατμό». «Ο ήλιος» δε «μεταβλήθηκε σε σκοτάδι και η σελήνη σε αίμα, πριν έλθει η Ημέρα του Κυρίου, η μεγάλη και επιφανής». Πιστεύομε λοιπόν ότι μαζί με τα θαύματα θα ξανασυμβεί και η έκχυση του Πνεύματος. Η «όψιμη βροχή», που πολλοί αλληγορικά βλέπουν την τελευταία μεγάλη έκχυση Πνεύματος, πριν από τον ερχομό του Κυρίου μας, δεν έπεσε ακόμη. (Ιάκ. 5:7). Ούτε συνέβηκε η πλήρης ενότητα στην Εκκλησία για την οποία προσευχήθηκε ο Κύριος μας και η οποία αφορά την τωρινή τάξη πραγμάτων, όπως είδαμε σε προηγούμενα κεφάλαια. Ενότητα πιστών σημαίνει ζωντανή και δυνατή μαρτυρία στον κόσμο, σύμφωνα με τα λόγια του Κυρίου μας. (Ιωάν. 17:20-21).

Χωρίς να γνωρίζομε ακριβώς σε ποια εποχή αναφέρεται, στον απόστολο Ιωάννη, στην Αποκάλυψη, του λέγουν: «Πρέπει πάλι να προφητέψεις σε λαούς και έθνη και γλώσσες και βασιλιάδες πολλούς» (Αποκ. 10:11). Ας μην ξεχνάμε ότι πολύ συχνά ο Κύριος έλεγε στους ανθρώπους: «Ας γίνει κατά την πίστη σου». Αν λοιπόν η πίστη μας είναι τόσο αναιμική και περιορισμένη πάνω στο θέμα της αναζωπύρωσης, τότε ας

μην παραξενεύομαστε που οι άνθρωποι δεν πιστεύουν.

Υπάρχει ανάγκη από κάτι το καινούργιο, από κάτι το φρέσκο σήμερα στο ευαγγελικό κίνημα στην Ελλάδα. Πολλοί πιστοί έχουν πέσει σε λήθαργο και σε μια αδικαιολόγητη χλιαρότητα. Υπάρχει πολύς κρύος δογματισμός, προσευχές που δεν συναρπάζουν, αλλά φαίνονται σαν επανάληψη ορισμένων «Συμβόλων Πίστεως». Το να βρισκόμαστε μεταξύ μας και να ευλογούμε ο ένας τον άλλο, δε βοηθάει απολύτως σε τίποτα την πρόοδο του Ευαγγελίου στην Ελλάδα. Πρέπει να ανοιχτούμε προς τους έξω, προς τον κόσμο και να μην είμαστε κλεισμένοι μέσα στο «γυάλινο πύργο μας». Και όπως είπε ο Κύριος: «Εκείνο που σας λέγω κρυφά, διαλαλήστε το φανερά, και εκείνο που κρυφακούτε στο αυτί, διακηρύξτε το από τα μπαλκόνια». (Ματθ. 10:27). Βεβαίως μαρτυρία γίνεται, υπάρχουν οπωσδήποτε άτομα που ακόμα πιστεύουν, αλλά πολλά οχυρά του Εχθρού μένουν απόρθητα, ενώ ο λαός μας στη μέγιστη πλειοψηφία του δεν έχει ούτε ακούσει ακόμη το καθαρό ευαγγέλιο. Μια αναζωπύρωση που θα έχει ενωτικά αποτελέσματα είναι απαραίτητη σήμερα στην πατρίδα μας.

Πολλοί Ευαγγελικοί έχουν κλειστεί στο ιδιαίτερο δόγμα τους. Έτσι όμως η μαρτυρία χωλαίνει. Υπάρχει ανάγκη από πολύ περισσότερο ανοικτό πνεύμα και λιγότερη καχυποψία στις σχέσεις μεταξύ των πιστών ευαγγελικών.

Ο συγγραφέας αισθάνεται την υποχρέωση να σημειώσει την ύπαρξη του Πανελληνίου Ευαγγελικού Συνδέσμου (ΠΕΣ), ο οποίος είναι μια υπερδογματική οργάνωση που έχει σκοπό την προσέγγιση όλων των πιστών ευαγγελικών.

Σχεδόν κάθε χώρα στο εξωτερικό έχει τον Ευαγγελικό της Σύνδεσμο, ενώ στην Ελλάδα η οργάνωση αυτή δεν προχωράει πολύ, γιατί προσκρούει στη συνηθισμένη καχυποψία των διαφόρων Χριστιανών, ιδίως δε των υπευθύνων των εκκλησιών, που φοβούνται πάλι μήπως χάσουν «πρόβατα».

Μπορούμε πάντως να τους καθησυχάσαμε, γιατί πουθενά σε όλο τον κόσμο δεν παρουσιάστηκαν τέτοια κρούσματα και γιατί ο Ευαγγελικός Σύνδεσμος δεν είναι «Υπερεκκλησία» ούτε έχει σκοπούς τέτοιους.

Ο Παγκόσμιος Ευαγγελικός Σύνδεσμος, μέρος του οποίου είναι ο Ελληνικός, αποτελεί μια πνευματική ένωση των Ευαγγελικών Εκκλησιών σε όλο τον κόσμο, ανεξαρτήτως διοικητικών αποχρώσεων, και έχει αποδεχτεί ως βάσεις της συστάσεως του εννέα ουσιώδη άρθρα πίστης τα οποία χαρακτηρίζουν κάθε αληθινή Ευαγγελική Εκκλησία και Ευαγγελικό Χριστιανό, και τα οποία είναι τα εξής:

- 1) Η Θεοπνευστία, το κύρος και η πλήρης επάρκεια των Γραφών.
- 2) Το δικαίωμα και το καθήκον της ατομικής κρίσης του καθενός στην ερμηνεία των Αγίων Γραφών.
- 3) Το ενιαίο της θεότητας και οι τρεις υποστάσεις στη μια θεότητα, δηλαδή η Αγία Τριάδα.
- 4) Η ολοσχερής διαφθορά της ανθρωπινής φύσεως συνεπεία της πτώσεως.
- 5) Η ενσάρκωση του Γιου του Θεού, το υπέρ των αμαρτωλών εξιλαστήριο έργο Του, και το έργο Του ως Μεσίτη και Βασιλιά.
- 6) Το έργο του Αγίου Πνεύματος στην επιστροφή και τον αγιασμό του αμαρτωλού. Η δικαίωση του αμαρτωλού μόνο κατά χάρη διαμέσου της πίστης.
- 7) Η αθανασία της ψυχής, η ανάσταση του σώματος, η κρίση του κόσμου μέσω του Κυρίου μας Ιησού, με την αιώνια μακαριότητα των δικαίων και την αιώνια τιμωρία των ασεβών.
- 8) Η ίδρυση της Εκκλησίας από το Θεό και της χριστιανικής διακονίας, και η υποχρέωση και η διατήρηση των τελετών του Βαπτίσματος και του Κυριακού Δείπνου.
- 9) Πιστεύουμε ότι τέτοιες προσπάθειες όπως εκείνες του Πανελληνίου Ευαγγελικού Συνδέσμου, πρέπει να υποστηρίζονται και να ενισχύονται από όλους τους πιστούς Ευαγγελικούς.

2) Το κάλεσμα του Θεού στις Πεντηκοστιανές Εκκλησίες και στους Χαραismaticούς αδελφούς.

Αδέλφια μου, δοξάζω τον Κύριο που σας έβαλε στον δρόμο μου. Ναι, σας ευχαριστώ για την Πεντηκοστή που μου γνωρίσατε, για μια πνευματική εμπειρία πιο βαθιά. Σας ευχαριστώ, γιατί μου γνωρίσατε το υπερφυσικό στοιχείο στην Εκκλησία και στη ζωή μου, για την εκρηκτική χαρά που γνώρισα μεταξύ σας και για ορισμένα πνευματικά χαρίσματα που αποσιωπούνται σε άλλες Εκκλησίες.

Αδέλφια μου, οι ευλογημένες εμπειρίες σας δεν πρέπει όμως να σας χωρίζουν από τους άλλους εν Χριστώ αδελφούς σας, ούτε να σας δημιουργούν αισθήματα ανωτερότητας και πνευματικής υπερηφάνειας.

Ο σκοπός των πνευματικών εμπειριών πρέπει να είναι η αγάπη, η ένωση και η οικοδομή όλων των Χριστιανών και όχι ο χωρισμός των Χριστιανών σε κατηγορίες Α΄, Β΄ ή Γ΄ ανάλογα με μια ορισμένη πνευματική εμπειρία που έχουν ή δεν έχουν κάνει οι Χριστιανοί.

Το λέω με πόνο ψυχής, γιατί πολύ σας αγαπώ, αλλά γενικά απ' όλα τα μεγάλα πνευματικά κινήματα, το Πεντηκοστιανό Κίνημα χαρακτηρίζεται για το χωριστικό πνεύμα του και για την πνευματική του υπερηφάνεια. Οπωσδήποτε, υπάρχουν και λαμπρές εξαιρέσεις. Αλλά αυτό που λέω το έχουν παρατηρήσει και πολλοί άλλοι. Ενώ άλλα κινήματα μπορούν ίσως να συνεργαστούν ευκολότερα μεταξύ τους, οι Πεντηκοστιανοί πολύ δύσκολα συνεργάζονται με μη Πεντηκοστιανές Εκκλησίες ή Κινήματα. Γιατί αδελφοί μου; Αν ο Θεός σας ευλόγησε, ευλογήστε και εσείς τους αδελφούς σας χωρίς την πνευματική υπερηφάνεια, το

συναίσθημα ανωτερότητας και αυτεπάρκειας που συχνά σας χαρακτηρίζει. Γιατί και οι άλλοι «περιφρονημένοι» αδελφοί σας, οι «χωρίς Πνεύμα», όπως ίσως μερικοί από εσάς τους θεωρείτε, μπορεί να έχουν πολύ περισσότερο Πνεύμα απ' όσο νομίζετε και να μάθετε από αυτούς πολλά πράγματα που δεν τα ξέρατε. Μιλώντας έτσι δε θέλω να πω ότι μόνο οι Πεντηκοστιανοί είναι οι «κλειστοί αδελφοί». Δυστυχώς υπάρχουν και μη Πεντηκοστιανοί που είναι το ίδιο κλειστοί και ακόμη περισσότερο. Ανοίξτε όμως εσείς την καρδιά σας σε όλους τους πιστούς και σε όλα τα Ευαγγελικά Δόγματα. Ο Χριστός υπάρχει κι εκεί, παρ' όλο που λατρεύεται διαφορετικά.

Ο Θεός όμως χρησιμοποίησε τους Πεντηκοστιανούς αδελφούς, για να εισέλθει το Αγ. Πνεύμα στην Καθολική και την Ορθόδοξη Εκκλησία που ήταν σχεδόν εντελώς νεκρές. Σήμερα υπάρχει ένα μεγάλο κίνημα Χαρισματικών Καθολικών και Ορθοδόξων. Έτσι αναγεννήθηκαν και ανακάλυψαν την Αγ. Γραφή και αυξήθηκαν στην Πίστη. Ο Θεός χρησιμοποίησε το Χαρισματικό Κίνημα που προήλθε από Πεντηκοστιανούς, για να ενώσει το χάσμα που χώριζε από αιώνες Διαμαρτυρόμενους, Καθολικούς και Ορθόδοξους. Μπορούμε λοιπόν να το παραβλέψουμε; Ο Θεός δεν είναι μόνο ξερή διδασκαλία και δόγματα, αλλά ΖΩΗ και Πνεύμα Άγιο. Το Άγιο Πνεύμα, από τη στιγμή που το παίρνει ο Χριστιανός και μετά, θα τον οδηγήσει σε όλη την αλήθεια (Ιωάν, 16:13). Ας μη βιάζονται λοιπόν οι δογματιστές. Δεν πρέπει να περιμένουν ο άλλος πρώτα να πειστεί διανοητικά σε όλες τις βιβλικές αλήθειες και μετά να πιστέψει. Αλλά μάλλον θα συμβεί το αντίθετο. Πρώτα αναγεννιέται και μετά το Αγ. Πνεύμα του Θεού είναι αυτό που σιγά-σιγά φωτίζει τον άνθρωπο στην Αλήθεια. Ο άνθρωπος χωρίς το Πνεύμα του Θεού είναι τυφλός και δεν μπορεί να δει και να καταλάβει τις πνευματικές αλήθειες μόνο με το νου του. (Α' Κορινθ. 2:12-16).

Καλό όμως είναι το λεγόμενο "Βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος" και το επερχόμενο χάρισμα των γλωσσών που κατά τη γνώμη σας το αποδεικνύει, να εξεταστεί πιο ήρεμα με ταπεινωση και αγάπη μαζί με άλλους ευαγγελικούς αδελφούς, ώστε να επέλθει μια πιο βαθιά γνώση της διδασκαλίας της Γραφής σ' αυτό το θέμα και να πάψει να είναι αυτή η διδασκαλία η πέτρα σκανδάλου και διαίρεσης μεταξύ των πιστών του Χριστού. Η Βίβλος και μόνο η Βίβλος να είναι η ερμηνεύτρια και ο εξηγητής της πνευματικής εμπειρίας μας και όχι το αντίθετο. Μην περιφρονείτε λοιπόν τη Θεολογία ούτε τη σωστή και βαθιά βιβλική έρευνα. Χρειάζεται να έχουμε περισσότερη γραφική προετοιμασία και γνώση. Δε φτάνει μόνο η εμπειρία στη χριστιανική ζωή. Χρειάζεται και η σωστή διδασκαλία. Βοηθήστε τους άλλους Ευαγγελικούς με την εμπειρία σας και οι άλλοι Ευαγγελικοί ας σας βοηθήσουν στη Βιβλική γνώση. Και ταπεινωση, ταπεινωση απ' όλα τα μέρη. Κανένας δεν είναι ο μοναδικός θεματοφύλακας της αλήθειας. Πολλά από αυτά που είπαμε προηγουμένως για τις Ευαγγελικές Εκκλησίες αναφέρονται και για τις Πεντηκοστιανές και τους Χαρισματικούς αδελφούς. Γιατί και οι Πεντηκοστιανές Εκκλησίες είναι Ευαγγελικές.

Ένα τελευταίο πράγμα που θα ήθελα να πω και που ίσως μπορεί να μην αρέσει σε μερικούς που βρίσκονται έξω από το Πεντηκοστιανό στρατόπεδο, είναι το εξής: Οι Πεντηκοστιανές Εκκλησίες είναι αυτές που αυξάνονται ταχύτερα σήμερα σ' όλο τον κόσμο και στην Ελλάδα ακόμα. Παρ' όλα τα πιθανά λάθη τους και τις ακρότητες που μπορεί να συναντήσει κανείς στο Πεντηκοστιανό Κίνημα, εν τούτοις αυτά τα λάθη δε σκανδαλίζουν και τόσο πολύ τους άπιστους, αν κρίνει κανείς από την αλματώδη αύξηση σε όλο τον κόσμο που συνεχίζει να έχει το Πεντηκοστιανό Κίνημα. Αν λοιπόν ο Κύριος συνεχίζει να ευλογεί και ν' αυξάνει αυτό το κίνημα (ΣΣ. σ' όλο τον κόσμο οι Πεντηκοστιανοί υπολογίζονται γύρω στα 100 εκατομμύρια), θα ήταν άξιο έρευνας, τι είναι αυτό που ιδιαίτερα προσελκύει τους ανθρώπους να προσχωρήσουν, να μελετηθεί! Γιατί οπωσδήποτε δε θα είναι τα λάθη του που προσελκύουν τους ανθρώπους στο Χριστό, αλλά τα καλά σημεία του.

Ένα από τα αδύνατα σημεία των Πεντηκοστιανών είναι οι εύκολες διασπάσεις μεταξύ τους. Αυτό οπωσδήποτε είναι παράδειγμα προς αποφυγή. Ας κοιτάξουμε όμως και τα καλά τους: Είναι η πίστη στο Λόγο του Θεού, τον οποίο παίρνουν κατά γράμμα. Είναι ο ζήλος για το Θεό, η θερμή προσευχή τους και η ακατάπαυστη μαρτυρία, χωρίς να ντρέπονται τον Κύριο. Μαρτυρία με ενθουσιασμό και με παρρησία, με πνεύμα θριάμβου. Είναι η πίστη τους στο υπερφυσικό στοιχείο μέσα στην Εκκλησία, στη θαυματουργική δύναμη του Θεού. Είναι η δοξολογία και οι ωραίοι ύμνοι που ταιριάζουν στο σημερινό μουσικό αίσθημα. Είναι η ελευθερία στην εκδήλωση χαράς και αισθημάτων κατά τη λατρεία. Καλό είναι όλοι οι Χριστιανοί να τα μιμηθούνε αυτά, που είναι βιβλικότατα.

Συζητώντας ορισμένες φορές με Ευαγγελικούς πιστούς που δεν είναι Πεντηκοστιανοί και σημειώνοντας το γεγονός ότι το κίνημα αυτό αυξάνεται πολύ σήμερα σ' όλο τον κόσμο, τους άκουσα να λένε ότι θέτουν σε αμφιβολία κατά πόσο αυτοί που πιστεύουν στο Πεντηκοστιανό κίνημα είναι πράγματι αληθινοί πιστοί. Και τούτο επειδή βλέπουν, λένε, πολλή σαρκικότητα στους πιστούς αυτού του Κινήματος, φανατισμό και το χειρότερο απ' όλα να προσπαθούν ορισμένοι από αυτούς να κάνουν προσηλυτισμό σε πιστούς άλλων Ευαγγελικών Εκκλησιών, για να τους προσελκύσουν στο δικό τους στρατόπεδο. Βεβαίως αυτή η τελευταία συμπεριφορά είναι ασυζητητί καταδικαστέα, απ' οπουδήποτε και αν προέρχεται.

Έχω όμως να κάνω μια ερώτηση στους αδελφούς που απευθύνουν αυτές τις κατηγορίες: Πώς συμβαίνει να παρασύρονται πιο εύκολα πιστοί από τις δικές σας συναθροίσεις στην αυλή των Πεντηκοστιανών και όχι το αντίθετο; Μη μου πείτε ότι αυτό συμβαίνει μόνο σε νέους και ανώριμους πιστούς, γιατί εγώ γνώρισα

και άλλους που ήταν πολλά χρόνια στην πίστη! Κάτι λοιπόν συμβαίνει! Ας έχετε την ταπεινοφροσύνη να το ψάξετε, να το βρείτε και να μιμηθείτε «το μυστικό» αυτό. Λέγοντας αυτά δε θέλω να περάσει κανενός από το νου ότι δικαιολογώ τη λαθεμένη συμπεριφορά τού να προσπαθεί να κλέβει κανείς «πρόβατα» από ξένες αυλές.

Πάντως αυτή η κριτική μου θυμίζει την κριτική που κάνουν ορισμένοι Πεντηκοστιανοί με τη σειρά τους, σ' όσους δεν είναι του κινήματος τους: Λένε ότι θέτουν σε αμφιβολία κατά πόσον έχουν το Άγιο Πνεύμα μέλη άλλων Εκκλησιών, επειδή δεν τους ακούνε να δοξάζουν τον Κύριο με θέρμη ούτε έχουν την εμπειρία του «βαπτίσματος με Άγιο Πνεύμα» όπως το έχουν αυτοί. Κατά συνέπεια και αυτοί θέτουν σε αμφιβολία κατά πόσον είναι ολοκληρωμένοι πιστοί, οι πιστοί άλλων Εκκλησιών. Αυτές οι κοινοτοπίες που συχνά ακούγονται από αμφοτέρωτα τα μέρη με τέτοιου είδους κριτικές θα ήταν πλέον καιρός κάποτε να σταματήσουν. Μπορεί να υπάρχει σαρκικότητα στις φωνές και ουρλιαχτά ορισμένων Χριστιανών, αλλά να είναι το ίδιο σαρκική και η παγερή ατμόσφαιρα σαν ψυγείο που συναντά κανείς σε άλλες Εκκλησίες, κι ας φαίνεται ανθρώπινα πιο "αξιοπρεπής" η συμπεριφορά τους.

Αυτές οι κριτικές είναι καρπός ανωριμότητας και **σαρκικού** φρονήματος. Χωρίς άλλο, μόνο ο Θεός γνωρίζει πλήρως και τέλεια ποιοι είναι δικοί Του. Αλλά το να κρίνουμε αν ένας είναι αληθινός ή πλήρης Χριστιανός από μια κάποια εξωτερική συμπεριφορά του, έστω και αν αυτή είναι λαθεμένη ή και αμαρτωλή, είναι πολύ επικίνδυνο. Ο απ. Παύλος αναφέρει ότι σε ορισμένους ανθρώπους οι αμαρτίες φαίνονται από τώρα, σε άλλους θα φανούν στον ουρανό μπροστά στο θρόνο του Θεού. (Α' Τιμόθ. 5:24). Είναι λοιπόν παρακινδυνευμένο να κρίνουμε από τώρα. Ο απ. Παύλος μας λέγει ότι κανείς δεν μπορεί να πει «ο Ιησούς είναι ο Κύριος, παρά μόνο μέσω του Πνεύματος του Θεού». (Α' Κορίνθ. 12:3). Όσους λοιπόν κηρύττουν τον Κύριο Ιησού πρέπει να τους θεωρούμε αδελφούς μας. Μπορεί να είναι ακόμα σαρκικοί Χριστιανοί, νήπια εν Χριστώ, αλλά πραγματικοί Χριστιανοί. Δε μας επιτρέπεται να τους κρίνουμε σαν ψευτοχριστιανούς, όπως δεν έκρινε και ο απ. Παύλος τους Κορίνθιους παρόλη τη σαρκικότητά τους και τ' αμαρτήματα που έβριθαν στην Εκκλησία τους.

Βέβαια κι εδώ πρέπει να κάνουμε διάκριση μεταξύ των διαφόρων αμαρτημάτων και να μην ξεχνάμε ότι όποιος εμμένει σε συνειδητά αμαρτήματα δεν μπορεί να ονομάζεται πραγματικός Χριστιανός. Αλλά μιλάμε για εμφανή και συνειδητά αμαρτήματα από αυτόν που τα διαπράττει και όχι από ασυνείδητα ή ακόμα και από λαθεμένη συμπεριφορά, που συχνά γίνεται καλόπιστα, νομίζοντας ότι έτσι κανείς βοηθά τους αδελφούς του ν' αποκτήσουν μια εμπειρία που ο ίδιος θεωρεί βασική για την πρόοδο στην πνευματική ζωή: Δηλαδή το λεγόμενο «Βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος».

Αυτό που πρέπει να καταδικάζουμε είναι εκείνο το ιδιαίτερο λάθος ή την αμαρτία που βλέπουμε να διαπράττει ένας Χριστιανός. Να μην καταδικάζαμε όμως όλη την προσωπικότητά του και όλη τη χριστιανική του ζωή. Οι γενικεύσεις είναι πάντοτε πολύ επικίνδυνες και μπορούμε να πέσομε σε αμαρτία μεγαλύτερη από αυτήν που καταδικάζαμε στον άλλο: Την αμαρτία της κρίσης και κατάκρισης του εν Χριστώ αδελφού μας. «Ωστε μην κρίνετε τίποτε πριν από τον ορισμένο καιρό, ωσότου έλθει ο Κύριος, ο οποίος θα φέρει στο φως τα πράγματα που κρύβονται στο σκοτάδι και θα φανερώσει τις σκέψεις των καρδιών». (Α' Κορίνθ. 4:5). 3)

3) Το κάλεσμα του Θεού στους Ορθόδοξους Χριστιανούς.

Γεννήθηκα και γαλουχήθηκα στα δόγματα της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Θέλω να ονομάζομαι Ορθόδοξος. Είμαι υπερήφανος εν Χριστώ που έχω τις ρίζες μου σε μια από τις πιο παλιές Εκκλησίες του κόσμου. Είναι δικοί μου οι Πατέρες της Εκκλησίας, αυτά τα φωτεινά πνεύματα που με την υπομονή τους, την επιμονή τους, την αγάπη τους, το πάθος τους για την αλήθεια, πολέμησαν, νίκησαν, μαρτύρησαν, πέθαναν ορισμένες φορές για τις αλήθειες του Θεού. Αλλά το ερώτημα είναι: Οι σημερινοί, που καυχούνται ότι τους είναι απόγονοι, είναι άξιοι απόγονοι τους; Δοξάζω και ευχαριστώ το Θεό, γιατί όταν ήμουνα μικρό παιδάκι, πήγαινα σε ένα ιδιωτικό δημοτικό σχολείο. Θυμάμαι ακόμα ότι οι δασκάλες μου του δημοτικού ήταν πιστές χριστιανές Ορθόδοξες. Η οικογένεια μου δεν ήταν ιδιαίτερα θρήσκα. Πιστεύω ότι ο Θεός χρησιμοποίησε αυτές τις δασκάλες, για να ρίξει το σπόρο της πίστης στην ψυχή μου. Και ο σπόρος βλάστησε, όταν έγινα 19 χρονών. Τότε γνώρισα προσωπικά το Χριστό. «Χριστός ανέστη»! Ναι, «Αληθώς ανέστη»! Για πόσους όμως Ορθόδοξους είναι ζωντανή στην ψυχή τους αυτή η αλήθεια;

Σήμερα η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ελλάδα περνάει μια μεγάλη κρίση. Οι εφημερίδες, σπρωγμένες και από το σκανδαλοθηρικό πνεύμα, φέρνουν στην επιφάνεια πολλά σκάνδαλα. Ο κινηματογράφος ρίχνει λάδι στη φωτιά, προσπαθώντας να γελοιοποιήσει την Ορθόδοξη Εκκλησία. Κανένα αληθινό παιδί του Θεού δεν μπορεί να χαιρέται βλέποντας αυτά τα πράγματα. Φιλμ, όπως «Ο παπα-Σούζας» και η «Εθνική παπάδων», δε γελοιοποιούν μόνο την Εκκλησία, αλλά και το πρόσωπο που αυτή κηρύττει: Τον Ιησού Χριστό. Δυστυχώς την αφορμή τη δώσανε άτομα που η Εκκλησία έχει στους κόλπους της και ανέχεται, ακόμα και στους πιο υψηλούς βαθμούς της ιεροσύνης. Είναι αλήθεια ότι πέρασα μια εποχή μεγάλης

απελπισίας και αμφιβολίας, κατά πόσο είναι δυνατό να έχει πνευματικό μέλλον ακόμα η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ελλάδα. Υπάρχουν άτομα που αγαπούν την Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά είναι φανατικοί, χωρίς Πνεύμα Θεού, με μεγάλο φανατισμό και μισαλλοδοξία για καθέναν που δεν έχει την ετικέτα «Ορθόδοξος». Χαρακτηρίζουν ως αιρετικούς οποιονδήποτε δεν ανήκει στην επίσημη Ορθόδοξη Εκκλησία. Έτσι όμως δεν μπορούν να εξελιχθούν, διότι δυστυχώς για πολλούς αιώνες η Ορθόδοξη Εκκλησία έμεινε στο σκοτάδι από πνευματικής απόψεως...

Τελευταία όμως διάβασα ορισμένα βιβλία όπως το: «Είμαστε Χριστιανοί;» του τέως Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερωνύμου, και έμεινα κατάπληκτος από την ειλικρίνεια και την πνευματικότητά του. Άνθρωποι σαν κι αυτόν μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία μου δίνουν ακόμη ελπίδες ότι δεν έχουν χαθεί τα πάντα για την Ορθοδοξία. Διότι παρά το πηχτό σκοτάδι υπάρχουν και φωτισμένοι άνθρωποι. Μόνο που πρέπει ν' ανασυνταχθούν και να πολεμήσουν μαζί ενωμένοι για την Ορθοδοξία. Το αλαζονικό, στενό πνεύμα και ο φανατισμός πρέπει να εκλείψουν, για να δούμε την Ορθόδοξη Εκκλησία ν' αναζωογονείται και το Πνεύμα του Θεού να γεμίζει τις καρδιές μας από ΑΓΑΠΗ. Δεν αρκεί πλέον να δικαιολογούμαστε λέγοντας ότι φταίει ο τάδε αρχιεπίσκοπος ή ο δείνα μητροπολίτης. Δε φτάνει να αλλάξουν ή να πεταχτούν δύο, τρία, δέκα, είκοσι άτομα. Η γάγγραινα προχώρησε πολύ, το μαχαίρι πρέπει να φτάσει πιο βαθιά. Πρέπει οι υπεύθυνοι της Ορθόδοξης Εκκλησίας και όλοι οι πραγματικά πιστοί Ορθόδοξοι, να δείξουν θάρρος και ν' αναρωτηθούν με ειλικρίνεια, αν δεν είναι το ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ στην Ορθόδοξη Εκκλησία που να είναι λαθεμένες. ΑΥΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΤΟΥΣ ΛΑΘΕΜΕΝΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ.

Ας γυρίσουμε στις πηγές: Πριν απ' όλα στην Αγία Γραφή και μετά στην Ιερή Αποστολική Παράδοση - όχι την Εκκλησιαστική που είναι ανθρώπινη. Ας γνωρίσουμε τα λόγια των Πατέρων της Εκκλησίας, χωρίς όμως να πέσουμε σε πατερολατρεία. Οι πατέρες είπαν πολλά σωστά πράγματα, αλλά δεν είναι όλα αλάνθαστα. Έπειτα ούτε και μεταξύ τους συμφωνούν πάντοτε. Ούτε οι ίδιοι ισχυρίστηκαν ποτέ ότι τα λόγια τους ή τα γραπτά τους είναι θεόπνευστα. Κάθε εποχή πρέπει ν' αναδεικνύει Πατέρες. Σε κάθε εποχή ο Θεός δίνει ανάλογα με τις ανάγκες της φωτεινά πνεύματα που καλούν σε μετάνοια το λαό Του και τον διδάσκουν τις αλήθειες του Θεού. Οι ίδιοι είναι ζωντανά παραδείγματα του τι ο Θεός μπορεί να κάνει σ' όσους έχουν αφιερώσει τη ζωή τους σ' Αυτόν. Γι' αυτό και «πατέρες» δεν ανέδειξε μόνο η Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά και άλλα δόγματα, ανεξάρτητα από το αν αποκαλούνταν με τον όχι και τόσο βιβλικό τίτλο: «Πατέρες». (Ματθ. 23:9). Στο ανωτέρω εδάφιο ο Χριστός λέγει στους μαθητές Του: «Εσείς να μην ονομαστείτε Ραβί (δηλ. διδάσκαλοι). Διότι ένας είναι ο διδάσκαλός σας, ο Χριστός, όλοι δε εσείς είστε αδελφοί. Και κανέναν να μην ονομάσετε πατέρα σας στη γη, διότι ένας είναι ο Πατέρας σας, εκείνος που είναι στους ουρανούς. Ούτε να ονομαστείτε καθηγητές, διότι καθηγητής σας είναι ένας, ο Χριστός. Αλλ' ο μεγαλύτερος σας, αυτός να είναι υπηρέτης σας». Και είναι αλήθεια ότι ο απ. Παύλος αποκαλεί τον εαυτό του ότι είναι «πατέρας» για τους Κορίνθιους, επειδή εκείνος τους γέννησε στην κατά Χριστό πίστη (Α' Κορ. 4:15), αλλά ποτέ δε δέχτηκε τον τίτλο: «Πατέρας». Αν μου επιτραπεί να κάνω μια κρίση, θα έλεγα ότι και σήμερα η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει τους «πατέρες» της, που είναι όμως πολύ παραμελημένοι. Ένας από αυτούς είναι ο συγγραφέας και αποσχηματισμένος ιερέας, κ. Στυλιανός Χαραλαμπίκης. Θα έπρεπε να προσέξει η σημερινή Εκκλησία την προφητική φωνή του, έστω και αν την ενοχλεί η οξεία γλώσσα με την οποία κατακρίνει λάθη αιώνων. Τα βιβλία του, που έχουν πάρει τρεις φορές βραβείο Ελλήνων λογοτεχνών, είναι πολύτιμα για μια ουσιαστική μεταρρύθμιση σήμερα στην Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία. Άραγε ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο Μ. Βασίλειος, ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, ο Γρηγόριος Νύσσης κα. θα αναγνώριζαν στη σημερινή Ορθόδοξη Εκκλησία την Εκκλησία της εποχής τους; Τι εννοούμε όταν λέμε: «Πιστεύω σε μία, αγία, καθολική και αποστολική Εκκλησία»; Ότι ο σημερινός κλήρος της Ορθόδοξης Εκκλησίας προέρχεται απ' ευθείας από τους αποστόλους δια χειροτονίας μέσω της «αποστολικής διαδοχής»; Αυτά είναι πράγματα που ούτε η Αγ. Γραφή τα αναφέρει ούτε η Ιερά Αποστολική Παράδοση ούτε τα πίστευε η πρώτη χριστιανική Εκκλησία. Σε τι βοηθάει τέτοιου είδους ξερή αποστολική διαδοχή, αν οι διάδοχοι έχουν απομακρυνθεί από τη διδασκαλία και τον τρόπο ζωής των αποστόλων; Ας προσέξουμε να μην πέσουμε στο λάθος ότι είμαστε σωσμένοι, είμαστε οι καλύτεροι, επειδή είχαμε την τύχη να γεννηθούμε σε τύποις Ορθόδοξο κράτος. Δε φτάνει να λέμε ότι «έχομε τους πατέρες», όπως δεν έφτανε να λένε οι Ισραηλίτες ότι είχανε «πατέρα τον Αβραάμ», για να είναι σωσμένοι: «Και μη σκέφτεστε λέγοντας μέσα σας: - Πατέρα έχομε τον Αβραάμ. Διότι σας λέγω ότι μπορεί ο Θεός από αυτές τις πέτρες να κάνει παιδιά στον Αβραάμ. Ήδη το τσεκούρι βρίσκεται στη ρίζα των δένδρων. Κάθε δένδρο που δεν κάνει καλό καρπό κόβεται και ρίχνεται στη φωτιά. Εγώ σας βαπτίζω με νερό για μετάνοια. Αυτός που έρχεται πίσω μου είναι ισχυρότερος μου... Αυτός θα σας βαπτίσει με Άγιο Πνεύμα και φωτιά. Αυτού το φτυάρι βρίσκεται στο χέρι Του και θα καθαρίσει το αλώνι Του, θα μαζέψει το σιτάρι Του στην αποθήκη και το άχυρο θα κάψει με φωτιά που δε σβήνεται», έλεγε ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, ο μεγαλύτερος άγιος που υπήρχε στη γη, τουλάχιστο μέχρι την εποχή του Χριστού, όπως διευκρίνισε ο ίδιος ο Κύριος. (Ματθ. 11:11). Σήμερα οι Ορθόδοξοι έχουν ανάγκη από δυο πράγματα: Πρώτο, ν' ανακαλύψουν την Αγ. Γραφή. Να τη

μεταφράσουν στα Νέα Ελληνικά, στη δημοτική γλώσσα και να τη μελετήσουν. Το νερό είναι καθαρό και γάργαρα στις πηγές. Όσο το ποτάμι κυλάει, τόσο οι προσμειξείς το ρυπαίνουν. Το ίδιο συνέβηκε **και στο** ρεύμα της Εκκλησίας δια μέσου των αιώνων. «Έτσι λέγει ο **Κύριος**: Σταθείτε στους δρόμους και δέστε, και ρωτήσετε για τις αιώνιες τρίβους, πού είναι η αγαθή οδός, και περιπατείτε σε αυτή. Και θα βρείτε ανάπαυση στις ψυχές σας». (Ιερεμ. 6:16).

— **Πίσω λοιπόν στις πηγές.**

Δεύτερο πράγμα που πρέπει να καταλάβουν είναι ότι δε φτάνει το βάπτισμα με νερό που πήραν παιδιά, για να είναι πιστοί Χριστιανοί. Πρέπει να βαπτιστούν με το Αγ. Πνεύμα, δηλαδή να βυθιστούν στο Πνεύμα του Θεού (Ιωάν. 3:3-6). Μόνο τότε θα γίνουν πραγματικοί Χριστιανοί. Πιστεύουμε ότι όπως το Πνεύμα του Θεού φύσηξε ήδη από καιρό μέσα στην Καθολική Εκκλησία, έτσι και μέσα στην Ορθόδοξη δε θ' αργήσει να φυσήξει. Ήδη άρχισε. Είθε πολλοί καλοπροαίρετοι επίσκοποι, παπάδες και άλλοι κληρικοί και θεολόγοι να βοηθήσουν, ώστε η σπίθα να γίνει φωτιά και το ευαγγέλιο του Χριστού να γίνει πάλι γνωστό στην Ελλάδα.

Και τώρα δυο λόγια στους Ορθόδοξους κληρικούς:

Αν πραγματικά αγαπάτε την Ελλάδα, αν αγαπάτε το λαό μας, επιστρέψτε με όλη την καρδιά σας στο Χριστό. Ο λαός μπορεί να σας κρίνει, να σας χλευάζει πολλές φορές βλέποντας τις ατασθαλίες και τα σκάνδαλα στην Εκκλησία, όταν όμως βλέπει παπάδες ή κληρικούς που σέβονται το ρόλο τους και το έργο τους, δείχνει πάντοτε σεβασμό γι' αυτούς. Έχετε φοβερή ευθύνη απέναντι του Θεού και των ανθρώπων. Αν ο Ελληνικός λαός σήμερα είναι ίσως από τους πιο θρησκευτικά αδιάφορους στον κόσμο, σ' αυτό φταίτε βασικά εσείς. Την καρδιά του τη σκληρύνετε εσείς με τη συμπεριφορά σας, διότι δε ζείτε ούτε κηρύττετε όπως ο Χριστός και οι απόστολοι ή οι Χριστιανοί των πρώτων αιώνων.

— **Μετανοείτε, μετανοείτε, μετανοείτε.** Αλλιώς σας περιμένει φοβερή εκ Θεού καταδίκη. Έχετε ανάγκη προσωπικής αναγέννησης από το Πνεύμα του Θεού. Μην ξεχνάτε την καταδίκη του αθεϊσμού που έπεσε επάνω σας στη Ρωσία. Αν μετανοήσετε ή όσους από εσάς μετανοήσετε, ο Θεός θα χρησιμοποιήσει καταπληκτικά στο έργο Του. Μ' εσάς θα ευαγγελίσει το λαό μας. Μην σκληρύνεστε, μη γίνεστε πνευματικά υπερήφανοι: «Ο Θεός στους υπερήφανους αντιτάσσεται, στους ταπεινούς όμως δίνει χάρη. Ταπεινωθείτε λοιπόν κάτω από το δυνατό χέρι του Θεού, για να σας υψώσει τον κατάλληλο καιρό». (Α' Πέτρου 5:5-6). Παραδεχτείτε ότι και σε άλλα χριστιανικά θρησκευόμενα το Πνεύμα του Θεού υπάρχει. Ο ταπεινός άνθρωπος ακούει τους πάντες. «Τα πάντα δοκιμάζετε, το καλό κατέχετε». (Α' Θεσσ. 5:12). Ο Θεός μπορεί να θέλει να σας μιλήσει μέσω των «ετεροδόξων» ή μέσω αυτών που περιφρονητικά αποκαλείτε «αιρετικούς». Μπορεί ν' ανακαλύψετε ότι η Ορθοδοξία σας δεν είναι και τόσο Ορθοδοξία όσο νομίζετε. Και τα είδωλά σας να πέσουν. Αυτό καλό θα σας κάνει. **Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΑΣ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΕΙΔΩΛΟ.**

Παραδεχτείτε τα λάθη σας και ο Θεός θα σας συγχωρήσει. Και οι άνθρωποι θα σας συγχωρήσουν. Μη σκέπτεστε, «αν πούμε στο λαό την αλήθεια, θα μας λιθοβολήσει». Κανένας δε θα σας λιθοβολήσει, μάλιστα θα σας σεβαστούν περισσότερο που έχετε το θάρρος να παραδέχεστε τα λάθη σας. Και στο κάτω-κάτω αν σας λιθοβολήσουν, καλύτερα να πεθάνετε για την αλήθεια σωσμένοι στον ουρανό, παρά να ζήσετε στο ψέμα και μετά το φυσιολογικό σας θάνατο να καταδικαστείτε από το Θεό στο «δεύτερο θάνατο» που είναι αιώνιος.

Προσέξτε και μιμηθείτε ανθρώπους που θέλουν ν' ανανεώσουν ^{Τ1}ν' Ορθόδοξη Εκκλησία, την αγαπούν και την πονάνε. Προσέξτε τα κινήματα που ο Θεός άρχισε να χρησιμοποιεί. Όπως «η Αρχέγονη Ορθόδοξη Εκκλησία» του κ. Στυλιανού Χαραλαμπίκη και τους Ορθόδοξους Χαρισματικούς του Αρχιμανδρίτη Ευσέβιου Παπαστεφάνου, το υπέροχο βιβλίο του τέως Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερωνύμου, «Είμαστε Χριστιανοί;» και άλλα. Είθε ο Θεός να κάνει μια μεγάλη μεταρρύθμιση σήμερα στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Τα παρακάτω λόγια του Προφήτη φαίνονται ν' απευθύνονται στη σημερινή Ορθόδοξη Εκκλησία:

« — Για ανθρώπου θα μπορούσαν αυτά τα κόκαλα (των νεκρών) να ξαναζήσουν; Απάντηση: - Κύριε μου, Εσύ γνωρίζεις... Τότε μου είπε: - Προφήτεψε στο Πνεύμα, προφήτεψε για ανθρώπου και πες στο Πνεύμα: «Έτσι λέγει ο Θεός ο Κύριος: — Έλα από τους τέσσερεις ανέμους, ω Πνεύμα, φύσηξε πάνω σ' αυτούς τους νεκρούς και καν' τους να ξαναζήσουν!» Και προφήτεψα όπως μου παραγγέλθηκε: Το Πνεύμα μπήκε μέσα τους, ξαναγύρισαν στη ζωή, σηκώθηκαν όρθιοι. Ήταν ένα στράτευμα πάρα πολύ μεγάλο. Και μου είπε: - Για ανθρώπου αυτά τα κόκαλα είναι ο οίκος Ισραήλ» (διάβαζε, Ορθόδοξη Εκκλησία). (Ιεζεκιήλ 37:3, 9-11). Σήμερα η Ορθόδοξη Εκκλησία βρίσκεται στην ίδια κατάσταση. Αλλά αν μετανοήσει, το Πνεύμα του Θεού θα την αναστήσει. Τίποτε δεν είναι αδύνατο για το Θεό.

Πολλοί παπάδες και κληρικοί δεν είναι αναγεννημένοι από το Αγ. Πνεύμα. Όπως και οι περισσότεροι απλοί πιστοί θρησκευόμενοι Ορθόδοξοι. Αλλά τότε τους λείπει το βασικότερο. Μη νομίζετε

ότι λάβατε το Αγ. Πνεύμα με το λεγόμενο «Μυστήριο του Χρίσματος» κατά το νηπιobάπτισμα. Το Αγ. Πνεύμα ο Θεός δεν το δίνει μηχανικά μέσω κάποιου «μυστηρίου», αλλά σε όσους έχουν προσωπικά δεχτεί το Χριστό ως Σωτήρα τους και Κύριό τους και έτσι τον ομολογούν μπροστά στους ανθρώπους με τα έργα και τα λόγια τους. (Ιωάννης 1:12-13, 3:3, 5-21 Ρωμαίους 10:9-13, 17 Λουκά 11:13). Ο άνθρωπος που δεν είναι αναγεννημένος, ακόμα και αν είναι θρήσκος, είναι χοϊκός, άνθρωπος του κόσμου αυτού και όχι άνθρωπος του Θεού. Είναι τυφλός για τα πνευματικά πράγματα και δεν μπορεί να διδάξει σωστά τους άλλους. «Τυφλός αν οδηγεί τυφλό και οι δυο θα πέσουν στο χαντάκι» είπε ο Χριστός. Ο μη αναγεννημένος άνθρωπος είναι στην πραγματικότητα άπιστος, καταδικασμένος στην αιώνια απώλεια. Γι' αυτό πρέπει οι κληρικοί πρώτα ν' αναγεννηθούν και μετά θα γίνουν ικανοί να διδάξουν και τους άλλους στην αλήθεια. Η έλλειψη αναγέννησης είναι η αιτία για την οποία βλέπομε τόσες αμαρτίες, σαρκικότητα και ατασθαλίες μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία, ιδίως μεταξύ των κληρικών σήμερα.

Και τώρα κάτι τελευταίο: Γνωρίζω πολύ καλά πόσο μεγάλη είναι η ζηλοτυπία, σ' εσάς τους κληρικούς, όταν ένας Ορθόδοξος αλλάζει το δόγμα του και γίνει οπαδός άλλου Δόγματος. Ο θυμός σας εξάπτεται, «οι αιρετικοί τον παρέσυραν», λέτε. Και κηρύσσετε διωγμό «υπέρ βωμών και εστιών κατά του νεοφώτιστου «αιρετικού». Πέραν του ότι ο διωγμός από ψυχολογική άποψη δεν αποδίδει, όπως είπαμε και σε προηγούμενο κεφάλαιο, θα ήθελα να πω και δυο λόγια γι' αυτήν την περίπτωση «προσηλυτισμού». Κατ' αρχάς, αυτός ο επαίσχυντος νόμος περί «προσηλυτισμού» μόνο στην Ελλάδα υπάρχει απ' όλα τα πολιτισμένα κράτη της δυτικής Ευρώπης, στην οποία ανήκομε. Είναι ένας αντιδημοκρατικός νόμος, που επιβλήθηκε μάλιστα την εποχή του δικτάτορα Μεταξά και από τότε παραμένει εν ισχύει, όσα κόμματα και όσες κυβερνήσεις κι αν πέρασαν. Μέσα σε ένα δημοκρατικό κράτος καθένας είναι ελεύθερος να λέει ό,τι νομίζει σωστό, να το προπαγανδίζει και να κάνει όσους «προσήλυτους» θέλει. Υπάρχει ελευθερία λόγου και ελευθερία θρησκείας. Όπως ακριβώς έχουν την ελευθερία τα πολιτικά κόμματα να διακηρύττουν τις ιδέες τους. Βεβαίως, αυτός ο φασιστικός νόμος έγινε βάση δικής σας επιρροής και εμπνεύσεως. Σήμερα ακόμη και στην Καθολικότητα Ιταλία άλλαξε ο νόμος και έγινε νέο Κογκορδάτο μεταξύ Ιταλικού κράτους και Βατικανού, που δεν αναγνωρίζει πλέον την Καθολική Εκκλησία ως επίσημη Εκκλησία του Κράτους.

Ας κλείσωμε όμως αυτή την παρένθεση και ας έλθομε στο θέμα μας.

Γιατί θεωρείτε τις Ευαγγελικές-Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες αιρετικές; Οι «Μάρτυρες του Ιεχωβά», μάλιστα, αυτοί είναι αιρετικοί. Όχι όμως και οι Ευαγγελικοί. Αν δεν είναι έτσι, τότε γιατί βρίσκεστε μαζί στα οικουμενικά συνέδρια, συμπροσεύχεστε μαζί τους και λατρεύετε μαζί το Θεό σε οικουμενικές λατρείες; Συνέρχεστε και συμπροσεύχεστε δηλαδή μαζί με αιρετικούς; Μετά το δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο, όταν η Ελλάδα είχε καταστραφεί, η Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία έλαβε εκατομμύρια για την ανέγερση των ναών της που είχαν καταστραφεί από τον πόλεμο από Ευαγγελικές Εκκλησίες της Αμερικής. Οι ιερείς φορούσαν ράσα με τα χρήματα των Ευαγγελικών Εκκλησιών. Σήμερα, το περιοδικό «Εκκλησιαστική Αλήθεια», το επίσημο έντυπο της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ελλάδα, ανέφερε σε παλαιότερο φύλλο της (16 Οκτωβρίου 1983) ότι εντός μιας 10ετίας η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας έλαβε \$58.000.000 δολάρια από το Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών, το οποίο χρηματοδοτείται κατά 90% και πλέον από τις Δυτικές Διαμαρτυρόμενες (Ευαγγελικές) Εκκλησίες. Συνεπώς συμπροσεύχεστε, συλλατρεύετε και παίρνετε λεφτά από τους αιρετικούς; Ασφαλώς ούτε εσείς δεν τους θεωρείτε έτσι. Αλλιώς δε θα το κάνατε. Στο «χριστεπώνυμο πλήθος» όμως της Ορθόδοξης Εκκλησίας αφήνετε να εννοηθεί ότι αυτοί είναι αιρετικοί. Δεν είναι αυτό όμως ψέμα και η συμπεριφορά σας δεν είναι υποκριτική; Έχουμε δυο μέτρα και δύο σταθμά; Άλλα για τις συνεδριάσεις κορυφής και άλλα για τους απλούς πιστούς;

Σκεφτήκατε ποτέ ότι αυτοί που «παρασύρθηκαν» ίσως τους συνέβηκε, διότι έψαχναν να βρουν φως μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά δε βρήκαν; Πόσοι από εσάς τους παπάδες ενδιαφέρθηκαν για το πλήθος της ενορίας τους, εκτός από βαφτίσια, γάμους, κηδείες, αγιασμούς και γιορτές; Πόσοι από εσάς ενδιαφέρθηκαν για τους νέους που χάνονται στα ναρκωτικά, στην πορνεία και σε κάθε είδους αμαρτία που τους προσφέρει αυτή η διεφθαρμένη εποχή μας; Είναι εύκολο να κάνεις ηθικιστικά κηρύγματα εξ άμβωνος. Αλλά το δύσκολο είναι να πλησιάσεις τον αμαρτωλό, με αγάπη και όχι με κατάκριση, και να του δείξεις τον ίσιο δρόμο βοηθώντας τον να επιστρέψει στο Θεό. Και πρέπει να παραδεχτείτε ότι αυτοί οι «αιρετικοί» συχνά έχουν περισσότερη αγάπη από εσάς και περισσότερο ζήλο Θεού. Λυπάμαι που το λέω, αλλά ο ζήλος πολλών από εσάς σε τέτοιες περιπτώσεις έχει οικονομικά και σαρκικά κυρίως αίτια και όχι τόσο από το ότι «παρασύρθηκε κανείς από τους αιρετικούς». Διότι φυσικά, όποιος Ορθόδοξος αλλάζει το δόγμα του δε θα έλθει σε εσάς τις γιορτές, και κόβονται τα χρήματα και τα τυχερά από βαφτίσια, γάμους, κηδείες, αγιασμούς κτλ. Και φυσικά εκ μέρους του «αλλαξοπιστήσαντος» δε θα χαίρετε πλέον «τιμής και υποταγής». Αν κοιτάξετε τα πράγματα με το χέρι στην καρδιά, θα παραδεχτείτε ότι έχω δίκιο. Δυστυχώς για πολλούς ιερείς, η «εरोσύνη» δεν είναι αποστολή, αλλά απλώς ένα καλό βιοποριστικό επάγγελμα. Εξ ου και διατί διαρρηγγύετε τα ιμάτια σας κάθε φορά που χάνετε ένα σας «πρόβατο».

Δε λέω ότι έτσι σκέφτονται όλοι σας.

Αλλά θέλετε να κρατήσετε το ποίμνιο σας; Αναγεννηθείτε πρώτα εσείς. Και μετά, δώστε τους το Λόγο του

Θεού καθαρό από ανθρώπινες παραδόσεις και μεταφρασμένο, ώστε να τον καταλαβαίνει όλος ο κόσμος. Αποκτήστε ευθεία και ειλικρινή καρδιά ενώπιον του Θεού και δώστε πνευματική τροφή με αγάπη στο ποίμνιο σας. Αν οι πιστοί βρίσκουν μέσα στην Εκκλησία τους την αγάπη και την πνευματική τροφή που έχουν ανάγκη, τότε γιατί να φύγουν; Αν όμως βρίσκουν αδιαφορία και έλλειψη πνευματικότητας, τότε είναι λογικό να προσπαθήσουν να βρουν αυτό που ποθεί η ψυχή τους σε άλλες αυλές, πέραν της δικής σας. Και τούτο, για να μην πεθάνουν πνευματικά. Και καλά θα κάνουν. Ο πνιγμένος πιάνεται απ' οποιοδήποτε σωσίβιο. Δε σκέφτεται αν είναι πράσινο, κόκκινο ή κίτρινο. Έτσι και τους διψασμένους πνευματικά δεν τους νοιάζουν οι διάφορες χριστιανικές αποχρώσεις, όταν πνίγονται μέσα στην αμαρτία, ούτε τα επί μέρους δόγματα, όσο ορθά κι αν είναι. Αν η Ορθόδοξη Ιεραρχία δε μετανοήσει από τις αμαρτίες της και δε γυρίσει στη διδασκαλία του Θείου Λόγου, τότε ο Θεός θα την απορρίψει, όπως ακριβώς ο ιδιοκτήτης του αμπελιού απέρριψε τους κακούς γεωργούς στην παραβολή του αμπελιού και το έδωσε σε άλλους. (Ματθ. 21:33-46). Έτσι και σ' αυτή την περίπτωση ο Θεός θα παραλάβει από τα χέρια τους την οδηγία της Εκκλησίας Του και θα την παραδώσει σε άλλους άξιους υπηρέτες Του, που θα γίνουν ευλογία για τους πιστούς Του. Αυτοί οι νέοι εργάτες του Ευαγγελίου μπορεί να προέρχονται είτε από τους κόλπους της Ορθόδοξης Εκκλησίας είτε από άλλες χριστιανικές ομολογίες και Δόγματα.

Αυτό όμως σημαίνει να πει ότι θα εξαφανιστούν αυτομάτως οι ψευτοϊεράρχες. Όπως δεν εξαφανίστηκαν αμέσως οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι ακόμα και μετά το θάνατο και την ανάσταση του Χριστού. Θα συνεχίζουν να είναι αρχηγοί μιας ψευτοεκκλησίας, που δε θ' αποτελείται όμως από αληθινούς Χριστιανούς, αλλά μάλλον από «χριστεπώνυμον πλήθος». Όπως οι Γραμματείς και οι Φαρισαίοι συνέχιζαν να είναι για πολύ καιρό ακόμη πνευματικοί ηγέτες του λαού Ισραήλ. Αυτός ο λαός όμως δεν ήταν και δε θα είναι πλέον πραγματικοί πιστοί του Θεού, αλλά όπως αναφέρει ο απ. Ιωάννης στην Αποκάλυψη, «Συναγωγή του Σατανά». (Αποκάλ. 2:9).

4) Το κάλεσμα του Θεού στους Ρωμαιοκαθολικούς.

Πολλά από αυτά που είπα για τους Ορθόδοξους ισχύουν και για τους Ρωμαιοκαθολικούς. Γνώρισα πολλούς Χριστιανούς πιστούς Καθολικούς στην Ιταλία όπου σπούδασα 12 χρόνια. Μπορώ να πω ότι, σε αναλογία, μέσα στην Καθολική Εκκλησία υπάρχουν περισσότεροι πραγματικοί πιστοί Χριστιανοί παρά μέσα στην Ορθόδοξη.

Γνώρισα διάφορα αναζωπυρωτικά κινήματα μέσα στην Καθολική Εκκλησία. Αδελφούς με μεγάλη αγάπη και αφιέρωση στον Κύριο. Πιστεύω ότι το Πνεύμα του Θεού φυσάει πολύ σήμερα μέσα στην Καθολική Εκκλησία, ιδίως μετά τη 2η Οικουμενική Σύνοδο του Βατικανού το 1964. Σήμερα οι Καθολικοί είναι πιο ανοικτοί με τους άλλους Χριστιανούς απ' ό,τι στο παρελθόν, και παραδέχονται ότι το Πνεύμα του Θεού και οι χριστιανικές αλήθειες υπάρχουν και στις άλλες Εκκλησίες έξω από την Καθολική. Μάλιστα **ενθαρρύνονται** να έχουν επαφές με πιστούς άλλων Εκκλησιών, που τους αποκαλούν πλέον όχι «αιρετικούς», αλλά «χωρισμένους αδελφούς». Αλλά το πιο υπέροχο είναι ότι ενώ πριν από τη Β' Σύνοδο του Βατικανού δεν έκαναν μεταφράσεις της Αγ. Γραφής, διάβαζαν τη Λατινική Βουλγατάτα μόνο οι κληρικοί και η λειτουργία γινόταν στα λατινικά, έτσι που ο λαός δεν καταλάβαινε τίποτα, όπως ακόμη γίνεται στην Ορθόδοξη Εκκλησία η λειτουργία στα αρχαία ελληνικά, τώρα έχουν κάνει πολλές και καλές μεταφράσεις της Αγ. Γραφής στην καθομιλουμένη, όλη η λειτουργία πλέον γίνεται επίσης στην καθομιλουμένη, έτσι ώστε ο λαός του Θεού να γνωρίζει τι λέει και τι να πιστεύει.

Την Αγ. Γραφή μελέτησαν πολλοί Καθολικοί. Και πίστεψαν πραγματικά στο Χριστό. Έμειναν στην Εκκλησία τους, αλλά με ανανεωμένη πίστη. Βεβαίως δε φωτίστηκαν ακόμη όλοι για τα δογματικά λάθη της Εκκλησίας τους. Το Αγ. Πνεύμα όμως εν καιρώ θα φωτίσει τους δικούς Του. Είθε η Ορθόδοξη Εκκλησία να μιμηθεί την Καθολική σ' όλα αυτά τα καλά. Αλλά στα λάθη πρέπει να διορθωθούν και οι Καθολικοί και οι Ορθόδοξοι, όπως και οι Διαμαρτυρόμενοι. Πρέπει όλοι να συμμορφωθούμε με το Λόγο του Θεού, την Αγ. Γραφή.

Δυστυχώς ο σημερινός Πάπας παρ' όλο που ως άνθρωπος είναι πολύ έξυπνος, συμπαθητικός και εκκεί πολύ τα πλήθη¹ - τύπος Πάπα-Σουπερστάρ - στη θεολογία του είναι πολύ συντηρητικός Καθολικός, ιδίως στα βιβλικά λάθη της Καθολικής Εκκλησίας. Αυτός ο Πάπας είναι πολύ πιο Μαριολάτρης από τους προκατόχους του, θα έλεγα Μαριομανής στην ευσέβειά του. Αυτό, όμως, όπως είδαμε, είναι αμαρτία, είναι ειδωλολατρία ενώπιον του Θεού. Γι' αυτό και η παρουσία αυτού του Πάπα είναι πολύ κακό παράδειγμα και ώθηση προς την πλάνη σε πολλούς Καθολικούς που είχαν αρχίσει ν' απελευθερώνονται από τις δεισιδαιμονίες και την ειδωλολατρία της Εκκλησίας τους. Γι' αυτήν του τη στάση και τη συμπεριφορά θα δώσει λόγο στο Θεό.

5) Το κάλεσμα του Θεού στους υπεύθυνους όλων των Εκκλησιών.

Αγαπημένοι αδελφοί, ηγέτες και υπεύθυνοι των διαφόρων Εκκλησιών, απευθύνομαι σ' εσάς τώρα, με μεγάλο σεβασμό και αίσθημα ευθύνης απέναντι σας. Όποιοι και αν είστε, πιστεύω ότι σας έβαλε εκεί

¹ Αναφέρομαι στο μακαριστό Ιωάννη-Παύλο το 2ο.

ο Κύριος. Ο Κύριος σας έχει βάλει στη θέση ηγεσίας, ή πιο σωστά υπηρεσίας, στην Εκκλησία Του, που βρίσκεστε. Διότι «δεν μπορεί να πάρει τίποτε ο άνθρωπος, αν δεν του είναι δοσμένο από τον ουρανό». (Ιωάν. 3:27). Ο απόστολος Παύλος μιλώντας για τις χαρισματικές διακονίες στην Εκκλησία λέγει: «Και αυτός (ο Χριστός) έδωσε μερικοί να είναι απόστολοι, άλλοι ευαγγελιστές, άλλοι ΠΟΙΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ, προς το σκοπό να καταρτίσουν τους αγίους, δια το έργον υπηρεσίας, δια την οικοδομή του σώματος του Χριστού, **μέχρις ότου φτάσουμε όλοι στην ενότητα της πίστewος** και της πλήρους γνώσεως του Γιου του Θεού, σε άνδρα τέλειο, στο μέτρο του τέλειου αναστήματος του Χριστού, ώστε να μην είμαστε πλέον νήπιοι,... αλλά ομολογώντας την αλήθεια με αγάπη, να αυξήσομε με κάθε τρόπο σε Αυτόν, ο οποίος είναι η Κεφαλή, ο Χριστός, εκ του οποίου όλο το σώμα, το οποίο συναρμολογείται και συγκρατείται δια της υπηρεσίας κάθε αρθρώσεως με την οποία είναι εφοδιασμένο, με την κατάλληλη ενέργεια κάθε μέρους να γίνεται η αύξηση του σώματος με σκοπό την ίδια του οικοδομή με αγάπη». (Εφεσίους 4:11 κτλ.) Λυπάμαι που το λέω, αλλά πολλοί ηγέτες Εκκλησιών κοιτάζουν κοντόφθαλμα. Υπηρετούν με τα προσόντα τους μόνο την Εκκλησία τους ή πιστούς της δικής τους εκκλησιαστικής ομολογίας ή κατονομασίας. Δε δέχονται με τα χαρίσματά τους να οικοδομήσουν πιστούς άλλων ομολογιών ή κατονομασιών, ούτε δέχονται να επιτρέψουν σε χαρισματούχους πιστούς άλλων ομολογιών να υπηρετήσουν με τα χαρίσματά τους τη δική τους εκκλησία. Αυτό μου θυμίζει λίγο τη συμπεριφορά του «φιλοπρωτεύοντα Διοτρεφή» που καταδίκασε ο απ. Ιωάννης. (Γ' Ιωάννου 9). Η Εκκλησία του Χριστού έχει ανάγκη από όλα τα χαρίσματα και από τους πιστούς όλων των ομολογιών για ν' αυξηθεί «στο μέτρο του τέλειου αναστήματος του Χριστού». Δεν ανήκετε μόνο στην τοπική σας εκκλησία ή κατονομασία αλλά σε **όλη** την Εκκλησία του Ιησού Χριστού. Μόνον έτσι όλοι οι πιστοί της Εκκλησίας του Χριστού θα φτάσουν στην ενότητα της πίστewος και θα οικοδομηθούν και θα καταρτιστούν...

Αδέλφια μου μιλάω μεγαλόστομα; Παραέχω μεγάλα πράγματα στο νου μου; Ο Χριστός όμως δε μας δίδαξε οι στόχοι μας να είναι τέλειοι; Βλέπομε πουθενά στην Αγ. Γραφή ο Θεός να ζητάει κάτι λιγότερο από το τέλειο, για να φτάσουμε; Όχι! «Εσείς να είστε τέλειοι, όπως και ο Πατέρας σας ο ουράνιος είναι τέλειος». (Ματθ. 5:48).

Το ποιμνιο γίνεται όπως ο ποιμένας του. Κανένας μαθητής δεν είναι ανώτερος του δασκάλου του. Εσείς είστε το παράδειγμα για τους πιστούς που ποιμαίνετε με τη χάρη του Θεού. Γνωρίζω πόσο είναι δύσκολη η θέση του αρχηγού. Και τι φοβερές ευθύνες έχει απέναντι του Θεού και των ανθρώπων. Διότι αν κάνει ένα παραπάτημα ένας απλός πιστός μιας Εκκλησίας που δεν έχει θέση ηγέτη, το πολύ-πολύ αυτό να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη δική του ζωή ή και στη ζωή του στενού οικογενειακού ή φιλικού ή συγγενικού κύκλου του. Αν κάποιος όμως ποιμένας ή υπεύθυνος Εκκλησίας παραστρατήσσει, ή έχει μια ορισμένη καλή ή κακή συμπεριφορά, ή ορισμένες ιδέες σωστές ή λαθεμένες, αυτό θα επηρεάσει όλο το εκκλησίασμα που διοικεί. Συνεπώς καταλαβαίνω ότι έχετε μεγάλη ευθύνη ενώπιον του Θεού. Βρίσκεστε στην πρώτη γραμμή της μάχης κατά του εχθρού και εσάς ο Διάβολος θέλει κυρίως να πλήξει.

Αναλογιστείτε λοιπόν τις ιδέες σας και τη συμπεριφορά σας όσον αφορά το θέμα της ενότητας των πιστών του Ιησού Χριστού. Είναι τέτοιες οι γνώμες σας και η συμπεριφορά σας που να σπρώχνουν τους πιστούς σε αυτήν την ενότητα; Ή μήπως αντιθέτως την αποτρέπουν; Αναλογιστείτε τις ευθύνες σας ενώπιον του «βήματος του Χριστού», που όλοι θα βρεθούμε, για να κριθούν τα έργα μας ως πιστοί. Θα αισθάνεστε τη συνείδηση σας ήσυχη ότι κάνατε ό,τι μπορούσατε πάνω σε αυτό το θέμα; Είθε να είναι έτσι. Αλλά αν δεν είναι, τώρα έφτασε ο καιρός να αλλάξει η νοοτροπία σας και η συμπεριφορά σας. **Τώρα ο Χριστός σας καλεί.** Γιατί, προτείνω, δε θα μπορούσατε να βρεθείτε μια φορά όλοι ή τουλάχιστον πολλοί πιστοί ηγέτες διαφόρων Εκκλησιών και να προσευχηθείτε μαζί «ομοθυμαδόν»; Ας είστε και λίγοι, δεν έχει σημασία ο αριθμός. Αφού εσείς είστε οι ηγέτες, συνεπώς θεωρητικά τα πρότυπα χριστιανικής συμπεριφοράς και αγάπης της εκκλησίας σας, γιατί δεν μπορείτε έστω για μια και μόνη φορά να βρεθείτε μαζί, ν' αγκαλιαστείτε με την αγάπη του Χριστού, που αποδεικνύει ότι είστε μαθητές Του; Μήπως δεν έχετε αυτήν την αγάπη; Αλλά τότε δε θα έπρεπε να βρίσκεστε εκεί που είστε. Γιατί αυτή η αγάπη είναι απαραίτητη, για να αποδείξετε ότι είστε μαθητές Του (Ιωάννης 13:35). Ξεχάστε για μια στιγμή τι σας χωρίζει. Ξεχάστε ότι ο ένας είναι Ορθόδοξος, ο άλλος Καθολικός, ο άλλος Ευαγγελικός, ο άλλος Πεντηκοστιανός. Συγκεντρωθείτε στην αγάπη του Χριστού που σας ενώνει. Δεν υπάρχει ανάγκη η συμπροσευχή αυτή να είναι δεσμευτική για περαιτέρω. Ας είναι κάτι το εντελώς ανεπίσημο. **Να γίνει όμως.** Να σπάσει επί τέλους ο πάγος.

Γιατί να μη γνωριστείτε έτσι; Γιατί να μη δημιουργήσετε μεταξύ σας αγνές, αληθινές, ανυπόκριτες φιλίες; Έχετε πολλά κοινά προβλήματα μεταξύ σας, που μπορείτε να συμεριστείτε. Είναι δύσκολο το έργο του ποιμένα. Και δυστυχώς τα προβλήματά σας δεν μπορούν να συμεριστούν άλλοι πιστοί της εκκλησίας που είναι λιγότερο ώριμοι, ενώ θα μπορούσατε κάλλιστα να τα συμεριστείτε μεταξύ σας. Τι υπέροχες φιλίες και τι ευλογημένοι δεσμοί εν Κυρίω θα μπορούσαν έτσι να προκύψουν! Δεν είστε αγαπητοί αδελφοί εν Χριστώ όλοι σας; Έτσι θα βοηθηθείτε μεταξύ σας, θα οικοδομηθείτε μεταξύ σας. Οι ηγέτες των Εκκλησιών είναι πολλές φορές πολύ μόνοι στα προβλήματα τους. Διότι αυτοί ακούν τους άλλους. Τα προβλήματα των

άλλων πιστών της εκκλησίας τους. Αυτούς όμως τους ίδιους ποιος τους ακούει; Πολλές φορές έτσι αισθάνονται μόνοι. Ελπίζω εν Χριστώ σ' εσάς. Αφού εσείς είστε οι ηγέτες, συνεπώς θεωρητικά τα πρότυπα της εκκλησίας σας, περιμένω να δώσετε το παράδειγμα και στο ζήτημα της ενότητας των αληθινών Χριστιανών. Ας μη διαψεύσετε αυτήν την ελπίδα μου. Ας μη διαψεύσετε την ελπίδα του Χριστού. Από εσάς ας ξεκινήσει η ενότητα της Εκκλησίας του Χριστού, και να δώσετε έτσι το καλό παράδειγμα σε όλο το ποίμνιο σας! Ακούστε τώρα τα λόγια ενός συναδέλφου σας, εργάτη του Θεού:

Η ΒΑΘΙΑ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ

«Όποιος, κατά τη διάρκεια της πνευματικής του ζωής, γνωρίζει μόνο το δικό του πνευματικό κύκλο και δεν αντιλαμβάνεται ότι η βασιλεία του Θεού είναι πολύ πιο μεγάλη από ό,τι μέχρι τώρα γνώρισε, ασφαλώς εκείνος ο πιστός δεν μπορεί να θεωρηθεί ώριμος Χριστιανός. Το γεγονός ότι κάθε ποιμένας ή υπεύθυνος Εκκλησίας προσπαθεί να συγκρατήσει τα πρόβατά του είναι κατανοητό, ιδίως αν η οικονομική του κατάσταση εξαρτάται από τον αριθμό τους. Φυσικά ούτε είναι σωστό να συμβουλευόμαστε μια συνεχή αλλαγή «στάνης», αλλά είναι αναγκαίο καθέννας κατά τη διάρκεια της πνευματικής του αύξησης να μάθει να γνωρίζει και άλλους πνευματικούς κύκλους.

Το να συγκρατεί κανείς με φόβο την ομαδούλα του δεν είναι ένδειξη δύναμης, πειθούς και ελκυστικότητας. Όποιος, για να συγκρατήσει τους ανθρώπους του, ζωγραφίζει «μαύρους» όλους τους άλλους, να τους παρουσιάζει σαν χαμένους κακομοίρηδες, σαν ψευδοδιδάσκαλους ή σαν άτομα διανοητικά ή πνευματικά ανώριμα, αποδεικνύει με αυτόν τον τρόπο τη δική του αδυναμία. Η βεβαιότητα για τη γνώση τους που δείχνουν ορισμένοι, που τόσο συχνά την επιδεικνύουν και τη θεωρούν ανώτερη από εκείνη των άλλων, δεν είναι τίποτε άλλο παρά το αντιστάθμισμα μιας ανασφάλειας που κρύβουν βαθιά. Όποιος είναι βέβαιος για τη γνώμη του δεν έχει ανάγκη να φοβάται ή να μάχεται τη γνώμη του άλλου. Όποιος δεν μπορεί ν' αφήσει ήσυχο τον άλλο, αποδεικνύει ότι αυτός ο ίδιος δεν είναι πολύ σταθερός».

«Αυτά τα λόγια του Δαβίδ τα τελευταία:

Ο Δαβίδ ο γιος του Ιεσαί είπε,
ο άνδρας που υψώθηκε πολύ,
Ο μυρωμένος του Θεού Ιακώβ
κι ο γλυκός ψαλμωδός του Ισραήλ:
Το Πνεύμα του Κυρίου λάλησε μέσω μου
κι ο λόγος Του ήλθε στη γλώσσα μου.
Ο Θεός του Ισραήλ μου είπε,
ο Βράχος του Ισραήλ λάλησε:
— Όποιος εξουσιάζει τους ανθρώπους,
να είναι δίκαιος,
εξουσιάζοντας με φόβο Θεού.
Και θα είναι σαν το φως του πρωινού,
όταν ανατέλλει ο ήλιος δίχως σύννεφα,
θα μοιάζει σαν της γης τη χλόη,
που λάμπει με τις στάλες της βροχής».
(Σαμουήλ Β' 23:2-4 ελεύθερη απόδοση).

6) Το κάλεσμα του Θεού σ' εσένα αδελφέ μου.

Απευθύνομαι τώρα σ' εσένα ανώνυμε αδελφέ μου, αλλά πολύ γνωστέ στο Θεό Πατέρα μας. Με τη φαντασία μου σε βλέπω δίπλα μου. Είσαι ο γλυκός αγαπητός αδελφός μου. Ο λυτρωμένος του Κυρίου μου. Πόσο θέλω, όταν σε βλέπω, να μην αισθάνομαι να μας χωρίζει τίποτε!

Μαζί, αδελφέ μου, θα βρισκόμαστε κάποτε μπροστά στον Πανάγαθο, αγαπητό Πατέρα μας, μαζί θα τον δοξάζουμε στην αιωνιότητα για το υπέροχο σχέδιο του λυτρωμού μας. Μαζί ενωμένοι, ναι, σφιγμένοι στην αγάπη Του, θα χαιρόμαστε την κληρονομιά του νέου Σύμπαντος, που ο Θεός θα πλάσει για μας. Μαζί θα είμαστε κάποτε όλοι παντρεμένοι εν Χριστώ και τόσο σφικτά ενωμένοι, που τώρα ούτε στο γάμο μας με τον ή τη σύζυγο μας δεν είμαστε. Μαζί με ενθουσιασμό ακράτητο, χωρίς πια δάκρυα, στεναγμούς και πόνο, θα χαιρόμαστε τη γλυκιά Του παρουσία.

— Ω, ευλογημένη στιγμή της παρουσίας του γλυκού Λυτρωτή μας. Έλα γρήγορα!

Γιατί αδελφέ μου να μην μπορούμε να ζούμε από τώρα αυτήν την ευλογία; Δε ζεις από τώρα τη χαρά της Ανάστασης; Δε ζεις από τώρα τη βεβαιότητα της αιώνιας ζωής που μας υποσχέθηκε; Γιατί να μη ζεις από τώρα τη χαρά της ενότητας με τους αδελφούς σου; Σε κοιτάζω στα μάτια με την αγάπη που μόνο Εκείνος μας δίνει: Και τολμώ να πω ότι σ' αγαπώ. Αδελφέ μου Ορθόδοξε, Καθολικέ, Διαμαρτυρόμενε, Ευαγγελικέ,

Πεντηκοστιανέ, Χαρισματικέ, πόσο μου φαίνονται τώρα χωρίς νόημα αυτοί οι χαρακτηρισμοί! Σε κοιτάζω με την οπτική της αιωνιότητας. Και αυτοί οι χαρακτηρισμοί ξεθωριάζουν, μαραίνονται και χάνονται. Ναι, ναι, ο Κύριος είναι τώρα παντού, ο Πατέρας τα πάντα εν πάσι. Αμήν! Ένωσε μας τώρα, Κύριε Ιησού! Η αγάπη σου ας πλημμυρίζει τις άνυδρες καρδιές μας! Ιησού, επιτέλους Εσένα βλέπω μέσα σε κάθε αδελφό μου! Σ' ευχαριστώ που μου τον έδωσες. Σκεπτόμενος αυτά τα πράγματα η καρδιά μου πλημμυρίζει από χαρά, δάκρυα χαράς κι ευγνωμοσύνης μου έρχονται στα μάτια. Σηκώνω τα χέρια στον ουρανό, προσεύχομαι και λέω: - Δοξασμένο τ' όνομα Σου το Άγιο, Μεγάλε Ευεργέτη...

Κι εσένα αγαπητέ αναγνώστη, που διαβάζεις τώρα αυτό το βιβλίο και έχεις φτάσει σχεδόν στο τέλος, είμαι σίγουρος ότι θα σε δω και θα σε σφιχταγκαλιάσω μπροστά στον Πατέρα και το Μεγάλο Αδελφό μας. Ίσως με αυτό το βιβλίο να σου αποκάλυψε κάτι ο Λυτρωτής που μέχρι τώρα να μην είχες σκεφτεί. Ή κι αν δε διάβασες τίποτε άγνωστο για σένα, μπορεί να βρήκες διατυπωμένα **λόγια που ήδη τα είχες μέσα σου**. Χαίρομαι αν αισθάνεσαι έτσι. Σημαίνει ότι πράγματι το Άγιο Πνεύμα οδηγεί τους δικούς Του με τα ίδια συναισθήματα και σκέψεις. Αν δεν μπορέσουμε να ιδωθούμε τώρα, θα ιδωθούμε οπωσδήποτε εκεί ψηλά μαζί Του. Και τότε θα γνωρίσω καλύτερα τις σκέψεις σου πάνω σ' αυτά που διάβασες. Συγχώρεσε τα εγωιστικά κίνητρά μου. Είθε να μείνουν στην καρδιά σου μόνο οι σκέψεις που προέρχονται από Αυτόν. Όλα τα άλλα να σβήσουν. Επειδή συναισθάνομαι ότι η επιθυμία του Κυρίου μας για την τέλεια ενότητα θα πραγματοποιηθεί, και μάλιστα όσο περνάει ο καιρός θα γίνεται όλο και πιο ορατή από τώρα, κάτι μέσα μου ξεσπάει σε δοξολογία με το λόγια του ψαλμοδού:

«Δοξάστε τον Κύριο!

Δοξάστε το Θεό στο αγιαστήριό Του.

Δοξάστε Τον στο στερέωμα της δύναμης Του.

Δοξάστε Τον για τα μεγαλεία Του.

Δοξάστε Τον για τη μεγαλοσύνη Του. Δοξάστε Τον με ήχο σάλπιγγας.

Δοξάστε Τον με ψαλτήριο και κιθάρα.

Δοξάστε Τον με τύμπανο και χορωδία.

Δοξάστε Τον με έγχορδα και όργανα.

Δοξάστε Τον με εύχη και κύμβαλα. Δοξάστε Τον με κύμβαλα αλαλαγμού.

Κάθε ον που αναπνέει ας δοξάζει τον Κύριο.

Αλληλούια!» (Ψαλμός 150)

7) Η διεθνής ενότητα των Χριστιανών.

Σήμερα παρά ποτέ όλος ο κόσμος βρίσκεται σε επαφή. Οι αποστάσεις έχουν εκμηδενιστεί λόγω των μέσων συγκοινωνίας και επικοινωνίας, μέσω του Διαδικτύου, του Διαδικτυακού τηλεφώνου (Skype), που εξουδετέρωσαν τις αποστάσεις. Αν οι άνθρωποι περιτρέχουν λοιπόν τον κόσμο και πολλοί για εγωιστικούς και μόνο σκοπούς, δεν καταλαβαίνω γιατί οι Χριστιανοί δε θα έπρεπε να περιτρέχουν για τη βασιλεία του Θεού. Σήμερα που ο Θεός θέλει να ενώσει την Εκκλησία Του, πρέπει να καταλάβουμε ότι θέλει να την ενώσει και διεθνώς.

Εμείς οι Έλληνες πιστοί είμαστε πολύ καχύποπτοι στα πνευματικά πράγματα όταν βλέπομε να έρχονται απ' το εξωτερικό. Πολλοί λένε ότι αυτά τα πράγματα δεν πάνε σύμφωνα με την «ελληνική νοοτροπία» ή ότι σκοτεινές δυνάμεις με πολιτικούς σκοπούς θέλουν να εισβάλλουν στην πατρίδα μας μέσω των ξενόφερτων «ιεραποστόλων», για να επιβάλλουν τους σκοτεινούς σκοπούς τους ή να κάνουν «κατασκοπία». Δεν αποκλείω ότι μπορεί να υπάρχουν και τέτοια κρούσματα. Δεν είναι όμως σωστό να γενικεύουμε.

Ο απ. Παύλος που έφερε τη χριστιανική θρησκεία στον τόπο μας ήταν Εβραίος και όχι Έλληνας. Ποιος ξέρει αν ορισμένοι απ' αυτούς τους Χριστιανούς δε θα κατηγορούσαν τον Παύλο σήμερα, «για επάρατο Σιωνισμό»; Ο ίδιος μάλιστα είχε πει: «Δεν υπάρχει Ιουδαίος και Έλληνας, περιτμημένος και απεριτμητός, βάρβαρος, Σκύθης, δούλος, ελεύθερος, αλλά ο Χριστός είναι τα πάντα και σε όλους» (Κολοσσαιείς 3:11).

Δεν πρέπει λοιπόν να βλέπομε αμέσως την εθνικότητα, για να κρίνομε θετικά ή αρνητικά έναν άνθρωπο που έρχεται να δώσει ένα μήνυμα στο όνομα του Χριστού, αλλά μάλλον να ακούμε **το μήνυμα** και επ' αυτού να κάνομε τις κρίσεις. Πολλοί όμως προδιαθέτονται αμέσως άσχημα, όταν ακούσουν ότι κάποιος αλλοδαπός έρχεται, για να δώσει ένα μήνυμα και δε θέλουν να τον ακούσουν. Μα τότε πού βάζουμε το υπερεθνικό μήνυμα του ευαγγελίου; Ο Θεός μπορεί να μας μιλήσει μόνο μέσω Ελλήνων και όχι μέσω αλλοδαπών; Νομίζω ότι το λάθος αυτής της σκέψης, για κάθε ορθώς σκεπτόμενο άνθρωπο, είναι εμφανές. Οι Έλληνες πατέρες της Εκκλησίας, παρ' όλο που είναι Έλληνες, εν τούτοις θαυμάζονται και μελετούνται σε όλο τον κόσμο ανεξάρτητα από τη χώρα που βρίσκεται κάθε ομολογία ή Εκκλησία. Αν λοιπόν τους δικούς μας «πατέρες» διαβάζουν και θαυμάζουν οι ξένοι, γιατί εμείς δεν έχουμε την ταπεινώση

να διαβάζουμε και ν' ακούμε τους δικούς τους επιφανείς πνευματικούς άνδρες; Βλέπω λοιπόν και εδώ να υπεισέρχεται το γνωστό αμάρτημα της πνευματικής υπερηφάνειας. Φυσικά μπορεί ορισμένα μηνύματα να είναι πιο κατάλληλα για τη χώρα από την οποία προέρχεται εκείνος ο εργάτης του ευαγγελίου, αλλά ας ακούμε τουλάχιστον πρώτα το μήνυμα και μετά να εκφέρομε γνώμη. Ή εμείς οι Έλληνες νομίζουμε, σαν την Εκκλησία των Λαοδικαίων στην Αποκάλυψη, ότι είμαστε πλήρεις και δεν έχουμε ανάγκη από τίποτε κι από κανένα που δεν είναι Έλληνας!; Δυστυχώς εμάς τους Έλληνες μας κατέχει ένα μείγμα ξενομανίας και ξενοφοβίας. Είναι κι αυτό ένα δείγμα των συμπλεγμάτων κατωτερότητας ή ανωτερότητας που έχουμε απέναντι των ξένων. Ξενομανία για τα υλικά κυρίως πράγματα και ξενοφοβία για τα πνευματικά. Θα ήταν καλό να ξεπεράσουμε ιδίως αυτό το τελευταίο. **Και τούτο για τον εξής λόγο: Ο Θεός δίνει πολλές φορές αναζωπυρώσεις σ' έναν τόπο, οι οποίες μεταφέρονται σε άλλο από τις πνευματικές επαφές μεταξύ των Χριστιανών διαφόρων λαών.** Είναι κρίμα, λοιπόν, να χάνομε τις πνευματικές ευλογίες που ο Θεός θέλει να μας δώσει λόγω ενός στενού εθνικιστικού πνεύματος. Ας το προσέξουμε αυτό, αδελφοί μου.

Την πατρίδα μας πνευματικά την παρομοιάζω με «νησί». Όπως η κοινωνία του νησιού είναι απομονωμένη και οι άνθρωποι πολλές φορές «βράζουν στο ζουμί τους», λόγω του ότι η θάλασσα χωρίζει εκείνους τους ανθρώπους από τον υπόλοιπο κόσμο, έτσι και η πατρίδα μας, λόγω της πολιτικής, γλωσσικής, φυλετικής και θρησκευτικής απομόνωσης της από όλα τα άλλα γειτονικά της κράτη, απόκτησε τη «νησιώτικη νοοτροπία». Ορισμένες φορές μας φαίνεται σα να υπάρχομε μόνο εμείς στον κόσμο. Και απομονωνόμαστε στη μικρή κοινωνία της πατρίδας μας. Πρέπει να αποβάλουμε αυτήν τη νοοτροπία. Ο Θεός θα ενώσει όλους τους Χριστιανούς όλων των εθνών κάποτε σε ένα λαό με μία κοινή γλώσσα. Αυτός ο λαός είναι η Εκκλησία Του. Ας αρχίσομε λοιπόν να ζούμε από τώρα αυτήν την ευλογημένη ελπίδα. Ας δίνομε το παράδειγμα της αγάπης σ' έναν κόσμο που όλο και πιο πολύ διαιρείται σε φατρίες εθνικιστικές με εμπόλεμη κατάσταση μεταξύ τους. Ο Χριστός όμως ενώνει τους λαούς κάτω από το λάβαρο της αγάπης, της ειρήνης και της ενότητας, μέσα σ' Αυτόν. Έπειτα ποτέ δεν κατάλαβα ποια είναι αυτή η περίφημη «ελληνική νοοτροπία», που τόσο πολύ μιλάνε γι' αυτήν ορισμένοι. Σήμερα με τις εύκολες διεθνείς επαφές, που έχουν όλοι οι λαοί, η νοοτροπία αλλάζει. Δε νομίζω ότι η σημερινή νοοτροπία του Έλληνα είναι αυτή που είχε πριν 30, 20 ή και 10 χρόνια ακόμη. Γιατί λοιπόν ορισμένοι στα πνευματικά πράγματα συνεχίζουν μετά μανίας να λένε: «Αυτό δεν πάει σύμφωνα με την ελληνική νοοτροπία»... Φοβάμαι ότι αυτοί που επιμένουν τόσο πολύ στην «ελληνική νοοτροπία» δε θέλουν ν' αλλάξει τίποτε από τη δική τους στάσιμη νοοτροπία, γιατί φοβούνται κάθε αλλαγή που πιθανό να θίξει ορισμένα συμφέροντα ή καταστάσεις στις οποίες έχουν βολευτεί. Δηλαδή παραδόσεις εκκλησιαστικές ή άλλου είδους που τις έκαναν «ταμπού» και τις θεωρούν ανέγγιχτες στους αιώνες των αιώνων. Είναι λοιπόν πλέον καιρός ν' αλλάξει επιτέλους αυτού του είδους η «ελληνική νοοτροπία» μερικών Χριστιανών. «Ας μην αγιάζομε τα λάθη και τις αδυναμίες μας». Η «νοοτροπία» μας δεν πρέπει να πνίγει το Πνεύμα του Θεού, αν ο Κύριος θέλει να μας δώσει σήμερα νέα, φρέσκα πράγματα και ιδέες. Πάντοτε φυσικά ελεγχόμενα και καθοδηγούμενα από τον Άγιο Λόγο Του.

- Ω, Κύριε, δώσε μας σήμερα νέα πράγματα, καινούργιες ιδέες για τη σημερινή εποχή, για τη δική μας γενιά. Μη μας αφήσεις ν' απολιθωθούμε στην «ορθοδοξία» μας, στις παραδόσεις μας. Κάνε να νιώσουμε πάλι τον άνεμο του Πνεύματος να πνέει στις Εκκλησίες μας και στις ζωές μας. Μη μας αφήσεις να πέσομε στην αμαρτία της αυτοϊκανοποίησης. Το Πνεύμα Σου το Άγιο ας ταρακουνήσει συθέμελα τις καρδιές μας και τις Εκκλησίες μας, ώστε να πέσει ό,τι δεν είναι δικό Σου και ν' απομείνει μονάχα ό,τι Εσύ έκτισες. Και οικοδόμησε μας ακόμη, Κύριε. Σ' ευχαριστούμε. Αμήν».

Κεφάλαιο 6.

Η ενότητα μεταξύ Εθνικών και Εβραίων Χριστιανών.

Πριν μιλήσουμε για την ενότητα, ας δούμε πώς δημιουργήθηκε η πρώιμη διαίρεση μεταξύ τους. Η αρχή όλων των διαιρέσεων στην Εκκλησία ξεκίνησε από ένα αρχικό σχίσμα μεταξύ πιστών στο Μεσσία, το Χριστό, Εθνικών και Εβραίων. Είναι αυτό που οι θεολόγοι ονομάζουν πρωτο-σχίσμα μεταξύ Συναγωγής και Εκκλησίας. Αυτό το κεφάλαιο γράφτηκε το 2010, 24 χρόνια μετά την πρώτη έκδοση, και δεν υπήρχε στην πρώτη έκδοση του βιβλίου το 1986. Όλα αυτά τα χρόνια ο Θεός έκανε ένα βαθύ έργο στην καρδιά μου, μου έδωσε πολλές γνώσεις και πληροφορίες που δεν ήξερα και δέχτηκα αυτήν την αποκάλυψη, που πιστεύω ότι ήταν μέσα στην πρόνοιά Του, για να μπορέσω να καταλάβω τη ρίζα της διαίρεσης μέσα στην Εκκλησία. Αν θεραπεύσουμε το μείζον σχίσμα μεταξύ των δύο κλάδων του Χριστιανισμού, των Εβραίων πιστών στο Μεσσία (της καλλιελιάς) και των Εθνικών πιστών (της αγριελιάς), τότε θα θεραπευθεί και το έλασσον, τα σχίσματα μεταξύ των διαφόρων επιμέρους κλάδων των Εθνικών Χριστιανών.

Για να μπορέσουμε να καταλάβουμε τη διαίρεση μεταξύ Χριστιανών Εθνικών και Εβραίων, πρέπει να γνωρίζουμε λίγο την Ιστορία της Εβραϊκής Εκκλησίας. Αυτό είναι που θέλουμε να δώσουμε πιο κάτω.

Σύνοψη της Ιστορίας των Εβραίων Χριστιανών

Η περίοδος από 30-68 μ.Χ.

Κατ' αυτήν την πρώιμη περίοδο ο Χριστιανισμός ήταν εβραϊκός, και σε όλα τα θέματα εμφανιζόταν ως μία ιουδαϊκή αίρεση. Οι Εθνικοί¹ που γίνονταν πιστοί ήταν ήδη προσήλυτοι στον Ιουδαϊσμό και είχαν αποδεχτεί την περιτομή και την υποταγή στο Νόμο του Μωυσή. Δε φαίνεται να γινόταν κάποια προσπάθεια να ευαγγελίσουν τους Εθνικούς. Πολλοί Εβραίοι Χριστιανοί πίστευαν ότι οι Εθνικοί, επειδή ακριβώς ήταν Εθνικοί (μη προσήλυτοι), δεν μπορούσαν να σωθούν.

Χρειάστηκε μια ειδική αποκάλυψη στον απόστολο Πέτρο, για να ξεκινήσει η διάδοση του Χριστιανισμού μεταξύ των Εθνικών. Η μεταστροφή στην πίστη του Κορνήλιου και όλου του οίκου του, που ακολουθήθηκε από την αποτελεσματική διακονία του αποστόλου Παύλου μεταξύ των Εθνών, δημιούργησε την πρώτη κρίση μέσα στην Εκκλησία. Ποια έπρεπε να είναι η θέση των εξ Εθνικών Χριστιανών; Η ίδια η κρίση, καθώς επίσης η συζήτηση που επακολούθησε, περιορίστηκε μόνο στους Εβραίους Χριστιανούς: το ένα μέρος τους ισχυριζόταν ότι οι Εθνικοί σώζονται έστω και αν είναι Εθνικοί, και το άλλο απαιτούσε οι Εθνικοί πρώτα να κάνουν περιτομή και να υποταχτούν στο Νόμο του Μωυσή (δηλαδή να γίνουν προσήλυτοι), και μετά μπορούν να σωθούν.

Αυτή η πρώτη κρίση οδήγησε στη Σύνοδο της Ιερουσαλήμ το 50 μ.Χ., που αναφέρεται στις Πράξεις των Αποστόλων κεφ. 15 όπου οι διαφωνούντες συγκεντρώθηκαν, για να συζητήσουν το θέμα. Οι μαρτυρίες του Πέτρου και του Παύλου επηρέασαν τη Σύνοδο καθώς ανέφεραν πως οι Εθνικοί λάβαιναν απλά εμπειρία αναγέννησης και τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος, παραμένοντας Εθνικοί. Το αποτέλεσμα αυτής της Συνόδου φαίνεται από την επιστολή που έγραψε ο Ιάκωβος, ο οποίος ήταν επικεφαλής στην εκκλησία της Ιερουσαλήμ. Οι δύο ομάδες Χριστιανών (Εθνικοί και Ιουδαίοι) μπορούσαν να παραμένουν διαφορετικοί, αλλά ενωμένοι. Οι απόστολοι και οι υπόλοιποι Εβραίοι Χριστιανοί ηγέτες καθόρισαν σαν πλαίσιο εκείνο που μπορεί να ονομαστεί ως “το κεφάλαιο του Χριστιανισμού των Εθνικών”, και που βρίσκεται στις Πράξεις 15:22-29:

«Τότε φάνηκε καλό στους αποστόλους και στους πρεσβυτέρους μαζί με όλη την εκκλησία να εκλέξουν άντρες από αυτούς και να τους στείλουν στην Αντιόχεια μαζί με τον Παύλο και το Βαρνάβα: τον Ιούδα, που καλείται Βαρσαβάς, και το Σίλα, άντρες που ηγούνταν μεταξύ των αδελφών. Και έγραψαν με το χέρι τους: “Οι απόστολοι και οι πρεσβύτεροι αδελφοί, προς τους αδελφούς που είναι από τα έθνη στην Αντιόχεια και στη Συρία και στην Κιλικία: χαίρετε. Επειδή ακούσαμε ότι μερικοί που εξήλθαν από εμάς σας τάραξαν με λόγια και αναστάτωσαν τις ψυχές σας, στους οποίους δε δώσαμε εντολή, μας φάνηκε καλό, αφού γίναμε ομόθυχοι και εκλέξαμε άντρες, να τους στείλουμε προς εσάς μαζί με τους αγαπητούς μας Βαρνάβα και Παύλο, ανθρώπους που έχουν παραδώσει τις ψυχές τους υπέρ του ονόματος του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Έχουμε αποστείλει λοιπόν τον Ιούδα και το Σίλα, με προφορικό λόγο να αναγγέλλουν και

¹Σ.Μ. Εθνικοί ονομάζονται όλοι οι υπόλοιποι λαοί που δεν είναι Εβραίοι.

αυτοί τα ίδια. Γιατί φάνηκε καλό στο Πνεύμα το Άγιο και σ' εμάς κανένα επιπλέον βάρος να μη σας επιθέτουμε εκτός από αυτά τα αναγκαία: να απέχετε από ειδωλόθυτα και αίμα και πνιχτά και πορνεία, από τα οποία διαφυλάττοντας τους εαυτούς καλά θα κάνετε. Υγιαίνετε»».

Το πλαίσιο για τη χριστιανική συμπεριφορά των Εθνικών ήταν διαφορετικό από αυτό για τους εξ Εβραίων Χριστιανούς. Αυτό φαίνεται από τα εδάφια Πράξεις 21:20-25:

«Εκείνοι, όταν άκουσαν, δόξαζαν το Θεό και του είπαν: “Θωρείς, αδελφέ, πόσες μυριάδες είναι μεταξύ των Ιουδαίων που έχουν πιστέψει και όλοι είναι ζηλωτές του νόμου. Πληροφορήθηκαν λοιπόν για σένα ότι διδάσκεις αποστασία από το Μωσλή σε όλους τους Ιουδαίους μεταξύ των εθνών, λέγοντας να μην περιτέμνουν αυτοί τα παιδιά τους μήτε να περπατούν σύμφωνα με τα έθιμα. Τι λοιπόν πρέπει να γίνει; Πάντως θα ακούσουν ότι έχεις έρθει. Αυτό λοιπόν κάνε που σου λέμε: Έχουμε τέσσερις άντρες που έχουν ευχηθεί τάξιμο για τους εαυτούς τους. Τούτους παράλαβε, εξαγνίσου μαζί τους και δαπάνησε χρήματα γι' αυτούς, για να ξυρίσουν το κεφάλι τους, και θα γνωρίσουν όλοι ότι για όσα πληροφορήθηκαν για σένα τίποτα δεν είναι σωστό, αλλά στοιχίζεσαι και ο ίδιος, ακολουθώντας και φυλάγοντας το νόμο. Και όσον αφορά τους εθνικούς που έχουν πιστέψει εμείς στείλαμε επιστολή, αποφασίζοντας ώστε να φυλάγονται αυτοί από το ειδωλόθυτο και από αίμα και πνιχτό και πορνεία”».

Όσον αφορά την προσωπική τους σωτηρία, Ιουδαίοι και Εθνικοί βρίσκονταν στην ίδια βάση, γιατί και οι δύο έπρεπε να πιστεύουν στον Ιησού Χριστό. Όμως οι δύο τους συμπεριφέρονταν στον εξωτερικό τρόπο ζωής τους εντελώς διαφορετικά.

Αλλά δεν είναι αυτό το μόνο σημείο όπου η διαφορά ήταν εμφανής. Φαίνεται και από τα ονόματα με τα οποία οι δύο ομάδες αποκαλούνταν μεταξύ τους και από τους άλλους. Οι Εθνικοί πιστοί ονομάζονταν “Χριστιανοί” (Πράξεις 11:26), ενώ οι Ιουδαίοι πιστοί ονομάζονταν “Ναζωραίοι” (ή “Ναζαρηνοί”) Αυτό το όνομα φαίνεται αργότερα όταν κατηγορήθηκε ο απ. Παύλος στο Πράξεις 24:5:

«Γιατί βρήκαμε τον άντρα τούτο σαν λοιμό και να υποκινεί στάσεις σε όλους τους Ιουδαίους που είναι στην οικουμένη και να είναι πρωτοστάτης της αιρέσεως των *Ναζωραίων*».

Αυτή η περίοδος ανάδειξε το θάνατο του πρώτου Χριστιανού μάρτυρα, του Στέφανου (Πράξ. 7:54-60), που ήταν ένας Εβραίος Χριστιανός. Μετά έλαβε χώρα το μαρτύριο του Ιακώβου του Αδελφόθεου, του ηγέτη των Εβραίων Χριστιανών, που τον γκρέμισαν από τον τοίχο του Ναού στην κοιλάδα των Κέδρων. Αυτό το επεισόδιο αναφέρεται από τον Ιώσηπο¹.

Συνοψίζοντας, η πρώτη περίοδος παρουσίασε την εμφάνιση του Εβραϊκού Χριστιανισμού και η πίστη εξαπλώνεται μεταξύ των Ιουδαίων. Το ελληνικό κείμενο αναφέρει ότι *μυριάδες* Ιουδαίων πίστεψαν (Πράξ. 21:20), που σημαίνει ένας αριθμός πολλαπλάσιο των δέκα χιλιάδων (μυριάς=δέκα χιλιάδες). Ύστερα από τη σταύρωση και την ανάσταση του Ιησού, η εχθρότητα των θρησκευτικών ηγετών των Ιουδαίων μεταφέρθηκε στους ακολούθους Του. Διάφορα κύματα διωγμών ενάντια στους Εβραίους Χριστιανούς έλαβαν χώρα μεταξύ του 33 μ.Χ. και του 66 μ.Χ. Εν τούτοις οι εξ Εβραίων Χριστιανοί ζούσαν μεταξύ του δικού τους ιουδαϊκού λαού, σύχναζαν στο Ναό και στις συναγωγές, και εφάρμοζαν ιουδαϊκές θρησκευτικές συνήθειες. Η συμπεριφορά του Εβραϊκού Χριστιανισμού ήταν συμπεριφορά διάκρισης από τον Εθνικό Χριστιανισμό, αλλά υπήρχε ακόμη ενότητα μεταξύ τους.

Η περίοδος από 66-70 μ.Χ.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ηγέτης του Εβραϊκού Χριστιανισμού ήταν ο Σίμων ο γιος του Κλεόπα, εξάδελφος του Ιακώβου και του Ιησού, που έλαβε την ηγεσία ύστερα από το θάνατο του Ιακώβου του αδελφόθεου. Ήταν μια δύσκολη περίοδος για τον εβραϊκό Χριστιανισμό. Η επανάσταση κατά της Ρώμης βρισκόταν σε εξέλιξη, και τώρα, ύστερα από δύο χρόνια, ο ρωμαϊκός στρατός πολιορκούσε την Ιερουσαλήμ. Το κόμμα των Ζηλωτών μέσα στην πόλη έλεγχε την κατάσταση, και αυτοί είχαν ξεσηκώσει το λαό σε πόλεμο. Αλλά οι Εβραίοι Χριστιανοί βρίσκονταν σε δίλημμα. Θυμούνταν την προφητεία του Ιησού:

«Όταν όμως δείτε να κυκλώνεται από στρατόπεδα η Ιερουσαλήμ, τότε να γνωρίσετε ότι έχει πλησιάσει η ερήμωσή της. Τότε όσοι είναι στην Ιουδαία ας φεύγουν στα όρη και όσοι είναι στο μέσο αυτής ας αναχωρήσουν και όσοι είναι στην ύπαιθρο ας μην εισέλθουν σ' αυτή, γιατί ημέρες εκδίκησης είναι αυτές, για να ολοκληρωθούν όλα τα γραμμένα. Αλίμονο σε όσες έχουν στην κοιλιά παιδιά και σε όσες θηλάζουν

¹Ιώσηπου, “Αρχαιότητες των Ιουδαίων” XX, ix, 1. Επίσης αναφέρεται από τον Ευσέβιο στην Εκκλησιαστική Ιστορία του, 2:23.

εκείνες τις ημέρες. Γιατί θα γίνει καταπίεση μεγάλη πάνω στη γη και οργή στο λαό τούτο, και θα πέσουν από το στόμα της μάχαιρας και θα αιχμαλωτιστούν σε όλα τα έθνη και η Ιερουσαλήμ θα πατιέται συνεχώς από τα έθνη, μέχρις ότου συμπληρωθούν οι καιροί των εθνών» (Λουκάς 21:20-24).

Σύμφωνα με αυτήν την προφητεία, ο Ναός και η Ιερουσαλήμ έπρεπε και τα δυο να καταστραφούν. Οι Εβραίοι Χριστιανοί είχαν ακούσει ότι όταν θα έβλεπαν στρατεύματα να περικυκλώνουν την Ιερουσαλήμ, έπρεπε να φύγουν. Γι' αυτόν το λόγο αυτοί οι Ιουδαίοι πιστοί αρνήθηκαν να πάρουν τα όπλα κατά των Ρωμαίων, όχι επειδή ήθελαν να προδώσουν τους συμπατριώτες τους, αλλά γιατί έπρεπε να υπακούσουν στα λόγια του Ιησού. Το σημάδι που ο Χριστός είχε δώσει ήταν η περικύκλωση της Ιερουσαλήμ από στρατεύματα, τα οποία είχαν ήδη καταφθάσει. Έτσι, όταν οι Ρωμαίοι προσωρινά σταμάτησαν την πολιορκία το 66 μ.Χ., οι Εβραίοι Χριστιανοί βρήκαν την ευκαιρία να φύγουν από την πόλη και να καταφύγουν στην πόλη της Πέλλας στην Ιορδανία. Αμέσως μετά, οι Ρωμαίοι επέστρεψαν και πολιορκήσαν ξανά την Ιερουσαλήμ. Το 70 μ.Χ. η Ιερουσαλήμ αλώθηκε, η πόλη και ο Ναός καταστράφηκαν.

Από τότε οι υπόλοιποι Ιουδαίοι άρχισαν να αποκαλούν τους Εβραίους Χριστιανούς *Μεσουμόντι* ή *Μεσουμοντίμ*, λέξη που χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα. Προέρχεται από μια εβραϊκή λέξη που σημαίνει “καταστρέφω”, αλλά χρησιμοποιείται με την έννοια του “προδότη”.

Στο μεταξύ, οι Εβραίοι Χριστιανοί συνέχιζαν να ζουν στην Πέλλα, και μια περιγραφή του τρόπου ζωής τους υπάρχει στα γραπτά του Ειρηναίου¹: «Εφαρμόζουν την περιτομή, επιμένουν στην τήρηση εκείνων των εθίμων που επιβάλλονται από το Νόμο, και είναι τόσο Ιουδαίοι στον τρόπο ζωής τους, ώστε ακόμη λατρεύουν στραμμένοι προς την Ιερουσαλήμ σαν να ήταν εκεί ο οίκος του Θεού».

Αυτή η αναφορά από μια ηγετική φυσιογνωμία του Χριστιανισμού των Εθνικών, του Ευσέβιου Καισαρείας,² ήταν υποτιμητική. Ήταν στην πραγματικότητα ένα παράπονο, αλλά φαίνεται η πιστότητα των Εβραίων Χριστιανών στην ιουδαϊκή τους ταυτότητα, παρόλον ότι ήταν απαραίτητο γι' αυτούς να εγκαταλείψουν την Ιερουσαλήμ, υπακούοντας στην εντολή του Ιησού του Μεσσία.

Η περίοδος από 70-132 μ.Χ.

Η καταστροφή της Ιερουσαλήμ και του Ναού και η διασπορά των Ιουδαίων, που ήρθε ως συνέπεια, επέφερε εθνική και θρησκευτική κρίση στον ιουδαϊκό κόσμο. Δύο ερωτήματα παρουσιάστηκαν που χρειάζονταν απάντηση: (1) Πώς μπορεί ο Ιουδαϊσμός που στερήθηκε το Ναό του και το σύστημα των θυσιών να επιζήσει θρησκευτικά; Και (2) Πώς μπορεί ο ιουδαϊκός λαός, διασκορπισμένος μέσα σε έναν εχθρικό Εθνικό Κόσμο να επιζήσει εθνικά; Οι λύσεις δόθηκαν ύστερα από μια περίοδο ετών: (1) Ο βιβλικός Ιουδαϊσμός παραμερίστηκε και αντικαταστάθηκε από το ραβινικό Ιουδαϊσμό, ο ραβί αντικατέστησε τον ιερέα ως ηγέτη της ιουδαϊκής ζωής, και (2) η συναγωγή έγινε το κέντρο της ζωής των Ιουδαίων³.

Έτσι γεννήθηκε ο ραβινικός Ιουδαϊσμός. Αυτή η νέα μορφή ήταν απαράδεκτη για τους Εβραίους Χριστιανούς, εξαιτίας της πίστης τους και της πεποίθησής τους ότι ο Ιησούς ο Μεσσίας μέσω του εξιλαστήριου θανάτου Του και της ανάστασής Του εκπλήρωσε το Μωσαϊκό Νόμο και έφερε μια νέα εποχή Χάρης. Οι διαμάχες άναψαν τόσο, ώστε το 90 μ.Χ. στις *Σμονέχ Εσρέχ*, (Δεκαοχτώ Ευλογίες), προστέθηκε μια δέκατη ένατη (κατάρα) κατά των Εβραίων Χριστιανών και τους έκανε αποσυνάγωγους:

«Ας μην υπάρχει ελπίδα για τους αποστάτες και όλοι οι αιρετικοί ας αφανιστούν σε μια στιγμή».⁴

Αλλά ακόμα και κατά τη διάρκεια των αντιθέσεων ύστερα από την καταστροφή της Ιερουσαλήμ, οι Εβραίοι Χριστιανοί συνέχιζαν να ζουν ανάμεσα στους άλλους Ιουδαίους.

Αλλα επεισόδια αυτής της περιόδου είναι η εκστρατεία του Δομητιανού, για να καταστρέψει τον Οίκο του Δαβίδ. Κατά τη διάρκεια αυτών των διωγμών οι δύο εγγονοί του αδελφόθεου Ιούδα συλλήφθηκαν. (Είναι ο ίδιος Ιούδας που έγραψε την ομώνυμη επιστολή του που έχουμε στην Καινή Διαθήκη). Οι εγγονοί του αργότερα ελευθερώθηκαν⁵, αλλά επί αυτοκράτορα Τραϊανού, ο Σίμων, ο γιος του Κλεόπα, ο δεύτερος σε χρονολογική σειρά ηγέτης των Εβραίων Χριστιανών, θανατώθηκε⁶.

¹Κατά αιρέσεων 1:26.

²Σ.Μ. Ο Ευσέβιος αναφέρει τα λόγια του Ειρηναίου στην Εκκλησιαστική Ιστορία του.

³Jakob Jocz, Ο ιουδαϊκός λαός και ο Ιησούς Χριστός σ. 40.

⁴Σ.Μ. Πάντως αυτή η κατάρα δεν αναφέρεται ιδιαίτερος και καθαρά κατά των Ιουδαίων Χριστιανών. Είναι μάλλον μια γενική αναφορά.

⁵Ευσέβιου Εκκλησιαστική Ιστορία, 3:20.

⁶Ίδ. 3:32.

Οι Εβραϊκή Χριστιανική κοινότητα επέστρεψε στην Ιερουσαλήμ και εγκατέστησε πάλι την εκκλησία της εκεί. Τα ονόματα των επόμενων δεκατριών ηγετών των Εβραίων χριστιανών που ακολούθησαν τον Ιάκωβο τον Αδελφόθεο και το Σίμωνα το γιο του Κλεόπα είναι τα εξής¹: Ιούστος ο 1ος, Ζακχαίος, Τωβίας, Βενιαμίν, Ιωάννης, Μαθθίας, Φίλιππος, Σενέκας, Ιούστος ο 2ος, Λεβίς, Εφραΐμ, Ιωσήφ και Ιούδας.

Συνοψίζοντας, βλέπουμε ότι κατ' αυτήν την περίοδο οι Εβραίοι Χριστιανοί καθαρά αναδύονται και πάλι ως ιδιαίτερο στοιχείο μέσα στην ιουδαϊκή κοινωνία, παρόλον ότι τους εμπιστευόνταν κάπως λιγότερο. Το ρήγμα που προκλήθηκε από την εγκατάλειψη της Ιερουσαλήμ αποδείχτηκε ότι ήταν προσωρινό, και μια μερική συμφιλίωση έλαβε χώρα παρόλη την αντίθεση των Εβραίων Χριστιανών στο νέο Ιουδαϊσμό των ραβίνων.²

Η περίοδος από 132-135 μ.Χ.

Τα γεγονότα τριών-τεσσάρων ετών επρόκειτο να αλλάξουν όλη την ιστορία του Εβραϊκού Χριστιανισμού για μια πολύ μεγάλη περίοδο στη συνέχεια, και εκφυλίστηκαν οι σχέσεις των Εβραίων Χριστιανών με τους υπόλοιπους Ιουδαίους. Αυτά ήταν τα έτη της δεύτερης ιουδαϊκής επανάστασης ενάντια στη Ρώμη υπό την αρχηγία του Μπαρ-Κοχεβά.

Αρχικά και όταν η επανάσταση ξέσπασε, οι Εβραίοι Χριστιανοί ενώθηκαν στον πόλεμο με τους Ιουδαίους αδελφούς τους, ταυτιζόμενοι μαζί τους εθνικά, αφού επρόκειτο για έναν εθνικό πόλεμο. Αυτήν τη φορά ο περιορισμός που κράτησε τους Εβραίους Χριστιανούς μακριά από την πρώτη εξέγερση δεν υπήρχε πια. Έτσι πήραν τα ξίφη τους και συσπειρώθηκαν κάτω από τη σημαία του Μπαρ-Κοχεβά. Όσο χρόνο η σημαία του ήταν στενά πολιτική και εθνική οι Εβραίοι Χριστιανοί δεν είχαν πρόβλημα. Αν τα πράγματα προχωρούσαν προς αυτήν την κατεύθυνση καθόλη τη διάρκεια της εξέγερσης, η ιστορία του Εβραϊκού Χριστιανισμού θα ήταν ριζικά διαφορετική.

Αλλά καθώς η επανάσταση προόδευε, ο Ραβίνος Ακίβα έκανε το θλιβερό χοντρό λάθος να ανακηρύξει τον Μπαρ-Κοχεβά ως τον αναμενόμενο Ιουδαίο Μεσσία. Από αυτό το σημείο και μετά, η επανάσταση οδηγούνταν κάτω από τη μεσσιανική σημαία του Μπαρ-Κοχεβά, και υπεισήλθε τώρα το θρησκευτικό στοιχείο. Αυτή η αλλαγή πολιτικής ανάγκασε τους Εβραίους Χριστιανούς να αποχωρήσουν από τον πόλεμο, αφού αρνήθηκαν να αναγνωρίσουν τον Μπαρ-Κοχεβά ως το Μεσσία των Ιουδαίων.

Το αποτέλεσμα ήταν τραγικό. Σ' αυτό το σημείο της ιστορίας του Εβραϊκού Χριστιανισμού επήλθε ένα ολοκληρωτικό ρήγμα ανάμεσα στους Ιουδαίους Χριστιανούς και στους υπόλοιπους Ιουδαίους. Αν κάποιος πρέπει να κατηγορηθεί γιατί έγινε ο Χριστιανισμός "θρησκεία των Εθνικών", είναι ο Μπαρ-Κοχεβά και όχι ο απόστολος Παύλος, ο οποίος τόσο συχνά κατηγορήθηκε. Οι Ιουδαίοχριστιανοί έπρεπε τώρα να εξοστρακιστούν. Οι μη χριστιανοί Ιουδαίοι δεν έπρεπε να έχουν επαφές με τους Εβραίους Χριστιανούς. Ακόμα κι όταν ένας Ιουδαίος πέθαινε, έπρεπε να αρνηθεί τη βοήθεια από έναν Εβραίο Χριστιανό γιατρό.

Αλλά ο υποχρεωτικός εξοστρακισμός των Εβραίων Χριστιανών από την ιουδαϊκή κοινότητα δεν ήταν το μόνο αποτέλεσμα της επανάστασης του Μπαρ-Κοχεβά. Αφού οι Ρωμαίοι κατέστειλαν την επανάσταση, η Ιερουσαλήμ λεηλατήθηκε, καταστράφηκε και την έσπειραν με αλάτι. Αργότερα την ξανάχτισαν και την ονόμασαν *Αιλία Καπιτωλίνα*. Απαγορεύτηκε η είσοδος σε όλους τους Ιουδαίους, απαγόρευση που περιλάμβανε και τους Εβραίους Χριστιανούς. Η Ιερουσαλήμ έγινε έτσι μια Εθνική πόλη, και η Εκκλησία της Ιερουσαλήμ απαρτίστηκε από Εθνικούς, κάτι που ως επί το πλείστον παραμένει μέχρι σήμερα³.

Κλείνοντας αυτό το κεφάλαιο, πρέπει πάλι να τονίσουμε ότι οι Εβραίοι Χριστιανοί δεν εγκατέλειψαν τη συναγωγή από δική τους πρωτοβουλία. Υποχρεώθηκαν από τους ηγέτες εκείνων των ημερών.

Η περίοδος από 135-1800 μ.Χ.

Η επανάσταση του Μπαρ-Κοχεβά διαμόρφωσε την κατάσταση του εβραϊκού Χριστιανισμού των επόμενων 17 αιώνων. Η ιστορία του κατά τη διάρκεια αυτής της μακράς περιόδου είναι πολύ ατελής για δύο λόγους: Πρώτο, υπάρχει το πρόβλημα της διάκρισης ανάμεσα σ' εκείνους τους Ιουδαίους που έγιναν Χριστιανοί από πεποίθηση και σ' εκείνους που υποχρεώθηκαν να αλλάξουν θρησκεία. Οι τελευταίοι

¹Ιδ. 4:5.

²Σ.Μ. Βεβαίως θα ήταν δύσκολο στους μη Χριστιανούς Ιουδαίους να υποστηρίξουν πως έχουν δίκιο στην απόρριψη του Ιησού ως Μεσσία, αφού οι Χριστιανοί Εβραίοι θα τους αποδείκνυαν πως ο Ιησούς ήταν πραγματικός προφήτης του Θεού, επειδή προείπε της καταστροφής της Ιερουσαλήμ και του Ναού του Θεού, πράγματα που συνέβηκαν (Ματθαίος κεφ. 24).

³Σ.Μ. Ο συγγραφέας γράφει πριν από την απελευθέρωση της Ιερουσαλήμ από τα Ισραηλινά στρατεύματα κατά τον πόλεμο των έξι ημερών το 1967.

δύσκολα μπορούν να αποκαλεστούν Εβραίοι Χριστιανοί. Υπάρχει τεράστια διαφορά ανάμεσα σε Ιουδαίους Χριστιανούς και σε εκχριστιανισμένους Ιουδαίους. Δεύτερο, υπάρχει μεταβολή στην τακτική των Εβραίων Χριστιανών σχετικά με την αφομοίωσή τους στην Εκκλησία των Εθνικών. Παρόλ' αυτά τα προβλήματα πάντοτε υπήρξε μια ανιχνεύσιμη νοητή γραμμή Ιουδαίων που πίστευαν στη μεσσιανικότητα του Ιησού από τη Ναζαρέτ. Μερικές φορές οι αριθμοί τους ήταν μικροί, αλλά πάντοτε υπήρχαν πιστοί Εβραίοι. Αυτοί ήταν πάντοτε δραστήριοι στην εξάπλωση του Ευαγγελίου. Ύστερα από λεπτομερή μελέτη, ο Schonfield καταλήγει:

«Έτσι στην πατρίδα τους και στο εξωτερικό οι Ιουδαίοι Χριστιανοί ήταν δραστήριοι στη διάδοση των καλών νέων του Ευαγγελίου με κάθε διαθέσιμο τρόπο, μεταξύ άγριων απολίτιστων και μεταξύ μορφωμένων θεολόγων, μεταξύ Ιουδαίων και Ελλήνων, βαρβάρων, Σκυθών, δούλων και ελεύθερων»¹.

Ακόμη και αμέσως μετά την επανάσταση του Μπαρ-Κοχεβά, Ιουδαίοι επέστρεφαν στο Χριστό παρά το χωρισμό, και ο Εβραϊκός Χριστιανισμός αποτέλεσε μια κάποια δύναμη ανάμεσα στις ιουδαϊκές κοινότητες της Παλαιστίνης. Αυτό φαίνεται από γραπτά Ιουδαίων της ταλμουδικής περιόδου. Πέντε από αυτά τα γραπτά θα αναφέρουμε², και πρέπει να τονιστεί ότι πολύ συχνά οι Εβραίοι Χριστιανοί αναφέρονται ως Ναζαρηνοί.

Η περίπτωση του Ραβί Ελιέζερ που τον συνέλαβαν για αίρεση, και τον έφεραν στο δικαστήριο για δίκη.

«Ο Ρωμαίος διοικητής του είπε: “Ένας γέρος άνθρωπος σαν εσένα ασχολείται με τέτοια θέματα;” Αυτός απάντησε: “Αξιόπιστος είναι ο Δικαστής που ασχολείται μαζί μου”. Ο κυβερνήτης υπόθεσε ότι αναφερόταν στον εαυτό του, αλλά στην πραγματικότητα σκεπτόταν τον ουράνιο Πατέρα του. Του είπε τότε ο κυβερνήτης: “Αφού εμπιστεύεσαι τον εαυτό σου στα χέρια μου, ας γίνει έτσι. Ίσως αυτές οι παρέες κάνουν λάθος αναφορικά με αυτά τα πράγματα. Dismissus! Ιδού, είσαι ελεύθερος”.

Όταν ελευθερώθηκε από το δικαστήριο, ήταν αναστατωμένος επειδή τον είχαν συλλάβει για αίρεση. Οι μαθητές του ήρθαν να τον παρηγορήσουν, αλλά δεν ήθελε. Ο ραβί Ακίβα εισήλθε και του είπε: “Ραβί, ίσως μπορώ να εξηγήσω την αιτία της θλίψης σου”. Του απαντά: “Συνέχισε”. Αυτός του λέει: “Πιθανόν ένας από τους αιρετικούς είπε ένα αιρετικό ρητό σ’ εσένα και σου άρεσε”. Λέει: “Μα τον Ουρανό, μου το θύμισες! Κάποτε περπατούσα στον άνω δρόμο της Σέφορης, και συνάντησα τον Ιάκωβο από το χωριό Σιχνίν, και μου ανέφερε ένα αιρετικό ρητό στο όνομα του Ιησού και μου άρεσε». (T. Hullin ii, 24).

Το γεγονός ότι ο Ραβί Ακίβα παίζει το σπουδαιότερο ρόλο σ’ αυτήν τη διήγηση είναι σημαντικό, αφού αυτός ανακήρυξε Μεσσία τον Μπαρ-Κοχεβά και ήταν η αιτία που έκανε τους Εβραίους Χριστιανούς να βγουν από τον πόλεμο και στη συνέχεια να αποκληθούν αιρετικοί. Και έτσι μια απλή επανάληψη ή ευαρέσκεια σ’ ένα λόγο του Ιησού μπορούσε να προκαλέσει όλεθρο στη ζωή κάποιου, καθώς έγινε στη ζωή του Ελιέζερ.

«Κανένας άνθρωπος δεν πρέπει να έχει σχέσεις με τους αιρετικούς, ούτε να θεραπεύεται από αυτούς ακόμα και εξαιτίας μιας ώρας ζωής περισσότερο. Αυτή ήταν η περίπτωση του Μπεν Νταμά, ανηψιού του ραβί Ισμαήλ, τον οποίο δάγκωσε φίδι: Ήρθε ο Ιακώβ ο αιρετικός στο χωριό της Σεχανιά (Σιχνίν), για να τον θεραπεύσει (στο όνομα του *Ιησού μπεν Παντέρα*)³. Αλλά ο ραβί Ισμαήλ δεν ήθελε να του το επιτρέψει. Ο Μπεν Νταμά του είπε: “Ραβί Ισμαήλ, αδελφέ μου, επίτρεπέ μου να με θεραπεύσει και θα σου δείξω ένα χωριό από το Νόμο, για να αποδείξω ότι αυτό επιτρέπεται”. Αλλά μόλις είχε αποτελειώσει την ομιλία του, η ψυχή του έφυγε, και πέθανε». (Αμπόντα Ζάρα 27β).

«Ο εγγονός του ραβί Γιοσουά μπεν Λεβί είχε κάτι μπηγμένο στο λαιμό του. Ήρθε ένας άνθρωπος και του ψιθύρισε το όνομα του Ιησού, και θεραπεύτηκε. Όταν ο θεραπευτής βγήκε έξω, ο ραβί Γιοσουά τον ρώτησε: “Τι του ψιθύρισες”; Αυτός απάντησε: “Μια λέξη”⁴. Τότε του είπε: “Θα ήταν καλύτερα γι’ αυτόν να πέθαινε παρά αυτό που έκανες”». (Shabbath 14b)

¹Schonfield, Jewish Christianity, p. 74.

²Ιδ. σ. 75-81

³*Ιησού μπεν Παντέρα*. Σημαίνει: Ιησού του γιου τού/τής Παντέρα. Δεν ξέρουμε τι εννοεί. Μήπως Παντέρα = παρθένου; Ή, όπως άλλοι υπόθεσαν, κατηγορούσαν τον Ιησού πως ήταν νόθος γιος κάποιου Ρωμαίου στρατιώτη που ονομαζόταν Παντέρα (Πάνθηρ);

⁴Σ.Μ. Πιθανόν η λέξη που πρόφερε ήταν “Ιησούς ο Ναζωραίος” και τον θεράπευσε συνεπώς στο όνομα του Κυρίου. Αλλά επειδή ήξερε την αντίθεση του ραβίνου, δε θέλησε να του πει ποια λέξη ήταν. Αυτός όμως το κατάλαβε, γι’ αυτό στη συνέχεια είπε τα λόγια που διαβάζουμε.

Αυτές οι αναφορές δείχνουν ακριβώς πόσο μεγάλη ήταν η προκατάληψη κατά των Εβραίων Χριστιανών, γιατί ο Ιουδαϊσμός επιτρέπει την αθέτηση οποιασδήποτε εντολής, ακόμη και όλου του Νόμου, αν το αποτέλεσμα είναι η σωτηρία μιας ζωής. Αλλά σ' αυτές τις περιπτώσεις προτιμούσαν το θάνατο παρά να θεραπευτούν από έναν Εβραίο Χριστιανό – θα έλεγα πως ήταν πράγματι μια ακραία θέση.

Στις δύο πρώτες διηγήσεις γίνεται αναφορά στον Ιακώβ από το χωριό Σιχνίν της Γαλιλαίας. Ό,τι ξέρουμε γι' αυτόν βρίσκεται σε διηγήσεις όπως αυτές οι παραπάνω (βεβαίως αρνητικές). Αλλά δείχνουν έμμεσα, ότι όποιος και αν ήταν, ήταν ένας Εβραίος Χριστιανός με ικανή και αποτελεσματική μαρτυρία, γιατί οι ραβίνοι έκαναν ό,τι μπορούσαν, για να κρατούν τους άλλους Ιουδαίους μακριά από αυτόν.

Η ημέρα των Ναζαρηνών

«Την παραμονή του Σαββάτου δεν πρέπει να κάνουμε νηστεία εξαιτίας του σεβασμού που τρέφουμε για το Σάββατο. Ακόμη λιγότερο δεν πρέπει να κάνουμε την ίδια την ημέρα του Σαββάτου. Γιατί δε νηστεύουμε ύστερα από το Σάββατο; Ο Ραβί Γιοχάναν λέει: “Εξαιτίας των Ναζαρηνών”». (B. Taanith, 27b)

Το Σάββατο είναι ημέρα που τρώνε. Συνεπώς οι Ιουδαίοι γενικά δε νηστεύουν την προηγούμενη ημέρα ή κατά τη διάρκεια του Σαββάτου. Το ερώτημα είναι, γιατί να μη νηστεύουν οποτεδήποτε θελήσουν την επόμενη ημέρα μετά το Σάββατο; Η απάντηση είναι, για να αποφύγουν να δείχνουν οποιοδήποτε σεβασμό προς την ημέρα που θεωρείται ιδιαίτερη από τους Ναζαρηνούς. Το λογικό συμπέρασμα αυτής της διήγησης είναι ότι οι Χριστιανοί έκαναν τη λατρεία τους την Κυριακή.¹

«Οι Ναζαρηνοί είναι χειρότεροι από τους Εθνικούς: Τους Εθνικούς, αυτούς που κατέχουν λίγα κτήνη και αυτούς που αναπαράγονται σαν αυτά, ούτε τους βοηθούμε να βγουν έξω από ένα πηγάδι ούτε τους πετούμε μέσα. Τους αιρετικούς, τους αποστάτες και τους προδότες τους ρίχνουμε μέσα και δεν τους βοηθάμε». (Tos. Baba Mezia ii, 33).

Το να θέτουν τους Εβραίους Χριστιανούς κάτω από τους Εθνικούς, σήμαινε πράγματι ότι τους τοποθετούσαν σε πολύ χαμηλή θέση. Αυτό που δείχνουν αυτές οι διηγήσεις είναι ότι σύντομα μετά την επανάσταση του Μπαρ-Κοχεβά το εβραιοχριστιανικό στοιχείο υπήρχε ακόμη εκεί, αλλά η πίεση για την εξοστράκιση του από την ιουδαϊκή κοινότητα ήταν πολύ ισχυρή. Εν τούτοις, υπήρχαν εβραιοχριστιανικές κοινότητες σε όλη την Παλαιστίνη και σε άλλα μέρη της Μέσης Ανατολής ακριβώς μέχρι την αραβική κατάκτηση.

Ένας από τους πιο σημαντικούς Εβραίους Χριστιανούς αυτής της περιόδου ήταν ο Ηγήσιππος, που ίσως ήταν ο πρώτος ιστορικός της Εκκλησίας. Γεννήθηκε στην Παλαιστίνη περίπου το 140 μ.Χ. κατά την εποχή που οι Εβραίοι Χριστιανοί είχαν εξοστρακιστεί από την ιουδαϊκή κοινότητα. Η ιστορία του ήταν γραμμένη σε ένα πεντάτομο έργο, που τώρα έχει χαθεί. Τα λίγα που είναι γνωστά από αυτήν προέρχονται από τον Ευσέβιο, ο οποίος αναφέρει συχνά τον Ηγήσιππο στη δική του *Εκκλησιαστική Ιστορία*. Αν βρισκόταν αυτό το έργο, είναι βέβαιο πως θα μας μετέδιδε ένα μεγάλο πλούτο πληροφοριών αναφορικά με αυτήν την πρώιμη περίοδο του Εβραϊκού Χριστιανισμού. Αλλά για την ώρα, μπορούμε να είμαστε ευγνώμονες για ό,τι έχουμε βεβαίως από τις διηγήσεις του Ευσέβιου.

Κατά τη διάρκεια της εποχής του Κωνσταντίνου, υπήρξαν δύο Εβραίοι Χριστιανοί που άσκησαν σημαντική επίδραση στην Εκκλησία. Ο ένας ήταν ο Επιφάνειος, που έγινε επίσκοπος Σαλαμίνας Κύπρου². Στο βιβλίο του “*Πανάριον*” (=πανέρι) αναφέρει μερικούς Ιουδαίους που είχαν γίνει πιστοί. Ο άλλος ήταν ο Κόμης Ιωσήφ, ένας σπουδαστής ραβίνος στην Τιβεριάδα, τον οποίο αναφέρει ο Επιφάνειος στο βιβλίο του. Μετά τη μεταστροφή του στο Χριστό, αφιερώθηκε στο χτίσιμο εκκλησιών στις πόλεις της Παλαιστίνης. Αυτό έκανε στην Τιβεριάδα, τη Ναζαρέτ και τη Σέφορη, πόλεις που είχαν ιουδαϊκό πληθυσμό.

Εν τούτοις, ενώ οι δύο ανωτέρω διατήρησαν την ιουδαϊκή τους ταυτότητα³, άλλοι δεν μπόρεσαν να το

¹Σ.Μ. Είναι αμφίβολο ότι οι Εβραίοι Χριστιανοί έκαναν τη λατρεία τους την Κυριακή. Σαν καλοί Ιουδαίοι πρέπει να τηρούσαν την αργία του Σαββάτου σύμφωνα με το Νόμο. Μάλλον οι Εθνικοί Χριστιανοί είχαν ως ημέρα λατρείας την Κυριακή, και γι' αυτό δεν ήθελαν να την τιμήσουν γενικά οι άλλοι Ιουδαίοι. Ναζαρηνούς οι Ιουδαίοι αποκαλούσαν όλους τους Χριστιανούς είτε τους Ιουδαίους είτε τους Εθνικούς.

²Σ.Μ. Εδώ ο συγγραφέας αναφέρει λανθασμένα ότι ο Επιφάνειος έγινε επίσκοπος Κωνσταντινούπολης. Αυτό δεν αληθεύει. Ο Επιφάνειος απλώς είχε επισκεφτεί την Κωνσταντινούπολη την εποχή που Πατριάρχης ήταν ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, με τον οποίο μάλιστα ήρθε σε προστριβή για θέματα εκκλησιαστικά.

³Σ.Μ. Για τον Επιφάνειο, αυτό δεν αληθεύει όπως θα δούμε παρακάτω.

κάνουν. Η Εκκλησία – τώρα είχε γίνει δύναμη μέσα στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία – καθιέρωσε ειδικές ομολογίες πίστης για τους Ιουδαίους που επιθυμούσαν να μεταστραφούν στο Χριστό. Αυτές απαιτούσαν όχι μόνο απάρνηση του ραβινικού ιουδαϊσμού, αλλά και να απαρνηθούν επίσης την ιουδαϊκή τους ταυτότητα, μέχρι το σημείο να λάβουν Εθνικά ονόματα¹.

Η αραβική εισβολή του έκτου αιώνα μ.Χ. επέφερε το τέλος του εβραϊκού χριστιανισμού στην Παλαιστίνη και μετακίνησε το κέντρο του στην Ευρώπη.

Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα πολλοί Ιουδαίοι που επέστρεψαν στο Χριστό ακολούθησαν το μονοπάτι της αφομοίωσης με τους Εθνικούς και χάθηκαν εντελώς τα ιουδαϊκά πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους. Έγιναν μερικές ιουδαιοχριστιανικές προσπάθειες να ευαγγελίσουν τους Ιουδαίους, αλλά αυτές οι προσπάθειες ματαιώθηκαν από την επίσημη Εκκλησία, που προτιμούσε να χρησιμοποιεί το σπαθί παρά το ευαγγέλιο.

Ένα επεισόδιο που μας έρχεται από εκείνη την περίοδο είναι ο “Διάλογος της Αραγονίας”.² Διάρκεσε πάνω από ένα χρόνο, από το 1413-14, και η δημόσια συζήτηση έγινε ανάμεσα σε δύο Εβραίους Χριστιανούς, το Γιοσούα μπεν Γιοσέφ Αλ Λόρκουι και τον Ανδρέα Μπέλτραμ, και σε είκοσι δύο ραβίνους. Οι δύο Εβραίοι Χριστιανοί χειρίστηκαν το θέμα τόσο καλά, ώστε το αποτέλεσμα ήταν η επιστροφή στο Χριστό πέντε χιλιάδων Ιουδαίων³.

Όταν ο Κολόμβος έκανε το ταξίδι του στην Αμερική, υπήρχαν πολλοί Ιουδαίοι στο πλοίο του, και μεταξύ τους μερικοί Εβραίοι Χριστιανοί. Κατά τη διάρκεια της ισπανικής κυριαρχίας ορισμένος αριθμός πλούσιων και δυνατών οικογενειών ήταν Εβραίοι Χριστιανοί, όπως η οικογένεια του Καρθαγένα της Ισπανίας και του Πιερλεόνα της Ιταλίας.

Στην Αγγλία ειδικοί οίκοι, που ονομάζονταν “Οίκοι Προσήλυτων”, είχαν ανεγερθεί για Εβραίους Χριστιανούς και ενισχύονταν οικονομικά από την Κυβέρνηση. Αυτοί οι Οίκοι ήταν απαραίτητοι για τους Ιουδαίους πιστούς, γιατί μετά το βάπτισμά τους τους στερούσαν όλη την περιουσία τους. Αυτοί οι Οίκοι τους έδιναν την ευκαιρία να μπορέσουν να ορθοποδήσουν οικονομικά. Πάλι στην Αγγλία, ο προσωπικός ιατρός της βασίλισσας Ελισάβετ της 1ης, ο Δρ. Ροντρίγκο Λόπεζ, ήταν Εβραίος Χριστιανός.

Κατά τη διάρκεια της Ιεράς Εξέτασης στην Ισπανία, δεν ήταν μόνο οι εκχριστιανισμένοι Ιουδαίοι (αυτοί που είχαν προσηλυτιστεί με τη βία) που υπέφεραν βασανιστήρια και θάνατο, αλλά επίσης και ειλικρινείς Ιουδαίοι Χριστιανοί. Καταδίκασαν σε θάνατο τους Ιουδαίους Χριστιανούς, γιατί συχνά συνέχιζαν να εφαρμόζουν ιουδαϊκά θρησκευτικά έθιμα.

Συχνά, κατά τη διάρκεια αυτής της μακράς περιόδου, οι Εβραίοι Χριστιανοί πάλευαν ενάντια στα ξεσπάσματα του αντισημιτισμού, σώζοντας πολλές ζωές συμπατριωτών τους μη Χριστιανών Ιουδαίων.

Αναφορικά με τη Μεταρρύθμιση ο Schonfield γράφει:

Έτσι, πίσω από τη Μεταρρύθμιση, καθώς σχεδόν πίσω από κάθε πνευματική και πολιτική σημαντική Κίνηση, βρίσκεται η προσωπικότητα ενός Ιουδαίου Χριστιανού.⁴ Ένας μακρύς κατάλογος μπορεί να γραφτεί για Ιουδαίους οι οποίοι έγιναν πιστοί του Χριστού και συνέβαλαν σημαντικά στην πρόοδο της Μεταρρύθμισης.

Συνοψίζοντας τα όσα ήδη αναφέραμε περιληπτικά γι’ αυτήν την περίοδο, λέμε ότι Ιουδαίοι συνέχιζαν να προσέρχονται στο Χριστό, αλλά η τακτική τους ήταν αυτή της αφομοίωσης. Το δυσάρεστο γεγονός που ήρθε ως αποτέλεσμα ήταν ότι δε διατηρήθηκαν τα ιδιαίτερα εβραϊκά χριστιανικά χαρακτηριστικά τους. Δεν υπήρξε πραγματική ανάπτυξη αληθινού εβραϊκού Χριστιανισμού. Ιουδαϊκές ιεραποστολές δεν υπήρχαν. Δεν υπήρχε κάποιο Εβραϊκό Χριστιανικό Κέντρο που να φέρνει μαρτυρία στην ιουδαϊκή πτέρυγα του σώματος του Χριστού.

Ιστορία του θρησκευτικού αντισημιτισμού.

Αντισημίτες Πατέρες της Εκκλησίας.

[Είναι παράδοξο το γεγονός ότι, ενώ ο ίδιος ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός ήταν Εβραίος, οι Απόστολοι Εβραίοι, η τιμημένη μητέρα τού Κυρίου μας και όλοι οι Χριστιανοί της Αρχέγονης Εκκλησίας ήταν αποκλειστικά Εβραίοι, εν τούτοις κατά τη διάρκεια των αιώνων αναπτύχθηκε μέσα στη Χριστιανική

¹Ο Schonfield αναφέρει δέκα τέτοιες Ομολογίες Πίστης σσ. 107-12.

²Σ.Μ. Αραγονία: περιοχή της Β.Α. Ισπανίας.

³Schonfield, Jewish Christianity, pp. 150-51.

⁴Ιδ. σ. 169.

Εκκλησία των Εθνικών ένας έντονος φανατικός και τυφλός αντιεβραϊσμός που έφτανε τα όρια του πιο παρανοϊκού, παραληρηματικού, παθιασμένου μίσους ενάντια στο εβραϊκό έθνος. Δεν αρνιόμαστε ότι στη δημιουργία αυτού του αντισημιτισμού (αντιεβραϊσμού) συνετέλεσαν και οι ίδιοι οι Εβραίοι με την αντιχριστιανική συμπεριφορά τους και το μίσος τους προς τους Χριστιανούς ειδικά κατά τους πρώτους αιώνες, αλλά και κατόπιν. Οι Χριστιανοί είναι όμως αδικαιολόγητοι, γιατί αυτοί υποτίθεται ότι είχαν την αγάπη του Χριστού στις καρδιές τους και τη διδασκαλία του αποστόλου Παύλου, που έγραφε: «Λέω λοιπόν σ' εσάς τους εθνικούς: Βεβαιότατα, εφόσον είμαι εγώ απόστολος των εθνών, δοξάζω τη διακονία μου μήπως παρακινήσω σε ζηλοτυπία τούς κατά σάρκα ομοεθνείς μου και σώσω μερικούς από αυτούς. Γιατί αν η αποβολή τους επέφερε συμφιλίωση στον κόσμο (με το Θεό), τι θα είναι η πρόσληψή τους παρά ζωή από τους νεκρούς; Αν λοιπόν η απαρχή είναι άγια θα είναι και η ζύμη. Και αν η ρίζα είναι άγια (δηλαδή οι προπάτορες των Εβραίων, οι πατριάρχες τους), θα είναι και τα κλαδιά (δηλαδή οι απόγονοί τους, φυσικά μόνο όσοι πιστεύουν στο Χριστό)» (Ρωμαίους 11:13-16).

Ο σκοπός του έργου του απ. Παύλου, σύμφωνα με τα λεγόμενά του, ήταν να παρακινήσει σε ζηλοτυπία τους ομοεθνείς του. Αυτοί, βλέποντας την αγάπη για το πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ενός ομοεθνούς τους, και κατ' επέκταση προς το έθνος τους, που θα έδειχναν οι Εθνικοί Χριστιανοί, να ενδιαφερθούν και αυτοί για τον Ιησού Χριστό και να τον αποδεχτούν ως το Μεσσία, βασιλιά και λυτρωτή τους. Το παράδειγμα του Παύλου έπρεπε να γίνει αιώνιο παράδειγμα για την Εκκλησία του Χριστού. Το αντίθετο ακριβώς, όμως, έκαναν οι Εθνικοί χριστιανοί των κατοπινών αιώνων. Έδειξαν ένα απέραντο μίσος για τους Εβραίους, σε τέτοιο βαθμό που αντί να παρακινήσουν τους Ιουδαίους σε ζηλοτυπία, ώστε να πιστέψουν στον Ιησού ως το Μεσσία τους, να γίνουν οι ίδιοι το εμπόδιο, για να αποστραφούν οι Εβραίοι με έντονο μίσος τον Ιησού και να μην πιστέψουν.

Ο Θεός είχε δώσει μια υπόσχεση στον Αβραάμ και στους απογόνους του που ισχύει πάντα: «Θα ευλογήσω εκείνους που σε ευλογούν και θα καταραστώ εκείνους που σε καταριούνται. Και σ' εσένα θα ευλογηθούν όλες οι φυλές της γης». (Γένεση 12:3). Αυτή η υπόσχεση δόθηκε στον Ιακώβ και στους απογόνους του (Γένεσ. 27:29) και σ' όλο το λαό Ισραήλ (Αριθμοί 24:9). Ο Ιησούς μάλιστα είπε στη Σαμαρίτιδα: «Η σωτηρία προέρχεται από τους Ιουδαίους» (Ιωάννης 4:22). Οπωσδήποτε οι Ισραηλίτες δε συμπεριφέρθηκαν πάντοτε ορθά, γι' αυτό και ο Θεός τους τιμώρησε σκληρά διαμέσου των αιώνων, αλλά ο Θεός τιμώρησε πάντοτε και τους διώκτες των Ισραηλιτών και όσους τους μισούσαν. Μερικοί είπαν πως όσοι φόνευαν και καταδίωκαν τους Εβραίους δεν ήταν αληθινοί Χριστιανοί. Αλλά τότε θα έπρεπε να κατηγορήσουμε μερικούς από τους μεγαλύτερους Πατέρες στην ιστορία της Εκκλησίας πως δεν ήταν Χριστιανοί. Η Ιστορία της Εκκλησίας, όμως, μας θυμίζει τα λόγια του Ησαΐα για τους συγχρόνους του Εβραίου, που αρμόζουν τέλεια και στους χριστιανούς: «Ο προπάτοράς σου αμάρτησε, και οι δάσκαλοί σου ανόμησαν σ' εμένα». (Ησαΐας 43:27). Παράδειγμα, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο βασιλιάς των ιεροκηρύκων.

Οι ρητορικές ικανότητες του Ιωάννη του Χρυσόστομου ήταν απaráμιλλες. Η ευφράδειά του του χάρισε το όνομα που φέρει. Υπήρξε αρχικά επίσκοπος Αντιόχειας και στη συνέχεια οικουμενικός πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Αποκαλέστηκε “Πατέρας και Διδάσκαλος της Εκκλησίας”, ένας σπάνιος τίτλος που δόθηκε σε Χριστιανούς Θεολόγους μεγάλης αξίας και αναγνωρισμένης αγιότητας. Παρόλον ότι ήταν ένας μεγάλος θεολόγος, κήρυκας και Άγιος, ίσως θα μπορούσαμε να τον καλέσουμε και μάρτυρα για την πίστη του, ο Χρυσόστομος ήταν ένας λυσσαλέος αντισημίτης. Δυστυχώς, σε όλη την Εκκλησιαστική Ιστορία ο ιερός Χρυσόστομος δεν έχει όμοιό του σε μίσος κατά των Εβραίων. Και επειδή βρισκόταν σε υψηλή θέση με σημαντικά θεολογικά έργα που αναφέρουν το όνομά του, χρησιμοποιήθηκαν οι ρητορικές του ικανότητες, για να τεθούν τα θεμέλια για το μεγαλύτερο μέρος του μελλοντικού αντισημιτισμού της Εκκλησίας. Έλεγε λοιπόν ο Χρυσόστομος:

«Τίποτε δεν είναι αθλιότερο από τους Ιουδαίους, που πάντοτε βαδίζουν αντίθετα προς τη σωτηρία τους... Κι ενώ εκείνοι κλήθηκαν να γίνουν τέκνα Θεού, ξέπεσαν στη συγγένεια των σκύλων. Αντίθετα εμείς (οι Εθνικοί), που άλλοτε ήμασταν σκυλιά, πετύχαμε με τη χάρη του Θεού ν' αποβάλουμε τα ζώδη ένστικτά μας και να βαδίσουμε και να κατακτήσουμε τη χάρη και την τιμή της υιοθεσίας». Ξέχασε δυστυχώς ο Ιωάννης τα λόγια του αποστόλου Παύλου προς τους εξ εθνικών Χριστιανούς: «Αν όμως μερικά από τα κλαδιά αποκόπηκαν (δηλ. Ιουδαίοι), κι εσύ (Χριστιανέ εξ Εθνικών) όντας αγριελιά μπολιάστηκες μεταξύ τους και έγινες συμμετοχος της ρίζας και του πάχους της ελιάς (δηλαδή των πιστών του ιουδαϊκού έθνους), μην καυχέσαι κατά των κλαδιών. Αλλά αν καυχέσαι εναντίον τους, σκέψου ότι εσύ δε βαστάζεις τη ρίζα, αλλά η ρίζα εσένα. Θα πεις, λοιπόν: “Αποκόπηκαν κλαδιά, για να μπολιαστώ

εγώ”. Καλώς. Από την απιστία αποκόπηκαν, κι εσύ έχεις σταθεί από την πίστη. Μην υψηλοφρονείς, αλλά να φοβάσαι. Γιατί αν ο Θεός δε φείστηκε τα φυσικά κλαδιά, μήπως ούτε εσένα φειστεί» (Ρωμαίους 11:17-21). Τα λόγια του Χρυσοστόμου δείχνουν ότι υψηλοφρόνησε και καυχήθηκε κατά των Ιουδαίων, παρασύροντας σ’ αυτό την Εκκλησία όλους τους κατοπινούς αιώνες.

Και ο Ιωάννης συνέχιζε: «Πώς τολμούν οι Χριστιανοί να έχουν και την ελάχιστη συνομιλία με Εβραίους, τους αθλιότερους των ανθρώπων, που είναι λάγνοι, άρπαγες, άπληστοι, δόλιοι ληστές; Μήπως δεν είναι αθεράπευτοι δολοφόνοι, καταστροφείς, δαιμονισμένοι, των οποίων η ακολασία και η μέθη τούς έδωσε τα χαρακτηριστικά του γουρουνιού και του λάγνου τράγου... Ένα πράγμα ξέρουν μόνο, να ικανοποιούν την κοιλιά τους, να μεθούν, να μάχονται για τους μίμους και να τραυματίζονται για τους αμαξηλάτες των ιπποδρομιών...»

«Αλλ’ όπως ακριβώς οι σάλπιγγές τους ήταν πιο παράνομες από εκείνες των θεάτρων και οι νηστείες τους ήταν πιο αισχρές από οποιοδήποτε μεθύσι και ευωχία, έτσι και οι σκηνές που τώρα στήνονται από αυτούς (Σ.Μ. αναφέρεται στην εορτή της Σκηνοπηγίας) δεν είναι καλύτερες από τα πανδοχεία που έχουν οι πόρνες και οι τραγουδίστριες. Και κανένας να μην τολμήσει να κατηγορήσει το λόγο μου για θρασύτητα. Γιατί άκρα θρασύτητα και παρανομία είναι το να μην έχει κανείς αυτήν τη γνώμη για εκείνους».

«Μεταξύ του θεάτρου και της συναγωγής δεν υπάρχει καμιά διαφορά... Η εβραϊκή συναγωγή είναι χειρότερη και από το τελευταίο πανδοχείο. Γιατί δεν είναι απλώς καταφύγιο ληστών και καπήλων, αλλά και δαιμόνων. Η καλύτερα, όχι μόνο οι συναγωγές των Εβραίων (είναι καταφύγιο δαιμόνων) αλλά και οι ίδιες οι ψυχές τους... Αλλά γι’ αυτό κυρίως μισώ τη συναγωγή, επειδή έχει τους νόμους και τους προφήτες. Και πολύ περισσότερο τη μισώ τώρα, παρά αν δεν είχε τίποτε από αυτά. Γιατί τη μισώ; Επειδή απ’ εδώ γίνεται μεγάλο δόλωμα και περισσότερη η απάτη για τους πιο αφελείς... Γι’ αυτό κι εγώ μισώ τους Ιουδαίους, επειδή έχουν το Νόμο και, καθυβρίζοντας το Νόμο, επιχειρούν με αυτόν τον τρόπο να δελεύσουν τους πιο αφελείς... Τώρα όμως είναι αποστερημένοι από κάθε συγγνώμη, επειδή λένε ότι πιστεύουν σ’ εκείνους (τους προφήτες), αλλά καθυβρίζουν το Χριστό, τον οποίο προφήτευσαν εκείνοι».

«Ο Θεός μισεί τους Ιουδαίους και πάντοτε μισούσε τους Ιουδαίους (!)... Κι εγώ επίσης μισώ τους Ιουδαίους».

Δεν προξενεί λοιπόν έκπληξη ότι ύστερα από μερικές τέτοιες ομιλίες το 388 μ.Χ. το “ποίμνιό του” βγήκε και έκαψε συναγωγές. Αλλά τι δημιούργησε αυτό το μεγάλο μίσος του κατά των Ιουδαίων; Ιδού τα λόγια του Χρυσοστόμου πάλι:

«Υπάρχουν επομένως αμαρτήματα που υπερβαίνουν κάθε συγγνώμη και δεν μπορεί να υπάρξει απολογία γι’ αυτά... Η μισητή δολοφονία τους του Χριστού... γι’ αυτήν τη Θεοκτονία δεν υπάρχει εξιλασμός ούτε επιείκεια ούτε συγχώρηση... η εκδίκηση είναι χωρίς τέλος».

Τι παράδοξο! Ο Ιησούς συγχώρεσε όσους τον σταύρωσαν (Λουκάς 23:34). Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος όχι! Έτσι ο Χρυσόστομος παγίωσε στο μυαλό των Χριστιανών το δικό του στερεότυπο για κάθε Ιουδαίο χωρίς εξαίρεση: *Θεοκτόνος και Χριστοκτόνος!* Η αντιιουδαϊκή επίθεσή του άναψε φωτιά μέσα στη Χριστιανική Εκκλησία, στην οποία άλλοι πρόσθεταν καύσιμα!

Ο Αυγουστίνος, σύγχρονος του Χρυσοστόμου, έλεγε:

«Ο Ιουδαϊσμός, από την εποχή του Χριστού είναι μια διαφθορά. Πράγματι, ο Ιούδας είναι η εικόνα του ιουδαϊκού λαού. Η κατανόησή τους των Γραφών είναι σαρκική. Φέρουν την ενοχή για το θάνατο του Σωτήρα, γιατί μέσω των πατέρων τους σκότωσαν το Χριστό. Οι Ιουδαίοι τον συνέλαβαν. Οι Ιουδαίοι τον έβρισαν, οι Ιουδαίοι τον έδεσαν, του έβαλαν το αγκάθινο στεφάνι, τον ατίμωσαν φτύνοντας επάνω του, τον μαστίγωσαν, τον κακομεταχειρίστηκαν, τον κρέμασαν πάνω στο ξύλο, τον τρύπησαν με τη λόγχη».

Παρόλον ότι ο Αυγουστίνος ήταν μεγάλος άγιος, η γνώση του όσον αφορά τη σταύρωση του Ιησού φαίνεται θλιβερά ελλιπής – είτε από άγνοια είτε από πρόθεση, αυτό ποτέ δε θα το μάθουμε. Αλλά ήταν οι Ρωμαίοι που του έβαλαν το αγκάθινο στεφάνι, οι Ρωμαίοι που τον μαστίγωσαν, τον κακομεταχειρίστηκαν, τον κρέμασαν πάνω στο ξύλο και τον τρύπησαν με τη λόγχη.

Δυστυχώς και άλλοι άντρες με επιρροή συνέχισαν το μεγάλο μίσος κατά των Εβραίων:

Ο Εφραίμ ο Σύρος αποκάλεσε τους Ιουδαίους: «Περιτμημένα σκυλιά».

Ο Άγιος Ιερώνυμος, μεγάλος Πατέρας της Δυτικής Εκκλησίας, που μετάφρασε όλη την Αγία Γραφή στα Λατινικά, την περίφημη Βουλγκάτα, ενώ μαθήτευσε σ’ έναν Ιουδαίο ραβίνο, για να μάθει εβραϊκά, τους αποκάλεσε: «...ιουδαϊκά φίδια, των οποίων ο Ιούδας είναι το πρότυπο». Ο Γρηγόριος Νύσσης, κάνοντας ομιλία επί της Αναστάσεως, είπε ότι οι Ιουδαίοι ήταν: «...ενάντιοι στη χάρη, εχθροί του Θεού, συνήγοροι του Διαβόλου, γενιά εχιδνών, Συνέδριο δαιμονίων».

Ο κατάλογος των αντισημιτών εκκλησιαστικών Πατέρων είναι πάρα πολύ μεγάλος. Αρκεί να πούμε ότι σπάνια βρίσκουμε έναν που να έδειχνε πραγματική συμπάθεια στους Ιουδαίους. Και η αγριότητα του αντισημιτισμού δε φαίνεται να δείχνει σημάδια υποχώρησης με το πέρασμα των αιώνων. Χίλια χρόνια αργότερα, ερχόμαστε σ' έναν άνθρωπο που είχε τεράστια επιρροή στην Εκκλησία: Το Μαρτίνο Λούθηρο. Ως μεταρρυθμιστής, ο Λούθηρος δεν είχε όμοιό του. Ως αντισημίτης, ο Λούθηρος ήταν κατά τι λιγότερο από το Χρυσόστομο. Όπως ο Χρυσόστομος άναψε τη φωτιά, έτσι και ο Λούθηρος την αναζωπύρωσε, όταν οι φλόγες έδειχναν ότι υποχωρούσαν. Ο Μαρτίνος Λούθηρος (1483-1546) προσπάθησε στην αρχή να προσεταιριστεί τους Ιουδαίους μόλις βρήκε την καινούργια πίστη του. Έλπιζε ότι ο Χριστιανισμός ελευθερωμένος από τον παπισμό και το μοναχισμό, γρήγορα θα τους κέρδιζε στο Χριστό με το “καθαρό” ευαγγέλιο.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΤΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ ΙΟΥΔΑΙΟΣ

(Μαρτίνος Λούθηρος. Από το φυλλάδιο που εκδόθηκε το 1523)

«Αυτοί (οι παπιστές) συμπεριφέρονται προς τους Εβραίους σαν να ήταν σκύλοι μάλλον παρά ανθρώπινα όντα... Εάν οι Απόστολοι, οι οποίοι ήταν επίσης Εβραίοι, είχαν συμπεριφερθεί προς εμάς τους Εθνικούς όπως εμείς οι Εθνικοί συμπεριφερόμαστε προς τους Εβραίους δε θα υπήρχε ούτε ένας Χριστιανός ανάμεσα στους Εθνικούς... Εμείς με τη σειρά μας οφείλουμε να συμπεριφερόμαστε προς τους Εβραίους με αδελφικό τρόπο, με σκοπό να μεταστρέψουμε ίσως κάποιους από αυτούς... Εμείς δεν είμαστε παρά Εθνικοί, ενώ οι Εβραίοι είναι από ίδιο γένος με το Χριστό. Εμείς είμαστε ξένοι και συγγενείς εξ αγχιστείας, αυτοί είναι συγγενείς εξ αίματος, εξάδελφοι και αδελφοί του Κυρίου μας».

Αλλά ο Λούθηρος, που μας θυμίζει τον απ. Παύλο στο ζήλο του για το Χριστό και στους διωγμούς του από τους θρησκευόμενους της εποχής του, δεν είχε ούτε την υπομονή ούτε το χριστιανικό πνεύμα που χαρακτήριζε το μεγάλο Απόστολο. Επίσης του έλειπε το προφητικό φως και η διαίσθηση του σχεδίου και του σκοπού του Θεού γι' αυτόν το μοναδικό λαό. Επειδή οι Ιουδαίοι δε μεταστράφηκαν κατά μάζες στο Χριστό, αλλά μάλλον επέμεναν να αντιτίθενται στο Ευαγγέλιο, ο Λούθηρος στράφηκε εναντίον τους με τρομερό θυμό. Μαινόμενος κατά των Ιουδαίων μίλησε με τρόπο που τουλάχιστον ισοδυναμούσε σε βιαιότητα με οτιδήποτε ειπώθηκε εναντίον τους πριν ή μετά από αυτόν. Με δηκτικό σαρκασμό και σποραδικές “κοπρολογικές” ύβρεις, ανανέωσε όλες τις παλιές κατηγορίες του παρελθόντος.

Μεταξύ άλλων έλεγε: «Οι Ιουδαίοι είναι δηλητηριαστές, τελετουργικοί δολοφόνοι, τοκογλύφτες. Είναι παράσιτα στη χριστιανική κοινωνία. Είναι χειρότεροι από τους διαβόλους. Είναι δυσκολότερο να κάνεις τους Εβραίους να πιστέψουν στο Χριστό παρά τον ίδιο το Σατανά! Είναι καταδικασμένοι στην Κόλαση. Είναι στην πραγματικότητα ο Αντίχριστος. Οι συναγωγές τους θα έπρεπε να καταστραφούν και να γίνει κατάσχεση στα βιβλία τους. Θα πρέπει να τους επιβάλουν να εργάζονται με τα ίδια τους τα χέρια. Καλύτερα ακόμη θα ήταν αν τους εξόριζαν οι πρίγκηπες από τα εδάφη τους».

Στην τελευταία του ομιλία, που την έκανε λίγο πριν πεθάνει, έκανε έκκληση να εξορίσουν τους Εβραίους από όλη τη Γερμανία. Η επίθεσή του ενάντια στους Ιουδαίους ήταν μακρά, συνεχής και δηλητηριώδης. Ο Αδόλφος Χίτλερ, στην προσπάθειά του να αφανίσει όλους τους Ιουδαίους, χρησιμοποίησε μερικά λόγια του Λουθήρου, για να δικαιώσει τις πράξεις του. Για το Μαρτίνο Λούθηρο ο Edward Flannery¹ στο βιβλίο του *The anguish of the Jews* (Η αγωνία των Εβραίων) έγραψε: «Ο Διάβολος, που ο μεταρρυθμιστής είχε εξορκίσει, διώχνοντάς τον έξω από την Εκκλησία, φάνηκε να έχει κάνει πλήρη κατάληψη μέσα σ' αυτόν».

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΙΟΥΔΑΙΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΨΕΥΔΗ ΤΟΥΣ

Από το φυλλάδιο που ο Μαρτίνος Λούθηρος (1483-1546) εξέδωσε το 1543 με τον ως άνω τίτλο.

(Απευθύνεται στους άρχοντες του γερμανικού έθνους).

«Τι πρέπει εμείς οι Χριστιανοί να κάνουμε σ' αυτόν τον απορριμμένο και καταδικασμένο λαό, του

¹Σ.Μ. Ο Edward Flannery είναι Ρωμαιοκαθολικός ιερέας που έγραψε ένα μνημειώδες έργο για την ιστορία του αντισημιτισμού: “Η αγωνία των Εβραίων. 23 αιώνες αντισημιτισμού”. Το έργο είναι μεταφρασμένο στα ελληνικά. Εκδόσεις «Νησιδες» 2006.

Ιουδαίους;... Επιτρέψτε μου να σας δώσω την ειλικρινή συμβουλή μου:

Πρώτο, οι συναγωγές τους ή οι εκκλησίες τους θα πρέπει να καούν, και οτιδήποτε δεν καίγεται θα πρέπει να καλυφτεί ή να αλειφτεί με ακαθαρσίες, έτσι ώστε κανένας να μην μπορεί να δει στάχτες ή πέτρες πάνω του. Και αυτό πρέπει να γίνει προς δόξα του Θεού και της Χριστιανοσύνης, ώστε ο Θεός να δει ότι είμαστε Χριστιανοί, και ότι δεν έχουμε συνειδητά ανεχτεί ή παραδεχτεί τέτοια δημόσια ψεύδη, κατάρες και βλασφημίες κατά του Υιού Του και των Χριστιανών Του...

Δεύτερο, οι οικίες τους ομοίως θα πρέπει να γκρεμιστούν και να καταστραφούν, γιατί διαπράττουν εκεί τα ίδια πράγματα όπως κάνουν στις συναγωγές τους. Γι' αυτόν το λόγο θα πρέπει να τους βάλουν κάτω από μια ενιαία στέγη ή μέσα σ' ένα στάβλο, σαν γύφτους, ώστε να συνειδητοποιήσουν ότι δεν είναι οι αφέντες στη χώρα μας, όπως καυχούνται, αλλά άθλιοι αιχμάλωτοι, όπως παραπονιούνται για μας ακατάπαυστα μπροστά στο Θεό με πικρά μοιρολόγια.

Τρίτο, πρέπει να τους στερήσουν τα βιβλία των προσευχών τους και τα Ταλμούδ μέσα στα οποία διδάσκονται τόση ειδωλολατρία, ψεύδη, κατάρες και βλαστήμιες.

Τέταρτο, στους ραβίνους τους πρέπει να απαγορευτεί να διδάσκουν με ποινή θανάτου και ακρωτηριασμού...

Πέμπτο, διαβατήρια και προνόμια, για να κάνουν ταξίδια πρέπει απολύτως να απαγορευτούν στους Ιουδαίους. Δεν έχουν δουλειά στις αγροτικές περιοχές εφόσον δεν είναι ευγενείς, κρατικοί λειτουργοί, έμποροι, και τα παρόμοια. Να παραμένουν στις οικίες τους.

Έκτο, πρέπει να τους σταματήσουμε να κάνουν τοκογλυφία.¹ Όλα τα μετρητά και τα τιμαλφή τους από ασήμι και χρυσάφι πρέπει να τους τα πάρουν και να τα βάλουν κατά μέρος για διασφάλιση. Ο λόγος είναι αυτός, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, επειδή καθετί που κατέχουν το έχουν κλέψει και λεηλατήσει από εμάς με την τοκογλυφία τους, γιατί δεν έχουν άλλα μέσα συντήρησης. Αυτά τα χρήματα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση – και σε καμιά άλλη – που ένας Ιουδαίος γίνει ειλικρινά Χριστιανός, έτσι ώστε προσωρινά να πάρει διακόσια ή τριακόσια φλορίνια, ανάλογα με το πόσα του χρειάζονται. Και θα του δοθούν ώστε να μπορέσει να ξεκινήσει μια εργασία, για να συντηρήσει τη φτωχή γυναίκα του και τα παιδιά του, τους γέρους και τους αδύνατους. Τέτοια χρήματα που έχουν αποκτηθεί με αμαρτωλό τρόπο είναι καταραμένα, εκτός και αν τοποθετηθούν, με την ευλογία του Θεού, σε κάποιον καλό και απαραίτητο σκοπό...

Εβδομο, ας δοθούν στους νέους και δυνατούς Ιουδαίους και Ιουδαίες αλωνιστήρια, πελέκια, σκαπάνες, ξίφη, ηλακάτες (ρόκες) και αδράχτια, και ας μάθουν έτσι να κερδίζουν το ψωμί τους με τον ιδρώτα του προσώπου τους, καθώς έχει δοθεί εντολή στα παιδιά του Αδάμ. Γιατί δεν είναι σωστό να θέλουν εμείς οι “καταραμένοι Εθνικοί” να εργαζόμαστε με τον ιδρώτα του προσώπου μας και εκείνοι, “ευσεβής” συμμορία, να “σκοτώνουν” την ώρα τους, περνώντας τις ημέρες τους μέσα στις οικίες τους με σκηνηρία, γιορτάζοντας και κάνοντας επίδειξη του πλούτου τους. Επιπλέον σε όλα αυτά, καυχούνται ασεβώς ότι έχουν γίνει εις βάρος μας αφεντικά των Χριστιανών. Θα έπρεπε να πετάξουμε τους ανήθικους κηφήνες έξω από το σύστημά μας. Αν, παρόλ' αυτά, φοβόμαστε ότι μπορεί να μας βλάψουν προσωπικά, εμάς ή τις γυναίκες μας, τα παιδιά, τους υπηρέτες μας κλπ., όταν βρίσκονται στην υπηρεσία μας ή εργάζονται για μας – επειδή, βέβαια, μπορούμε να υποθέσουμε ότι τέτοιοι “ευγενείς κύριοι” του κόσμου και δηλητηριώδη πικρά σκουλήκια δεν είναι συνηθισμένα να κάνουν καμιά εργασία, και πολύ απρόθυμα θα ταπεινώνονταν σε τέτοιο βαθμό μεταξύ των “καταραμένων Εθνικών” – τότε ας εφαρμόσουμε την ίδια σύνεση (δηλ. την εξορία) όπως τα άλλα κράτη, όπως η Γαλλία, η Ισπανία, η Βοημία κλπ. Ας ξεκαθαρίσουμε από αυτούς ό,τι μας απέσπασαν με τοκογλυφία και, αφού το μοιράσουμε δίκαια, ας τους διώξουμε από τη χώρα μας για πάντα. Γιατί, όπως έχουμε πει, η οργή του Θεού είναι τόσο μεγάλη εναντίον τους, ώστε γίνονται μόνο όλο και χειρότεροι με επιεική ευσπλαχνία, και όχι πολύ καλύτεροι με αυστηρή ευσπλαχνία. Συνεπώς, ας χαθούν από εδώ...

Πιστεύουμε ότι ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός λέει την αλήθεια όταν διακηρύττει για τους Ιουδαίους που δεν τον δέχτηκαν αλλά τον σταύρωσαν, “Είστε γεννήματα εχιδνών και τέκνα του Διαβόλου”... Διάβασα και άκουσα πολλές ιστορίες για τους Ιουδαίους, που συμφωνούν με αυτήν την κρίση του Χριστού, δηλαδή ότι δηλητηρίασαν πηγάδια, έκαναν φόνους, απήγαγαν παιδιά... Άκουσα ότι ένας Ιουδαίος έστειλε σ' έναν άλλο Ιουδαίο, και αυτό μέσω ενός Χριστιανού, ένα δοχείο με αίμα, μαζί με ένα βαρέλι κρασί, μέσα στο οποίο όταν το ήπιαν και άδειασε, βρήκαν μέσα ένα νεκρό Ιουδαίο...

¹Ας έχουμε υπόψη ότι στους Εβραίους απαγορευόταν να κατέχουν κτήματα και να καλλιεργούν τη γη, να εργάζονται στο εμπόριο ή να εξασκούν κάποια τέχνη. Το μόνο που τους απέμενε για να ζήσουν ήταν η τοκογλυφία.

Για να συνοψίσουμε, αγαπητοί άρχοντες και ευγενείς, όσοι έχετε Ιουδαίους στην επικράτειά σας, αν αυτή η συμβουλή μου δε σας ταιριάζει, τότε βρείτε καλύτερη συμβουλή, έτσι ώστε όλοι, εσείς και εμείς, να ελευθερωθούμε από αυτό το ανυπόφορο διαβολικό φορτίο: τους Εβραίους».

Αντιεβραϊκές αποφάσεις Συνόδων της Εκκλησίας

Από τις Συνόδους της Εκκλησίας τώρα βλέπουμε τα εξής:

Η **1η Οικουμενική Σύνοδος της Νικαίας (325 μ.Χ.)** αποφάσισε να σπάσει κάθε δεσμό σχέσης με τους Ιουδαίους. Από τους 318 πατέρες-επισκόπους από όλη την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στην πρώτη και σημαντικότερη Οικουμενική Σύνοδο της Εκκλησίας δεν κάλεσαν ούτε έναν επίσκοπο από τους εξ Εβραίων Χριστιανούς. Τέτοια περιφρόνηση! Δηλαδή θεώρησαν ότι δεν άξιζε να εισακουστεί η φωνή των κατά σάρκα αδελφών του Κυρίου μας, «στους οποίους ανήκουν η υιοθεσία¹ και η δόξα² και οι διαθήκες³ και η νομοθεσία⁴ και η λατρεία⁵ και οι υποσχέσεις⁶. Στους οποίους ανήκουν οι πατέρες⁷ και από τους οποίους προέρχεται ο Χριστός κατά σάρκα, ο οποίος είναι πάνω σε όλους Θεός ευλογητός στους αιώνες» (Ρωμ. 9:4-5) σύμφωνα με τα λόγια του αποστόλου Παύλου. Ο Αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ο Μέγας ήταν αντισημίτης και δεν ήθελε κανέναν Εβραίο επίσκοπο στη Σύνοδο αυτή της Εκκλησίας. Από τότε ίσως επισημοποιήθηκε το άτυπο λεγόμενο Πρωτοσχίσμα. Δηλαδή ο απόλυτος χωρισμός Εκκλησίας και ιουδαϊκής Συναγωγής και κατ' επέκταση και της συναγωγής των Χριστιανών Εβραίων (βλέπε επιστολή Ιακώβου 2:2), οι οποίοι αισθάνονταν ολοκληρωμένοι Ιουδαίοι από τη στιγμή που δέχονταν τον Ιησού ως το Μεσσία τους. Μεταξύ των άλλων καθορίστηκε η ημέρα του Πάσχα να εορτάζεται ύστερα από την εαρινή ισημερία σε ημερομηνία διαφορετική από εκείνη που το εόρταζαν οι Ιουδαίοι.

Μία από τις πρώτες διαμάχες μέσα στην Εκκλησία σχετικά με την ημερομηνία καθιέρωσης εορτασμού του Πάσχα ήταν εκείνη των **Τεσσαρεσκαίδεκατιστών**. Αυτοί οι τελευταίοι ήταν οι Χριστιανοί που ήθελαν να εορτάζουν το Πάσχα μαζί με τους Ιουδαίους την *14η ημέρα του εβραϊκού μηνός Νισάν*. Αυτήν την συνήθεια είχαν οι εκκλησίες της Μ. Ασίας που διατηρούσαν την αρχαιότερη χριστιανική Παράδοση από τους Αποστόλους, οι οποίοι εργάστηκαν πολύ σ' εκείνα τα μέρη και είχαν καθιερώσει τότε την εορτή του Πάσχα.

Κατά το έτος 155 μ.Χ. ο επίσκοπος Πολύκαρπος Σμύρνης, μαθητής του αποστόλου Ιωάννη, στη γεροντική του ηλικία αναγκάστηκε να κάνει ταξίδι από τη Σμύρνη στη Ρώμη. Ο λόγος ήταν επειδή ο πάπας της Ρώμης Ανίκητος προκάλεσε σχίσμα με τις εκκλησίες της Μ. Ασίας επειδή συνεόρταζαν το Πάσχα με τους Ιουδαίους. Ο Πολύκαρπος επικαλέστηκε την αρχαιότερη παράδοση των εκκλησιών της Μ. Ασίας, αλλά ο πάπας δεν πείστηκε. Οι δύο ιεράρχες τελικά χωρίστηκαν ειρηνικά, αλλά συμφωνία δεν επιτεύχθηκε επί του θέματος. Αναφέρθηκε πάντως ότι χωρίστηκαν με τη συναίσθηση ότι η διαφορά σε θέματα νηστείας, εορτών κλπ. εκφράζει την ενότητα στην πίστη!⁸ Οι εκκλησίες της Μ. Ασίας συνέχισαν για αρκετό χρόνο να εορτάζουν το Πάσχα την 14η ημέρα του μηνός Νισάν. Ο Μ. Κωνσταντίνος απευθύνθηκε με τα εξής λόγια κατά την 1η Οικουμενική Σύνοδο στους επισκόπους, αναφερόμενος στην αλλαγή ημερομηνίας της εορτής του Πάσχα: «Επιθυμούμε να μην έχουμε τίποτε το κοινό με αυτόν τον τόσο μισητό λαό, γιατί ο Λυτρωτής καθόρισε για μας άλλο δρόμο». Και φυσικά μιλούσε σύμφωνα με τη νοοτροπία των Πατέρων της 1ης Οικουμενικής Συνόδου.

Η Σύνοδος της Βιέννης το 1267 αποφάσισε:

«Κανείς Εβραίος δεν πρέπει να γίνεται δεκτός σε δημόσια λουτρά, πανδοχεία ή Οίκους για ταξιδιώτες».

Η **3η και 4η Σύνοδος της Ορλεάνης** απαγόρευσε στους Ιουδαίους να εμφανίζονται στους δρόμους κατά τη διάρκεια των μεγάλων Χριστιανικών Εορτών: «...αφού η παρουσία τους θα ήταν προσβολή για τη Χριστιανοσύνη».

¹ 4 υιοθεσία. Εννοεί ότι ο Θεός υιοθέτησε τους Ισραηλίτες σαν παιδιά του, όπως έκανε και με τους Χριστιανούς.

² 4 δόξα Είναι η "σεκινά", η εμφάνιση της δόξας του Θεού στους Ισραηλίτες μέσα σε μια μορφή φωτεινής νεφέλης.

³ 4 διαθήκες Είναι η διαθήκη με τον Αβραάμ, η διαθήκη με το Μωυσή και η Καινή Διαθήκη με τον Ιησού, η οποία έγινε με τους Εβραίους, άσχετα αν κατόπιν επιτράπηκε να εισέλθουν και οι εθνικοί.

⁴ 4 η νομοθεσία Είναι ο Νόμος, η Τορά.

⁵ 4 η λατρεία. Εννοεί τον τρόπο λατρείας του Θεού που είναι καταγεγραμμένος στο Νόμο.

⁶ 4,8,9 υποσχέσεις Κείμενο: επαγγελία. Εννοεί τις υποσχέσεις σωτηρίας, λύτρωσης και συμφιλίωσης του Κόσμου μέσω του Μεσσία του Ισραήλ, του Ιησού Χριστού. Και την υπόσχεση του Θεού για τη γη της επαγγελίας, τη γη του Ισραήλ.

⁷ 5 οι πατέρες. Εννοεί του προπάτορες, τον Αβραάμ, Ισαάκ, Ιακώβ, και τους δώδεκα πατριάρχες, τα παιδιά του Ιακώβ.

⁸ Ειρηναίου, Επιστολή προς Βίκτωρα, ΒΕΠ 5, 173.

Η Σύνοδος του Λατερανού το 1215 ήταν μία σημαντική Σύνοδος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας όπου παραστάθηκαν 71 αρχιεπίσκοποι, 412 επίσκοποι, 800 ηγούμενοι μονών και πλήθος εκκλησιαστικών ηγετών και ιερέων. Εκεί γράφτηκαν 70 εκκλησιαστικοί κανόνες, 4 από τους οποίους ασχολήθηκαν με τους Ιουδαίους. Ένας από αυτούς είχε τρομερές συνέπειες γι' αυτούς. Υποχρεώθηκαν οι Ιουδαίοι να φέρουν το διακριτικό του παράνομου. Από τότε όλοι οι Ιουδαίοι «...σε όλη τη Χριστιανοσύνη και πάντοτε είναι υποχρεωμένοι να φορούν ένα διακριτικό ένδυμα ή έμβλημα πάνω στα ρούχα τους».

Αντιουδαϊκοί Ιεροί Κανόνες της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Από το “Πηδάλιο” της Ορθόδοξης Εκκλησίας αναφέρουμε τους κυριότερους αντιουδαϊκούς Ιερούς Κανόνες σε μετάφραση στη Δημοτική.¹

Κανόνες των Αγίων Αποστόλων (ψευδεπίγραφο):

Κανόνας Ζ': “Αν κάποιος Επίσκοπος ή Πρεσβύτερος ή Διάκονος επιτελέσει την άγια ημέρα του Πάσχα πριν από την εαρινή (ανοιξιάτικη) ισημερία μαζί με τους Ιουδαίους, να καθαιρείται”.

Κανόνας ΞΕ': “Αν κάποιος κληρικός ή λαϊκός εισέλθει σε συναγωγή Ιουδαίων ή αιρετικών, για να προσευχηθεί, και να καθαιρείται και να αφορίζεται”.

Κανόνας Ο': “Αν κάποιος Επίσκοπος ή Πρεσβύτερος ή Διάκονος ή οποιοσδήποτε του καταλόγου των Κληρικών νηστεύει μαζί με τους Ιουδαίους ή εορτάζει μαζί τους ή δέχεται από αυτούς φαγητά και ποτά της εορτής τους, είτε τα άζυμα είτε κάτι παρόμοιο, να καθαιρείται, και αν είναι λαϊκός, να αφορίζεται”.

Κανόνας ΟΑ': “Αν κάποιος Χριστιανός μεταφέρει λάδι σε ναό ειδωλολατρών ή σε συναγωγή Ιουδαίων κατά τις εορτές τους ή ανάψει λύχνους, να αφορίζεται”.

Κανόνας της ΣΤ' Οικουμενικής Συνόδου:

Κανόνας ΙΑ': “Κανένας από εκείνους που συγκαταλέγονται στο ιερατικό τάγμα ή λαϊκός να μην τρώει τα άζυμα από τους Ιουδαίους, ούτε να γίνεται φίλος με αυτούς, ή όταν είναι ασθενής, να τους προσκαλεί και να λαμβάνει θεραπεία από αυτούς, ούτε σε δημόσια λουτρά να μην λούζεται καθόλου μαζί τους. Και αν κάποιος επιχειρήσει να πράξει αυτό, αν είναι κληρικός, να καθαιρείται, αν είναι λαϊκός, να αφορίζεται”.

Κανόνας της τοπικής Συνόδου Αντιοχείας :

Κανόνας Α': “Όλοι όσοι τολμούν να καταλύουν τον Κανόνα της άγιας και μεγάλης Συνόδου, που συγκροτήθηκε στη Νίκαια, στην παρουσία του ευσεβούς και Θεοφιλέστατου Βασιλιά Κωνσταντίνου σχετικά με την άγια εορτή του Πάσχα, να είναι ακοινωνήτοι και απόβλητοι από την Εκκλησία αν επιμένουν να αντιλέγουν σ' εκείνα που μας έχουν δοθεί καλώς, και αυτά λέγονται για τους λαϊκούς. Αν όμως κάποιος από τους προεστούς της Εκκλησίας, Επίσκοπος ή Πρεσβύτερος ή Διάκονος τολμήσει, μετά τον κανόνα αυτόν, να διαφέρει και να επιτελεί το Πάσχα μαζί με τους Ιουδαίους, για να προκαλέσει διαστροφή των λαών και ταραχή των Εκκλησιών, η άγια Σύνοδος από τώρα ήδη αυτόν τον έκρινε ξένο ως προς την Εκκλησία, όχι μόνον εξαιτίας της δικής του αμαρτίας, αλλά και επειδή έγινε αίτιος πολλής διαφθοράς και διαστροφής. Και τέτοιους (η Σύνοδος) όχι μόνον τους καθαιρεί από το να λειτουργούν, αλλά και εκείνους που τολμούν να έχουν κοινωνία μαζί τους μετά την καθαίρεσή τους. Και όσοι καθαιρέθηκαν να αποστερούνται την εξωτερική τιμή, στην οποία μετέχει ο άγιος Κανόνας και το Ιερατείο του Θεού”.

Κανόνας της τοπικής Συνόδου Λαοδικείας :

Κανόνας ΚΘ': “Οι Χριστιανοί δεν πρέπει να ιουδαίζουν και να σχολάζουν το Σάββατο, αλλά να εργάζονται κατ' αυτήν την ημέρα, και να προτιμούν την Κυριακή, αν βέβαια δύνανται, για να σχολάζουν ως Χριστιανοί, και αν βρεθούν ιουδαϊστές (ιουδαίζοντες), ας είναι ανάθεμα από το Χριστό”.

Κανόνας ΛΖ': “Δεν πρέπει να λαβαίνουμε τα (εορτινά δώρα) που στέλνουν οι Ιουδαίοι ή οι αιρετικοί μήτε να εορτάζουμε μαζί τους”.

Κανόνας ΛΗ': “Δεν πρέπει να λαβαίνουμε άζυμα από τους Ιουδαίους ή να έχουμε κοινωνία στις

¹“Πηδάλιον της Νοητής Νηός της μίας, αγίας, καθολικής και αποστολικής των Ορθοδόξων Εκκλησίας”. Εκδόσεις “Αστήρ”. Σελίδες 8, 84, 96, 97, 227, 406, 431, 435.

ασέβειές τους”.

Το παράξενο σ’ όλους αυτούς τους Ιερούς Κανόνες είναι ότι αφορίζονται οι Χριστιανοί που πηγαίνουν στην ιουδαϊκή συναγωγή, ή όσοι τηρούν το Σάββατο, τις εορτές, τα ήθη και τα έθιμα του Μωσαϊκού Νόμου, τα οποία τήρησαν ο Ιησούς και όλοι οι απόστολοι. Ο Ιησούς, ο απόστολος Παύλος και όλοι οι απόστολοι πήγαιναν στην εβραϊκή συναγωγή, για να προσευχηθούν, να ακούσουν τις ιερές Γραφές και να κηρύξουν όταν τους έδιναν την ευκαιρία. Επίσης ο Ιησούς όπως και όλοι οι απόστολοι εόρταζαν το ιουδαϊκό Πάσχα ακριβώς την ίδια ημερομηνία με τους άλλους Ιουδαίους και εόρταζαν στην προσωπική τους ζωή τις ιουδαϊκές εορτές και τηρούσαν το Σάββατο. Οι Χριστιανοί εξ Εθνικών από την άλλη πλευρά άρχισαν να τηρούν εορτές που η Αγία Γραφή δεν τις αναφέρει καθόλου ούτε τις επιβάλλει, όπως η ημέρα της Κυριακής, τα Χριστούγεννα, τη Μεγάλη Εβδομάδα, το Πάσχα σε άλλη ημερομηνία, εορτές στη μνήμη διαφόρων αγίων κλπ. και να απαγορεύουν την τήρηση του Σαββάτου και των βιβλικών εορτών της Παλαιάς Διαθήκης. Όλες οι πιο πάνω είναι εορτές που βασίζονται σε ανθρώπινες παραδόσεις. Χωρίς να απαγορεύει ο λόγος του Θεού την καθιέρωση νέων χριστιανικών εορτών όπως οι πιο πάνω, πουθενά δεν απαγορεύει την τήρηση των ιουδαϊκών εορτών από όσους θέλουν να τις τηρούν, και μάλιστα στους Χριστιανούς Εβραίους, αν το πράττουν ελεύθερα, χωρίς καταναγκασμό και επιβολή στους Χριστιανούς από τα έθνη.

Τα όσα αναφέρει ο απόστολος Παύλος κατά των ιουδαϊκών εθίμων και του Νόμου (π.χ. Γαλάτας 2:21 Κολοσσαείς 2:16-17 κ.ά.) ήταν για να απελευθερώσει τους Χριστιανούς εξ εθνικών από το να εφαρμόζουν το Νόμο με νομικίστικη νοοτροπία αυτοδικαίωσης, προκειμένου να σωθούν, όπως επέμεναν κάποιοι ιουδαϊζόντες Χριστιανοί (Πράξεις 15:1, Γαλάτας 2:11-14). Δεν είχε σκοπό να καταργήσει την εφαρμογή των εντολών του μωσαϊκού Νόμου από τους Ιουδαίους Χριστιανούς. Η σωτηρία βασίζεται, μέσω της πίστης, μόνο στο εξιλαστήριο έργο του Χριστού πάνω στο σταυρό και αυτό ισχύει και για τους Ιουδαίους και για τους Εθνικούς. Αλλά ο ίδιος ο Παύλος ήταν πιστός Ιουδαίος και εφάρμοζε το Νόμο στην προσωπική του ζωή. Επέτρεψε την περιτομή του Τιμόθεου, που είχε Έλληνα πατέρα αλλά Ιουδαία μητέρα (Πράξ. 16:3). Σύμφωνα με το ιουδαϊκό έθιμο θεωρούνται Ιουδαίοι όσοι έχουν Ιουδαία μητέρα. Έκανε ευχή Ναζηραίου (Πράξεις 18:18), έχοντας κουρέψει τα μαλλιά του, κάτι που βασιζόταν στο βιβλίο των Αριθμών 6:2,5,9,18. Η επιθυμία του να βρίσκεται στην Ιερουσαλήμ, για να εορτάσει την Πεντηκοστή (Πράξεις 20:16, βλέπε και Α΄ Κορινθ. 16:8), βασιζόταν στο Δευτερονόμιο 16:16. Επίσης η αφιέρωσή του με το κούρεμα των μαλλιών του και τη θυσία των ζώων, (ευχή Ναζηραίου, που επανέλαβε, όπως και πιο πάνω αναφέρουμε), που βλέπουμε στο Πράξεις 21:17-26, κάτι που του σύστησαν να κάνει οι άλλοι απόστολοι, για να αποφευχθούν οι κατηγορίες ότι περιφρονούσε το Νόμο από τους άπιστους στο Χριστό Εβραίους, δείχνουν ότι ο Παύλος όπως και όλοι οι άλλοι απόστολοι δεν ήταν αντίθετοι στην εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου, εφόσον δεν τις θεωρούσαν σωτηριακές οι πιστοί Εβραίοι στο Χριστό. Μάλιστα οι Εβραίοι Χριστιανοί ήταν μυριάδες και όλοι ζηλωτές του Νόμου (Πράξεις 21:20), χωρίς αυτό να αναφέρεται υποτιμητικά ή επικριτικά, αλλά φυσιολογικά εφόσον ήταν Ιουδαίοι.

Ο Ιησούς υπήρξε ξεκάθαρος ως προς την τήρηση του Νόμου, απευθυνόμενος στους Ιουδαίους συμπατριώτες του: “Μη νομίσετε ότι ήρθα να καταλύσω το Νόμο ή τους προφήτες. Δεν ήρθα να καταλύσω, αλλά να εκπληρώσω (ή συμπληρώσω). Γιατί αλήθεια σας λέω: ωσότου παρέλθει ο ουρανός και η γη, ένα γιώτα ή μια κεραία δε θα παρέλθει από το νόμο, ωσότου όλα γίνουν. Όποιος λοιπόν λύσει μία από τις εντολές αυτές τις ελάχιστες και διδάξει έτσι τους ανθρώπους, ελάχιστος θα κληθεί στη βασιλεία των ουρανών. Όποιος όμως τις εφαρμόσει και τις διδάξει, αυτός μεγάλος θα κληθεί στη βασιλεία των ουρανών” (Ματθαίος 5:17-19).

Ο Παύλος μάς λέει: “Το Νόμο λοιπόν καταργούμε με την πίστη; Είθε να μη γίνει, αλλά το νόμο ανορθώνουμε!” (Ρωμαίους 3:31, βλέπε επίσης και 8:3-4). Σύμφωνα με τον Ιάκωβο ο Νόμος, όταν εφαρμόζεται ως αποτέλεσμα της πίστης μας στο Χριστό και όχι ως καταναγκασμός ούτε με σκοπό τη σωτηρία, είναι “ο Νόμος της ελευθερίας” (Ιάκωβος 1:25, 2:12). Μάλιστα κατά τη φημισμένη πρώτη αποστολική Σύνοδο της Ιερουσαλήμ φαίνεται ότι οι Εβραίοι Χριστιανοί περίμεναν οι εθνικοί να γνωρίζουν το Νόμο, πηγαίνοντας στις συναγωγές και ακούγοντάς τον εκεί να κηρύττεται (Πράξεις 15:19-21. Προσοχή ιδιαίτερη στο εδάφιο 21), χωρίς να τον επιβάλλουν σ’ αυτούς. Δε θεωρούσαν όμως λαθεμένο και οι Εθνικοί να εφαρμόζουν όσες διατάξεις του Νόμου ήθελαν, όχι για να σωθούν, αλλά ως έκφραση αγάπης προς το Θεό του Ισραήλ. Γιατί ο Νόμος είναι και παρέμεινε “πνευματικός,... άγιος, και η εντολή άγια, δίκαιη και αγαθή” (Ρωμαίους 7:12,14). *Η εφαρμογή του Νόμου δεν είναι υποχρέωση από τους Εθνικούς*

Χριστιανούς, είναι προνόμιο. Γιατί ο Νόμος εκφράζει τον καλύτερο τρόπο, για να ζει τη ζωή του σ' αυτόν τον κόσμο ο άνθρωπος. Ο Νόμος δεν περιέχει τίποτε κακό. Όποιος μπορεί να εφαρμόζει οποιοσδήποτε διατάξεις του Νόμου με ένα πνεύμα ελευθερίας, όχι νομικισμού, κάνει καλό στον εαυτό του.

Η διδασκαλία και η αγάπη του αποστόλου Παύλου για τον Ισραήλ

Όσα αναφέραμε πιο πάνω είναι σταχυολογήματα από εκείνα που η Χριστιανική Εκκλησία είτε και έκανε κατά των Ιουδαίων διαμέσου των αιώνων. Είναι τραγικό να παρατηρούμε να λέγονται τέτοια λόγια που στάζουν δηλητήριο με μίσος κατά του έθνους απ' όπου κατά σάρκα προέρχεται ο Σωτήρας μας. Πώς οι Χριστιανοί μπορούν να λατρεύουν το βασιλιά του Ισραήλ, το λέοντα από τη φυλή του Ιούδα (Αποκάλυψη 5:5), τον Ιουδαίο Ιησού από τη Ναζαρέτ, και να μισούν με τέτοιο τρόπο το λαό του; Από αυτά που διαβάσαμε αποδεικνύεται ότι κανένας άνθρωπος, όσο άγιος και μεγάλος κι αν είναι, και καμιά Εκκλησιαστική Σύνοδος δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι έχουν πλήρη θεοπνευστία. Μόνο ο Λόγος του Θεού είναι θεοπνευστος και κανένας άλλος, τουλάχιστον στην πληρότητά του.

Ο απόστολος Παύλος πάλι, έλεγε, μιλώντας για το ευαγγέλιο: «Γιατί δεν ντρέπομαι το ευαγγέλιο, επειδή είναι δύναμη Θεού για σωτηρία σε καθέναν που πιστεύει, στον Ιουδαίο πρώτα και επίσης στον Έλληνα» (Ρωμ. 1:16). Το ευαγγέλιο λοιπόν ανήκει πρώτα απ' όλους στους Ιουδαίους. Αυτοί είναι οι φυσικοί αποδέκτες του. Όλοι οι άλλοι λαοί και εμείς οι Έλληνες ερχόμαστε μετά, κατά παραχώρηση της χάρις του Θεού. Ενσωματωθήκαμε στην πολιτεία του Ισραήλ, χωρίς να χρειαστεί να γίνουμε πρώτα προσήλυτοι στον Ιουδαϊσμό. Συνεπώς, ως Εθνικοί, εμείς είμαστε χρεώστες και οφειλέτες σ' αυτούς και όχι το αντίθετο.

Επίσης ο Παύλος έλεγε: «Τι λοιπόν το περισσότερο έχει ο Ιουδαίος ή ποια η ωφέλεια της περιτομής; Πολύ ωφελεί με κάθε τρόπο. Γιατί, βέβαια, πρώτα απ' όλα ωφελεί ότι τους εμπιστεύτηκαν τα λόγια του Θεού. Γιατί τι σημασία έχει; Αν απίστησαν μερικοί, μήπως η απιστία τους θα καταργήσει την πιστότητα του Θεού;» (Ρωμ. 3:1-3). Ο Χριστιανός Ιουδαίος καταλαβαίνει καλύτερα το Ευαγγέλιο απ' όσο ένας Εθνικός και μπορεί να το ερμηνεύσει καλύτερα, γιατί είναι συνέχεια της πολιτιστικής και θρησκευτικής του παράδοσης και κληρονομιάς. Γι' αυτό ο κοπετός του Παύλου είναι μεγάλος για την απιστία των ομοεθνών του στον Ιησού Χριστό: «...Έχω μεγάλη λύπη και αδιάλειπτη οδύνη στην καρδιά μου. Θα ευχόμουν εγώ ο ίδιος να είμαι ανάθεμα από το Χριστό για χάρη των αδελφών μου, των συγγενών μου κατά σάρκα, οι οποίοι είναι Ισραηλίτες, στους οποίους ανήκουν η υιοθεσία και η δόξα (εβραϊκά "σεκινά", αναφέρεται στην παρουσία του Θεού υπό μορφή φωτεινής νεφέλης μέσα στα Άγια των Αγίων του Ναού) και οι διαθήκες (Παλαιά και Καινή Διαθήκη, βλέπε Ιερεμίας 31:30-36) και η νομοθεσία (εβραϊκά: *τορά*) και η λατρεία (του Ναού) και οι επαγγελίες. Στους οποίους ανήκουν οι πατέρες και από τους οποίους προέρχεται ο Χριστός κατά σάρκα, ο οποίος είναι πάνω σε όλους Θεός ευλογητός στους αιώνες, αμήν". (Ρωμαίους 9:2-4).

Ανάγκη μετάνοιας των Χριστιανών για το μίσος τους κατά των Εβραίων

Πιστεύουμε ότι οι Χριστιανοί πρέπει να μετανοήσουν για όλους τους διωγμούς και το μίσος που έδειξαν στον εβραϊκό λαό, όχι μόνο αυτόν τον αιώνα αλλά και στο παρελθόν, και δε μετανόησαν. Δεν έχει σημασία αν οι σημερινοί χριστιανοί δεν καταδιώκουν οι ίδιοι τους Εβραίους. Η αμαρτία των πατέρων, το βλέπουμε στην Παλαιά Διαθήκη, περνούσε στα τέκνα, και ο Θεός είχε δώσει εντολή, όταν τα τέκνα μετανοούσαν, έπρεπε να ζητήσουν συγγνώμη όχι μόνο για τις δικές τους αμαρτίες, αλλά και γι' αυτές των πατέρων τους. Και οι δικοί μας χριστιανοί πνευματικοί πατέρες αμάρτησαν, και μεταξύ αυτών ήταν και αναγνωρισμένοι "*Πατέρες της Εκκλησίας*" όλων των δογμάτων. Δυστυχώς και σήμερα παρατηρούμε γενικά στον κόσμο αλλά και στην πατρίδα μας, ειδικά μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία, έναν ανανεωμένο αντισημιτισμό, παρόλον ότι κατά το 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο το έθνος μας δεν ενέδωσε στο μικρόβιο του αντισημιτισμού που είχε μολύνει τότε σχεδόν όλα τα έθνη. Μάλιστα ο τότε αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός είχε αρνηθεί συνεργασία με τους Γερμανούς κατακτητές στο διωγμό των Ιουδαίων και την εξορία τους σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως, θέτοντας σε κίνδυνο τη ζωή του. Και πολλοί άλλοι Έλληνες είχαν κρύψει κατά την περίοδο της γερμανικής κατοχής Εβραίους με κίνδυνο της ζωής τους. Είναι αισχρό να υπάρχουν σήμερα χριστιανοί αντισημίτες, και μάλιστα Έλληνες, όταν η Ελλάδα υπέφερε φοβερά δεινά από τον αντισημιτικό Ναζισμό. Αυτή είναι μια αμαρτία που ο Θεός δε θα παραβλέψει, την οποία πρέπει να καταδικάζουν όλοι οι Χριστιανοί ανεξαρτήτως δόγματος. Πιστεύω ότι μία από τις βασικές αμαρτίες μας ήταν αυτή, εξαιτίας της οποίας η Χριστιανική Εκκλησία δεν μπόρεσε να υπερισχύσει πνευματικά στον κόσμο. Λέγεται ότι περίπου

ένα άτομο στα πέντε δεν έχει ούτε ακούσει καν το όνομα Ιησούς Χριστός σήμερα στον κόσμο μας. Ας προσέξουμε να μην πέσει η κατάρα του Θεού στο έθνος μας, αν συνεχιστεί αυτή η αμαρτία του αντισημιτισμού, σύμφωνα με την υπόσχεση που είχε δώσει ο Θεός στον Αβραάμ και στους απογόνους του, στα εδάφια που διαβάσαμε στην αρχή του άρθρου.

Δυστυχώς ύστερα από το έτος 135 μ.Χ. οι εθνικοί Χριστιανοί δε συμπαραστάθηκαν με αγάπη και συμπάθεια στους Ιουδαίους αδελφούς τους. Το αντιουδαϊκό πνεύμα είχε διεισδύσει βαθιά και ευρέως στην Εκκλησία. Έτσι οι Χριστιανοί Εβραίοι βρέθηκαν ανάμεσα σε δύο πυρά. Αφενός τους καταδίωκαν και τους μισούσαν οι σαρκικοί αδελφοί τους που δεν πίστευαν στο Χριστό, αφετέρου και οι πνευματικοί αδελφοί τους από τα έθνη τούς πίεζαν να εγκαταλείψουν οτιδήποτε είχε σχέση με το έθνος τους.

Ιδού μια χαρακτηριστική ομολογία πίστης για Ιουδαίους που ήθελαν να γίνουν Χριστιανοί κατά τον 4ο και 5ο αιώνα μ.Χ., την οποία *συνέταξε η Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης*: “Απαρνούμαι όλα τα έθιμα, τελετές, νομικές διατάξεις, άζυμα ψωμιά και θυσίες προβάτων των Εβραίων, και όλες τις άλλες εορτές των Εβραίων, θυσίες, προσευχές, ραντισμούς, καθαρμούς, αγιασμούς και ιλασμούς, και νηστείες, νεομηνίες και Σάββατα, και δεισιδαιμονίες, και ύμνους και άσματα και τήρηση νόμων και συναγωγές, και τις τροφές και τα ποτά των Εβραίων. Με μια λέξη, απαρνούμαι απολύτως καθετί το ιουδαϊκό, κάθε νόμο, τελετή και έθιμο... Και αν κατόπιν επιθυμήσω να αρνηθώ (αυτά που λέω τώρα) και επιστρέψω στην ιουδαϊκή δεισιδαιμονία, ή βρεθώ να τρώω με Ιουδαίους, ή να εορτάζω μαζί τους, ή μυστικά να συζητώ και να κατηγορώ τη χριστιανική θρησκεία αντί να τους αντικρούω ανοιχτά και να καταδικάζω τη μάταιη πίστη τους, τότε ας έρθει πάνω μου ο τρόμος του Κάιν και η λέπρα του Γιεζί, καθώς επίσης οι τιμωρίες του Νόμου στις οποίες παραδέχομαι πως υπόκειμαι. Και ας βρίσκομαι σε ανάθεμα στον ερχόμενο κόσμο, και ας καθίσει η ψυχή μου μαζί με το Σατανά και τους διαβόλους του”.¹

Είναι σαν οι Απόστολοι να έλεγαν σ’ εμάς τους Έλληνες: «Αν θέλετε να γίνετε Χριστιανοί, πρέπει να απαρνηθείτε το λαό σας, όλα τα ήθη και τα έθιμά σας, να περιτιμηθείτε, να εφαρμόζετε όλο το Νόμο του Μωυσή, να ξεχάσετε ότι γεννηθήκατε Έλληνες και να γίνετε Εβραίοι. Να αλλάξετε τα ονόματά σας από ελληνικά σε εβραϊκά και μόνο τότε θα σας δεχτούμε στη χριστιανική Εκκλησία». Με τέτοιες προϋποθέσεις πιστεύουμε ότι ούτε ένας Έλληνας δε θα γινόταν Χριστιανός. Καταλαβαίνουμε συνεπώς την τραγωδία των Εβραίων Χριστιανών, οι οποίοι ήθελαν να ευαγγελίσουν το έθνος τους. Πώς θα έλκυαν τους ομοεθνείς τους στο Χριστό, αν δεν ήταν ενσωματωμένοι στο έθνος τους και δεν εμφάνιζαν με ιουδαϊκό τρόπο στους Ιουδαίους τον Ιουδαίο Ιησού από τη Ναζαρέτ; Ξέχασαν οι Εθνικοί Χριστιανοί τα λόγια του Αποστόλου των Εθνών, που έλεγε: «Έγινα στους Ιουδαίους σαν Ιουδαίος, για να κερδίσω Ιουδαίους» (Α΄ Κορ. 9:20).

Διάλογος του Ιουστίνου με τον Τρύφωνα

Ένας πολύ ενδιαφέρων διάλογος, ο οποίος δείχνει το αντιουδαϊκό πνεύμα που ήδη είχε εισχωρήσει στην Εκκλησία, έγινε περί το 136 μ.Χ., λίγο μετά την καταστροφή της *2ης Ιουδαϊκής Επανάστασης* υπό τον Μπαρ Κοχεβά, μεταξύ του Απολογητού Ιουστίνου του Μάρτυρα (Αποστολικός Πατέρας της Εκκλησίας, έζησε περίπου από το 110-165 μ.Χ.) και ενός λόγιου Ιουδαίου, του Τρύφωνα. Ο διάλογος έγινε με αρκετά επιθετικό τόνο εκ μέρους του Ιουστίνου, κρίνοντας αυστηρά τους Ιουδαίους μέσα από τα βιβλία τους της Παλαιάς Διαθήκης. Ο διάλογος ήταν πολύ μεγάλος, αλλά σε ένα σημείο αναφέρονται τα εξής: «Και ο Τρύφωνας πάλι ζητούσε να μάθει: “Αν κάποιος, ξέροντας ότι έτσι έχουν τα πράγματα, μαζί με το ότι γνωρίζει πως αυτός είναι ο Χριστός (δηλ. ο Ιησούς), και είναι φανερό ότι και έχει πιστέψει και υπακούει σ’ αυτόν, θέλει όμως και αυτά να φυλάττει (δηλαδή τα τυπικά του μωσαϊκού Νόμου), θα σωθεί;”

Και εγώ είπα: “Σύμφωνα με την άποψή μου, Τρύφωνα, λέω ότι τέτοιος άνθρωπος θα σωθεί, αν δεν αγωνίζεται να πείσει αυτούς που προέρχονται από τα έθνη και περιτιμήθηκαν από την πλάνη να φυλάττουν οπωσδήποτε αυτά (δηλαδή τα τυπικά του Νόμου), πράγμα που έπραττες κι εσύ στην αρχή της συζήτησης, αποφαινόμενος ότι δε θα σωθώ αν δεν τα φυλάξω”.

Κι εκείνος ρώτησε: “Γιατί λοιπόν είπες: ‘Σύμφωνα με την άποψή μου θα σωθεί τέτοιος άνθρωπος’, αν δεν υπάρχουν άλλοι που να λένε ότι τέτοιοι άνθρωποι δε θα σωθούν;”

Εγώ αποκρίθηκα: “Υπάρχουν, ω Τρύφωνα, άνθρωποι που δεν τολμούν ούτε να έχουν επικοινωνία με ομιλία ή στις οικίες με τέτοιους ανθρώπους (δηλαδή με Χριστιανούς που τηρούν και το μωσαϊκό Νόμο). Με αυτούς εγώ δε συμφωνώ. Αλλά αν αυτοί (που πιστεύουν στο Χριστό και τηρούν το μωσαϊκό Νόμο),

¹Ομολογία πίστης από της Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης. Από τον Assemani Cod. Lit. σελ. 105. Αναφέρεται από τον James Parkes, *The Conflict of the Church and Synagogue*, New York: Atheneum, 1974, pp. 397-398.

λόγω αδύναμης γνώμης, μαζί με την ελπίδα σ' αυτόν το Χριστό και στις αιώνιες και από τη φύση τους δίκαιες πράξεις και ευσεβείες, θέλουν να φυλάττουν και όσες δύνανται τώρα από τις εντολές του Μωυσή, τις οποίες φρονούμε ότι έχουν διαταχθεί για τη σκληροκαρδία του λαού (Ισραήλ), και διαλέγουν να συζούν με τους Χριστιανούς και πιστούς όπως προείπα, χωρίς να προσπαθούν να τους πείσουν μήτε να περιτέμνονται όμοια όπως αυτοί μήτε να τηρούν το Σάββατο μήτε να τηρούν όσα άλλα υπάρχουν τέτοιου είδους, αποφαίνομαι ότι πρέπει να τους προσλαμβάνουμε και να κοινωνούμε σε όλα με αυτούς ως ομοσπλάχνους και αδελφούς.

Έλεγα, ω Τρύφωνα, εκείνους από το γένος σας που λένε ότι πιστεύουν σ' αυτόν το Χριστό, αν όμως αναγκάζουν να ζουν αυτούς που πιστεύουν από τα έθνη οπωσδήποτε σύμφωνα με το νόμο που διατάχθηκε μέσω του Μωυσή ή διαλέγουν να μην έχουν κοινωνία με αυτούς που έχουν τέτοιο τρόπο ζωής (εθνικό), όμοια και αυτούς δεν αποδέχομαι.

Εκείνοι που υπακούν σ' αυτούς και ζούνε με τρόπο που συμφωνεί με το μωσαϊκό Νόμο μαζί με τη φύλαξη της ομολογίας στο Χριστό του Θεού, υποθέτω ότι ίσως σωθούν. Εκείνοι όμως που ομολόγησαν και αναγνώρισαν ότι αυτός είναι ο Χριστός και για οποιαδήποτε αιτία μετάβηκαν στο Μωσαϊκό Νόμο, αφού αρνήθηκαν ότι αυτός είναι ο Χριστός, και δε μετανόησαν πριν από το θάνατό τους, αποφαίνομαι ότι καθόλου δε θα σωθούν. Ομοίως αποφαίνομαι ότι δε θα σωθούν όσοι από το γένος σας ζουν σύμφωνα με το Νόμο και δεν πιστεύουν σ' αυτόν το Χριστό πριν από το θάνατό τους, και μάλιστα εκείνοι που αναθεμάτισαν και αναθεματίζουν αυτούς που πίστεψαν σ' αυτόν το Χριστό, για να επιτύχουν τη σωτηρία και να απαλλαγούν από την τιμωρία στη φωτιά» (Διάλογος προς Τρύφωνα 47:1-4).

Βλέπουμε πως ο Ιουστίνος είχε πιο ανοιχτό πνεύμα από πολλούς Χριστιανούς των κατοπινών αιώνων, που σύμφωνα με τα λεγόμενά του υπήρχαν ήδη κατά την εποχή του, οι οποίοι δεν τολμούσαν "ούτε να έχουν επικοινωνία με ομιλία ή στις οικίες" με Ιουδαιοχριστιανούς.

Έτσι η Ιουδαιοχριστιανική Εκκλησία άρχισε όλο και περισσότερο να μειώνεται, ώσπου κάποια στιγμή έπαψε πια να υπάρχει ως ξεχωριστή οντότητα μέσα στο σώμα της Εκκλησίας. Βεβαίως πάντοτε χριστιανοί Εβραίοι υπήρχαν διαμέσου των αιώνων. Είχαν όμως πλέον αφομοιωθεί με τις Εκκλησίες των Εθνικών, δε διακρίνονταν από τους άλλους Εθνικούς Χριστιανούς και η γνώμη τους δεν είχε ιδιαίτερη βαρύτητα.

Συνέπειες που επήλθαν στην Εκκλησία από την απόρριψη της ιουδαϊκής κληρονομιάς της

Πιστεύουμε ότι ήταν λάθος αυτή η εξουδετέρωση της ύπαρξης των Ιουδαίων Χριστιανών. Κάθε δέντρο, όταν κόβεται από τη ρίζα του, αρχίζει να μαραίνεται. Έτσι συνέβηκε με τις Εκκλησίες των Εθνικών. Μπορεί να υπήρχαν πάντοτε οι ιουδαίζοντες Χριστιανοί με τους οποίους έκανε τόσες μάχες ο απόστολος Παύλος και τους καταδίκασε η πρώτη χριστιανική Σύνοδος στην Ιερουσαλήμ, αλλά αυτό δε δικαιολογεί το γεγονός ότι οι υπόλοιποι Χριστιανοί από τα Έθνη θεωρούσαν όλους τους Εβραίους Χριστιανούς συλλήβδην ως ιουδαίζοντες. Στην Αγία Γραφή αναφέρεται ότι δεν είναι αμαρτία η μη τήρηση του Μωσαϊκού Νόμου από τους Χριστιανούς Εθνικούς, *πουθενά όμως δεν αναφέρει ότι είναι αμαρτία η τήρηση του Νόμου από τους Εβραίους Χριστιανούς ή από οποιονδήποτε άλλον*. Ο ίδιος ο Κύριος είπε ότι δεν ήρθε, για να καταργήσει το Νόμο, αλλά να τον συμπληρώσει ή εκπληρώσει (αρχαίο κείμενο: πληρώσει) και να τον γράψει στις καρδιές των ανθρώπων. Αν η παρουσία των Ιουδαίων Χριστιανών ήταν αισθητή μέσα στη Χριστιανική Εκκλησία διαμέσου των αιώνων, τότε πολλές αιρέσεις, δογματικές και θεολογικές πλάνες, και παρεξηγήσεις που υπεισήλθαν στη χριστιανική διδασκαλία, δεν θα μπορούσαν να ριζώσουν. Βρίσκονται "υπό νόμον" όχι όσοι τηρούν τις διατάξεις του, αλλά όσοι νομίζουν ότι δικαιώνονται απέναντι στο Θεό με την τήρηση των εντολών του και όχι με το εξιλαστήριο έργο του Ιησού Χριστού κατά χάρη μέσω της πίστης σ' Εκείνον.

Οι περισσότερες Οικουμενικές Σύνοδοι που έγιναν είχαν σκοπό να καθορίσουν την τριαδική φύση του Θεού καθώς επίσης τη φύση τού Ιησού Χριστού στη σχέση ανθρώπινη-θεϊκή του φύση. Οι Εβραίοι δεν είχαν τέτοιου είδους ανησυχίες. Αυτοί ήταν περισσότερο πρακτικοί στη νοοτροπία τους. Αυτό που τους ενδιέφερε ήταν να εφαρμόζουν τις αποκεκαλυμμένες εντολές του Θεού. Το βλέπουμε στο Δευτερονόμιο 29:29: «Τα κρυμμένα πράγματα ανήκουν στον Κύριο το Θεό μας. Τα αποκαλυμμένα όμως σε μας και στα παιδιά μας παντοτινά, για να εκτελούμε όλα τα λόγια αυτού του Νόμου». Η Εκκλησία διαμέσου των αιώνων φθάρηκε μέσα σε απέραντες λογομαχίες και πικρές φιλονικίες, που μόνο κακό, απέραντο μίσος, διωγμούς και φόνους επέφεραν στις σχέσεις μεταξύ των Χριστιανών, εξαιτίας των αιρέσεων που όλες βασίζονταν στην ελληνική φιλοσοφία. Γιατί με τις προϋποθέσεις της ελληνικής φιλοσοφίας προσπαθούσαν διάφοροι Χριστιανοί να εξηγήσουν τη φύση του Θεού κλπ. Οι Ιουδαίοι Χριστιανοί θα μπορούσαν να

στρέψουν την προσοχή των εθνικών αδελφών τους σε πιο οικοδομητικά και σημαντικά πράγματα που ο Θεός μάς αποκάλυψε στη Βίβλο, αποφεύγοντας να διερευνούμε ό,τι ο Θεός δεν αποκαλύπτει. Επίσης βλέπουμε ότι στη θρησκευτική ζωή εντός του Ιουδαϊσμού υπήρχαν διάφορες αιρέσεις – όπως Φαρισαίοι, Σαδδουκαίοι, Εσσαίοι – οι οποίες έδειχναν ανοχή μεταξύ τους. Ποτέ η μία ιουδαϊκή αίρεση δεν προκάλεσε διωγμό στην άλλη. Εκτός από το διωγμό που επέφεραν στη λεγόμενη “αίρεση των Ναζωραίων”, δηλαδή τους Χριστιανούς, γιατί οι τελευταίοι κατηγορούσαν τους άλλους ότι σκότωσαν το Μεσσία. Αλλά και στο διωγμό κατά των Χριστιανών Εβραίων σπάνια ο διωγμός έφτανε στο σημείο να σκοτωθεί ο διωκόμενος, όπως συνέβη με τον πρωτομάρτυρα Στέφανο.¹ Οι Εκκλησίες των Εθνικών, αντίθετα, στους διωγμούς τους κατά των αιρετικών – αληθινών ή όχι – και των Εβραίων σκότωσαν χιλιάδες από αυτούς, πράγμα αντίθετο με το πνεύμα του Χριστού. Το σχετικά ανεκτικό θρησκευτικό πνεύμα των Ιουδαίων θα μπορούσαν να μεταδώσουν οι Χριστιανοί Εβραίοι στους Εθνικούς αδελφούς τους.

Κάτι άλλο που θα είχε αποφευχθεί είναι η εικονολατρία, η Μαρριολατρία και η Αγιολατρία. Από τους Πατέρες της Εκκλησίας που αντιστάθηκαν σθεναρά ενάντια σ’ αυτές τις ειδωλολατρικές πλάνες ήταν ο Επιφάνειος Σαλαμίνας Κύπρου (310/320-402 μ.Χ.), ο οποίος ήταν Εβραίος. Γι’ αυτόν έγραψε ο Παν. Χρήστου στην Πατρολογία του τόμος Δ’ σελ. 505: «Εκείνο που ήθελε πάση θυσία να επιτύχει ο Επιφάνιος διά των συγγραμμάτων αυτής της κατηγορίας ήταν η διαφύλαξη της χριστιανικής πίστης, όπως είχε διατυπωθεί από την αρχή μέχρι των ημερών του από τους προφήτες, τους αποστόλους και τους Πατέρες. Δεν είχε καμιά εκτίμηση προς την ελληνική σοφία αυτός ο πιθανώς Σημίτης Παλαιστίνιος (στην αρχή του κεφαλαίου του για τον Επιφάνειο αναφέρει ότι πιθανώς προερχόταν από Εβραίους Χριστιανούς γονείς) και στο σημείο αυτό βαδίζει στα ίχνη των παλιών αιρεσιολόγων. Οι αιρέσεις, όπως έλεγαν κι εκείνοι, έχουν τη ρίζα τους στην ελληνική φιλοσοφία, αλλά και κάπου αλλού, στον Ωριγένη δηλαδή, ο οποίος στηρίχτηκε στην ελληνική σκέψη... Μόνο λοιπόν θεμέλιο της χριστιανικής πίστεως είναι η Αγία Γραφή σε συνδυασμό με την παράδοση της Εκκλησίας, εφόσον ο Θεός έχει αποκαλυφθεί σ’ εμάς όχι μόνο στη Γραφή, αλλά και μέσα στην Εκκλησία. “Τα μεν εν Γραφαίς τα δε εν παραδόσεσι παρέδωκαν ημίν οι άγιοι Απόστολοι”». Βεβαίως όταν μιλά περί Παραδόσεως ο Επιφάνειος εννοεί την Αποστολική Παράδοση, όχι την Εκκλησιαστική που σε πολλά μέρη της αποτελεί αχαλίνωτη φαντασία. Ο Επιφάνειος, που υπήρξε επίσκοπος Κύπρου, προς το τέλος της ζωής του έκανε μία Διαθήκη όπου όρκισε τους πιστούς της εκκλησίας του να μη δεχτούν ποτέ εικόνες στους ναούς και τα κοιμητήρια. Αναθεματίζονται όσοι παραβούν την προτροπή του. Γι’ αυτό και για αρκετούς αιώνες κατόπιν, οι εκκλησίες της Κύπρου δεν είχαν εικόνες στους ναούς τους.

Αν σε κάτι δεν περιέπεσαν ποτέ πια οι Ιουδαίοι μετά την επιστροφή τους από την αιχμαλωσία της Βαβυλώνας, αυτό ήταν η ειδωλολατρία. Οι Ιουδαίοι Χριστιανοί, αν συνέχιζαν να υπάρχουν ως ιδιαίτερος κλάδος της Εκκλησίας με βαρύνουσα γνώμη, δε θα συμφωνούσαν ποτέ με την Εικονολατρία, τη Μαρριολατρία και την Αγιολατρία, που είναι ειδωλολατρία, όπως και ο Επιφάνειος. Δυστυχώς και ο ίδιος ο Επιφάνειος, παρόλον ότι ήταν εβραϊκής καταγωγής, ήταν κι αυτός επηρεασμένος από τον αντισημιτισμό της Εκκλησίας, ώστε στο βιβλίο του “Πανάριον”, όπου ασχολείται με όλες τις γνωστές αιρέσεις της εποχής του, γράφει ένα κεφάλαιο “Κατά Ναζαρηνών”, όπου καταδίκαιζε τους Εβραίους Χριστιανούς, μόνο και μόνο επειδή τηρούσαν το Νόμο.

Η θεωρία της “Αντικατάστασης”

Εμείς οι Έλληνες, επειδή η Καινή Διαθήκη γράφτηκε στα ελληνικά, και παρερμηνεύοντας τα λόγια του Ιησού – όταν ο Φίλιππος και ο Ανδρέας του είπαν ότι κάποιος Έλληνας ήθελε να τον δουν: «Έχει έρθει η ώρα να δοξαστεί ο Υιός του Ανθρώπου» (Ιωάννης 12:23) – θεωρήσαμε υποσυνείδητα πως αντικαταστήσαμε τους Ιουδαίους και γίναμε εμείς ο εκλεκτός λαός του Θεού. Έτσι πέρασε γενικά στην παγκόσμια Εκκλησία η *Θεωρία της Αντικατάστασης*, ότι ο λαός Ισραήλ αντικαταστάθηκε από την Εκκλησία στο σχέδιο του Θεού, και πως ό,τι αναφέρεται στην Παλαιά Διαθήκη γι’ αυτόν το λαό ανήκει πλέον αλληγορικά αποκλειστικά και μόνο στην Εκκλησία. Αυτό είναι πλάνη, πουθενά δε βασίζεται στην Αγία Γραφή. Οι Ιουδαίοι ήταν και παρέμειναν ο εκλεκτός και περιούσιος λαός του Θεού (προσοχή: εκλεκτός όχι ευνοούμενος. Η εκλογή δε βασίζεται πάντοτε στην καλύτερη ποιότητα εκείνου που εκλέγεται, αλλά είναι δωρεάν χάρη του Θεού). «Γιατί είναι αμεταμέλητα τα χαρίσματα και η κλήση του Θεού»

¹Σ.Μ. Ο θάνατος του Στεφάνου φαίνεται ότι προήλθε από αυθόρμητο λαϊκό ξέσπασμα οργής και όχι από επίσημη απόφαση για θανατική καταδίκη του Συνεδρίου (ανώτατου ιουδαϊκού δικαστηρίου, Σανχεντρίν), μπροστά στο οποίο ο Στέφανος απολογήθηκε (Πράξεις 7:57-58).

(Ρωμαίους 11:29). Δυστυχώς, η διδασκαλία του απ. Παύλου ότι το «Ευαγγέλιο είναι για τον Ιουδαίο πρώτα και μετά για τον Έλληνα» αντιστράφηκε. Από ένα σημείο και μετά το Ευαγγέλιο άρχισε να θεωρείται ότι ανήκει στον Έλληνα πρώτα και τελευταία στον Ιουδαίο. Και από τη στιγμή κατά την οποία ένας λαός χάνει το λόγο ύπαρξής του, όπως ο ιουδαϊκός, δεν απομένει παρά ένα βήμα, για να τον εξαφανίσει κανείς ως άχρηστο από το πρόσωπο της γης.

Οι Χριστιανοί ξέχασαν ότι από τα 27 βιβλία της Καινής Διαθήκης όλα εκτός από δύο προέρχονται από Εβραίους. Οι Ιουδαίοι συγγραφείς της Καινής Διαθήκης έγραψαν ελληνικά, αλλά με την εβραϊκή σκέψη και νοοτροπία. Μόνο το Ευαγγέλιο του Λουκά και οι Πράξεις είναι γραμμένα από Εθνικό. Άλλοι ισχυρίζονται πως ήταν Έλληνας, άλλοι πως ήταν ελληνόφωνος από τη Συρία. Αλλά και ο Λουκάς πιθανόν να ήταν προσήλυτος Ιουδαίος. Πάντως ήταν στενός συνεργάτης του αποστόλου Παύλου.

Πατερικές πλάνες

Όλοι σχεδόν οι Πατέρες της Εκκλησίας προσπάθησαν να ερμηνεύσουν το Ευαγγέλιο με τις φιλοσοφικές γνώμες της εποχής τους και συχνά περιέπεσαν σε ανόητες υποθέσεις ή και αιρέσεις ακόμα, όπως ο θεωρία της αποκαταλλαγής των πάντων, που ένθερμα υποστήριζαν οι Ωριγένης, Γρηγόριος Νύσσης, Δίδυμος ο Τυφλός και άλλοι Πατέρες. Επίσης, το βιβλίο “Περί μυστικής Θεολογίας” του Ψευδο-Διονυσίου του Αρεοπαγίτου, ψευδεπίγραφο του 5ου αιώνα επηρέασε αφάνταστα τη θεολογία των κατοπινών αιώνων. Ο Μάξιμος Ομολογητής το θεωρούσε γνήσιο, όπως και η 6η Οικουμενική Σύνοδος. Οι θεωρίες αυτού του συγγραφέα για το Θεό είναι επηρεασμένες από τη νεοπλατωνική φιλοσοφία και συγγενεύουν περισσότερο με τον Πανθεισμό των Ανατολικών θρησκειών, Ινδουισμό, Βουδισμό κλπ. παρά με τον προσωπικό Θεό των Γραφών. Στο βιβλίο του Ψευδο-Διονυσίου “Περί Εκκλησιαστικής Ιεραρχίας” βασίζεται και η λεγόμενη “ειδική ιεροσύνη” των Χριστιανών ιερέων της Ορθόδοξης και της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας.

Ορθή ερμηνεία βιβλικών εδαφίων με τη βοήθεια της ιουδαϊκής παράδοσης

Επειδή το Ευαγγέλιο είναι «πρώτα για τον Ιουδαίο», με τη βοήθεια της ιουδαϊκής παράδοσης μπορεί να δοθεί σωστότερη ερμηνεία σε πολλά σημεία της Καινής Διαθήκης που φαίνονται σκοτεινά. Κάτι που δεν προσέχτηκε από τα λόγια του Ιησού ήταν τα ακόλουθα: «Πάνω στην καθέδρα του Μωυσή¹ κάθισαν οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι. Όλα όσα σας πουν², λοιπόν, κάντε και τηρείτε, αλλά κατά τα έργα τους μην κάνετε· γιατί λένε και δεν κάνουν» (Ματθ. 23:2-3). Ο Ιησούς δεν απέρριψε τη διδασκαλία των γραμματέων και των Φαρισαίων. Απέρριψε τις κακές πράξεις τους. Χωρίς φυσικά να αποδέχεται καθετί που έλεγαν οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι, οι πιστοί στο Μεσσία Εβραίοι μπορούσαν να προσέχουν στις βασικές ερμηνευτικές αρχές της διδασκαλίας τους. Οι Ιουδαίοι Χριστιανοί θα έδιναν τη σωστή ερμηνεία σε εδάφια που αργότερα κατάντησαν όπλο πνευματικής εξουσίας και πνευματικής καταπίεσης στα χέρια του κλήρου, όπως: «Θα σου δώσω τα κλειδιά της βασιλείας των ουρανών», «ό,τι δέσεις στη γη θα είναι δεμένο στον ουρανό και ό,τι λύσεις στη γη θα είναι λυμένο στον ουρανό».(Ματθ. 16:19). «Αν σε κάποιους αφήσετε τις αμαρτίες, έχουν αφεθεί σ’ αυτούς. Αν σε κάποιους τις κρατάτε, έχουν κρατηθεί» (Ιωάννης 20:23). Αυτές ήταν τυπικές ραβινικές εκφράσεις, που κάθε Εβραίος τις καταλάβαινε σωστά. Οι αρχηγοί της Συναγωγής με την έκφραση “δεσμείν και λύειν” (που σημαίνει “απαγορεύω” και “επιτρέπω”) εννοούσαν το δικαίωμα που είχαν να αποκόπτουν από την κοινωνία των πιστών όσους συμπεριφέρονταν αντίθετα με το Νόμο και να ερμηνεύουν το Νόμο σε συγκεκριμένες περιστάσεις της ζωής. Αυτό το δικαίωμα το έδωσε ο Χριστός στους Αποστόλους του και σε όλη την Εκκλησία ενάντια σε όσους συμπεριφέρονταν αντίθετα με τη διδασκαλία Του σε θέματα ηθικής και δόγματος (Ματθ. 18:15-18). Αυτά τα λόγια δεν είχαν σχέση με την συγχώρηση και την κράτηση προσωπικών ή κρυφών αμαρτιών μέσω κάποιου υποτιθέμενου μυστηρίου εξομολόγησης].³

¹ Η καθέδρα του Μωυσή. “Ο ιδιαίτερος τόπος στη συναγωγή όπου οι ηγέτες χρησιμοποιούσαν, για να κάθονται ήταν γνωστός μεταφορικά ως η ‘καθέδρα του Μωυσή’ ή ως ‘ο θρόνος της *Τορά*’, συμβολίζοντας τη διαδοχή των διδασκάλων της *Τορά* διαμέσου των αιώνων” (William G. Braude και Israel J. Kapstein, *Περίκτα ντιράβ Καχάνα*, Φιλαδέλφεια: Jewish Publication Society of America, 1975, σελ. 17) (Μ.Ι.Σ.)

² 3 σας πουν. Το εβραϊκό κείμενο του Ματθαίου ShemTov, αναφέρει «σας πει», εννοώντας «σας πει ο Μωυσής».

³ Τις παραγράφους που βρίσκονται εντός των αγκυλών τις έγραψε ο Σπύρος Καραλής ως άρθρο με τίτλο «“Χριστιανικός” Αντισημιτισμός», που δημοσιεύτηκε στο Περιοδικό του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος (Κ.Ι.Σ.) “Χρονικά” το Μάρτιο του 1995. Έγιναν μικρές τροποποιήσεις στις αναφορές από τους λόγους του Χρυσοστόμου. Επίσης πάρθηκαν αναφορές από το άρθρο του: “Η Θέση των Ιουδαίων κατά την περίοδο της Καινής Διαθήκης”, που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό “Αστήρ της Ανατολής” Δεκέμβριος 1994, Ιανουάριος 1995.

Ο 19ος και 20ος αιώνας

Ο δέκατος ένατος αιώνας ανέδειξε μία στροφή αντίθετη, από την τακτική της αφομοίωσης προς αυτήν της διαφοράς, παρόλο που η ακριβής φύση αυτής της διαφοράς δεν υπήρξε πάντοτε πολύ καθαρή. Η προέλευση του σύγχρονου Εβραϊκού Χριστιανικού Κινήματος, όπως το γνωρίζουμε σήμερα, συμπίπτει με την εποχή της εθνικής αφύπνισης του ιουδαϊκού λαού περίπου πριν από εκατό χρόνια. Ιουδαϊκές Ιεραποστολές τώρα έρχονταν στους δικούς τους ανθρώπους, καθώς Ιουδαίοι πλησίαζαν Ιουδαίους με το ευαγγέλιο του Χριστού.

Το 1866 ο *Εβραιο-Χριστιανικός Σύνδεσμος της Μ. Βρετανίας* ιδρύθηκε με την προϋπόθεση: «Ας μη θυσιάζουμε την ταυτότητά μας. Όταν διακηρύττουμε το Χριστό, δεν παύουμε να είμαστε Ιουδαίοι. Ο Παύλος ύστερα από την επιστροφή του στο Χριστό, δεν έπαψε να είναι Ιουδαίος. Όχι μόνο όταν ήταν Σαούλ, αλλά ακόμα και ως Παύλος παρέμενε Εβραίος εξ Εβραίων. Δεν μπορούμε και δε θα ξεχάσουμε τη γη των πατέρων μας, και επιθυμούμε να τρέφουμε αισθήματα πατριωτισμού... Ως Εβραίοι, ως Χριστιανοί, αισθανόμαστε δεμένοι μαζί. Και ως Εβραίοι Χριστιανοί, επιθυμούμε να είμαστε ενωμένοι πιο στενά ο ένας με τον άλλο».¹

Αργότερα, το 1915, ιδρύθηκε ο *Εβραιο-Χριστιανικός Σύνδεσμος της Αμερικής*. Το 1925 ο *Διεθνής Εβραιο-Χριστιανικός Σύνδεσμος* ιδρύθηκε στο Λονδίνο.

Ο 19ος αιώνας είδε τουλάχιστον ένα διακόσιες πενήντα χιλιάδες Ιουδαίους να έρχονται στο Χριστό και πολλοί από αυτούς συνεισέφεραν ανεκτίμητες υπηρεσίες στους τομείς της εργασίας τους. Ο κατάλογος περιέχει: Το Βενιαμίν Ντισραέλι, Πρωθυπουργό της Αγγλίας που κατέκτησε τη δώρυγα του Σουέζ και την Ινδία για τη Βρετανική Αυτοκρατορία. Τον Άλφρεντ Εντερσάιμ, του οποίου το πόνημα “*Ζωή και Καιροί του Ιησού του Μεσσία*” (Life and Times of Jesus the Messiah) είναι κλασικό έργο για τη ζωή του Ιησού Χριστού ακόμα και σήμερα. Το Φέλιξ Μέντελσον Μπάρτολντ, το μεγάλο μουσικοσυνθέτη. Τον Ιωάννη Αύγουστο Βίλχελμ Νεάντερ, του οποίου το έργο στην εκκλησιαστική ιστορία έγινε η βάση για όλα τα μελλοντικά έργα σ’ αυτόν τον τομέα. Το Φραντς Ντέλιτς, που μαζί με τον Κάιλ έγραψε σχόλια για ολόκληρη την Παλαιά Διαθήκη, και του οποίου το έργο θεωρείται ακόμα το καλύτερο και αποτελεί πρότυπο αναφοράς σ’ αυτόν τον τομέα. Μάλιστα η μετάφρασή του της Καινής Διαθήκης στα Εβραϊκά είναι η μετάφραση που χρησιμοποιείται στο Ισραήλ και σήμερα. Τον Επίσκοπο Σαμουήλ Ιωσήφ Σερεσέβσκι, το μεταφραστή της Βίβλου στα Κινέζικα. Το Δαβίδ Μπαρόν, του οποίου τα σχόλια στο κεφάλαιο 53 του Ησαΐα και στο βιβλίο του προφήτη Ζαχαρία δεν έχουν ακόμα ξεπεραστεί. Τον Επίσκοπο Μιχαήλ Σολομών Αλέξανδρο, τον πρώτο Αγγλικανό επίσκοπο της Ιερουσαλήμ. Το ραβίνο Λεοπόλδο Κον, ιδρυτή της Αμερικανικής Επιτροπής για Ιεραποστολή στους Ιουδαίους, τη μεγαλύτερη ιουδαϊκή ιεραποστολή στον κόσμο. Το ραβίνο Ιωσήφ Ραμπίνοβιτς, ιδρυτή της *Εβραιοχριστιανικής Συναγωγής* στην Ουγγαρία. Το Ραβίνο Ισαάκ Λιχτενστάιν, που είχε κι αυτός επίσης Εβραιοχριστιανική Σύναξη στην Ευρώπη. Και πολλούς άλλους.

Σημερινή ανταπόκριση των Ιουδαίων στο Ευαγγέλιο

Και τέλος ερχόμαστε στο σύγχρονο εβραϊκό χριστιανισμό. Η ξεχωριστή και διαφορετική ύπαρξή του χαρακτηρίζεται από βαθύ ενδιαφέρον για συγγένεια με τον ιουδαϊκό λαό και για τον μοναδικό και ιδιαίτερο χαρακτήρα της αποστολής του, ώστε να διατηρήσει στο μέσο τους μια λαμπάδα μαρτυρίας για τη μεσσιανικότητα του Ιησού.²

Σήμερα φαίνεται ότι η χάρη του Θεού αρχίζει να επιστρέφει στο ιουδαϊκό έθνος. Ύστερα από πολλούς αιώνες πνευματικής τύφλωσης, αρκετοί Ιουδαίοι πιστεύουν στον Ιησού ως το Μεσσία τους. Στις Η.Π.Α. οι “Μεσσιανικοί Ιουδαίοι”, όπως ονομάζονται, είναι περίπου 120.000, (άλλοι τους υπολογίζουν μέχρι

1) Ένα μέρος από τις παραγράφους εντός των αγκυλών προέρχεται από το 23ο κεφάλαιο του βιβλίου “When day and night cease” του Νεο-Ζηλανδού Χριστιανού συγγραφέα Ramon Bennett, εκδ. Arm of Salvation, Jerusalem, Israel.

2) Οι αναφορές από τους λόγους του Ι. Χρυσοστόμου προέρχονται από το “Κατά Ιουδαίων Λόγοι” I,2 (P.G. 48:8451). Η μετάφραση των λόγων του Ι. Χρυσοστόμου προέρχεται από 34ο τόμο των απάντων του Ι. Χρυσοστόμου του εκδ. Οίκου Ελευθ. Μερετάνη, με ελάχιστες τροποποιήσεις. Πατερικά Εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς». Θεσ/νίκη 1988.

3) Αυγουστίνου, “Το Πιστεύω” 3:10 (FCCH 27:301)

4) Μαρτίνου Λουθήρου, Schem Hamphoras, “Von den Juden und Ihren”, Lgen XX 1861-2026, 2029-2109.

¹ Schonfield, Jewish Christianity Tδ. σ. 222

² Arthur Kac, The spiritual dilemma of the Jewish People (Το πνευματικό δίλημμα του ιουδαϊκού λαού), Chicago, Moody Press, 1963, p. 122.

350.000) ενώ στο κράτος του Ισραήλ ανέρχονται σήμερα περίπου στους 15.000. Ο ρυθμός αύξησης είναι τεράστιος (20.000 % μέσα σε 66 χρόνια), αν αναλογιστεί κανείς ότι στο Ισραήλ το 1930 υπήρχαν μόνο 30 Ιουδαίοι πιστοί στον Ιησού Χριστό. Η Εκκλησία παντού στον κόσμο πρέπει να προσεύχεται για την επιστροφή του Ισραήλ ως έθνος στην πίστη του Χριστού. Από τα λόγια του Ιησού φαίνεται ότι Εκείνος δε θα επιστρέψει πριν οι Ιουδαίοι επιστρέψουν ως έθνος στο Χριστό: «Γιατί σας λέω, δε θα με δείτε από τώρα, ωσότου πείτε: Ευλογημένος ο ερχόμενος στο όνομα του Κυρίου» (Ματθ. 23:39). Η επιστροφή των Ιουδαίων επιταχύνει τον ερχομό του Ιησού και θα βοηθήσει τον ταχύτερο ευαγγελισμό του κόσμου. Πάντοτε οι Ιουδαίοι που πιστεύουν στον Ιησού ως το Μεσσία τους γίνονται θερμοί Χριστιανοί με μεγάλο ζήλο για ευαγγελισμό και διάθεση για μαρτυρία προς τα έξω. Ή για να επαναλάβουμε τα λόγια του αποστόλου των Εθνών: «Αν η αποβολή τους επέφερε συμφιλίωση στον κόσμο, τι θα είναι πρόσληψή τους παρά ζωή από τους νεκρούς;» (Ρωμ. 11:15). Είθε αυτό να γίνει σύντομα και να γίνει στις ημέρες μας (εβραϊκή προσευχή).

Συμπέρασμα

Αλλά όλη η ομίχλη δε διαλύθηκε ακόμη. Ο Εβραϊκός Χριστιανισμός παλεύει μέχρι τώρα, για να διατηρήσει την τακτική της διαφοράς του, αλλά δεν υπάρχει πλήρης ομοφωνία ως προς το πώς αυτό θα μπορέσει να γίνει ή για τους λόγους που θα έπρεπε να γίνει. Μερικές φορές η μάχη ενάντια στο ένα άκρο της αφομοίωσης έφερε και φέρνει την αντίδραση που οδηγεί προς το άλλο, το χωρισμό από την Εθνική Χριστιανοσύνη. Αλλά νομίζω ότι ο χωρισμός δεν είναι βιβλικό υπόδειγμα καλύτερο από όσο η αφομοίωση. Το βιβλικό υπόδειγμα είναι η μεσαία οδός, δηλαδή η διατήρηση του Εβραίου Χριστιανού ως διαφορετικού μέσα σε όλο το Σώμα του Χριστού. Αυτά είναι σημεία που μπορούμε να τα μελετήσουμε μέσα στη Βίβλο.

Η συμπεριφορά της Εκκλησίας των Εθνικών Χριστιανών απέναντι στους Μεσσιανικούς Εβραίους.

Οι Εθνικοί Χριστιανοί πρέπει να αγκαλιάσουν σήμερα με μεγάλη αγάπη τους Εβραίους αδελφούς τους. Ας μην ξεχνούμε πως το να πιστέψει κανείς στο Ιησού ως Μεσσία θεωρείται «προδοσία» από τους θρησκευόμενους Εβραίους. Μερικοί από αυτούς λένε πως το να γίνει κάποιος Χριστιανός σημαίνει πως χάθηκε από την εβραϊκή κοινότητα. Θεωρούν πως οι Χριστιανοί ολοκληρώνουν το έργο του Χίτλερ, που ήθελε να εξαφανίσει τον ιουδαϊκό λαό. Έτσι θεωρούν πως, όταν γίνει ένας Εβραίος Χριστιανός, παύει πλέον να είναι Εβραίος και γίνεται Εθνικός. Είναι μεγάλη απόφαση και τραυματική εμπειρία για έναν Εβραίο να αποδεχτεί τον Ιησού ως το Μεσσία του Ισραήλ. Δυστυχώς ο εβραϊκός λαός στη διάρκεια της ιστορίας του μισήθηκε και καταδιώχτηκε αφάνταστα από όσους διακήρυτταν πως είναι Χριστιανοί. Γι' αυτό και υπάρχει μια απώθηση μέσα του προς τον Ιησού Χριστό και οτιδήποτε χριστιανικό. Είναι χάρη Θεού να ξεπεράσει αυτές τις μεγάλες τραυματικές εμπειρίες. Γι' αυτό οι Εβραίοι, όπως και οι μουσουλμάνοι, συχνότερα από άλλους λαούς έχουν υπερφυσικές εμπειρίες παρουσίας του ίδιου του Κυρίου μας που τους καλεί με αγάπη κοντά Του, και πολλοί έτσι αποδέχονται το ευαγγέλιο.

Όπως κάθε λαός έχει ιδιαίτερα ήθη και έθιμα που τον χαρακτηρίζουν, έτσι και ο εβραϊκός, και μάλιστα πολλά από αυτά είναι βιβλικά. Είναι πλούτος για την Εκκλησία. Η Εκκλησία των Εθνικών θα έπρεπε να ενθαρρύνει τους Εβραίους να διατηρούν τα εθνικά τους χαρακτηριστικά, την εβραϊκή ταυτότητά τους, και να διατηρούν τα ιουδαϊκά ήθη και έθιμά τους, όπως έκανε και ο απ. Παύλος: «Σου ομολογώ λοιπόν αυτό, ότι κατά την Οδό¹ που λένε αίρεση², έτσι λατρεύω τον πατρώ³ Θεό, πιστεύοντας σε όλα όσα είναι γραμμένα στο νόμο και όσα είναι μέσα στους προφήτες, 15 έχοντας ελπίδα στο Θεό, που και αυτοί οι ίδιοι περιμένουν, ότι μέλλει να γίνει ανάσταση δίκαιων και άδικων» (Πράξ. 24:14-15). «Εγώ, άντρες αδελφοί, ενώ τίποτα δεν έκανα ενάντια στο λαό μας ή στα έθιμα τα πατρώα, παραδόθηκα φυλακισμένος από τα Ιεροσόλυμα στα χέρια των Ρωμαίων, οι οποίοι, αφού με ανάκριναν, ήθελαν να με απολύσουν, γιατί καμία αιτία άζια θανάτου δεν υπάρχει σ' εμένα» (Πράξεις 28:17-18).

Όταν οι δύο κλάδοι της Εκκλησίας, οι φυσικοί κλάδοι που είναι οι Εβραίοι, και οι κλάδοι της αγριελιάς που μπολιάστηκαν πάνω στον κορμό της καλλιελιάς, που είμαστε εμείς οι Εθνικοί, συμφιλιωθούν και αγαπηθούν ένθερμα μεταξύ τους, τότε μια άφθονη ευλογία εξ ουρανού σαν καταγίδα θα επιπέσει πάνω σε

¹14,22 την Οδό Βλέπε υποσ. Πρ.9:2

²14 που λένε αίρεση Οι Ιουδαίοι θεωρούσαν το χριστιανισμό ιουδαϊκή αίρεση.

³14 πατρώ Σημαίνει: των πατέρων

όλη την Εκκλησία και σε όλη της ανθρωπότητα. Γιατί έτσι το έχει αποφασίσει ο Κύριος, όταν είπε στον Αβραάμ: «Θα ευλογήσω εκείνους που σε ευλογούν, και θα καταραστώ εκείνους που σε καταριούνται και μέσα από σένα θα ευλογηθούν όλες οι φυλές τής γης» (Γένεση 12:3). Αυτή η ευλογία για τον Αβραάμ ίσχυε και για τους απογόνους του. Έτσι το είχε καταλάβει και ο απ. Παύλος όταν έλεγε: «Και αν το παράπτωμά τους (των Εβραίων) είναι πλούτος για τον κόσμο και η ήττα¹ τους είναι πλούτος για τα έθνη, πόσο μάλλον η πλήρης προσέλευσή τους!² 13 Λέω λοιπόν σ' εσάς τους εθνικούς: Βεβαιότατα, εφόσον εγώ είμαι απόστολος των εθνών, δοξάζω³ τη διακονία μου 14 μήπως παρακινήσω σε ζηλοτυπία τους κατά σάρκα ομοεθνείς μου και σώσω μερικούς από αυτούς. 15 Γιατί, αν η αποβολή τους επέφερε συμφιλίωση του κόσμου με το Θεό, τι θα είναι η πρόσληψή τους παρά ζωή από τους νεκρούς;» (Ρωμ. 11:12-15).

Περιμένουμε την «εκ νεκρών ανάσταση» (ό,τι και αν σημαίνει αυτό) με μια παγκόσμια αναζωπύρωση ύστερα από την επιστροφή του Εβραϊκού λαού στο Μεσσία Του. Γι' αυτό πρέπει να προσευχόμαστε γι' αυτούς και να τους ευλογούμε.

Και ας μην ξεχνούμε και τα λόγια του Ιησού: «Γιατί σας λέω, δε θα με δείτε από τώρα, ωσότου πείτε: Ευλογημένος ο ερχόμενος στο όνομα του ΚΥΡΙΟΥ» (Ματθ. 23:39). Ο Κύριος, όταν επιστρέψει, πρέπει να βρει έναν εβραϊκό λαό που θα τον περιμένει με προσμονή και ευλογία. Γι' αυτό, όταν προσευχόμαστε για την επιστροφή τους, επισπεύδουμε το δεύτερο ερχομό του Κυρίου μας.

¹12 ήττα Αλλιώς: αποτυχία

²12 πόσο... προσέλευσή τους! Εννοεί: όταν το σύνολο των Ιουδαίων πιστέψει στο Χριστό.

³13 δοξάζω Αλλιώς: εγκωμιάζω, μεγαλώνω, εξυμνώ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τελειώνοντας, θέλω να αναφέρω τα λόγια που ειπώθηκαν στο Στρασβούργο κατά την Πεντηκοστή του έτους 1982, στο Ευρωπαϊκό και Οικουμενικό Συνέδριο της «Χαρισματικής Ανανέωσης». Ήσαν παρόντα 20.000 άτομα από πάμπολλες Εκκλησίες και χώρες: Λουθηρανοί, Πεντηκοστιανοί, Καθολικοί, Αγγλικανοί, Αποστολικοί, Μεταρρυθμισμένοι, Ορθόδοξοι. Αδελφοί όλοι που δεν κοίταζαν την εκκλησιαστική προέλευση, αλλά δέχονταν ο ένας τον άλλο ως άτομα, όπως μας δέχεται ο Κύριος με τις καλές και κακές μας πλευρές.

Μιλώντας ο Ποιμένας ROBERTS ανέφερε τα εξής, με ένα χαμόγελο αγαλλίασης στα χείλη, βλέποντας τ' αποτελέσματα μετά από κόπους 30 χρόνων γι' αυτό το Συνέδριο: «Ευχαριστώ», έλεγε, «τους αδελφούς μου της Μεταρρυθμισμένης Εκκλησίας που ανακάλυψαν το δόγμα της «Μόνης Γραφής» (SOLA SCRIPTURA), ευχαριστώ τους Μεθοδιστές που μου έδωσαν το κλειδί, για να αφομοιώσω αυτήν την αλήθεια, ευχαριστώ τους Βαπτιστές για το βάπτισμα, ευχαριστώ τους Πεντηκοστιανούς για την Πεντηκοστή, ευχαριστώ εσένα, εσένα, εσένα... Ευχαριστώ για όλους αυτούς που προχωρούν στον ίδιο δρόμο πίστης με τον ίδιο Κύριο.

Και τώρα τι θα πούμε για τις τόσες πληγές της ιστορίας, τους αφορισμούς, τις αιρέσεις, τους θανάτους στην πυρά, τα αναθέματα;

ΚΙ ΑΝ ΚΑΝΑΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΝΑ ΣΥΓΧΩΡΕΘΟΥΜΕ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ; ΑΝ ΔΟΚΙΜΑΖΑΜΕ ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΜΕΘΟΔΟ, ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ;

Αν αυτού του είδους ο οικουμενισμός δεν άρχιζε από τις Συνόδους, αλλά από το ΛΑΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΜΑΖΙ; Η Ευρώπη δε θεραπεύτηκε ακόμα από τις αδελφοκτόνες πληγές της, αντίθετα τις ανανεώνει συνεχώς. Έχουν δίκιο τότε οι Μουσουλμάνοι, οι Ινδουιστές, οι Βουδιστές, οι ναρκομανείς, οι διανοούμενοι και όλοι εκείνοι από αυτούς που θα ήθελαν να πλησιάσουν το Χριστό, αλλά απωθούνται από τα μίση και τα σχίσματα. Αν είναι αλήθεια ότι τα λόγια αγγίζουν την καρδιά, είναι επίσης αλήθεια ότι οι πράξεις παρασύρουν...» ΕΙΘΕ ΛΟΙΠΟΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΣΗΜΕΡΑ ΝΑ ΔΕΙΞΟΥΝ ΤΗΝ «ΠΙΣΤΗ ΔΙ' ΑΓΑΠΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥΜΕΝΗ» (Γαλ. 5:6). ΚΑΙ ΤΟΥΤΟ ΠΡΙΝ ΑΠ' ΟΛΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ. ΑΜΗΝ.

«Κύριε, άκουσα το μήνυμά Σου και φοβήθηκα.

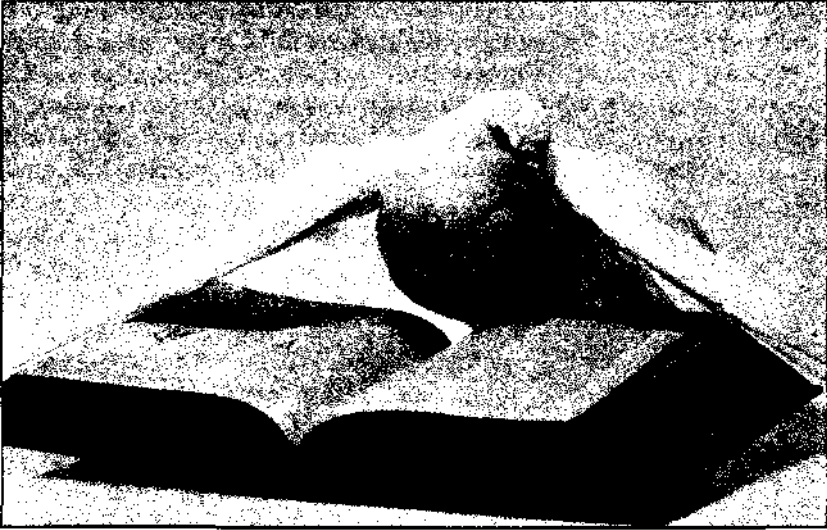
Κύριε, ζωοποίησε το έργο Σου διαμέσου των ετών.

Διαμέσου των ετών γνωστοποίησε αυτό.

Μέσα στην οργή Σου, θυμήσου το έλεος»

(Αβακούμ 3:2)

ΤΕΛΟΣ; ΜΗ ΓΕΝΟΙΤΟ. ΤΩΡΑ ΟΛΑ ΑΡΧΙΖΟΥΝ!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προς τον αναγνώστη

Προσευχή

Πρόλογος

Μέρος Α'

Η σημερινή διαίρεση της Εκκλησίας

Κεφ. 1: Ποιοι είναι Χριστιανοί. Τι θα πει Χριστιανός. Τι είναι εκκλησία. Τι είπε ο Χριστός για την ενότητα των μαθητών Του. Τι είπαν οι Απόστολοι για την ενότητα των πιστών. Η «αόρατη Εκκλησία». Η έννοια της Θείας Κοινωνίας.....

Κεφ. 2: Περιληπτική ιστορική αναδρομή της Εκκλησίας δια μέσου των αιώνων

Κεφ. 3: Ποιες είναι οι βασικές χριστιανικές αλήθειες και δόγματα

Κεφ. 4: Ο χωρισμός στην Εκκλησία

Α) Για ποιους λόγους επιτρέπεται ο χωρισμός: Αφορισμός και ανάθεμα. Τι είναι αφορισμός. Τι είναι ανάθεμα. Τι είναι αίρεση και τι ορθοδοξία. Ποια αμαρτήματα επιβάλλουν το χωρισμό. Τι νοείται πορνεία. Τι είναι ειδωλολατρία.....

Β) Τι χωρίζει σήμερα τους πιστούς - Για ποιους λόγους απαγορεύεται ο χωρισμός. Οι αιτίες του χωρισμού σήμερα στην Εκκλησία:

- 1) Παράδοση.
 - 2) Λατρεία. 3) Τρόπος διακυβέρνησης της Εκκλησίας.
 - 4) Διαφορετικοί χαρακτήρες.
 - 5) Υπερεκτίμηση ορισμένων υπηρετών του Κυρίου και δημιουργία κύκλου γύρω από αυτούς.
 - 6) Διαφορετική δογματική διδασκαλία - Κατονομασίες.
 - 7) Διαφορετική ερμηνεία της πνευματικής εμπειρίας.
 - 8) Αντιπάθειες, αντιζηλίες.
 - 9) Παράπονα για αδικίες που άλλοι μας έκαναν.
 - 10) Φυλετικοί λόγοι - Γλώσσα. Ο χωρισμός μεταξύ Παύλου και Βαρνάβα.
- Μελέτη του τελευταίου κεφαλαίου της προς Ρωμαίους επιστολής

Μέρος Β'

Πώς θα επιτευχθεί η ένωση

Κεφ. 1: Είναι σήμερα εφικτή η ένωση μετά από τόσους αιώνες διαίρεσης των Χριστιανών; Πώς θα γίνει η ένωση των πιστών:

α) Το οικουμενικό κίνημα των εκκλησιών

β) Η εναλλακτική προτεινόμενη λύση. Πρακτικά βήματα για την προσέγγιση των πιστών.
- Πρόταση για μια σταδιακή ένωση:

1° βήμα: Προσευχή.

2° βήμα: Γνωριμία και αγάπη.

3° βήμα: Κοινές λατρείες κατά ορισμένα χρονικά διαστήματα.

4° βήμα: Κοινός ευαγγελισμός, κοινή μαρτυρία.

5° βήμα: Συνεργασία και αμοιβαία χριστιανική υλική βοήθεια.

6° βήμα: Ένωση στην αλήθεια.

7° βήμα: Πλήρης ένωση

Κεφ. 2: Εμπόδια για την ένωση και πώς θα ξεπεραστούν.

Ενότητα δεν σημαίνει ομοιομορφία. Εμπόδια για την ένωση:

1) Φόβος να μην παρασυρθεί κανείς σε αίρεση.

- 2) Παράδοση, Λατρεία.
- 3) Ψυχολογικά εμπόδια.
- 4) Φόβος παρασυρμού των πιστών από τη μια εκκλησία στην άλλη.
- 5) Εγωισμός και ζηλοτυπία των υπευθύνων των εκκλησιών.
- 6) Παρεξηγήσεις της συμπεριφοράς μας από άλλους χριστιανούς.
- 7) Μερικά από τα βασικά θέματα που χωρίζουν σήμερα τις ευαγγελικές εκκλησίες στην Ελλάδα και πώς να τα ξεπεράσουμε

Κεφ. 3: Συνέπειες και απόρροια της ένωσης των πιστών.

Συνέπεια πρώτη: Η μεγαλύτερη δόξα του Θεού ο τελικός σκοπός της ένωσης. Συνέπεια δεύτερη: Καλύτερη διακυβέρνηση και οικοδομή της εκκλησίας. Συνέπεια τρίτη: Ανοιχτό και ανεκτικό πνεύμα. Συνέπεια τέταρτη: Χαρά και αποτελεσματικός ευαγγελισμός

Κεφ. 4: Λάθη που πρέπει ν' αποφευχθούν κατά την αναζήτηση της ενότητας:

- 1) Δημιουργία καινούργιων κατονομασιών ή θρησκευτικών ομολογιών.
- 2) Έλλειψη ταπεινοφροσύνης.
- 3) Έλλειψη προσευχής.
- 4) Βιασύνη, έλλειψη υπομονής.
- 5) Έλλειψη κατανόησης.
- 6) Προσπάθεια να κερδίσει ο ένας τον άλλο στις δικές του δογματικές πεποιθήσεις, αντί να προσπαθήσει να φτάσει σε κοινή εκ Χριστού πεποίθηση με τον αδελφό του.
- 7) Η αναζήτηση της αλήθειας

Κεφ. 5: Προσευχή για την ένωση των χριστιανών.

Το κάλεσμα του θεού στη σημερινή γενιά των χριστιανών.

Το κάλεσμα του θεού σήμερα στις διάφορες χριστιανικές ομολογίες:

- 1) Το κάλεσμα του Θεού σήμερα στις ευαγγελικές εκκλησίες.
- 2) το κάλεσμα του Θεού σήμερα στις Πεντηκοστιανές εκκλησίες και στους Χαρismaticούς αδελφούς.
- 3) Το κάλεσμα του Θεού στους Ορθοδόξους.
- 4) Το κάλεσμα του Θεού στους Καθολικούς
- 5) Το κάλεσμα του Θεού στους υπεύθυνους όλων των Εκκλησιών.
- 6) Το κάλεσμα του Θεού σ' εμένα αδελφέ μου.
- 7) Η διεθνής ενότητα των Χριστιανών.....

Κεφ. 6: Η ενότητα μεταξύ Εθνικών και Εβραίων Χριστιανών.

Η περίοδος από 30-68 μ.Χ.

Η περίοδος από 66-70 μ.Χ.

Η περίοδος από 70-132 μ.Χ.

Η περίοδος από 132-135 μ.Χ.

Η περίοδος από 135-1800 μ.Χ.

Ιστορία του θρησκευτικού αντισημιτισμού.

Αντισημίτες Πατέρες της Εκκλησίας.

Αντιεβραϊκές αποφάσεις Συνόδων της Εκκλησίας

Αντιουδαϊκοί Ιεροί Κανόνες της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Ανάγκη μετάνοιας των Χριστιανών για το μίσος τους κατά των Εβραίων

Διάλογος του Ιουστίνου με τον Τρύφωνα

Συνέπειες που επήλθαν στην Εκκλησία από την απόρριψη της ιουδαϊκής κληρονομιάς της

Η διδασκαλία και η αγάπη του αποστόλου Παύλου για τον Ισραήλ

Η θεωρία της “Αντικατάστασης”

Πατερικές πλάνες

Ορθή ερμηνεία βιβλικών εδαφίων με τη βοήθεια της ιουδαϊκής παράδοσης

Ο 19ος και 20ος αιώνας

Σημερινή ανταπόκριση των Ιουδαίων στο Ευαγγέλιο

Η συμπεριφορά της Εκκλησίας των Εθνικών Χριστιανών απέναντι στους Μεσσιανικούς Εβραίους.

Επίλογος